MDK

Vidéky János

1901.II.8.-VIII. igazgató Vidéky elhunyta után

Iparrajziskola 1902. 4 l.

[illegible]

[illegible] 19[illegible] évi [illegible]

Vidéky Janis

a fovarosi igazgaz-
iskola igazgatója

wód

Majláth tört. kiáll

VII. l.

-

in-
gyar-
iszi-
k a
zerű
a sem
észet-
a
knak
agi
hoz,
ad-
jel-
nél

áso-
,amely

Vidéky János †

nekrolog

l. Mücsarnok

1901. 127. l.

Vidéky János ifj

reim.

Neuzeti divathejcét rajzolt az alábbi lap részére. Egy lengyel mazurt is szerzett, amit kiadni szándékozik –

Pesti Divatlap

1847 (255. l.

I.

Divathejcéket rajzolt a Pesti Divatlap részére

Vidéky Janosify

divatkepett
az Életkepek
1848. I félévi
számaiban

MDK

Vidéky János

1879-1900 volt igazgató

Kováts J: Adatok a Szőv. közs.Iparrajziak. történetéhez. 1778-1879. Budaparcajzoko Budiparrajziak 1937

14.1. /38.

Vidéky János

festő

1872. az ciszki képez-
dében tanár, majd
festi realiskolai tanár
A keresztenyek üldöz-
tetése c. festmenyét
Velencében áll. Totta-
ki. Velencében és Ró-
mában vegezte tanul-
mányait. Az 1862. évi
londoni kiállításon részt
vett.

Uj Magyar Sion

1872. III. évf. 234. l

797. l.

Vegyes

f. 24

1 köt. 8.r.

Békefi

Remig dr.

A cikádori apátság története

I–III + 1.–151. ll.

Pécs

1894

kat, ügynökei és követjei két kézzel markoltak a királyi kincstárba.

Tizenkilencz esztendő alatt Pompadour asszony 37 millió livres-t költött. Kiadásainak lajstromában egy tétel fordul elő, mely mulatságok és apró kiadások czimén 1.338,867 frankot sorol fel.

Ha Montcalm marquisnak 100 ezer frank értékű puskaport küldtek volna, Franczia ország megtartja Kanadát és úr lett volna Éjszak-Amerika felett.

A hét éves háború lefolyása alatt, midőn a franczia sereg éhezett és lőszerei elfogytak, a király Pompadour asszonynak egy napon hatezer frankot ajándékozott, mivel kegyesen megengedte, hogy rajta eret vágjanak. Pedig abban az időben hatezer frank nagyon sok pénz volt.

Az ország nagyjai, a király kedvét keresve, naponként megjelentek a szép marquisnő lakosztályaiban, melyeket a versaillesi palota földszinti részében elfoglalt.

Itt aztán a király meghitt emberei: a Duras-k, d'Ayen-ek és mások főrangú hölgyekkel egyetemben mindenről beszéltek, csak Franczia-ország sorsáról nem. Tetszeni, enyelegni, mulatni és mulattatni, ez volt az udvari társadalom jelszava, melynek árja ellen senki sem úszhatott.

Richelieu tábornagy ama fényes körökben nagy szerepet játszott. Finom élczeivel, szeretetreméltó modorával a nőket elbájolta, míg hannoverai győzelmeivel a férfiakra gyakorolt nagy hatást.

Bizonyos jelekből kivette, hogy a hatalmas marquisnő kegyeit már nem bírja oly mérvben, mint előbb, de a büszke főúr ezért nem búsult és nem aggódott, sőt úgy tett, mintha a változást észre sem vette volna. Egy napon hadjárati élményeit elbeszélve, az avesnesi találkozás is eszébe jutott.

— A többek közt, — kiáltá fel nevetve, — a bolygó zsidóval találkoztam!

Eleinte mindenki nagyott nevetett a jó ötleten, de miután észrevették, hogy a dologhoz valami elbeszélés füződik, elhallgattak.

— Herczegi szavamra mondom, igen tisztességes ember, ki legalább kétezer éves, de azért nagyon jól érzi magát.

— Valami csaló?

— Szó sincs róla; a derék uri ember egész történetét elmondta; képzeljék csak, ő Clovis vagy Nagy Károly benső barátja volt, erre már nem emlékszem tisztán, de Szent Tamásról oly hangon beszélt, mely semmi kétséget sem hagy fönn arra nézve, hogy az apostolt nem ismerte volna.

— Tábornagy úr valószinűleg álmában fogadta ama tiszteletreméltó ezer éves ember látogatását?

— Hogyan, álmomban? hiszen nem aludtam, sőt a, mi több, együtt reggeliztünk.

— És a tünemény enni is szokott?

— Azaz négyért is eszik, de nem iszik. Atyjától, ki Augusztus császár idejében jó módu polgár ember volt, valami büvös italt kapott, melylyel életét a végtelenségig fentarthatja. Ez az ember valóságos encyklopédia. Mindent tud, mindent látott, mindenkit ismer, elannyira, hogy már azon voltam, hogy mint szótárt magamhoz veszem.

— El kellett volna hozni!

— Eljön! hadd lám, úgy tudom, ma szeptember 9-ike van?

— A mint mondja tábornagy, de miért kérdezi ezt?

— Hát csak azért, mivel szeptember 9-én délutáni 2 órakor bolygó zsidómmal légyottom van.

— Hol?

— Itt Versaillesban.

— Párisban lakik?

— Itt már kétszázötven év óta nem járt, de megigérte, hogy eljön és meglátogat.

— Tehát Franciaországban van?

— Szó sincs róla; ezelőtt egy hónappal Liszszabonba utazott, onnan Madridba és mit tudom, még hova kellett mennie.

— Akkor csak hat hónap mulva jöhet vissza, ha csak szárnyai nincsenek, mint a madárnak.

— Azt nem tudom, vannak-e szárnyai, de arról jót állok, hogy ma délután két órakor szavát be fogja váltani, mint Regulus, kinel a pontosság dolgában leczkéket vehetett.

— Nem fogják a palotába beereszteni.

— Hogyan nem eresztik be? Egy grófot, Saint-Germain grófot?

— Önnel lakosztályában nem fog találkozni, az örök pedig elutasítják.

— Megtalál ő engem mindenütt; ezt az embert semmiféle őr, vagy akadály fel nem tartóztatja. Arról kezeskedem. Velem, Richelieu tábornagygyal is szembeszált, még pedig sikerrel.

— Már pedig tábornagy, az ön halhatatlan embere mégis csak csaló, ki költségén nevetni akart.

— Vagy pedig valami ügyes zsebmetsző, ki pénzét és ékszereit elcsente; mondja csak, nem tűntek el vele együtt önnek drágaságai vagy órái?

— Van is annak eszében a lopás. Újjain oly gyémántokat láttam, a milyenek a király kincstárában sincsenek.

— Nos tehát mégis csak csaló, szemfényvesztő vagy ilyesmi; öltözzék gyászba, mert többé nem fogja látni.

— Fogadjunk, hogy igen!

— Szivesen!

— Ezer Louis d'or!

— Tartom.

E pillanatban a kandallón álló parányi óra kettőt ütött és mintha csak erre várt volna, egy teremőr az ajtót felnyitva, fennhangon jelenté:

— Saint-Germain gróf úr!

A gróf belépve, Pompadour marquisnő előtt az akkoriban szokásos mély bókokat azonnal megtette.

— Asszonyom, meg fog bocsájtani, hogy látogatásom nem egyenesen önnek szól. Richelieu herczegnek, kivel ezelőtt egy hónappal találkozni szerencsém volt, megigértem, hogy ma pontban délutáni két órakor tiszteletére leendek. Ezen igéretem megtartása vezetett ide, mely alkalommal egyúttal azon udvarnál is megjelenhettem, hol öné az elsőbbség.

Az ügyes bók oly kifogástalan modorral volt alkalmazva, hogy az udvaronczok a különben is még a legszigorubb igényeknek is megfelelő külső csinnal fellépő idegenhez azonnal rokonszenves módon közelítettek.

— Szavamra mondom, uram, — jegyzé meg Richelieu herczeg, — ön oly pontos, mint a régiek homok-órája. Kénytelen leszek önt, mint a pontosság mintaképét, a királyi csillagvizsgáló uraknak miheztartás végett bemutatni. E perczben épen önről beszéltünk, s itt sokan nem akarják elhinni, hogy ön az örökkévaló fiatalság titkát birja.

— Bocsánatot, tábornagy úr, de ezen titok kizárólag csak engem illet.

E szavakat a gróf oly finom mosolygással és hanglejtéssel ejté ki, hogy a jelenlévők szintén helyeselték nézetét.

— Ön mindenesetre itt is sikert fog aratni, mert az udvarnál való szereplését azzal kezdte meg, hogy ön által egy ezer Louis d'oros fogadást nyertem meg, azonkivül Mirepoix asszonyság, kinek ezennel bemutatom, azt mondá . . .

A Mirepoix név hallatára Saint-Germain megilletődve, egyenesen ama hölgyhöz fordult.

— Mirepoix asszonyság, a dicső Levis házból?

— Igen is; a mint látom, ön leszármazásunkat jobban tudja, mint az udvar történetírói.

— Ah, asszonyom, — felelé Saint-Germain, — ma 1266 óta legelőször van szerencsém ismét dicső családja egyik ivadékával találkozhatni. Azon évben Benerent alatt Guy de Lévis de Mirepoix-al együtt harczoltam.

— 1266-ban? ismétlé a hölgy dadogva.

— Igen; mindketten elkisértük Anjou Károlyt nápolyi útjában, sőt egy este olyasmi esett meg rajtam, mire azóta sokszor gondoltam.

E szavak után mindenki tátott szájjal nézett Saint-Germain-re, ki előadását legnagyobb hidegvérrel ekkép folytatá:

— Egy ízben én és Levis sátrunkban játszottunk. A játszma komolyan fejlődött, és reggel felé ellenfelemnek jókora összeggel adósa lettem. Mire kivirradt, el kellett válnunk s miután a sereget rögtön elhagyta, tartozásomat le nem róhattam. Engedje meg asszonyom, hogy hat százados tartozásomat önnél egyenlíthessem ki.

E szavak után Saint-Germain gróf, újjáról egy hihetetlen nagyságu gyémánttal kirakott gyürüt nyujtott át Mirepoix asszonyságnak, ki a drága ékszert keztyüs kezében tartván, részint meglepetésből, részint pedig babonás félelemből, nem tudott felelni. A teremben jelen voltak Pompadour marquisnővel együtt oda siettek, és a fejedelmi kincs láttára, ennek kiváló szépségét dicsérgették.

De gróf úr, e gyémánt százezer livrest ér, és talán egyetlen a maga nemében?

— Egyetlen? nem, tábornagy úr, azt nem mondhatnám, de elég csinos, és Mirepoix asszonyság nagyon lekötelezne, ha tartozásom lerovását ily alakban elfogadná.

E pillanatban egy szolgálattévő kamarás az ajtó küszöbén megjelenve, jelenté: «A király!»

XV. Lajos lépett a terembe. Ezüsttel himezett violaszin ruha volt rajta és fehér tollas kalapját hóna alatt tartotta. Arcza, mint rendesen, mélabús kifejezést mutatott; a jelenlévőket szó nélkül üdvözölte, egy ablak mélyedésben foglalt helyet, mintha megjelenésével a társaság terhére lenni nem akarna. Megjelenése után a marquisnő látogatói egyenkint hátrafelé indulva, az előirt hajlongások közt eltüntek, csakis Saint-Germain nem tartotta meg a versaillesi udvari illem szabályait, a mennyiben egyszerű ünnepélyes meghajtás után, az ajtón kiment.

A király Pompadour marquisnővel egyedül maradva azt kérdezte:

— Ki ez?

— Saint-Germain gróf, Sire!

— Nem ismerem, furcsa szemei vannak, szinte megijedtem tőle.

Erre aztán a király szokott csendes modorában a kandálló tüzébe nézett.

*

El lehet képzelni, mily lármát és feltünést keltett az előkelő párisi társadalomban a titokzatos egyéniség szerencsés szereplése az udvarnál.

Egyúttal a legfurcsább hírek keringtek róla. Sokan azt mondták, hogy a portugalli király fia, mások szerint keleten utazva, valami romokban a Harun-al-Rasid által elásott kincseket találta meg. Saint-Germain maga e hírekkel nem törődve, hallgatott.

A Marais-ban egy régi ódonszerű házat bérelt, melynek azonban csak az egyik emeletét használta, hol az embereket titokzatos módon fogadta.

Kik hozzá bejutottak, mindig valami görög vagy chaldeusi régi könyvek olvasgatásánál találták, melyekben — mint mondá — az emberi tudományok összeségét keresgette. A régi időkben történt dolgok elmondásában nagyon óvatosan járt el, és ha véletlenül azt találta mondani: «*ott voltam*», ezen állitását rögtön oda módosította, hogy «*oly emberektől tudom, kik ezt beszélték*». Mindamellett beszédjeiből azt lehetett kivenni, hogy legalább is tizennyolcz század lefolyása alatt előfordult dolgok élő tanuja volt. Nem tagadta, hogy az életet meghosszabbító ital titkát bírja és hosszas kérés után Senneterre asszonyságnak, a mint mondá: *megszabott áron* kétszáz Louis d'orért egy parányi üvegcse elixirt adott oly kikötéssel, hogy a szer hatásáról nem kezeskedik.

Egy szóval Saint-Germain teljes sikert aratott, de azért Choiseul herczeg, a király és Pompadour marquisnő minisztere nem jó szemmel nézte az idegen növekedő tekintélyét. Hiába vonta kérdőre a rendőrfőnököt, ez viszont hiába küldte legügyesebb titkos ügynökeit; valamennyi titkos kémet, ki Európa különféle udvarainál Franciaországot szolgálta, kihallgattak, de az eredményből semmiféle következtetéseket nem lehetett levonni. A rendőrség csak annyit tudott kisütni, hogy Saint-Germain gróf sokáig Ausztriában, Lengyel- és Angolországban tartózkodott, mindenütt nagy urakkal járt, gazdag ember módjára élt, anélkül, hogy jövedelmeinek forrását tudta volna és mindenhonnan eltünt a nélkül, hogy valakit előre értesített volna.

Családi viszonyairól, származásáról semmit sem lehetett megtudni.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* **Az első fóka**, mely fogságban született, most látható a párisi állatkertben. A parányi jószág csak 10 hüvelyk hosszu, de erőteljes és igen eleven.

* **Katonai léghajót** talált fel Godard belga léghajós. A léghajót összerakott állapotban 10 ember igen könnyen szállíthatja, nehány percz alatt 23 kilogramm szalma elégése által megtelik, s 3000 köbméternyi golyója lesz, mely két embert 3—4 óra hoszszáig visz a levegőben. Eddig a belga és orosz kormányok tettek a léghajóval kisérleteket.

* **Játékok a villamossággal.** Baltimoreban egy új házaspár úgy ment esküdni, hogy a templomba lépve, a harangok villamos erő következtében maguktól szólaltak meg s villamos zene is volt. A lakodalom alatt egyszerre besötétítették az ebédlő-termet s az asztal virágdíszei s a menyasszony hajában elrejtett villamlámpák világítottak. A szivart is villamossággal gyujtották meg s a szónoklatok után az asztal alatt elrejtett villamos dobok zenéje hangzott.

* **A lámpagyujtogatók** testületeit veszély fenyegeti, mivel egy bostoni gépész oly óraszerkezetet talált fel, melynek segélyével a lámpa meghatározott időben magától meggyúlad s magától elalszik, sőt a kerekek által még az időjárás s holdfény sajátságait is tekintetbe lehet venni. A gyujtókat csak évenkint kell megújítani s magukat az órákat, ha viz- és pormentes tartókban állnak, javítani épen nem szükséges.

* **Balzac egykori párisi lakházát** leromboltatta Rothschild báró, hogy parkját kibővítse. A hires regényiró ezt a házat, mely a Berryer,- Balzac-utczák és Faubourg-St.-Honoré sarkán állott, Hanska grófnéval kötött házassága után vette s igen pompásan rendezte be, de csak négy hónapig lakott benne.

* **Czigány király koronázása.** Egy angol szemtanu most beszéli el tapasztalatait a 40-es évekből, midőn többek közt Jethalmcommon irhoni községben Blythe Károlyczigány király megkoronázását is látta. A nép folyvást «Éljen a király!» kiáltást hangoztatott s a zene az angol királyi hymnuszt játszta. Erre előhoztak egy hosszu farku hófehér paripát, a király körüljárta azt kilenczszer, letérdelt a földre, felemelte a ló ballábát, többször ivott az áldozó pohárból, s más szertartások teljesítése után felült a lóra, melynek kantárát két groom tartotta. Utána fegyvernöke ment szamárháton. A menet egy «Stobstone» nevű nagy kőhöz érve, a király a kőre állott, vállára egy általa lőtt nyúl bőrét tették, mely az egész szertartás alatt rajta maradt. Ezután letérdelt s fejét olaj helyett pálinkával kenték be. Ezalatt a czigányok folyvást pálinkáztak és éljeneztek s nagy zajjal tértek vissza a városba, hol egy közönséges korcsmában nagy lakoma is volt, melyen az új király czigány nyelven hosszú beszédet tartott, biztosítván alattvalóit, hogy jóllétüket szivén hordja, s jogaikat soha meg nem csorbítja.

* **Vándorló tű.** Pétervárott egy mosónőnek tenyerébe tű ment be s lassanként felfelé hatolt. A nőnek nagy fájdalmai voltak s foglalkozásában akadályozva lett, de a tűt nem tudták megtalálni, s az egész kart lehetetlen volt fölvágni. Dr. Gorineffszki végre elektromágnest használt s hosszabb kisérletek után végre annyira ment, hogy a tű kiugrott a húsból s a mágneshez tapadt.

* **Szív-vándorlás.** Amerika egyik kisebb városában egy vasuti hivatalnok sulyos sebet szenvedett zuzódás folytán, s ennek következtében szive átnyomult mellkasa jobb oldalára. A szerencsétlen ember mult év novembertől egész májusig szenvedett e sajátságos bajban s az orvosok csodálkoznak, hogy eddig is életben tudott maradni.

* **A tengeri betegség** a disznó és kigyó kivételével minden szárazföldi állatot képes megszelidíteni, még a ragadozó vadakat és rakonczátlan bikákat is. Igen sokat szenvednek e bajban a majmok; a madarak a tengeri hajókon nem énekelnek, a tyukok elsóványodnak, a galambok hamar elpusztulnak, de a kacsák tovább is elevenek maradnak. A macskák nagyon félénkek lesznek s napokig elrejtőznek, a kutyák nagyon tapadnak az emberhez, félénkek s alig esznek valamit.

* **Sajátságos hullámölő olaj.** Közel az angol partokhoz nemrég egy czethal tetemét találták a vizen. A tenger erősen hullámzott, de a czethal tetemeegészen nyugodtan feküdt a habokon, mert a belőle kiömlő olaj a hullámokat lecsendesítette.

* **A fehér hajat** Newyorkban most nagyon kedvelik, azt hiszik, hogy az arczot megfiatalitja és arisztokratikus külsőt kölcsönöz neki. Ezért a divatos nők a mult télen sokszor festették meg hajukat fehérre.

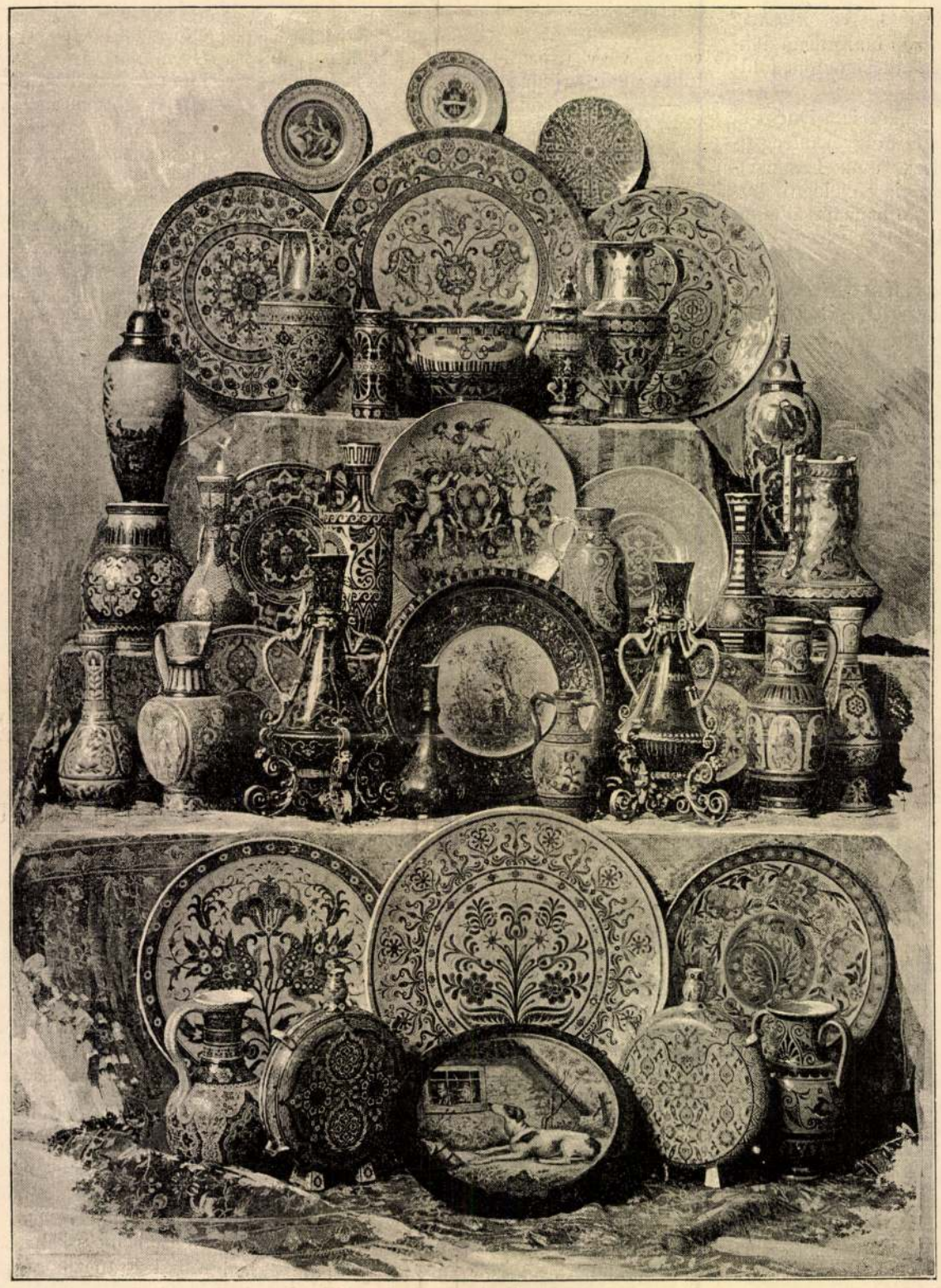

* **Görög kengyelfutók.** Polymestor futva elfogta a nyulat s a thébai Lasthenes paripával versenyezve győzött. De leghiresebb futó volt a plataeai Erchides, ki egyszer Plataeából a körülbelül 75 kilométernyi távolságra fekvő Delphibe futott s onnan pihenés nélkül még az nap naplenyugta előtt elhozta a szent tüzet házájába.

* **A lóhús** használata Európában mindinkább terjed. Brüsszelben egyetlen hónapban 110—130 lovat vágnak le, kétszer annyit, mint 1886-ban. Charleroiban hetenként 50—60 lovat fogyasztanak el, ugyanannyit Lüttichben és Vervierben. Az angolok nem esznek maguk lóhust, de tömérdek levágandó lovat küldenek a szárazföldre. Párisban havonként 800 lovat vágnak le, Toulouseban évenkint 4000-et, Berlinben átlag 6—7000-et.

* **18,000 kilogramm sulyú harangot** készítettek közelebb a párisi Montmartre dombon levő új Sacré-Coeur templom számára. Az öntés csak 16 perczet vett igénybe s teljesen sikerült, de a lehűtésre négy nap kellett. A harang nyelve 845 kilogramm sulyú, s a karika, melyre a nyelvet erősítették, 94 kilogrammnyi. A harangozáshoz külön gőzgépet készítenek s azt hiszik, hogy a harang hangját 40 kilométernyi kerületben mindenütt meghallják s Páris utczai zaján is túlhangzik.

* **A zsebkendőket** a középkorban legelőször Olaszországban kezdték használni a keresztes hadjáratok idején, s csak az újkor kezdetén terjedt el az Európa más részeiben, de kezdetben csak az előkelők között.

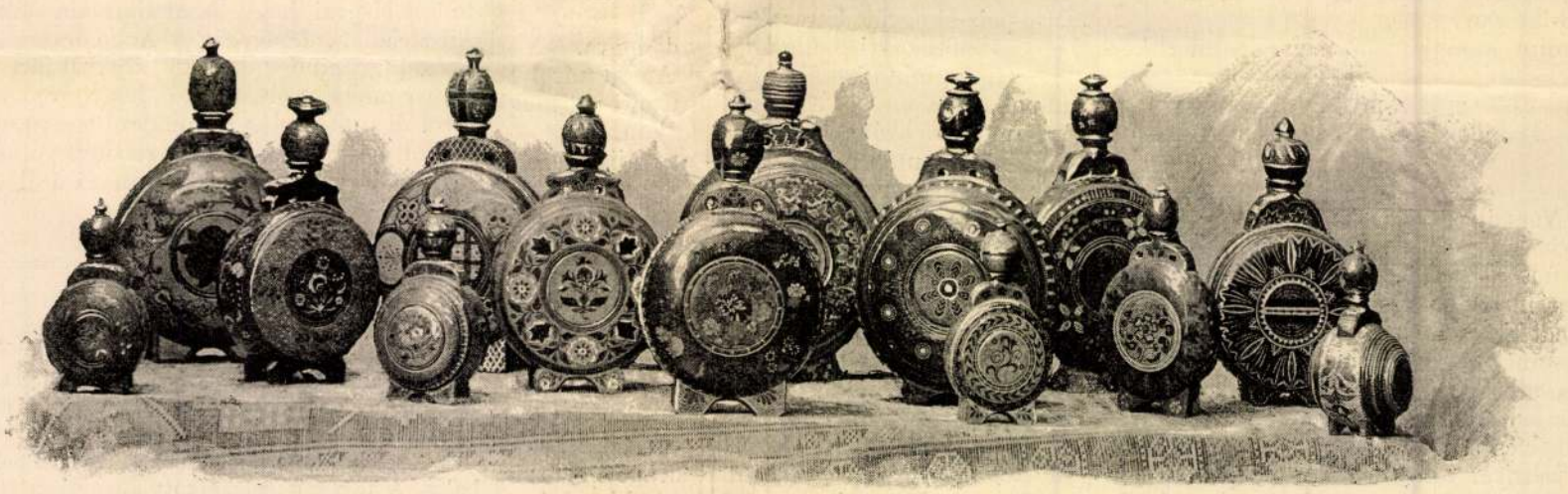

MAGYAROS DISZÍTÉSŰ TÁLAK, KANCSÓK, KULACSOK S EGYÉB DÍSZTÁRGYAK.

A fővárosi felső iparrajziskola növendékeinek műveiből rendezett kiállításból.

Ott van sorba, Göntérháza, melyet Göntér jobbágy nyert a törökvilágban hadi jutalmul; tovább Szabólakos, Petesháza. Ma Hídvég arról hires, hogy lakosai a szecskavágót elküldték a kamrába egeret fogni, Bödeházán pedig a hosszú létrát keresztben vitték az erdőben.

Alsó-Lendván van a papjuk, ott hallgatják a szent igéket, oda járnak Simon-Judáskor, Szent-Györgykor vásárra.

A kicsiny város egyetlen nagy utczáját már vásár előtti napon tele építik púpos hátu sátrakkal, megjelennek alkonyattájban a csáktornyai csizmadiák, heten-nyolczan egy furmányos szekéren; szomszéd vend asszonyok hozzák válluk on előre-hátra elosztott zsákban az aranysárga kölest, paprikás túrót; megjönnek a patkó-kovácsok, tekenyős oláhczigányok, az Olcsó Jancsi és, hogy a seregszám teljesebb legyen, a Világtalan Bábi, meg az Énekes Jancsi.

Kakasszókor aztán tolúl befelé a vidékről szekereken, gyalogszerrel a vásárló tömeg, mely színre tarkább bármely keleti szőnyegnél; három útján a magyar, a vend, a muraközi horvát.

Erős, barna arczú, kedélyes vidéki magyarok között hosszúra nyúlt, balovány, tarlott állú vendek gyakorolják kedves szokásukat: kezet szorítanak mindenkivel a ki kezük ügyébe esik; megkérdik mindegyiktől: hová mégy, mit csinálsz? — De ezen kívül egymáshoz ritkán szólanak, pedig valamikor szivesen vitték cserébe a menyecskéket; most a vendnek ez a legnagyobb szidalma: «Ti vojrin!» (Te magyar!)

A magyar asszonyok izmos alakja tele van borítva csipkével körülvarrt patyolat kendőkkel. Fejük a speciális pacsában, — mely úgy látszik rokona a hasonló olasz fejdísznek, — kámzsába bujt barátfejhez hasonlít. A fekete, széles, pirossal bevarrt szélű kötény közül csak kevéssé látszik ki a piros rózsás, fekete alapú szoknya. Nagy ritka ma már a régen oly divatos ezerránczú fehér vászon «kitlin»; öreg nének tartják már csak a ládafenekén halotti ruhának. Télen a remek sárga bárányból dolmányba gombolják a derekukat, melynek piros irhabőrére czifrábbnál-czifrább tulipánok, pávaszemek, szívalakok hímezvék. Mellettük a sokkal gyengébb testű vend nők, szép tejfehér arczuak, pisze orruak; derekukat erősen összeszoritja a hosszú, fodros, hétkolleros szoknya.

Akárhányra ráismerni.

Ott megy a *hetési* * öreg Dancs Mihály, ki kerek hatvan évet egy gatyaszárban járt meg. Az arczára ült a gondolatja: hej, nem úgy van már, mint volt régen! Nem is mer körül nézni a fiatalokra. Csupa bolti minden, a mi rajtuk van. Mennyivel más volt a módjuk az ő idejében! Egy házban egy télen leöltek tizenöt húsz darab disznót, s a közül háromnak a zsirja hajkenésre fogyott el. Maguk szőtték az asszonyok a vásznat, tellett belőle mindenre, még szemfedőre is. Nem kellett akkor czifra szoknya! Ha színeset akartak, megfőzték a gubacsot, s annak a levében festették meg. Most ezek az «oktálos»** emberek a konyháig szántják a földet gyenge tehénkéken. Az igaz, hogy ritkán jő sorra egy-egy pár czímeres.

Ott fészkelődik a tömegben egy kis földipi-

* «*Hetés*» az említett 25—28 község közül hét község gyűjtőneve. Hogy melyik a hét község, arra nézve eltérő a vélemény.

** «*Oktálos ember,*» kinek az összes földje 1/8 szesszió = 3 1/2 katasztrális hold; szegény ember.

cziny ember, a Domján Márton. Azt kérdezték tőle hajdanán vadász emberek: «merre van a nyúl, Márton gazda?» — «Hja, könyörgöm alássan, ha akkora háza volna, mint nekem, megtudnám mondani!» volt a felelet. — Aztán az Iván János, a ki két dülő földjét, házát, szőlejét római pénzen vásárolta.

Jönnek apró, gyenge lovaikon a göcseji bocskorosok, hozzák vásárra a dongákat, szőlőkarókat. A Mura felől a koótiak szekérszámra szállítják a murai halat. A hetési ember, ha meglátja a czégérnek kiszúrt csukát, kikerüli őket; az ő tapogatójába csak ilyen-olyan apró czompu, pozsár, vargahal került, — csoda, hogy «megbirta a háló!»* — Itt-ott veri az útat egy-egy nyalkább csikó, szaporábban, mint a dobpörgés.

Marhavásár.

Dancs Mihály. A mi hitünk szerint való könyv-e?

Azután egyszerre szétválik a hullámzó tömeg, eszeveszettül vágtat át a szétnyilott utczán a czigány, alkalmatos botokkal és a sarkantyúzás legczifrább módjaival igyekezve a Ráró sárkánytermészetét ébren tartani. Kazlakba rakva hozzák a szépen font kocsikasokat, kópiczokat, majdnem egyedüli iparát a vidéki népnek. Látni itt-ott székcsinálókat, de azok legnagyobb része Egerszegen, a «stokházban» lett mesterré. A faluvégén ma már több faluban szól a pöröly; a czigány kezéből pógárkézbe került a kalapács. A kovácsmesterségre legelőbb ráfanyarodnak, mert minden faluban szükséges egy értelmes mesterember, ki élesre veri az elvásott kormányvasat, megrövidíti meleg nyárban a kereksint.

Lassan-lassan előtünik az első sátor, legelső szeme a láncznak, mely végig vonul az utczán. Imbolyog ide-oda a tömeg, még nincs szándéka venni, csak bámul. A templom előtt állanak a legtekintélyesebb mesteremberek, a mézeskalácsosok, — szíveket árulnak. Mosolygó leányarczokra kisütött a szívük melege, midőn ráhagyja a legény a választást. Van ezerféle. Az egyik csillog-villog a belé rakott tükördarabokról, a másik tele van nyiló rózsával. Suhancz legények kinálják magukat jégre öntött mézsörrel.

* «*Megbirta a háló,*» olyan értelemben használják, hogy oly nagy volt, hogy megakadt a hálóban, nem esett át a lyukakon.

A templom árnyékában lármás köszörüs család ütött tanyát, ellenséges indulatu pincsi-kutyákkal. Az árokpartokra telepedett vend asszonyok, erős tagú muraközi menyecskék vívnak guerilla harczokat hamis szemű utczagyerekekkel, kik ott ólálkodnak az almás kosarak körül, mint az ördög a kolostor körül. Ott pörgeti köztük a rózsafüzért a Világtalan Bábi, kinek rendes foglalkozása, hogy a vallásos lelkeket közvetíti a Szűz Máriával; most ékes rigmusokban könyörög Szent Vendelhez, a barmok patronusához. Kelepel, mint egy szélmalom, s a kiteritett vásznon lassú tempóban járja a kalabajkát — az Olcsó Jancsi. Ha megtorlódik a szájában a magasztaló szó, befejezi a verset a refrainjével: «a ki vesz, annak lesz, a ki nem vesz, beteg lesz!» Elbámúl munkabíró torkán az odaért Dancs Mihály, nagy csodálkozásán jó kivánattal könnyit: «Hej, Jancsi, hogy használják föl az Eszterházy minden szalmáját a betegágyadba.»

A templomtéri Flórián-kép alatt nagy a kelete az olvasónak, a «kis komáromi kalendáriomnak», Tündér Ilona históriájának; ritkábban a Gönczy-Abc-éknek; még nem szokott a gyerek a bötühöz. Nyáron «ótájje»* jár, meg hijába, még sok az erdőn a madárfészek, a vadméz az odvas fában! Nagy, vaskos könyvön alkuszik az öreg néni. Nem sokallaná az árát, csak az a bökkenő, hogy nincs rajta kereszt. Oda hívja a fiatal káplánt szakértőnek, hogy vajjon: «a mi hitünk szerint való könyv-e ez?» Szekeres bálissal alkuszik a menyecske pacsára való patyolaton, odább peregnek az újdonatúj rokkák, mint az imádkozó koldus ajkai; tiz-husz óra egyszerre ver.

Marczona, szép, barna, pitykés dolmányú kanász legények sorra megszólaltatják a hangos tülköket, melyiknek van szebb szava. Hízeleg a büszkeségének, ha kifujhatja egyiken-másikon a legfiatább (legvékonyabb) hangot. Az alsó soron meztelen fejü, kóczos befont hajú oláhczigányok kínálják a szépen faragott teknőket — bölcsőnek is alkalmatosak! — melenczéket; messziről a Dráva menti rengetegekből került a fája. A szűcsök mellett állnak a csizsmadiák,

A gerencsér.

hosszú póznákra rakott lábbeliekkel. Mellettük lesik a vásárt a patkoló kovácsok; szebb a csizma, ha patkós! — Azután jó darab hely mintha nagykalapú gombákkal lenne benőve. A kebelei gerencsérek rakják ott tele fedőkkel a kéregető koldus tarisznyáját. Nagy a számuk, mégis maradt otthon a fazekat termő hazájukban. Nyáron ritkább a sor, mert elviszik Somogyba is gabonáért a cserepet. Jó háziasszony válogat a poczakos fazekakban s ha valamelyik megtetszik, azt tele önti színültig kukoriczával vagy buzával; annak az az ára.

Déltájban megsürűsödik a tömeg a pecsenyesütők körül. Vendéglátó vendek a pecsenyesütők. Ketté szelik a hófehér czipót s belétemetik a pirosra sült pecsenyét. Paradicsomi öltözetében ott bámészkodik a sistergő tepsik körül a rajkó, s nagy étvágyában áhítva nézi a falatozókat.

Ki tudná a számát a sok ide-oda mozgó késesnek, fésűsnek, babérkereskedőnek!

A vásár zümmögő-zummogó hangzavarából kihallatszik a gyólcshasitás, egy-egy türelmetlen «adja, nem adja», a megkötött alku után a hangos parola, meg a pereczes gyerek sípja. Távolabb, a sátrak mögé kerülve, olvassák a «szomorú levelet». «Kedves szüleim, most hozzájok szólok, az egek áldását kivánom reájok». A ka-

* «Ótájje» — a rétre, marhák után; alighanem a szláv otava (mező) után.

VIDÉKY JÁNOS.

A hazai ipari tevékenység hosszas szunnyadozásához bizonyára hozzájárult az, hogy iparosaink kiképzése nem olyan volt, mint máshol, hiányzott ízlésük, vagy a ki birt ilyennel, nem tudta kifejleszteni, alkalma nem volt rá. Így aztán a műipar alig-alig birt mozogni, s minden czikkel, a mihez a művészi ízlésnek kellett hozzájárulni, a külföld látott el bennünket. Pedig a közönségnek megvolt már kellő érzéke az ízléses és fényüző dolgok kiválasztásához, a kereslet egyre nagyobb lett, s a külföld mindig nagyobb és nagyobb összegeket vitt el tőlünk.

A hetvenes évek elején merültek föl kezdeményező eszmék az ipari tevékenységnek művészi téren való érvényesítésére. Szerényen kezdődött a fővárosban, hol egy e téren itthon még alig ismert, de külfödön már jó hirt és több elismerést nyert férfiú buzgólkodott, hogy az illetékes körök a műipar fejlesztéséhez okvetlen szükséges alapföltételeket megteremtsék. Az ízlés és helyes formaérzék rendszeres alapossággal való oktatását sürgette, s ő a maga fáradozásainak czéljául is az «ipar-rajz» jelszót tüzte ki.

Vidéky János sok évi tevékeny működése a műipari ízlés fejlesztésében és kiképzésében, a szakkörökben mindenütt elismerést talált, és a rajzolás s műipari stil tanulására kiadott munkáját, praktikus és elmés összeállításu rajzlapjait a messze külföldön is kitüntető figyelemmel fogadták.

Vidéky János a művészet iránti szeretetet atyjától, Vidéky Károlytól, örökölte, ki a maga idejében réz- és aczélmetszetű, valamint kalligrafikus műveivel szerzett nevet. János 1827 jan. 17-én Pesten született. Iskolai tanulmányai mellett nyelvek elsajátításával és a zenével is foglalkozott, s mint 19 éves ifjútól több zenedarab jelent meg. Hajlamai azonban a festészethez vonzották, melyben jó tanitói voltak, atyja pedig a rézmetszésre oktatta; ezenkivül a fametszést is megtanulta. A szabadságharcz egyetemi tanulmányai közt találta, előbb, mint magyar miniszteri hivatalnok Debreczenbe követte a kormányt, később, mint önkéntes vett részt a harczban. Kis-Bagon, mint sebesült, muszka fogságba is jutott.

Műízlésének kifejlődését főkép gr. Zichy Lászlónénak köszöni, kinek fiával együtt járván iskolába, szünnapjait nagyobbára e családnál töltötte Pélen, Tolnamegyében, hol Sterio hírneves festő útmutatása mellett a festészetet gyakorolta. A szabadságharcz lezajlása után előbb Fajszon Kund Vinczénél, utóbb gróf Somssich József kaposújlaki kastélyában, részben pedig Gráczban töltötte az időt 1852-ig. E bujdosása után az ekkor Velenczében lakott gr. Berchtold családnál volt nevelő, s ott folytatta az akademián festészeti tanulmányait. 1857-ben nyitott itt műtermet, 1863-ban 1000 frtos ösztöndijat nyert, és Rómában az osztrák nagykövetség palotájában műtermet kapott, a külügyi miniszter rendeletére. Római műtermét sok nevezetes ember, a többiek között Lajos bajor király is meglátogatta. Rómából Nápolyba, Palermóba, Görögországba ment festészeti tanulmányokra. Ez időre esik festői működésének legnagyobb része. Képei többnyire a külföldön maradtak. Egy nagy képe «Hunyadi László» néhai Weisz B. F. tulajdona lett. Aquarelljei is keresett művek voltak. 1866-ban Velenczében megházasodott, nem sokára pedig hazatért Mayer István püspök meghivására, és Simor János érsek az esztergomi képezdébe tanárnak nevezte ki. Itt is sokat festett; ezek közt van Krisztus mennybemenetele, Szent Jeromos, a magyarországi Justitia. A fővárosnak abban az időben pezsdülni kezdő élete azonban Vidékyt is ide vonzotta, s a VIII. kerületi reáliskola rajztanári állását nyerte el.

Itt kezdődik működésének új korszaka, a műipari rajz és ízlés érdekében való eredményes tevékenysége. 1872-ben a rajztanitás reformjáról irt értekezésében fejtette ki először, hogy a hazai ipar fejlesztésére az ízlést korán kell nevelni, s megadni a lehetőséget, hogy ezt az ízlést minél többen elsajátithassák. Felszólalása nem hangzott el, s nézeteit bővebben is kifejtette, s a fővárosi tanács támogatásával találkozott. Igy lett Vidéky megalapitója Budapesten az ipar-rajznak. 1879-ben átvette az ipar-rajziskolák vezetését. Második gondja a magyar nők esztheticai művelése és e téren keresetképessé tétele volt. 1879-ben a fővárosi tanács külföldre, Német- és Francziaországba tanulmányútra küldötte. Ennek sikere itthon azonnal jelentkezett, a tanitványok rendkivüli számban gyültek iskolájába. Mint városi képviselő, ő indítványozta a józsefvárosi polgári leányiskolát is s 1880-ban az első, és most is egyedüli, *edényfestészeti* iskolát szervezte. A női rajziskolát is ő állitotta fel, mindhármat a közgyülés és fővárosi törvényhatósági tanács támogatásával. 1884-ben a kereskedelmi miniszterium megbizásából készitette első nagy művét, a *«módszeres szabadkézi rajzmintákat»*. Az 1885-iki orsz. kiállításon bemutatott tanitvány-munkákkal itthon s a látogató külföldiek előtt nagy figyelmet ébresztett.

VIDÉKY JÁNOS, a fővárosi ipar-rajziskolák igazgatója. Kimnach László rajza.

Kiválók érdemei a magyar motivumok felkutatásában, melyeket bujdosása idejében Somogymegyében 1852-ben kezdett gyüjteni, valamint azok megrajzolásában és festésében.

1872 óta, mióta a főváros szolgálatában működik, Vidékynek minden gondolata oda irányult, hogy az iparrajzoktatást előbbre vigye. E törekvéseknek, e gondolatoknak terméke megszületett egy munkában, a «Módszeres rajzoktatás»-ban, melyet a párisi «Société anonyme des imprimeries réunis» czimü hirneves czég szerzett meg magának és nagy költséggel adott ki magyar, franczia és német nyelveken. Azon körülmény, hogy oly jeles férfiak, mint azok, kik a nevezett franczia czég élén állanak, első sorban annak artisztikus-tekhnikus főigazgatója, Claude Motteroz, felismerték Vidéky módszerének horderejét és gyakorlatiasságát, melyen az elemi iparrajzoktatás terén alaposan és biztosan lehet haladni, adja meg jelentős becsét Vidéky e munkájának; bizonyitja ezt a franczia belügyminiszterium hivatalos «Bibliographie de la France» czimü lapja, melynek egyik számában Vidéky a jelesebb franczia szerzők sorába vétetett fel. E lap Vidéky munkájáról igy ir: «E munka módszere szabatosságának és gyakorlatias logikájának köszöni, hogy a nyilvános- és ipariskolákba a legelső sorba küzdötte magát. Helyesnek tartottuk, hogy oly művészetben, melyben *versenyzőink* kitünnek, nemzeti iskoláinknak felajánljuk ezt a munkát, mely leginkább kitünteti *vetélytársaink* elvitázhatatlan haladottságát.» És más helyen ugyane lap igy ir: «Vidéky módszerének elve az, hogy a rajzolás összes elemi gyakorlásait az alapos művészi tehetségek kifejlesztésére fordítsa, minők: az alakok tekintetében a jó emlékező-tehetség, a látás szabatossága és az aesthetikai érzés. Midőn e munkát franczia nyelven kiadjuk, teszszük azt azon meggyőződéssel, hogy iskoláinknak az iparrajzoktatás terén a legmódszeresebb tanitást nyujtjuk és azt, mely leginkább alkalmas azon tanitványok számára, kik a műipar különböző ágaira készülnek.»

Vidéky e jeles munkája, melyről a franczia lap minden dicséretét nem is közöltük, 14 füzetből áll; ezekből 4 a mértani, 2 a szabadkézi rajzzal foglalkozik, és 8 füzet a haladottabbak számára való mintákat nyujt. A 14 füzet 140 mintalapja, a legegyszerűbb ábrákon kezdve a legkomplikáltabbaknak látszókig halad, mindenütt előbb a vázat, azután a teljesen kidolgozott képet adván. A szines lapok élénk összhangja a színérzék igen jó fejlesztője. Diszes és korrekt a kiállitás és nyomás is, első rangú franczia intézetben készülvén, mely a költségeket sem kimélte.

Vidékynek még több ily irányú műve van készülőben, egyik Francziaország számára: magyar szines motivumok a különféle iparágak használatára, 30 lapon, nagy ivrétű alakban; másik: elemi rajzoktatás.

A sok munkának, sok fáradtságnak legszebb sikerét itthon csak nem régiben vivta ki Vidéky azzal, hogy évek óta kedvencz eszméje, melyért annyit buzgólkodott, agitált, végre meg fog valósulni. Ugyanis mult évi decz. 22-én hagyta helyben a belügyminiszter a fővárosi törvényhatósági bizottság azon határozatát, hogy 254,296 frtnyi költséggel a Lónyay- és Oroszlán-utczák sarkán a fővárosi iparrajziskola fölépittessék. És bár ez intézet a főváros közönségének bőkezűségét, minden nemes és szép iránti buzgalmát hirdeti, Vidéky lelkes buzgólkodása is hozzájárult, hogy a tervezet megvalósitása nem késett soká.

Vidéky arczképe mellett bemutatunk két képen műipari tárgyakat, festett majolikákat, tálakat, kancsókat, serlegeket, vázákat az egyik csoportban, és kulacsokat a másikban. Ezek tanitványainak művei, s a legtöbb darab magyaros motivumokkal van ékesitve, azokkal a stilizált virágokkal, tulipánokkal, rózsákkal, czirádákkal stb., melyek régi himzéseken, domboru varrásokon, a szűrökön, vagy a régi kancsókon és edényeken maradtak ránk.

AZ ALSÓ-LENDVAI VÁSÁR.

Olyan a mi édes hazánk néprajzi tekintetben, mint egy szebbnél-szebb virágokból összekötött bokréta, vagy mint egy tarka, tulipánokkal telehimes szűr. Egy mezőn nyilik az a sok szép virág, csak az illatuk, színük más, s az egyik a gallér körül nyujtózkodik, a másik a derekán, a harmadik az aljára került.

Ott van fenn a Tiszaháton a Mikszáth «görbe országa» — Palóczország; Erdélyben a Szent-Anna bűvös vize, illatos fenyvesek, felleget szántó bérczek köré gyülve az erős székely nép; lenn a kies Zala őserejű földjén a göcseji bocskoros.

A Göcsejtől délnyugatra Alsó-Lendva mellett tenyérnyi síkon elszórva az a husz és egynehány község, mely ünnep- és vasárnapon annak a sugár toronynak kenetes, öreg hangú harangjára, a Kata-harangra hallgat.

Úgy elülnek a czikk-czakkos erdőcskék között, mint a harasztba rakott fogolyfészkek; mindegyikhez ellátni abból a kis százszemű középkorbeli váracskából.

Vidéky János MDK

Pásztorfiu, vizf.
Római konzul, vizf.

Mücsarnok 1879. ápr. 25.

MDK

Vidéky János

"Segitség". Vasárnapi Ujság 1887.21.sz. 353.l.

Vidéky János

MDK

Randira, vizf.

Miccsarnok 1879. ápr. 25.

M.D.K.

Vidéki János

Terveket készitett Miskolc városkép-javitásához.

Szabó Lajo u. 5. / 1957-58/ repr.

Műemlékvédelem 1966/3. 146-152.l.

MDK

Vidéky János

Vasárnapi Ujság 1891. 28. sz. 457.l.

M.D.K.

Vidéki János.festő

1852-ben velencében tanúlt Marastonival és Telepyvel együtt. 552.o.

Telepy Katalit: Telepy Károly a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Kamatsay István : Honvéd tömörnaptár S2.

Portréhasonlítjaba elöremutató!
átgondolt.

Vidéky János

F. 17.12.2

Apja festő.

1852 rövid Sonnyban gyűjteni kezd népi motivumokat. /L. Lyka. N.r. Bp. 942, 76.o./

1852 velencei ak. 57-ig. mütermet bérelt. önállóan dolgozott 1863-ig, olasz, görög ut, Velence, Itt festi, 64-ben Pesten kiállitja Nemz.Muz.ban. Lyold kritikája szerint tehetséges. 1866 Esztergom, olt.kép. (Lyka.N.r.131.)

1863 rövid idő Róma. /Ly.N.r.139./

1866 Hunyadi László a vonatból el akarja hozatni Gara Mária. (Ly. N.r. 174.)

MDK

Vidéky János festő

„Réalet Vác környékéről"

„Canova szülőháza Possagnoban" c ~~kép~~

aquarelljei KT-tárlatan 1886.

MDK-A-I-1/1816.

MDK

Vidéky János festő

KT őni tárlatra 3 aquarellt jelent be (1886)

„Magyar táj Vác tájáról"

„Canova szülőháza Possagnoban"

„Hegyszoros Steiermágban."

(Vimentasítva!)

MDK-A-1 - 1/1645.

MDK

Vidéky János, festö

Krisztus a kereszttel. Akvarell.

Szent György Céh VIII.művészeti aukciója.
1911 okt. Kat. 21.l.

~~xxxxxxx~~ Vidéki János

MDK

festő

A balassagyarmati egykori megyeházában 1844
volt képe:

"Justitia" elveszett.

125.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

MDK

Vidéky János festő

1866. - Hunyadi László c képét (olaj) a „Società promotrice di Belle Arti" termeiben állítja ki, s a párisi világkiállításra is kiküldi.

MDK-A-1-4/358.

MDK

Vidéky János iparrajzi-kolai igazgató

Aquarell-festénetet akarja fellenditeni. 1890.

(Inditványa bpi alpolgármesterhez)

MDK-A-1-1/2680.

MDK

Vidéky János
festő. iparművész

„Egyike a magy. képzőművészet úttörőinek Barabás Miklossal együtt működött a mult századderekán" Romában is fanult. Történeti és egyházi képek. Nagy rézük Angliában van

—: Vidéky János meghalt.

Grafikai Szemle 1901 évf 2 z. 26 l.

M. D. K.

VIDÉKI János építész

Miskolc-Hejőcsaba, Malinovszki tér, 1952-es beépítési terv

Perczel Károly: A részletes rendezési terv építészeti alkotás

Magyar Építőművészet 1957 (VI.) 5/6. 7 172. l

MTA

Vidéky János

Dante-portré, Rafael-Giacon után

Kaposi J: Dante a magyar művészetben. A Cél. 1910. 1. sz. 15 1.

MDK

Vidéki János építész

(Mérő Frigyesné terverével Miskolc - Újdiósgyőr beépítési tervének modelljét mérik. Képfelirat. Fényképrepr.)

(Hogyan építhetünk sokezerrel több lakást... ?)

(Nők Lapja, Bp. 1953. február 4. [5.l.])

Videky János
festő

MDK

D. Szemző-Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap 1841-1849

MMM Évkönyve 1951, 137 l.

M D K

Vidéky János

Hunyadi ~~János~~ Lászlót a börtönből el akarja szöktetni Gara Mária, festm.

Lyka Károly : Történeti festészetünk az elnyomatás korában. Uj Idők 1942.nov.7. 45. sz. 1.

543.

MDK

Vidéky János

Krisztus a kereszttel, akv.

Szent György Céh II. sukc. 1911. nov.

1.

18

MAGYAR VÍGJÁTÉK
ÉS NÉPSZÍNMŰ

Jelenetek Szigligeti Ede
»Szökött katoná«-jából.
Fuchsthaller A. acélmetszete

Jelenet Nagy Ignác
»Tisztújítás«-ából.
Vidéky J. (1827—1901)
színezett metszete
Fuchsthaller A.
(1815 körül—1863)
rajza után

Vidéky J.

J: A m. génint 1941

Hankiss Bo. l

Nép

várja a megváltást, majd éneklésre buzdítja a »csüggedt madarakat«, költőtársait. Nagy szépségek forrása ez a kétélű, kétarcú beszéd. De Tompa érdemét tetézi a helyi monda, néprege gyüjtése s önálló továbbfejlesztése is, amivel a korszak legnagyobb irodalmi vívmányát tökéletesíti : a népköltészet és műköltészet kölcsönhatását.

A legtöbb országban a népköltészet felkarolása átfutó divat volt ; kacérkodás a népi viselettel, amelyet a szalonhölgy tetszelegve, nevetgélve próbált fel, — egy kicsit idegenkedve is és a csodálatba itt-ott lenézés vegyült. Aztán sietve tért vissza a divat másfelé induló kerékvágásához. A magyar költészetben — legalább egyidőre s épen sorsdöntő pillanatban — kiderült, hogy a népi témák, hangulatok és formák a gyökerekhez való visszatérést jelenthetik. A romantika a gyökereket, amelyekkel minden erőteljes művészetnek kapcsolatot kell éreznie, a középkor, esetleg a renaissance színeiben, harcaiban, korlátozatlan energiáiban vélte feltalálni. A magyar romantikusok rájöttek, hogy a gyökérzet nincs is olyan messze. Azt, ami a multból egészen ép és színpadi világítás nélkül is lenyűgözően hatásos, megtaláljuk egy kartávolságra a falvak és rétek magyar népében : szokásaiban, jellemében, művészetében. Ez a történelem ellenőrzőlapja : a történelmi mult és a nép változatlan élete kölcsönösen megvilágítják, kiigazítják és értelemmel töltik meg egymást.

Másfelől a népköltészet ihletének elfogadása istenáldotta nagy költők részéről hallatlanul felfokozta a műköltészet belső dinamikáját. Nem volt szükség a nyugati romantika sötét cselszövényeire és kiadós vérfürdőire, felajzott szenvedélyeire és rejtelmes jellemeire, hogy a költő megindítson és megrázzon bennünket. A mélyről jött s örök értéket őrző népi hatás olyasféle érvényt adott az új irodalomnak, mint a Szentírás, az Iliász vagy a Kalevala. Egyszerűnek látszó, de nagy művészek lángelméjének fényénél sokrétűen villódzó és sejtelmes árnyékoktól barázdált életszemlélet bontakozott itt ki, tele ellenvetést nem tűrő, szinte klasszikus véglegességgel és mélységes hangulatokkal. Az volt az érzése írónak is, olvasónak is, hogy a nép költészetében a századok folyamán minden tökéletes művészetté vált, mint ahogy a múló hóból tartós jégár nemesedik az örökké azonos nyomás alatt, s épen azért maradt meg, mert művészet volt.

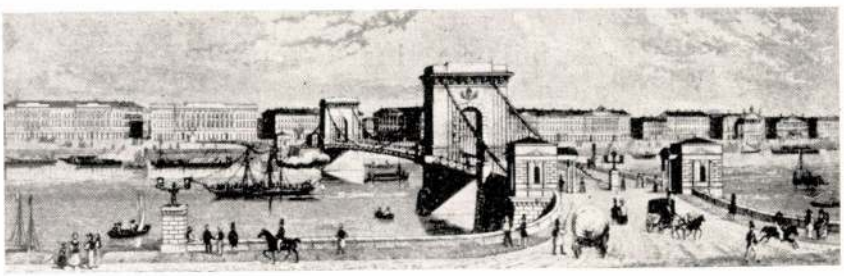

A LÁNCHÍD ÉS A PESTI DUNASOR A XIX. SZÁZAD KÖZEPÉN

Fuchsthaller A. acélmetszete

A Lánchíd ifjákorából való kép azt mutatja, hogy a város korán felismerte helyzetének nemcsak előnyeit, hanem a vele járó felelősséget is : ebbe a gyönyörű folyamtükörbe csak klasszikus szépségű házsornak szabad beletekintenie

ércek már nem álltak oly zavartalanul rendelkezésére. S amikor a csöndes aprómunkát szinte lehetetlenné tette a nagy és fájdalmas események sora, amely lírát követelt . . .

De épen ekkor volt legnagyobb szükség, hogy az irodalom viharos lélekzete, lírai és drámai izgalma mellett el ne felejtődjék a műhelyben ülő mester csöndes és békés lélekzése, nyugalma, amely a vésőt vagy a forrasztóvasat, az ecsetet vagy a karcolótűt biztossá teszi akkor is, mikor a vihar csapkodja ablakát. Az élet és a halál viharában a műhely volt az elefántcsonttorony, a világítótorony. A harmadik dimenzió, amely biztosítja a földi életet. A harc és az áldozat mellett a művészet, amely megörökíti a harcos és a haldokló legfőbb mozdulatát. Békét ad a szívnek és halhatatlanságot a halandónak.

~~Fuchsthaller~~ rajz

Vidéky Smetszette

mines
éd
c

Divatkép. Regélő
1843. 2. n.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.
T. k. Bp. é. n. 256, 6 to. l.

Vidéky J.
~~Fuchsthaller~~

~~Jelenet~~ Nagy Ignácnak Tisztujitás c. vigjátékából.
Der Ungar mellékelete
Rajzolta fenti, metszette Vidéky

Repr.
Domanovszky Sándor
Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. c. n. 49.
664. l.

HELYSÉG

Budapest.

VÁRMEGYE

ÖRZÉSI HELYISÉG

Svábhegy.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Szobrok.

KOR

1906.

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Jankovits G

SZEMÉLYI VONATKOZÁ

Jókai Mór sz

EGYEB ADAT

TÁRGY

Jókai Mór szobra.

MILYEN KÉP VAN RÓLA?

MDK

dr. Vidéky Emil, igazg.

eszméje nyomán készült az iparrajziskolai zászló és címer, mely a tóváros színein nyugvó iparművészeti címert, az ezüst pajzsot a malapáccsal ábrázolja.

A Devecska tanár által tervezett beépített, felhúzható ágyadivány szerkezetét tervezte dr. V.E.

Az Iparrajziskola Karácsonyi Kiállításon.

Magyar Iparművészet. 1933. 17-18.l.

Vidéky Emil

Est. 932 XII. 18

— **A fővárosi Iparrajziskola kiállítása.** A nemrégiben átszervezett Iparrajziskola holnap megnyíló kiállításán számol be utolsó félévének munkásságáról, amelynek eredménye örvendetes meglepetést jelent. A régi, elavult konzervatív törekvések nyomán az iskola tanárai most egy *korszerű és magyaros* iparművészeti stílus megteremtésén fáradoznak. Alkotásaikban még itt-ott megmutatkoznak a stíluskeresés küzdelmei és kiforratlanságai, de a művészi szándékok tisztasága és az ízlés nívója azt a reményt keltik, hogy az Iparrajziskola műhelyei rövidesen a modern magyar iparművészet egyik legfontosabb termőhelyévé fognak válni. A hat teremre való anyagból főként dr. *Vidéky* Emil bútorai, *Kóródy* György külkereskedelmi szempontból is fontos izléses fali szőnyegei és bútorhuzatai és *Lakatos* Artur növendékeinek textiliái emelkednek ki. *(—r.)*

Est 1932. XII. 18.

Vidéky Emil

Szerepelt az Iparrajziskola kiállításán.

BH. 1932. XII. 18.

MDK

dr.Vidéky Emil

igazgató volt: 1932-35.

Kováts J: Adatok a Szfőv.közs.Iparrajzisk.történetéhez. 1778-879. Budiparrajzisk 1937/38. 14. l.

MDK

Vidéky Ignác térképmetsző

Naményi Lajos: Adatok müvészetünk történetéhez. Vidéky Károly. Müvészet 1910. 138-140.l.

M.D.K.

Vidéki János

Telepy Károllyal egyidőben tanult Velencében

Telepy Katalin: Telepy Károly 100 év előtte olasz-országi vázlatkönyveiről 177.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

M.O.K.

Telepy Károlylyal egyidében tanult Velencében

Telepy Károly:Katalin: Telepy Károly 100 év előtti sz
olaszországi vázlatkönyveiről 177.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

Vidéky Emil

MO. 1932. XII. 18.

M. K. 932 XII. 18.

Karácsonyi kiállítás a Székestővárosi Iparrajziskolában

Uj kiállítási termekben, tanárok és növendékek munkáiból készült, *modern enteriőrök* fogadnak a fővárosi iparrajziskola kiállításán, amelyen az iskola új vezetése, új szelleme is bemutatkozik. Korszerű, belső hangulatában és nem külsőségeiben magyaros *bútorok, textilek, ötvösmunkák, kerámiák* szerepelnek a nívós és igazi kultúrával rendezett kiállításon.

Ötletes és kitünő munka *Vidéky* Emil praktikus garszonszobája, gyönyörüek *Korody* György modern magyar gobelinjei és *Lakatos* Artur ornamensekké stilizált magyar figurákkal telehintett szőnyegei. De nagyon szépek a tanítványok textil- és ötvösmunkái is. A kerámiában még kissé bizonytalanul keresik az új irányt, amelyet pedig már kitünő mesterek képviselnek az iskolán kívül évek óta. De bizonyos, hogy az új szellem itt is hamarosan érvényesülni fog és az iskola új kerámia-termésének is épolyan megérdemelt sikere lesz külföldön és itthon is, mint amilyen a bútoroknak és gobelineknek, szőnyegeknek már eddig is van. Ezeknek az új eredményeknek nevelő hatása a közönségre is elmaradhatatlan.

(m—l)

Paks —28, Baja 46, Mohács 71. A Dráva Barcsnál —81.

A Tisza végig apad. Alacsony vízállású.

Mai tiszai vízállások: Tiszabecs 23.

Vidéky Emil

PSc. 1932. XII. 17.

— **A Székesfővárosi Iparrajziskola karácsonyi kiállítása.** Ismét egy olyan kiállítás, amely a legszebb irredenta frázisoknál is ékesebben hirdeti a magyar kultura diadalmas fölényét, ismét egy olyan megnyilatkozása fiatal művészetünknek, amely így, ahogy van, felér a nemzeti *tettek* erejével. Igaz, hogy a *Székesfővárosi Iparrajziskola* e karácsonyi kiállításának egyik célja is az, hogy bemutassa a magyar iparművészetnek olyan termelési lehetőségeit és eredményeit, amelyek exportképesek, tehát nagy eséllyel vehetik fel a küzdelmet külföldön a többi népek iparművészeti termékeivel. Már maga az a leleményesség és ízlés is, ahogy a Székesfővárosi Iparrajziskola régi módi termeit a legmodernebb hatású kiállítási termékké alakitották át, beépitett tárlókkal, fülkékkel, azt az örvendetesen *mai* és magyarságában is *európai* irányt mutatja, amelyet ez az iskola kiváló igazgatójának, dr. *Vidéky Emilnek* vezetése alatt követ. A Lónyay-utcai kapubejáratot — például — az egyházművészeti rész számára művészi hatásu oltárfülkévé alakitották át, amelyben *Tóth Gyula* tanár növendékei mutatják be, szines üveg- és mozaik-munkák között, a templomi ötvösművészet szép és modern alkotásait. A bejárati folyosót *Szathmáry István* és *Lakatos Artur* tanárok tervei alapján és növendékeik által kivitelezett faliszőnyegek diszitik. Általában az egész kiállításnak tán legértékesebb anyaga a gobelinek és szőnyegek változatos sora, amelyek egészen uj utakat mutatnak egy kialakuló magyar szőnyegstilus felé. A *Kóródy György* tanár tervei alapján készült gobelin-szalon, ódonhatásu és mégis modern formanyelvü pirosselyem gobelinbutoraival, valóságos kis remekmű. Igen szépek és a mai kerámia már-már unalmas szokványaitól szerencsésen elütött a *Vértes Rezső* és *Ohmann Béla* tanárok vezetése alatt álló kerámiai szakosztály munkái is. Az ötvösmunkák éppúgy, mint a szőnyegek, sikerülten hangolják össze a nemzetközi modern formanyelvet a jellegzetesen magyar stilushangulattal, — ezek *Tóth Gyula* és *Bentheim Artur* tanárok vezetése mellett készültek. Igen jók a *Lakatos Artur* tervei alapján készült berti butorok is, a növendékek saját készitésü festett butorszövetével, szellemes és leleményes dr. *Vidéky Emil* garszónszoba-enteriörje, kombinált butoraival, *Devecska Ferenc* lakkozott hallberendezései a modern és antik formák szerencsés egyensulyával lep meg. Az egész kiállitás, összhatásában, valami örvendetes optimizmust sugároz, a kultura, munka és akarat diadalát, amely a tehetségnek minden téren utat nyit a világpiac felé. *(f. j.)*

tal rajza.)

tartozá-

l. Mért

gazában
az in-

Szombaton d. u. 6 órakor lesz az Ifjú-dalmi Szalonban (Rákóczi-ut 20., I. emelet) *Kosztolányi Dezső* szerzői estje, amelyen a bevezető előadást *Gyergyai Albert* tartja. Az est közreműködői: *Simonyi Mária, Budanovits Mária, Ascher Oszkár, Bojár Lili, Szántó Magda, Réthy Anni* és *Kosztolányi Dezső.*

— **A hörghurut gyógyitása.** Londonból jelentik: Két angol orvos feltalált egy szert, amely a hörghurutot néhány nap alatt teljes biztonsággal gyógyitja. A szer hét rész széndioxidból és kilencvenhárom rész oxigénből áll, amely vegyületet a kábitásnál használt álarc segélyével lélegzi be a beteg. A gáz belélegzésre ingerli a légjáratokat és ezzel

MDK

Vidéky Fános

1864. „Pompeji végnapjai" c. képe a luxemburgi kiállítra.

MDK-A-I.-1/203.

MDK.

Vidéky János

1864. A hereutených üldözése" c képének megbiválására a KT bizottságot küld ki.

MDK-A-I.-1/204.

mdk

Vidéki János

Szabó Lajos (Kun József) utca 5. lakóépület. Műemlékjelleg. Egykor iskola volt. Épült a 18 sz. második felében. Helyreállítása (műemléki) 1960-ban készült el. A borsodmegyei tervező iroda felmérése és helyreállítási terve: Tervező: Vidéki János

154. kép

ifj Horváth Béla Miskolc 1962 220. 268. l 92. jegyzet.

Vidéki János

l.

Magy N. M Cent

62. l.

m. kir. dohányárusa
— VÁRPALOTA. —

14DK

Vidéky S.

Modzeres zabadkezi rajzoktatás elmu mindeből magyaros minták. Feltaznalásukat ajánlják a nyomdászati iparban.

Heller Ignácz: Lendelsünk betűöntő iparunkon
Grafikai Szemle 1981. 4. z. 51 old.

várja a megváltást, majd éneklésre buzdítja a »csüggedt madarakat«, költőtársait. Nagy szépségek forrása ez a kétélű, kétarcú beszéd. De Tompa érdemét tetézi a helyi monda, néprege gyüjtése s önálló továbbfejlesztése is, amivel a korszak legnagyobb irodalmi vívmányát tökéletesíti : a népköltészet és műköltészet kölcsönhatását.

A legtöbb országban a népköltészet felkarolása átfutó divat volt ; kacérkodás a népi viselettel, amelyet a szalonhölgy tetszelegve, nevetgélve próbált fel, — egy kicsit idegenkedve is és a csodálatba itt-ott lenézés vegyült. Aztán sietve tért vissza a divat másfelé induló kerékvágásához. A magyar költészetben — legalább egyidőre s épen sorsdöntő pillanatban — kiderült, hogy a népi témák, hangulatok és formák a gyökerekhez való visszatérést jelenthetik. A romantika a gyökereket, amelyekkel minden erőteljes művészetnek kapcsolatot kell éreznie, a középkor, esetleg a renaissance színeiben, harcaiban, korlátozatlan energiáiban vélte feltalálni. A magyar romantikusok rájöttek, hogy a gyökérzet nincs is olyan messze. Azt, ami a multból egészen ép és színpadi világítás nélkül is lenyűgözően hatásos, megtaláljuk egy kartávolságra a falvak és rétek magyar népében : szokásaiban, jellemében, művészetében. Ez a történelem ellenőrzőlapja : a történelmi mult és a nép változatlan élete kölcsönösen megvilágítják, kiigazítják és értelemmel töltik meg egymást.

Másfelől a népköltészet ihletének elfogadása istenáldotta nagy költők részéről hallatlanul felfokozta a műköltészet belső dinamikáját. Nem volt szükség a nyugati romantika sötét cselszövényeire és kiadós vérfürdőire, felajzott szenvedélyeire és rejtelmes jellemeire, hogy a költő megindítson és megrázzon bennünket. A mélyről jött s örök értéket őrző népi hatás olyasféle érvényt adott az új irodalomnak, mint a Szentírás, az Iliász vagy a Kalevala. Egyszerűnek látszó, de nagy művészek lángelméjének fényénél sokrétűen villódzó és sejtelmes árnyékoktól barázdált életszemlélet bontakozott itt ki, tele ellenvetést nem tűrő, szinte klasszikus véglegességgel és mélységes hangulatokkal. Az volt az érzése írónak is, olvasónak is, hogy a nép költészetében a századok folyamán minden tökéletes művészetté vált, mint ahogy a múló hóból tartós jégár nemesedik az örökké azonos nyomás alatt, s épen azért maradt meg, mert művészet volt.

Jelenetek Szigligeti Ede
»Szökött katona«-jából.
Fuchsthaller A. acélmetszete

Jelenet Nagy Ignác
»Tisztújítás«-ából.
Vidéky J. (1827—1901)
színezett metszete
Fuchsthaller A.
(1815 körül—1863)
rajza után

Harkiss 130. l

VIDÉKY JÁNOS.

A hazai ipari tevékenység hosszas szunnyadozásához bizonyára hozzájárult az, hogy iparosaink kiképzése nem olyan volt, mint máshol, hiányzott ízlésük, vagy a ki birt ilyennel, nem tudta kifejleszteni, alkalma nem volt rá. Így aztán a műipar alig-alig birt mozogni, s minden czikkel, a mihez a művészi ízlésnek kellett hozzájárulni, a külföld látott el bennünket. Pedig a közönségnek megvolt már kellő érzéke az ízléses és fényüző dolgok kiválasztásához, a kereslet egyre nagyobb lett, s a külföld mindig nagyobb és nagyobb összegeket vitt el tőlünk.

A hetvenes évek elején merültek föl kezdeményező eszmék az ipari tevékenységnek művészi téren való érvényesítésére. Szerényen kezdődött a fővárosban, hol egy e téren itthon még alig ismert, de külfödön már jó hirt és több elismerést nyert férfiú buzgólkodott, hogy az illetékes körök a műipar fejlesztéséhez okvetlen szükséges alapföltételeket megteremtsék. Az ízlés és helyes formaérzék rendszeres alapossággal való oktatását sürgette, s ő a maga fáradozásainak czéljául is az «ipar-rajz» jelszót tüzte ki.

Vidéky János sok évi tevékeny működése a műipari ízlés fejlesztésében és kiképzésében, a szakkörökben mindenütt elismerést talált, és a rajzolás s műipari stil tanulására kiadott munkáját, praktikus és elmés összeállításu rajzlapjait a messze külföldön is kitüntető figyelemmel fogadták.

Vidéky János a művészet iránti szeretetet atyjától, Vidéky Károlytól, örökölte, ki a maga idejében réz- és aczélmetszetű, valamint kalligrafikus műveivel szerzett nevet. János 1827 jan. 17-én Pesten született. Iskolai tanulmányai mellett nyelvek elsajátításával és a zenével is foglalkozott, s mint 19 éves ifjútól több zenedarab jelent meg. Hajlamai azonban a festészethez vonzották, melyben jó tanitói voltak, atyja pedig a rézmetszésre oktatta; ezenkivül a fametszést is megtanulta. A szabadságharcz egyetemi tanulmányai közt találta, előbb, mint magyar miniszteri hivatalnok Debreczenbe követte a kormányt, később, mint önkéntes vett részt a harczban. Kis-Bagon, mint sebesült, muszka fogságba is jutott.

Műizlésének kifejlődését főkép gr. Zichy Lászlónénak köszöni, kinek fiával együtt járván iskolába, szünnapjait nagyobbára e családnál töltötte Pélen, Tolnamegyében, hol Sterio hírneves festő útmutatása mellett a festészetet gyakorolta. A szabadságharcz lezajlása után előbb Fajszon Kund Vinczénél, utóbb gróf Somssich József kaposújlaki kastélyában, részben pedig Gráczban töltötte az időt 1852-ig. E bujdosása után az ekkor Velenczében lakott gr. Berchtold családnál volt nevelő, s ott folytatta az akademián festészeti tanulmányait. 1857-ben nyitott itt műtermet, 1863-ban 1000 frtos ösztöndijat nyert, és Rómában az osztrák nagykövetség palotájában műtermet kapott, a külügyi miniszter rendeletére. Római műtermét sok nevezetes ember, a többiek között Lajos bajor király is meglátogatta. Rómából Nápolyba, Palermóba, Görögországba ment festészeti tanulmányokra. Ez időre esik festői működésének legnagyobb része. Képei többnyire a külföldön maradtak. Egy nagy képe «Hunyadi László» néhai Weisz B. F. tulajdona lett. Aquarelljei is keresett művek voltak. 1866-ban Velenczében megházasodott, nem sokára pedig hazatért Mayer István püspök meghívására, és Simor János érsek az esztergomi képezdébe tanárnak nevezte ki. Itt is sokat festett; ezek közt van Krisztus mennybemenetele, Szent Jeromos, a magyarországi Justitia. A fővárosnak abban az időben pezsdülni kezdő élete azonban Vidékyt is ide vonzotta, s a VIII. kerületi reáliskola rajztanári állását nyerte el.

Itt kezdődik működésének új korszaka, a műipari rajz és ízlés érdekében való eredményes tevékenysége. 1872-ben a rajztanítás reformjáról irt értekezésében fejtette ki először, hogy a hazai ipar fejlesztésére az ízlést korán kell nevelni, s megadni a lehetőséget, hogy ezt az ízlést minél többen elsajátíthassák. Felszólalása nem hangzott el, s nézeteit bővebben is kifejtette, s a fővárosi tanács támogatásával találkozott. Igy lett Vidéky megalapitója Budapesten az ipar-rajznak. 1879-ben átvette az ipar-rajziskolák vezetését. Második gondja a magyar nők eszthetikai művelése és e téren keresetképessé tétele volt. 1879-ben a fővárosi tanács külföldre, Német- és Francziaországba tanulmányútra küldötte. Ennek sikere itthon azonnal jelentkezett, a tanítványok rendkívüli számban gyűltek iskolájába. Mint városi képviselő, ő indítványozta a józsefvárosi polgári leányiskolát is s 1880-ban az első, és most is egyedüli, *edényfestészeti* iskolát szervezte. A női rajziskolát is ő állitotta fel, mindhármat a közgyűlés és fővárosi törvényhatósági tanács támogatásával. 1884-ben a kereskedelmi miniszterium megbizásából készitette első nagy művét, a «*módszeres szabadkézi rajzmintákat*». Az 1885-iki orsz. kiállításon bemutatott tanítvány-munkákkal itthon s a látogató külföldiek előtt nagy figyelmet ébresztett.

VIDÉKY JÁNOS, a fővárosi ipar-rajziskolák igazgatója. Kimnach László rajza.

Kiválók érdemei a magyar motivumok felkutatásában, melyeket bujdosása idejében Somogymegyében 1852-ben kezdett gyűjteni, valamint azok megrajzolásában és festésében.

1872 óta, mióta a főváros szolgálatában működik, Vidékynek minden gondolata oda irányult, hogy az iparrajzoktatást előbbre vigye. E törekvéseknek, e gondolatoknak terméke megszületett egy munkában, a «Módszeres rajzoktatás»-ban, melyet a párisi «Société anonyme des imprimeries réunis» czimü hirneves czég szerzett meg magának és nagy költséggel adott ki magyar, franczia és német nyelveken. Azon körülmény, hogy oly jeles férfiak, mint azok, kik a nevezett franczia czég élén állanak, első sorban annak artisztikus-tekhnikus főigazgatója, Claude Motteroz, felismerték Vidéky módszerének horderejét és gyakorlatiasságát, melyen az elemi iparrajzoktatás terén alaposan és biztosan lehet haladni, adja meg jelentős becsét Vidéky e munkájának; bizonyitja ezt a franczia belügyminiszterium hivatalos «Bibliographie de la France» czimü lapja, melynek egyik számában Vidéky a jelesebb franczia szerzők sorába vétetett fel. E lap Vidéky munkájáról igy ir: «E munka módszere szabatosságának és gyakorlatias logikájának köszöni, hogy a nyilvános- és ipariskolákba a legelső sorba küzdötte magát. Helyesnek tartottuk, hogy oly művészetben, melyben *versenyzőink* kitünnek, nemzeti iskoláinknak felajánljuk ezt a munkát, mely leginkább kitünteti *vetélytársaink* elvitázhatatlan haladottságát.» És más helyen ugyane lap igy ir: «Vidéky módszerének elve az, hogy a rajzolás összes elemi gyakorlásait az alapos művészi tehetségek kifejlesztésére fordítsa, minők: az alakok tekintetében a jó emlékező-tehetség, a látás szabatossága és az aesthetikai érzés. Midőn e munkát franczia nyelven kiadjuk, teszszük azt azon meggyőződéssel, hogy iskoláinknak az iparrajzoktatás terén a legmódszeresebb tanítást nyujtjuk és azt, mely leginkább alkalmas azon tanítványok számára, kik a műipar különböző ágaira készülnek.»

Vidéky e jeles munkája, melyről a franczia lap minden dicséretét nem is közöltük, 14 füzetből áll; ezekből 4 a mértani, 2 a szabadkézi rajzzal foglalkozik, és 8 füzet a haladottabbak számára való mintákat nyujt. A 14 füzet 140 mintalapja, a legegyszerűbb ábrákon kezdve a legkomplikáltabbaknak látszókig halad, mindenütt előbb a vázat, azután a teljesen kidolgozott képet adván. A szines lapok élénk összhangja a színérzék igen jó fejlesztője. Diszes és korrekt a kiállitás és nyomás is, első rangú franczia intézetben készülvén, mely a költségeket sem kimélte.

Vidékynek még több ily irányú műve van készülőben, egyik Francziaország számára: magyar szines motivumok a különféle iparágak használatára, 30 lapon, nagy ivrétű alakban; másik: elemi rajzoktatás.

A sok munkának, sok fáradtságnak legszebb sikerét itthon csak nem régiben vivta ki Vidéky azzal, hogy évek óta kedvencz eszméje, melyért annyit buzgólkodott, agitált, végre meg fog valósulni. Ugyanis mult évi decz. 22-én hagyta helyben a belügyminiszter a fővárosi törvényhatósági bizottság azon határozatát, hogy 254,296 frtnyi költséggel a Lónyay- és Oroszlán-utczák sarkán a fővárosi iparrajziskola fölépittessék. És bár ez intézet a főváros közönségének bőkezűségét, minden nemes és szép iránti buzgalmát hirdeti, Vidéky lelkes buzgólkodása is hozzájárult, hogy a tervezet megvalósitása nem késett soká.

Vidéky arczképe mellett bemutatunk két képen műipari tárgyakat, festett majolikákat, tálakat, kancsókat, serlegeket, vázákat az egyik csoportban, és kulacsokat a másikban. Ezek tanitványainak művei, s a legtöbb darab magyaros motivumokkal van ékesitve, azokkal a stilizált virágokkal, tulipánokkal, rózsákkal, czirádákkal stb., melyek régi himzéseken, domboru varrásokon, a szűrökön, vagy a régi kancsókon és edényeken maradtak ránk.

AZ ALSÓ-LENDVAI VÁSÁR.

Olyan a mi édes hazánk néprajzi tekintetben, mint egy szebbnél-szebb virágokból összekötött bokréta, vagy mint egy tarka, tulipánokkal telehimes szűr. Egy mezőn nyilik az a sok szép virág, csak az illatuk, színük más, s az egyik a gallér körül nyujtózkodik, a másik a derekán, a harmadik az aljára került.

Ott van fenn a Tiszaháton a Mikszáth «görbe országa» — Palóczország; Erdélyben a Szent-Anna bűvös vize, illatos fenyvesek, felleget szántó bérczek köré gyülve az erős székely nép; lenn a kies Zala őserejű földjén a göcseji bocskoros.

A Göcsejtől délnyugatra Alsó-Lendva mellett tenyérnyi síkon elszórva az a husz és egynehány község, mely ünnep- és vasárnapon annak a sugár toronynak kenetes, öreg hangú harangjára, a Kata-harangra hallgat.

Úgy elülnek a czikk-czakkos erdőcskék között, mint a harasztba rakott fogolyfészkek; mindegyikhez ellátni abból a kis százszemű középkorbeli váracskából.

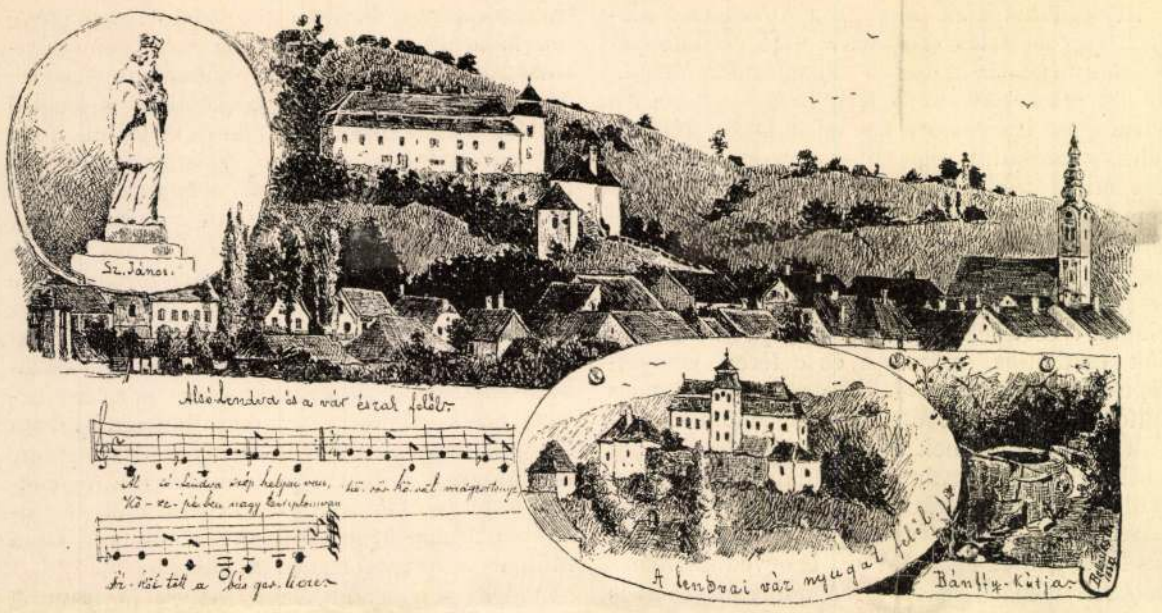

Ott van sorba, Göntérháza, melyet Göntér jobbágy nyert a törökvilágban hadi jutalmul; tovább Szabólakos, Petesháza. Ma Hidvég arról hires, hogy lakosai a szecskavágót elküldték a kamrába egeret fogni, Bödeházán pedig a hosszú létrát keresztben vitték az erdőben.

Alsó-Lendván van a papjuk, ott hallgatják a szent igéket, oda járnak Simon-Judáskor, Szent-Györgykor vásárra.

A kicsiny város egyetlen nagy utczáját már vásár előtti napon tele építik púpos hátu sátrakkal, megjelennek alkonyattájban a csáktornyai csizmadiák, heten-nyolczan egy furmányos szekéren; szomszéd vend asszonyok hozzák válluk on előre-hátra elosztott zsákban az aranysárga kölest, paprikás túrót; megjönnek a patkó-kovácsok, tekenyős oláhczigányok, az Olcsó Jancsi és, hogy a seregszám teljesebb legyen, a Világtalan Bábi, meg az Énekes Jancsi.

Kakasszókor aztán tolúl befelé a vidékről szekereken, gyalogszerrel a vásárló tömeg, mely színre tarkább bármely keleti szőnyegnél; három útján a magyar, a vend, a muraközi horvát.

Erős, barna arczú, kedélyes vidéki magyarok között hosszúra nyúlt, halovány, tarlott állú vendek gyakorolják kedves szokásukat: kezet szorítanak mindenkivel a ki kezük ügyébe esik; megkérdik mindegyiktől: hová mégy, mit csinálsz? — De ezen kívül egymáshoz ritkán szólanak, pedig valamikor szivesen vitték cserébe a menyecskéket; most a vendnek ez a legnagyobb szidalma: «Ti vojrin!» (Te magyar!)

A magyar asszonyok izmos alakja tele van borítva csipkével körülvarrt patyolat kendőkkel. Fejük a specziális pacsában, — mely úgy látszik rokona a hasonló olasz fejdísznek, — kámzsába bujt barátfejhez hasonlít. A fekete, széles, pirossal bevarrt szélű kötény közül csak kevéssé látszik ki a piros rózsás, fekete alapú szoknya. Nagy ritka ma már a régen oly divatos ezerránczú fehér vászon «kitlin»; öreg nének tartják már csak a ládafenekén halotti ruhának. Télen a remek sárga bárányból dolmányba gombolják a derekukat, melynek piros irhabőrére czifrábbnál-czifrább tulipánok, pávaszemek, szívalakok hímezvék. Mellettük a sokkal gyengébb testű vend nők, szép tejfehér arczuak, pisze orruak; derekukat erősen összeszoritja a hosszú, fodros, hétkolleros szoknya.

Akárhányra ráismerni.

Ott megy a *hetési* * öreg Dancs Mihály, ki kerek hatvan évet egy gatyaszárban járt meg. Az arczára ült a gondolatja: hej, nem úgy van már, mint volt régen! Nem is mer körül nézni a fiatalokra. Csupa bolti minden, a mi rajtuk van. Mennyivel más volt a módjuk az ő idejében! Egy házban egy télen leöltek tizenöt húsz darab disznót, s a közül háromnak a zsirja hajkenésre fogyott el. Maguk szőtték az asszonyok a vásznat, tellett belőle mindenre, még szemfedőre is. Nem kellett akkor czifra szoknya! Ha színeset akartak, megfőzték a gubacsot, s annak a levében festették meg. Most ezek az «oktálos»** emberek a konyháig szántják a földet gyenge tehénkéken. Az igaz, hogy ritkán jő sorra egy-egy pár czímeres.

Ott fészkelődik a tömegben egy kis földipi-

* «*Hetés*» az említett 25—28 község közül hét község gyűjtőneve. Hogy melyik a hét község, arra nézve eltérő a vélemény.

** «*Oktálos ember*,» kinek az összes földje 1/8 szesszió = 3 1/2 katasztrális hold; szegény ember.

cziny ember, a Domján Márton. Azt kérdezték tőle hajdanán vadász emberek: «merre van a nyúl, Márton gazda?» — «Hja, könyörgöm alássan, ha akkora háza volna, mint nekem, megtudnám mondani!» volt a felelet. — Aztán az Iván János, a ki két dülő földjét, házát, szőlejét római pénzen vásárolta.

Jönnek apró, gyenge lovaikon a göcseji bocskorosok, hozzák vásárra a dongákat, szőlőkarókat. A Mura felől a koótiak szekérszámra szállítják a murai halat. A hetési ember, ha meglátja a czégérnek kiszúrt csukát, kikerüli őket; az ő tapogatójába csak ilyen-olyan apró czompu, pozsár, vargahal került, — csoda, hogy «megbirta a háló!»* — Itt-ott veri az útat egy-egy nyalkább csikó, szaporábban, mint a dobpörgés.

Marhavásár.

Dancs Mihály.

* «*Megbirta a háló*,» olyan értelemben használják, hogy oly nagy volt, hogy megakadt a hálóban, nem esett át a lyukakon.

A templom árnyékában lármás köszörüs család ütött tanyát, ellenséges indulatu pincsi-kutyákkal. Az árokpartokra telepedett vend asszonyok, erős tagú muraközi menyecskék vívnak guerilla harczokat hamis szemű utczagyerekekkel, kik ott ólálkodnak az almás kosarak körül, mint az ördög a kolostor körül. Ott pörgeti köztük a rózsafüzért a Világtalan Bábi, kinek rendes foglalkozása, hogy a vallásos lelkeket közvetíti a Szűz Máriával; most ékes rigmusokban könyörög Szent Vendelhez, a barmok patronusához. Kelepel, mint egy szélmalom, s a kiterített vásznon lassú tempóban járja a kalabajkát — az Olcsó Jancsi. Ha megtorlódik a szájában a magasztaló szó, befejezi a verset a refrainjével: «a ki vesz, annak lesz, a ki nem vesz, beteg lesz!» Elbámúl munkabíró torkán az odaért Dancs Mihály, nagy csodálkozásán jó kivánattal könnyit: «Hej, Jancsi, hogy használják föl az Eszterházy minden szalmáját a beteggágyadba.»

A templomtéri Flórián-kép alatt nagy a kelete az olvasónak, a «kis komáromi kalendáriomnak», Tündér Ilona históriájának; ritkábban a Gönczy-Abc-éknek; még nem szokott a gyerek a bötühöz. Nyáron «ótájje»* jár, meg hijába, még sok az erdőn a madárfészek, a vadméz az odvas fában! Nagy, vaskos könyvön alkuszik az öreg néni. Nem sokallaná az árát, csak az a bökkenő, hogy nincs rajta kereszt. Oda hívja a fiatal káplánt szakértőnek, hogy vajjon: «a mi hitünk szerint való könyv-e ez?» Szekeres bálissal alkuszik a menyecske pacsára való patyolaton, odább peregnek az újdonatúj rokkák, mint az imádkozó koldus ajkai; tiz-husz óra egyszerre ver.

Marczona, szép, barna, pitykés dolmányú kanász legények sorra megszólaltatják a hangos tülköket, melyiknek van szebb szava. Hízeleg a büszkeségének, ha kifujhatja egyiken-másikon a legfiatálabb (legvékonyabb) hangot. Az alsó soron meztelen fejü, kőczos befont hajú oláhczigányok kínálják a szépen faragott teknőket — bölcsőnek is alkalmatosak! — melenczéket; messziről a Dráva menti rengetegekből került a fája. A szűcsök mellett állnak a csizsmadiák,

A gerencsér.

A mi hitünk szerint való könyv-e?

Azután egyszerre szétválik a hullámzó tömeg, eszeveszettül vágtat át a szétnyilott utczán a czigány, alkalmatos botokkal és a sarkantyúzás legczifrább módjaival igyekezve a Ráró sárkánytermészetét ébren tartani. Kazlakba rakva hozzák a szépen font kocsikasokat, kópiczokat, majdnem egyedüli iparát a vidéki népnek. Látni itt-ott székcsinálókat, de azok legnagyobb része Egerszegen, a «stokházban» lett mesterré. A faluvégén ma már több faluban szól a pőröly; a czigány kezéből pógárkézbe került a kalapács. A kovácsmesterségre legelőbb ráfanyarodnak, mert minden faluban szükséges egy értelmes mesterember, ki élesre veri az elvásott kormányvasat, megrövidíti meleg nyárban a kereksint.

Lassan-lassan előtünik az első sátor, legelső szeme a láncnak, mely végig vonul az utczán. Imbolyog ide-oda a tömeg, még nincs szándéka venni, csak bámul. A templom előtt állanak a legtekintélyesebb mesteremberek, a mézeskalácsosok, — szíveket árulnak. Mosolygó leányarczokra kisütött a szívük melege, midőn ráhagyja a legény a választást. Van ezerféle. Az egyik csillog-villog a belé rakott tükördarabokról, a másik tele van nyiló rózsával. Suhancz legények kínálják magukat jégre öntött mézsörrel.

hosszú póznákra rakott lábbeliekkel. Mellettük lesik a vásárt a patkoló kovácsok; szebb a csizma, ha patkós! — Azután jó darab hely mintha nagykalapú gombákkal lenne benőve. A kebelei gerencsérek rakják ott tele fedőkkel a kéregető koldus tarisznyáját. Nagy a számuk, mégis maradt otthon a fazekat termő hazájukban. Nyáron ritkább a sor, mert elviszik Somogyba is gabonáért a cserepet. Jó háziasszony válogat a poczakos fazekakban s ha valamelyik megtetszik, azt tele önti színültig kukoriczával vagy buzával; annak az az ára.

Déltájban megsürűsödik a tömeg a pecsenyesütők körül. Vendéglátó vendek a pecsenyesütők. Ketté szelik a hófehér czipót s belétemetik a pirosra sült pecsenyét. Paradicsomi öltözetében ott bámészkodik a sistergő tepsik körül a rajkó, s nagy étvágyában áhítva nézi a falatozókat.

Ki tudná a számát a sok ide-oda mozgó késesnek, fésűsnek, babérkereskedőnek!

A vásár zümmögő-zummogó hangzavarából kihallatszik a gyólcshasitás, egy-egy türelmetlen «adja, nem adja», a megkötött alku után a hangos parola, meg a pereczes gyerek sípja. Távolabb, a sátrak mögé kerülve, olvassák a «szomorú levelet». «Kedves szüleim, most hozzájok szólok, az egek áldását kivánom reájok». A ka-

* «Ótájje» — a rétre, marhák után; alighanem a szláv otava (mező) után.

* **Játékok a villamossággal.** Baltimoreban egy új házaspár úgy ment esküdni, hogy a templomba lépve, a harangok villamos erő következtében maguktól szólaltak meg s villamos zene is volt. A lakodalom alatt egyszerre besötétítették az ebédlő-termet s az asztal virágdíszei s a menyasszony hajában elrejtett villamlámpák világítottak. A szivart is villamossággal gyujtották meg s a szónoklatok után az asztal alatt elrejtett villamos dobok zenéje hangzott.

* **A lámpagyujtogatók** testületeit veszély fenyegeti, mivel egy bostoni gépész oly óraszerkezetet talált fel, melynek segélyével a lámpa meghatározott időben magától meggyúlad s magától elalszik, sőt a kerekek által még az időjárás s holdfény sajátságait is tekintetbe lehet venni. A gyujtókat csak évenkint kell megújítani s magukat az órákat, ha viz- és pormentes tartókban állnak, javítani épen nem szükséges.

* **Balzac egykori párisi lakházát** leromboltatta Rothschild báró, hogy parkját kibővítse. A hires regényiró ezt a házat, mely a Berryer,- Balzac-utczák és Faubourg-St.-Honoré sarkán állott, Hanska grófnéval kötött házassága után vette s igen pompásan rendezte be, de csak négy hónapig lakott benne.

* **Czigány király koronázása.** Egy angol szemtanu most beszéli el tapasztalatait a 40-es évekből, midőn többek közt Jethalmcommon irhoni községben Blythe Károlyczigány király megkoronázását is látta. A nép folyvást «Éljen a király!» kiáltást hangoztatott s a zene az angol királyi hymnuszt játszta. Erre előhoztak egy hosszu farku hófehér paripát, a király körüljárta azt kilenczszer, letérdelt a földre, felemelte a ló ballábát, többször ivott az áldozó pohárból, s más szertartások teljesítése után felült a lóra, melynek kantárát két groom tartotta. Utána fegyvernöke ment szamárháton. A menet egy «Stobstone» nevű nagy kőhöz érve, a király a kőre állott, vállára egy általa lőtt nyúl bőrét tették, mely az egész szertartás alatt rajta maradt. Ezután letérdelt s fejét olaj helyett pálinkával kenték be. Ezalatt a czigányok folyvást pálinkáztak és éljeneztek s nagy zajjal tértek vissza a városba, hol egy közönséges korcsmában nagy lakoma is volt, melyen az új király czigány nyelven hosszú beszédet tartott, biztosítván alattvalóit, hogy jóllétüket szivén hordja, s jogaikat soha meg nem csorbítja.

* **Vándorló tű.** Pétervárott egy mosónőnek tenyerébe tű ment be s lassanként felfelé hatolt. A nőnek nagy fájdalmai voltak s foglalkozásában akadályozva lett, de a tűt nem tudták megtalálni, s az egész kart lehetetlen volt fölvágni. Dr. Gorineffszki végre elektromágnest használt s hosszabb kisérletek után végre annyira ment, hogy a tű kiugrott a húsból s a mágneshez tapadt.

* **Szív-vándorlás.** Amerika egyik kisebb városában egy vasuti hivatalnok sulyos sebet szenvedett zuzódás folytán, s ennek következtében szive átnyomult mellkasa jobb oldalára. A szerencsétlen ember mult év novembertől egész májusig szenvedett e sajátságos bajban s az orvosok csodálkoznak, hogy eddig is életben tudott maradni.

* **A tengeri betegség** a disznó és kigyó kivételével minden szárazföldi állatot képes megszelidíteni, még a ragadozó vadakat és rakonczátlan bikákat is. Igen sokat szenvednek e bajban a majmok; a madarak a tengeri hajókon nem énekelnek, a tyukok elsoványodnak, a galambok hamar elpusztulnak, de a kacsák tovább is elevenek maradnak. A macskák nagyon félénkek lesznek s napokig elrejtőznek, a kutyák nagyon tapadnak az emberhez, félénkek s alig esznek valamit.

* **Sajátságos hullámölő olaj.** Közel az angol partokhoz nemrég egy czethal tetemét találták a vizen. A tenger erősen hullámzott, de a czethal tetemen egészen nyugodtan feküdt a habokon, mert a belőle kiömlő olaj a hullámokat lecsendesítette.

* **A fehér hajat** Newyorkban most nagyon kedvelik, azt hiszik, hogy az arczot megfiatalitja és arisztokratikus külsőt kölcsönöz neki. Ezért a divatos nők a mult télen sokszor festették meg hajukat fehérre.

* **Görög kengyelfutók.** Polymestor futva elfogta a nyulat s a thébai Lasthenes paripával versenyezve győzött. De leghiresebb futó volt a plataeai Erchides, ki egyszer Plataeából a körülbelül 75 kilométernyi távolságra fekvő Delphibe futott s onnan pihenés nélkül még az nap naplenyugta előtt elhozta a szent tüzet hazájába.

* **A lóhús** használata Európában mindinkább terjed. Brüsszelben egyetlen hónapban 110—130 lovat vágnak le, kétszer annyit, mint 1886-ban. Charleroiban hetenként 50—60 lovat fogyasztanak el, ugyanannyit Lüttichben és Vervierben. Az angolok nem esznek maguk lóhust, de tömérdek levágandó lovat küldenek a szárazföldre. Párisban havonként 800 lovat vágnak le, Toulouseban évenkint 4000-et, Berlinben átlag 6—7000-et.

* **18,000 kilogramm sulyú harangot** készítettek közelebb a párisi Montmartre dombon levő új Sacré-Coeur templom számára. Az öntés csak 16 perczet vett igénybe s teljesen sikerült, de a lehűtésre négy nap kellett. A harang nyelve 845 kilogramm sulyú, s a karika, melyre a nyelvet erősítették, 94 kilogramm nyi. A harangozáshoz külön gőzgépet készítenek s azt hiszik, hogy a harang hangját 40 kilométernyi kerületben mindenütt meghallják s Páris utczai zaján is túlhangzik.

* **A zsebkendőket** a középkorban legelőször Olaszországban kezdték használni a keresztes hadjáratok idején, s csak az újkor kezdetén terjedt el az Európa más részeiben, de kezdetben csak az előkelők között.

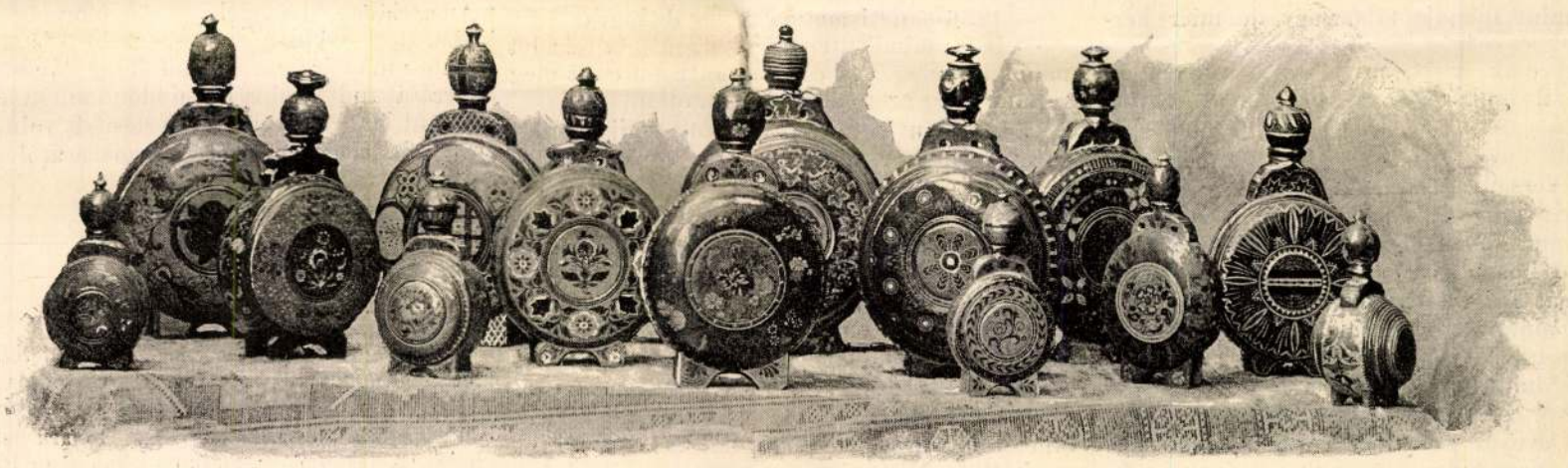

MAGYAROS DISZÍTÉSŰ TÁLAK, KANCSÓK, KULACSOK S EGYÉB DÍSZTÁRGYAK.

A fővárosi felső iparrajziskola növendékeinek műveiből rendezett kiállításból.

kat, ügynökei és követjei két kézzel markoltak a királyi kincstárba.

Tizenkilencz esztendő alatt Pompadour asszony 37 millió livres-t költött. Kiadásainak lajstromában egy tétel fordul elő, mely mulatságok és apró kiadások czimén 1.338,867 frankot sorol fel.

Ha Montcalm marquisnak 100 ezer frank értékű puskaport küldtek volna, Francziaország megtartja Kanadát és úr lett volna Éjszak-Amerika felett.

A hét éves háború lefolyása alatt, midőn a franczia sereg éhezett és lőszerei elfogytak, a király Pompadour asszonynak egy napon hatezer frankot ajándékozott, mivel kegyesen megengedte, hogy rajta eret vágjanak. Pedig abban az időben hatezer frank nagyon sok pénz volt.

Az ország nagyjai, a király kedvét keresve, naponként megjelentek a szép marquisnő lakosztályaiban, melyeket a versaillesi palota földszinti részében elfoglalt.

Itt aztán a király meghitt emberei: a Duras-k, d'Ayen-ek és mások főrangú hölgyekkel egyetemben mindenről beszéltek, csak Francziaország sorsáról nem. Tetszeni, enyelegni, mulatni és mulattatni, ez volt az udvari társadalom jelszava, melynek árja ellen senki sem úszhatott.

Richelieu tábornagy ama fényes körökben nagy szerepet játszott. Finom élczeivel, szeretetreméltó modorával a nőket elbájolta, míg hannoverai győzelmeivel a férfiakra gyakorolt nagy hatást.

Bizonyos jelekből kivette, hogy a hatalmas marquisnő kegyeit már nem bírja oly mérvben, mint előbb, de a büszke főúr ezért nem búsult és nem aggódott, sőt úgy tett, mintha a változást észre sem vette volna. Egy napon hadjárati élményeit elbeszélve, az avesnesi találkozás is eszébe jutott.

— A többek közt, — kiáltá fel nevetve, — a bolygó zsidóval találkoztam!

Eleinte mindenki nagyott nevetett a jó ötleten, de miután észrevették, hogy a dologhoz valami elbeszélés füződik, elhallgattak.

— Herczegi szavamra mondom, igen tisztességes ember, ki legalább kétezer éves, de azért nagyon jól érzi magát.

— Valami csaló?

— Szó sincs róla; a derék uri ember egész történetét elmondta; képzeljék csak, ő Clovis vagy Nagy Károly benső barátja volt, erre már nem emlékszem tisztán, de Szent Tamásról oly hangon beszélt, mely semmi kétséget sem hagy fönn arra nézve, hogy az apostolt nem ismerte volna.

— Tábornagy úr valószinűleg álmában fogadta ama tiszteletreméltó ezer éves ember látogatását?

— Hogyan, álmomban? hiszen nem aludtam, sőt a, mi több, együtt reggeliztünk.

— És a tünemény enni is szokott?

— Azaz négyért is eszik, de nem iszik. Atyjától, ki Augusztus császár idejében jó módu polgár ember volt, valami büvös italt kapott, melylyel életét a végtelenségig fentarthatja. Ez az ember valóságos encyklopédia. Mindent tud, mindent látott, mindenkit ismer, elannyira, hogy már azon voltam, hogy mint szótárt magamhoz veszem.

— El kellett volna hozni!

— Eljön! hadd lám, úgy tudom, ma szeptember 9-ike van?

— A mint mondja tábornagy, de miért kérdezi ezt?

— Hát csak azért, mivel szeptember 9-én délutáni 2 órakor bolygó zsidómmal légyottom van.

— Hol?

— Itt Versaillesban.

— Párisban lakik?

— Itt már kétszázötven év óta nem járt, de megigérte, hogy eljön és meglátogat.

— Tehát Francziaországban van?

— Szó sincs róla; ezelőtt egy hónappal Liszszabonba utazott, onnan Madridba és mit tudom, még hova kellett mennie.

— Akkor csak hat hónap mulva jöhet vissza, ha csak szárnyai nincsenek, mint a madárnak.

— Azt nem tudom, vannak-e szárnyai, de arról jót állok, hogy ma délután két órakor szavát be fogja váltani, mint Regulus, kinel a pontosság dolgában leczkéket vehetett.

— Nem fogják a palotába beereszteni.

— Hogyan nem eresztik be? Egy grófot, Saint-Germain grófot?

— Önnel lakosztályában nem fog találkozni, az őrök pedig elutasítják.

— Megtalál ő engem mindenütt; ezt az embert semmiféle őr, vagy akadály fel nem tartóztatja. Arról kezeskedem. Velem, Richelieu tábornagygyal is szembeszált, még pedig sikerrel.

— Már pedig tábornagy, az ön halhatatlan embere mégis csak csaló, ki költségén nevetni akart.

— Vagy pedig valami ügyes zsebmetsző, ki pénzét és ékszereit elcsente; mondja csak, nem tűntek el vele együtt önnek drágaságai vagy órái?

— Van is annak eszében a lopás. Újjain oly gyémántokat láttam, a milyenek a király kincstárában sincsenek.

— Nos tehát mégis csak csaló, szemfényvesztő vagy ilyesmi; öltözzék gyászba, mert többé nem fogja látni.

— Fogadjunk, hogy igen!

— Szivesen!

— Ezer Louis d'or!

— Tartom.

E pillanatban a kandallón álló parányi óra kettőt ütött és mintha csak erre várt volna, egy teremőr az ajtót felnyitva, fennhangon jelenté:

— Saint-Germain gróf úr!

A gróf belépve, Pompadour marquisnő előtt az akkoriban szokásos mély bókokat azonnal megtette.

— Asszonyom, meg fog bocsájtani, hogy látogatásom nem egyenesen önnek szól. Richelieu herczegnek, kivel ezelőtt egy hónappal találkozni szerencsém volt, megigértem, hogy ma pontban délutáni két órakor tiszteletére leendek. Ezen igéretem megtartása vezetett ide, mely alkalommal egyúttal azon udvarnál is megjelenhettem, hol öné az elsőbbség.

Az ügyes bók oly kifogástalan modorral volt alkalmazva, hogy az udvaronczok a különben is még a legszigorubb igényeknek is megfelelő külső csínnal fellépő idegenhez azonnal rokonszenves módon közelítettek.

— Szavamra mondom, uram, — jegyzé meg Richelieu herczeg, — ön oly pontos, mint a régiek homok-órája. Kénytelen leszek önt, mint a pontosság mintaképét, a királyi csillagvizsgáló uraknak miheztartás végett bemutatni. E perczben épen önről beszéltünk, s itt sokan nem akarják elhinni, hogy ön az örökkévaló fiatalság titkát birja.

— Bocsánatot, tábornagy úr, de ezen titok kizárólag csak engem illet.

E szavakat a gróf oly finom mosolygással és hanglejtéssel ejté ki, hogy a jelenlévők szintén helyeselték nézetét.

— Ön mindenesetre itt is sikert fog aratni, mert az udvarnál való szereplését azzal kezdte meg, hogy ön által egy ezer Louis d'oros fogadást nyertem meg, azonkivül Mirepoix asszonyság, kinek ezennel bemutatom, azt mondá . . .

A Mirepoix név hallatára Saint-Germain megilletődve, egyenesen ama hölgyhöz fordult.

— Mirepoix asszonyság, a dicső Levis házból?

— Igen is; a mint látom, ön leszármazásunkat jobban tudja, mint az udvar történetirói.

— Ah, asszonyom, — felelé Saint-Germain, — ma 1266 óta legelőször van szerencsém ismét dicső családja egyik ivadékával találkozhatni. Azon évben Benerent alatt Guy de Lévis de Mirepoix-al együtt harczoltam.

— 1266-ban? ismétlé a hölgy dadogva.

— Igen; mindketten elkísértük Anjou Károlyt nápolyi útjában, sőt egy estve olyasmi esett meg rajtam, mire azóta sokszor gondoltam.

E szavak után mindenki tátott szájjal nézett Saint-Germain-re, ki előadását legnagyobb hidegvérrel ekkép folytatá:

— Egy ízben én és Levis sátrunkban játszottunk. A játszma komolyan fejlődött, és reggel felé ellenfelemnek jókora összeggel adósa lettem. Mire kivirradt, el kellett válnunk s miután a sereget rögtön elhagyta, tartozásomat le nem róhattam. Engedje meg asszonyom, hogy hat százados tartozásomat önnél egyenlíthessem ki.

E szavak után Saint-Germain gróf, újjáról egy hihetetlen nagyságu gyémánttal kirakott gyürüt nyujtott át Mirepoix asszonyságnak, ki a drága ékszert keztyüs kezében tartván, részint meglepetésből, részint pedig babonás félelemből, nem tudott felelni. A teremben jelen voltak Pompadour marquisnővel együtt oda siettek, és a fejedelmi kincs láttára, ennek kiváló szépségét dicsérgették.

De gróf úr, e gyémánt százezer livrest ér, és talán egyetlen a maga nemében?

— Egyetlen? nem, tábornagy úr, azt nem mondhatnám, de elég csinos, és Mirepoix asszonyság nagyon lekötelezne, ha tartozásom lerovását ily alakban elfogadná.

E pillanatban egy szolgálattévő kamarás az ajtó küszöbén megjelenve, jelenté: «A király!»

XV. Lajos lépett a terembe. Ezüsttel himezett violaszin ruha volt rajta és fehér tollas kalapját hóna alatt tartotta. Arcza, mint rendesen, mélabús kifejezést mutatott; a jelenlévőket szó nélkül üdvözölte, egy ablak mélyedésben foglalt helyet, mintha megjelenésével a társaság terhére lenni nem akarna. Megjelenése után a marquisnő látogatói egyenkint hátrafelé indulva, az előirt hajlongások közt eltüntek, csakis Saint-Germain nem tartotta meg a versaillesi udvari illem szabályait, a mennyiben egyszerű ünnepélyes meghajtás után, az ajtón kiment.

A király Pompadour marquisnővel egyedül maradva azt kérdezte:

— Ki ez?

— Saint-Germain gróf, Sire!

— Nem ismerem, furcsa szemei vannak, szinte megijedtem tőle.

Erre aztán a király szokott csendes modorában a kandálló tüzébe nézett.

*

El lehet képzelni, mily lármát és feltünést keltett az előkelő párisi társadalomban a titokzatos egyéniség szerencsés szereplése az udvarnál.

Egyúttal a legfurcsább hírek keringtek róla. Sokan azt mondták, hogy a portugalli király fia, mások szerint keleten utazva, valami romokban a Harun-al-Rasid által elásott kincseket találta meg. Saint-Germain maga e hírekkel nem törődve, hallgatott.

A Marais-ban egy régi ódonszerű házat bérelt, melynek azonban csak az egyik emeletét használta, hol az embereket titokzatos módon fogadta.

Kik hozzá bejutottak, mindig valami görög vagy chaldeusi régi könyvek olvasgatásánál találták, melyekben — mint mondá — az emberi tudományok összeségét keresgette. A régi időkben történt dolgok elmondásában nagyon óvatosan járt el, és ha véletlenül azt találta mondani: «*ott voltam*», ezen állítását rögtön oda módosította, hogy «*oly emberektől tudom, kik ezt beszélték*». Mindamellett beszédjeiből azt lehetett kivenni, hogy legalább is tizennyolcz század lefolyása alatt előfordult dolgok élő tanuja volt. Nem tagadta, hogy az életet meghosszabbító ital titkát birja és hosszas kérés után Senneterre asszonyságnak, a mint mondá: *megszabott áron* kétszáz Louis d'orért egy parányi üvegcse elixirt adott oly kikötéssel, hogy a szer hatásáról nem kezeskedik.

Egy szóval Saint-Germain teljes sikert aratott, de azért Choiseul herczeg, a király és Pompadour marquisnő minisztere nem jó szemmel nézte az idegen növekedő tekintélyét. Hiába vonta kérdőre a rendőrfőnököt, ez viszont hiába küldte legügyesebb titkos ügynökeit; valamennyi titkos kémet, ki Európa különféle udvarainál Francziaországot szolgálta, kihallgattak, de az eredményből semmiféle következtetéseket nem lehetett levonni. A rendőrség csak annyit tudott kisütni, hogy Saint-Germain gróf sokáig Ausztriában, Lengyel- és Angolországban tartózkodott, mindenütt nagy urakkal járt, gazdag ember módjára élt, anélkül, hogy jövedelmeinek forrását tudta volna és mindenhonnan eltünt a nélkül, hogy valakit előre értesített volna.

Családi viszonyairól, származásáról semmit sem lehetett megtudni.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* **Az első fóka**, mely fogságban született, most látható a párisi állatkertben. A parányi jószág csak 10 hüvelyk hosszu, de erőteljes és igen eleven.

* **Katonai léghajót** talált fel Godard belga léghajós. A léghajót összerakott állapotban 10 ember igen könnyen szállíthatja, nehány percz alatt 23 kilogramm szalma elégése által megtelik, s 3000 köbméternyi golyója lesz, mely két embert 3—4 óra hoszszáig visz a levegőben. Eddig a belga és orosz kormányok tettek a léghajóval kisérleteket.

több tagja is Budapestre érkezik. Az udvar itt tartózkodása idején több udvari ünnep lesz.

A budapesti királyi tábla elnökének nyugdíjazása. A legfelsőbb magyar birói kar nagyérdemű tagja és kitünősége vonult nyugalomba. A budapesti itélőtábla elnökét, vértesaljai *Vértessy* Sándor valóságos belső titkos tanácsost saját kérelmére nyugalmazták. Sok évi államszolgálata alatt, különösen a birói pályán szerzett kiváló érdemei elismeréseül a király a Ferencz József-rend nagykeresztjével tüntette ki.

Lajos Viktor főherczeg elismerése. *Lajos Viktor* főherczeg, az ausztria-magyarországi Vöröskereszt-

VIKTÓRIA TEMETÉSE. — A királyi család tagjai a királynő koporsója mögött, Cowesben.

egyesület védő-helyettese, dr. *Farkas* Lászlóhoz, a ki az Erzsébet-kórház főorvosi állásától megvált, levelet intézett, a melyben nagy elismeréssel szól arról a működésről, a melyet dr. *Farkas* tizenhat éven át, mint az Erzsébet-kórház főorvosa kifejtett. A főherczeg háláját és elismerését fejezi ki a sikeres munkáért és azt a reményét, hogy dr. Farkas jó tanácsait ezentúl sem vonja meg a Vöröskereszttől.

Jókai Mór vasárnap, február 17-ikén feleségével együtt *Nizzába* utazik és öt hetet fog ott tölteni. Jókai úgyszólván betegeskedés nélkül húzta ki az idei kemény telet, de rendkívül sokat dolgozott. Három hónap alatt három kötet regényt írt, s most orvosai tanácsára megy üdülni a Rivierára.

A farsang. A farsang végére maradt két jótékony mulatság az *operaszinház álarczos bálja* és a *kenyérbál*. Az Operaszinház díszes helyiségei csak ritkán nyilnak meg bálra; február 9-ikén a dalénekesek nyugdíjintézetének javára rendezték. A szinpad a nézőtérrel egyszintbe olvadt, s nyüzsgő sokaság lepett el minden helyiséget. Részt vett benne a főváros minden rendű és rangú mulatós közönsége, s nagy részt virradtig ott maradt. — Február 12-én este a Vigadó összes termeiben is alig fért el az a nagy, fényes közönség, mely a fővárosi inségesek javára adott *kenyérbálra* gyült össze. A bál fővédnökségét a király elfogadta s 2000 koronát ajándékozott.

Közéletünk sok előkelősége megjelent a kenyérbálon; *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Hegedüs* kereskedelmi miniszter, *Lobkowitz* Rudolf herczeg hadtestparancsnok, *Bolla* Kálmán, *Rohonczy* György, *Csesznák* tábornok, *Wekerle* Sándor dr., *Márkus* József főpolgármester, *Karátsonyi* Jenő gróf, *Odescalchi* Géza herczeg, *Gromon* Dezső államtitkár, *Szápáry* Pál gróf, *Jókai* Mór dr., *Andrássy* Géza gróf, *Károlyi* István gróf, stb. Mindez urak nagy része s még sokkal többen feleségökkel, leányukkal együtt. A háziasszonyi tisztet teljesítő hölgyek közt ott voltak a főváros legelőkelőbb társadalmi köreinek hölgyei rendkivül nagy számban, köztük *Széll* Kálmánné, *Hegedüs* Sándorné, *Wekerle* Sándorné, *Lobkovitz* Rudolfné herczegné, gróf *Károlyi* Istvánné, gróf *Károlyi* Sándorné, *Odescalchi* Gézáné herczegné, gróf *Szapáry* Pálné, *Gulner* Gyuláné, *Széll* Ignáczné, *Szivák* Imréné, stb. Kevéssel tiz óra után megkezdődött a táncz. A tánczrend, még a nőké is, csak egyszerű kartonlap volt, hogy ennek az ára is a szegényeknek maradjon.

A medikus-tánczestélyt február 9-én tartották a Royal-szálló helyiségeiben. A mulatság sikere mélytóan sorakozott a budapesti főiskolai ifjúság többi tánczvigalmaihoz. A nagy és díszes tánczoló közönségen kívül megjelentek az egyetem orvosi karának tanárai, az orvosi körök, a főváros s a társadalmi élet számos előkelősége.

Petőfi-emléktábla Szalk-Szent-Mártonban. A múlt évben elhatározta Szalk-Szent-Márton község lakossága, hogy Petőfi Sándornak a községben levő egykori lakóházát méltó emléktáblával jelöli meg. Az emlékmű felállítására indított közadakozás szép sikerrel járt s a 180 cm. magas és 120 cm. széles táblát, mely Petőfi életnagyságú domború mellképével is el lesz látva, 1901. márczius 15-én fogják ünnepélyesen leleplezni. Az ünnepélyre a Petőfi-társaságot is meghívják.

Az új bankjegyek rajza. Az osztrák-magyar bank ezután kibocsátandó bankjegyeinek rajzára magyar és osztrák művészek közt pályázatot hirdetett. Száztizenhét pályamű érkezett Bécsbe. Ezekről *Bilinszki* bankkormányzó elnöklésével magyar és osztrák művészekből, továbbá a bank főembereiből alakult bizottság itélt. A bizottság *Hegedüs* László magyar festőművészt jutalmazta meg egyhanguan a kétezer koronás első díjjal. A bizottságban a bank főemberein kivül öt bécsi, két budapesti és egy horvát művész viselte a birói tisztet.

Az 1200 koronás második díjat *Zsupanszki* Vladimir prágai festőnek, a 800 koronás harmadik díjat *Veith* Ede bécsi festőnek és a 400 koronás negyedik díjat *Löffler* Berthold bécsi festőnek itélték oda. A pályázat feltételei nem mondták meg, milyen értékű bankjegymintát kivánnak a pályázóktól. *Hegedüs* László budapesti festőművész százkoronás bankjegymintával pályázott és vitte el az első díjat. A pályanyertes bankjegy bizonyos nemzeti stilszerűségre törekszik. A jelvények szerint, melyek a bankjegyminta művészi ékességét adják, Magyarország mint földmívelő állam domborodik ki, mig Ausztria jelképezésére főkép az ipar, a kereskedelem és művészetek hármas emblémája szolgál. Közös a bankjegy mindkét oldalán csak a házi tüzhely szimbolumának feltüntetése.

Jules Verne és a franczia akadémia. Pierre *Giffard*, a párisi «Le Vélo» czímű sportujság szerkesztője czikket irt, melyben fölhivta a franczia akadémia figyelmét, hogy *Verne* Gyula, a nagy népszerűségű iró még mindig nem tagja, noha bőven rászolgált erre a kitüntetésre. Erre Verne, ki évtizedek óta Amiensben él, a következő levelet irta Giffardnak:

«Már csaknem hetvenhét éves vagyok. Ebben a korban nem igen fér hozzám a becsvágy, hogy belépjek az akadémia tagjai közé. Huszonnyolcz évvel ezelőtt az ifjabb Dumas s még egynéhány barátom foglalkozott a jelöltségemmel, de én csakhamar beláttam, hogy ez vigyázatlanság és vakmerőség volt tőlem s visszavonultam, mint a hogy ön nevezi, az én amiensi remete-lakomba, a melyet azóta el nem hagytam többé. Azóta ötvenkilencz akadémikus ment el abba a más világba, a hol aligha jutnak örökös akadémiai kupola alá. Más szavakkal: az akadémia halhatatlanságot ad bár tagjainak, még sem óvja meg őket a haláltól.»

Mindennemü szépséghibákat biztos sikerrel gyógyit *dr. Palócz I.* v. kórházi orvos, specialista, kozmetikai intézetében, Budapest, VIII., Kerepesi-út 10. Rendelés d. e. 10 órától d. u. 6 óráig. Levelekre kimeritő válasz. Gyógyszerekről gondoskodik.

A magyar általános takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága ma megtartott ülésén megállapitotta a mérleget, mely szerint az igazgatóság a közgyülésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott 385,895·35 K tiszta nyereségből, a tartalékalap az alapszabályszerü 18,198·98 K kivül még 21,801·02 K-val, tehát összesen 40,000 K-val javadalmaztassák, a forgalomban levő 8000 drb 500 K-ás részvény szelvénye, ugy mint az előző években darabonkint 36 K-val (7·2%), a még forgalomban levő 1000 darab alapitói részjegy szelvénye darabonkint 3·60 K-val váltassék be és a fenmaradó 25,137·20 korona uj számlára elővezettessék. A kimutatott tiszta jövedelem — mely az alaptőke 9·65%-os kamatozásának felel meg — annál inkább kielégitő, mivel kizárólag a rendes üzletágak ápolásából ered.

HALÁLOZÁSOK.

Jekelfalussy József, miniszteri tanácsosnak, az orsz. statisztikai hivatal főnökének ravatalát a központi statisztikai hivatal palotájában állitották föl. Sok részvétnyilatkozat és koszorú érkezett. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, Rakovszky István, a legfőbb számvevőszék elnöke, Berzeviczy Albert, stb. személyesen, Darányi miniszter és mások fejezték ki részvétöket az özvegynél. Febr. 14-ikén történt meg a beszentelés, s a halottat a hontmegyei Lontóra szállitották.

Pettenkoffer Miksa, a hires német természettudós, a kisérleti egészségtan megalapítója, a bajor tud. akadémia elnöke, febr. 10-ikén agyonlőtte magát Münchenben, 83 éves korában. A tudós, noha 1894 óta a tanári foglalkozásoktól visszavonult, mégis rendkívül sokat dolgozott és irt. Az utóbbi időkben búskomor lett az aggastyán.

Szabó Károly, fővárosi tanácsos, elhunyt e hó 12-ikén reggel. Előtte való nap még a közgyülésen referált s másnap reggel is derülten készült hivatalába, mikor a szélhűdés véget vetett a 46 éves derék férfiú életének. Máramarosmegyében Kabolapolyánán született 1855 tavaszán. Huszonkétéves korában került a fővároshoz, a hol eleinte a főügyész mellett napidijaskodott. Később Kamermayer Károly polgármester maga mellé vette az elnöki osztályba, 1885-ben pedig őt bizták meg a fővárosi kiállítás rendezésével. A központból Kőbányára került előljárónak és ebben az állásában sok érdemet szerzett. Három évvel ezelőtt választották meg tanácsosnak. Először a közoktatásügyi osztály élére került, tavaly pedig, a mikor a vasuti ügyosztályt felállították, őt találták a legalkalmasabbnak az új ügyosztály vezetésére. Halála mély részvétet keltett az egész fővárosban.

Vidéky János, veterán festőművész, a székesfővárosi felső iparrajziskola igazgatója, 74 éves korában meghalt e hó 8-ikán. Eredetileg a jogi pályára készült és 1848-ban fogalmazó lett Szemere Bertalan miniszteriumában. De csakhamar honvédnek csapott föl és a szabadságharczot mint honvédfőhadnagy küzdötte végig. A szabadságharcz után hosszabb ideig bujdosott s igy került Velenczébe, a hol festészeti tanulmányoknak szentelte magát. Egy ideig Rómában is tartózkodott, míg végre 1871-ben hazatért és az esztergomi képzőintézet tanára lett. E közben sok történeti és egyházi tárgyú képet festett, melyek nagy része Olasz- és Angolországban van. 1880-ban az ő kezdeményezésére szervezte a főváros a felső iparrajziskolát, melynek haláláig igazgatója volt. Arczképét és életrajzát a Vasárnapi Ujság 1891. évi 28-ik számában közöltük.

Dr. Siposs Árpád, a nagyváradi jogakadémia köztiszteletben élt tanára, meghalt hirtelen halállal, szélhűdés következtében, 57 éves korában. Az osztrák és magyar magánjog, továbbá a bányajog tanszékén működött 1873 óta. Számos jogtudományi munkát irt, a melyek közül különösen becses a magyar bányajogról szóló. Egy ideig a «Nagy-Váradi Lapokat» is szerkesztette.

Burg Lajos, a budapesti itélőtábla birája, kiváló kriminalista, elhunyt Budapesten febr. 13-ikán. Huszonhat évig működött a budapesti Itélőtáblán. Kezdte mint elnöki titkár, s 1887 óta mint biró szakértelemmel és tudással működött a büntetőtanácsokban. Legutóbb az elvi tanács tagja volt.

Elhunytak még a legközelebbi napokban: Eberhardt Gyula bánok-szent-györgyi plebános, letenyei kerületi esperes és tanfelügyelő, 38-ik évében, Nagy-Kanizsán. — Felinger Gyula, diós-berényi plébános, 68 éves korában. — Kontratovics Antal, munkácsegyházmegyei gör.-katholikus plébános 82 éves korában, Feketepatakon, Beregmegyében. — Kürcz Antal, nyug. gimnáziumi tanár, 76 éves, Budapesten. — Póka-kereszturi Székely Károly, nyug. csikmegyei árvaszéki ülnök, Budapesten, 56 esztendős. — Dr. Pavlovits Jenő, zombori ügyvéd, 51 éves korában. Szerb költők munkáit sikerrel fordítgatta magyarra s Jovanovics «Rózsái»-nak fordításáért dicséretet is kapott a Kisfaludy-Társaságtól. — Fejérgyarmati Tóth Károly, Kun-Szent-Márton város volt utolsó polgármestere, ügyvéd, Kun-Szent-Mártonban, 55 éves korában. — Gesztesy János, nyug. törvényszéki biró, Sopronban. — Dr. Fekete Zoltán, orvos, 39 éves korában, Kisújszálláson. — Dr. Károlyi Aladár kir. törvényszéki biró, 33 éves, Sátoralja-Ujhelyen. — Bibersheimi Zambelly Lajos, régi honvédezredes, a XIV. hadtest vezérkari főnöke, s a III. osztályu érdemjel tulajdonosa, 86-ik évében, Nagy-Tétényben. — Pávai Vajna Tamás, 48-as honvédfőhadnagy, cs. és kir. kamarás, nyug. kir. törvényszéki elnök, 54 éves korában, Sepsi-Szent-Györgyön. — Szabó István, 48-as honvéd, Rimaszombat város polgármestere, 73 éves korában. — Topesti Buzáth István 48/49-iki honvédhadnagy és földbirtokos, 75-ik évében, Nagyváradon. — Kővágó-eörsi Kuthy Károly, birtokos, nyug. főszolgabiró, volt 48-as nemzetőr-kapitány, 81 éves, Erkeserűben, s nagy család és rokonság gyászolja. — Remenyik Pál, a jolsvai evang. egyháznak volt felügyelője, földbirtokos, ki tekintélyes vagyonának nagy részét jótékony czélokra hagyta, 78 éves korában, Ilosván. — Gémessy Miklós, polgári iskolai rendes tanár, 46 éves, Galgóczon. — Dr. Turcsányi István, főtörzsorvos a Székesfehérvárt állomásozó helyőrségben, 53 éves korában, önkezével vetvén véget életének.

Özv. Földváry Jánosné, szül. Szalachy Róza, 69-ik évében, Pomázon. Csapó Lóránd pestmegyei főszolgabíró édesanyját gyászolja az elhúnytban, a kinek első férje Csapó Pál 1848–49-iki honvédezredes és később pestvidéki törvényszéki elnök volt. Második férje Földváry János, Pest vármegye híres alispánja, Földváry Gábor fia. — Báró Majthényi Izidorné, a nem rég elhunyt főrendiházi tag neje, szül. Vrints Kornélia bárónő csillagkeresztes hölgy Monte-Karlóban, 73 esztendős korában. Az elhúnytban Rakovszky István országos képviselő az anyósát gyászolja. — Özv. Hermann Józsefné, azelőtt Marx Jánosné, csákányi Marx János miniszteri tanácsos és államvasuti igazgató édesanyja, 69 éves korában, Budapesten. — Özv. Pauliny Zsigmondné, szül. Dervarics Emilia, élte 70-ik évében, Zalaegerszegen. — Özv. Keresztes Jakabné, szül. Kő Katalin, 73 éves korában, Székesfejérvárott. — Özv. Mayr Károlyné, szül. ocskói Ocskay Hermin, 56-ik évében, Duna-Földváron. — Utasy Károlyné, szül. Tengerits Teréz, Budapesten, 77 éves korában. — Özv. Bodroghy Józsefné, szül. fogarasi Nagy Anna, Maros-Vásárhelyen.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. L. Az érdekes régi karrikaturákat, melyek most aktualisakká váltak, köszönettel vettük, s nehányat közölni fogunk közülök. Ha valami adatok lennének arról, hogy került e füzet hazánkba abban az időben, s kihez: ezek följegyzését köszönettel vennők.

Magdolna. Emlék. Beküldött kisebb dolgozatokra nem szoktunk magánlevélben válaszolni; (egy külön hivatalt kellene fölállítani, hogy minden levélre külön válaszolhassunk!); e rovat alatt sorra mindenki megtalálja a választ. Ez esetben közlésről szó sem lehet. A szerző oly homályosan, zavarosan adja elő gondolatait, hogy a tulajdonképeni értelmet alig lehet kihámozni. A verselés is nagyon fogyatékos.

T—l. «*A Margitszigeten*» czímü versre szóló izenet nem ön rég beküldött versére szólt, a melyre nem is emlékszünk, hanem egy hasonló czímü újabb versre.

Pécs, K. E. A sydney-i székesegyházban (Ausztrália) a carpentariai püspök fölszentelésének alkalmával a mise alatt 204 ezer koronát adtak össze a sekrestyés perselyébe. Ennél nagyobb összeget alig gyüjtöttek egyszerre valamely ünnepélyen.

Makó, S. V. Párisban beteg növények számára egy külön kórház épült. A beteg fákat, virágokat, s egyéb növényeket nagyszerü üvegházakban számos kertész gondozza.

Nem közölhetők: *Tél. A szabadság fája.* Egyik sem válik be. Az első inkább csak játék a szavakkal, gondolatot nem igen rejt magában. A második egy allegóriával szélesedő hasonlat, de nincsen benne semmi igazság. — *A megfagyott csalogány. Téli délután. Szánkázás közben.* Nagyon gyönge kisérletek; különösen a két első. Egyik mesterkéltebb, erőltetettebb, mint a másik. Az utolsóban volna egy kis ügyesség, ha az utolsó sor el nem rontaná. — *Bálint gazda. Tavaly nyáron.* Egyik sem érdemli meg a vers nevet; a szerzőnek semmi érzéke sincs a verseléshez. — *Bizni. A szerelemben. Csak álmodozunk. Hogyha találkozunk.* Tehetségre vallanak.

SAKKJÁTÉK.

2209. számu feladvány. Kesl J.-től.

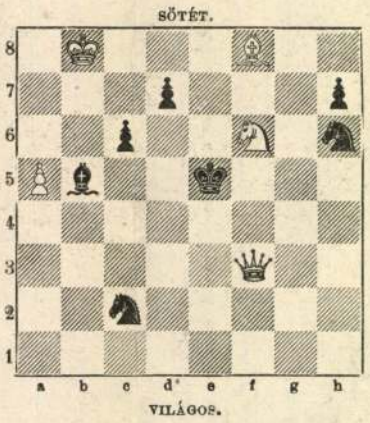

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2189. sz. feladvány megfejtése Ros J. Á.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Fd5—b3	Va6—d3 (a)	1. ...	...	Va6—c8 † (b)
2. Vc2—c5 †	Kd4—c5 :	2. Hf6—e8 †		f7—f6
3. Hf6—d7 mat.		3. Fg7—f6 mat.		

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1. ...	...	t. sz.
2. Hf6 megfelelőleg sakkot ad stb.		

A 2190. sz. feladvány megfejtése. Fridlizius J.-től.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Kh5—h4	Bf8—f6 : (a)	1. ...	...	f4—f3 (b)
2. Vd2—d5 †	e6—d5 :	2. Hf6—h5 †		t. sz.
3. He7—f5 mat.		3. V v. H mat.		

	b.		*c.*	
1. ...	...	Va1—d4 (c)	1. ...	Bf8—e8 : (d)
2. Hf6—d7 †	t. sz.		2. Hf6—e8 † stb.	
3. F v. V mat.				

Világos	*d.*	*Sötét.*
1. ...	...	Ha8—c7
2. Vd2—d6 †		Ke5—d6 :
3. Hf6—e4 mat.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Csomonyán:* Németh Péter. — *Lipótvárt:* Hoffbauer Antal. — *Bakonyszentlászlón:* Sabó János. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 3-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Az ifjúságnak borús időben is süt a nap.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

Gummiáruk, betegápolási czikkek *sérvkötők (óvszerek* F. Berqueránd párisi gyárostól) legelőnyösebben beszerezhetők *Polár Sándor* egyetemi kötszerésznél, Bpest, Erzsébet-körut 50. 8522

Szénásy, Hoffmann és Társa
selyemáruháza
Budapest, IV. ker., Bécsi-utcza 4. sz.
Báli szezonra dús és szép választéku raktárt tart **gazes, tulles** és **selyemszövetekben.** Minták vidékre kívánatra pontosan küldetnek. 8626

KELLEMETLEN test és bőrviszketegségi bajoknál, mindennemü sömörbántalmak ellen, ótvar, bőrrepedezés, bőrhámlás, elavult, gyógyithatatlan természetü fekélyeknél és izzadt testrészek megszüntetésére csak az Erényi-féle 8995
„ICHTIOL-SALICYL"
ajánlható. Bőrkiütéseknél legjobb! Szagtalan! A szer teljesen ártalmatlan, melyért garantia vállaltatik. Használható a test bármely részén feltünő eredménynyel. Hitelesen igazoltatik, hogy 10—20 éves bajokat is gyökeresen elmulasztott. Ára 3 korona, használati utasitással! Készitő:
ERÉNYI BÉLA
gyógyszerész, SZABADSZÁLLÁS.
Főraktár: Török József, Király-utcza 12.

Állami hivatalnok háziasan nevelt leányát, ki a házvezetésen kivül kézi munkákat is tud, oly előkelő uri családhoz ohajtaná adni, hol mint családtag tekintetnék, s igy nem is annyira a fizetésre, mint a jó bánásmódra reflektál. Levél családtag czimen a kiadóba. 9028

Egyetlen zenemü folyóirat a 8934
Zenélő Magyarország Megjelenik minden hó 1 és 15-én mindenkor 10—10 oldal zenetartalommal, magyar dal, műdal, opera, táncz- és salonzene legkiválóbb ujdonságaival, zongora és hegedüre. Ara negyedévi 6 füzetre 3 korona.
Ugyanott bárhol megjelent zenemü megrendelhető:
A «Zenélő Magyarország» kiadóhivatala Budapest, VI., Csengery-utcza 62.
Mutatványszámot ingyen és bérmentve küldünk.

Alapittatott 1805-ben.
A legjobb bel- és külföldi
zongorák, pianinók és harmoniumok
legolcsóbban kaphatók

Heckenast Gusztáv
zongoratermében
Budapest, IV. Gizella-tér 2.
(Váczi-u cza sarkán).
Ehrbar udvari zongoragyár
Schiedmayer és fiai stuttgarti udvari zongoragyár magyarországi egyedüli képviselete. Valódi amerikai harmoniumok. 8874
Nagy kölesönző-intézet. Arjegyzék ingyen.

Hessing-féle ortopaediai füzők, 8931

készülékek hátgerincz elferdülések gyógykezelésére, egyenestartók rosz testtartás meggátolására, füzők plastikai párnázással ferdén nőttek részére, hüvely készülékek izületi sérülések gyógyitására, u. m.: csipő izületi lobok és rheumatismusnál, műkezek, műlábak, sérvkötők légnyomásu gummi pelottákkal, haskötők, köldökkötők, görcsér-harisnyák stb. E téren elismert szakk pzettséggel biró specialista vezetése és felügyelete mellett méltányos árban készit.

KELETI J. orthopaediai műintézete
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17.
Kimerítő képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Vidéky János festő, rajztanár, metsző

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Vidéky János festő

Pesti Hirlap. 1880. jún. 20.

Haas Lor: Magyar festők

Patak Jenő

Vidéky János festő/19.sz./ müve
Olaszországban.Most uj müvén a
a"Hunyady János"c.festményén folgo

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.21.593.old.

Patak Jenő

Vidéky József festő/19.sz./
kitünő szereplése Olaszországban.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.26.413.old.

Patak Jenő

Kiállitások.

Szentpéterváron kiállitják Vidéky nagy festményét.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.20.794.old.

Patak Jenő

Velencei tárlat. Vidéki János festő müve a kiállitáson.

Fővárosi Lapk 1864.I.I.10.old.

Vidéky János feslőművész velencei szerepléséről

Fővárosi tapok 1869. IX. 3. 794.

Vár

Patak Jenő

Vidéky János festő/19.sz./

megbizatást kapott a Lánchid alapkő-letételének megfestésére.

Fővárosi Lapok 1864.I.21. I.évf.

Patak Jenő

Vidéki János festő/19.sz./a velencei

tárlaton.

Fővárosi Lapok 1864.I.I.10.old.

Patak Jenő

Vidéky festő/19.sz./nagy festményét a N.Muzeumból Szt.Pétervárra szálitják.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.20.794.o.

Vidéky János festőművész új munkájáról

Fővárosi Lapok 1869. IV. 2. 295.

Hír

Vidéky János festőművész velencei szerepléséről

Fővárosi Lapok 1869. IX. 3. 794.

Hír

Patak Jenő

Vidéky János festő/19.sz./"Keresztyének üldöztetése"c.müvét dicséri a lap.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.5.745.o1.

Patak Jenő

Vidéky János festő/19.sz./nagy fest-
ményének kiállitása a Muezumban.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.30.

Patak Jenő

Vidéky festő/19.sz./nagy festménye a Muzeumban.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.7.851.old.

Patak Jenő

Táblakép.

Pompeji utolsó napjainak keresztény-üldözéseiből. Vidéki János müve.

Patak Jenő

Táblakép.

Széchenyi István Vidéki János festménye.

Fővárosi Lapok 1864.I.I.21.

Patak Jenő

Vidéky Festő /19.sz./müvének elbirálására bizottságot nevez ki a Képzőművészeti Társ./"Keresztyének üldözése..."/

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.17883.old.

Patak Jenő

Vidéky festő/19.sz./művét védi aF.L
Maszákkal szemben./"Keresztyének ül
dözése/

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.1[illegible].858.old.
863.

Patak Jenő

Vidéky János festő/19.sz./

Rómából hazaérkezett.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.20.689.o1

Patak Jenő

Vidéky festő/19.sz./festményét nagy érdeklődéssel várják Zágrábból.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.13.665.old

Vidéky János, festő, grafikus

Pesti Hirlap, 1883. febr. 13.
5. A müipar magyarositása

Kerek réztábla a dohány-utcai zsidó templomban.

Vidéky Károly munkája

Müvészet. IX.évf. 191o.
138-14o.l. "Adatok müvészetünk történetéhez."

Grafika.

Pannonia térképe, metsz. Vidéki Károly

N. Muzeumban.

Pesti Hirlap. 1845. 507. sz. 51. l.

Ave Maria

Vidéky Károly acélmetszetei

Müvészet, IX.évf. 1910.
138-140.l. "Adatok müvészetün
történetéhez."

Bartha, mint Zrinyi Miklós

Vidéky Károly metszete.

Müvészet IX.évf. 191o.
138-14o.l. "Adatok müvészetünk
történetéhez"

Déryné Széppataki Róza

Vidéky Károly metszete

Müvészet IX.évf. 1910.
138-140.l. "Adatok müvészetünk
történetéhez"

"Gözös a Dunán"

Vidéky Károly metszete

Müvészet IX.évf. 191o.
138-14o.l. "Adatok müvészetünk történetéhez"

Hiszekegy

Vidéky Károly metszetei

Müvészet. IX. évf. 1910.
138-140.l. "Adatok müvészetünk
történetéhez."

"Hullák a Ferenciek terén"

Vidéky Károly metszetei.

Müvészet IX.évf. 191o.
138-14o.l. "Adatok müvészetünk türténetéhez"

Kántorné Engelhart Anna

Vidéky Károly metszete

Müvészet
~~[illegible]~~ Ix.évf. 1910.
138-140.l. "Adatok müvészetünk történetéhez"

Lendvayné Hivatal Aniko

Vidéky Károly metszete

Müvészet IX.évf. 191o.
138-14o.l. "Adatok müvészetünk történetéhez"

Magyar Károly színész

Vidéky Károly metszete

Müvészet IX.évf. 1910.
138-140.l. "Adatok müvészetünk történetéhez."

Patak Jenő

Táblakép.

"A keretyének üldöztetése Pompejiben.
Vidéky festő művét Zágrábból-Pestre
szállitják.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.13.665.old

Patak Jenő

Táblakép.

"A keresztyének üldözése Pompejiben" Vidéky festő müve a Nemzeti Muzeumban.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.7.851.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Keresztyének üldöztetése..."c.művet,Vidéky alkotását védi a Lap Maszák Hugóval szemben.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.11.863.old

Patak Jenő

Táblakép.

"Keresztyének üldözése Pompejiben". Vidéky János nagy festményét kiállitottk a Nemzeti Muezumban.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.30.

Patak Jenő

Táblakép.

"Keresztyének üldöztetése Pompejiben"
Vidéky János festő művének méltatása

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.5.745.ol.

Patak Jenő

Táblakép.

"Keresztények üldöztetése..."Vidéky müvét a Képzőm.Társ.szakértő bizottsága birálja el.

m Fővárosi Lapok 1864.I.IX.171883.old

Patak Jenő

Táblakép.

Budapesti Lánchid ünnepélyes alapkő-letétele. Vidéki János festő.

Fővárosi Lapok 1864.I.I.21.

Divatképek

Vidéky Károly réz és acélmetszetei

Müvészet. IX.évf. 1910.
138-140.l. "Adatok müvészetünk történetéhez"

Miatyánk

Vidéky Károly acélmetszetei

Müvészet IX.évf. 191o.
138-14o.l. "Adatok müvészetünk
történetéhez"

Vidéky János, grafikus

Honderü, 1848. I. 44.

Heti szemle

Vidéky János, grafikus

Honderü, 1843.II.k. 321.

Pesti Salon

Vidéky János festő

Pesti Hirlap. 1884. szept. 24. 4

A mutermekből

Vidéky János festőművész

Földvári Napok 1866 - X. 27. 1010.

Ifj. a Képzőművészeti Társulat kiál-
lításán

Patak Jenő

Müpártolás.

Olasz mükereskedő tulajdonában van Vidéky János festő müve.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.20.689.o1

Patak Jenő

Nemzeti Muzeum.

Vidéky nagy festményét Pétervárra szállitják a Muzeumból.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.20.794.o.

Patak Jenő

Nemzeti Muezum.

Vidéky János nagy festményét a Muzeum ban kiállitották.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.30.

Patak Jenő

Nemzeti Muzeum.

Vidéky festő "Keresztyének üldözése Pompejiben"c.müve a Muzéumban.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.7.851.old.

Patak Jenő

Táblakép.

Pompej végnapjainak keresztény üldözése. Vidéky József müvének nagy sikere Olaszországban.

Fővárosi Lapok 1864. I. IV. 26. 413. old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Keresztyény üldözés Pompejiben".

Vidéky János müve Olaszországban.
"Hunyady János"c.müvén most dolgozi

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.21593.old.

Patak Jenő

Müvészetpártolás. műkereskedő

Signor D.Fabrom Vidéky János festő "Keresztyének üldözése Pompejiben"c. müvének tulajdonosa kiállittatta a képet a Nemzeti Muezumban.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.30.

Patak Jenő

Müvészetpolitika.

Vidéky festő-müvét védelmébe veszi a F.L.Maszák Hugóval szemben."Kersztények üldözése..."/

II. 863. o.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.10.858.old

Patak Jenő

Képzőművészeti Társulat.

Müértő bizottságot nevez ki Vidéky festményének elbirálására.

Fővárosi Lapok 1864.I.IK.17.883.old.

Patak Jenő

Müpártolás.

Weisz B. müpártoló megbizta Vidéki János festőt a Lánchid alapkőletételének megfestésével.

Fővárosi Lapok 1864.I.I.21.

Videky János

l. Keleti: Hűvösieti dolg

208. l.

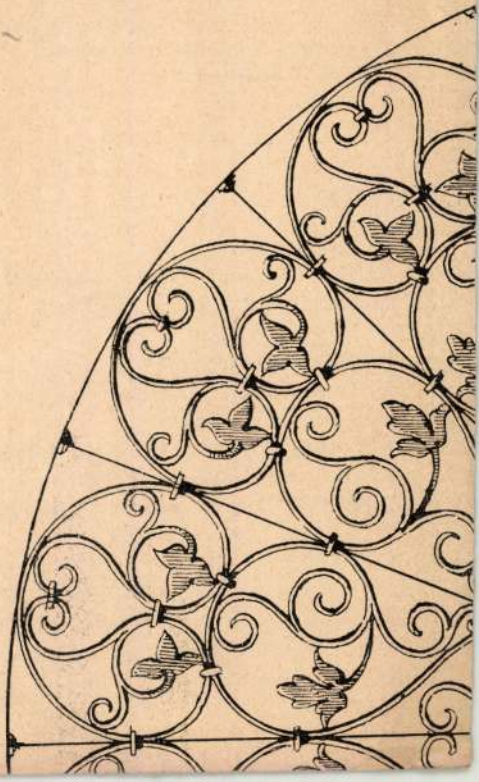

RODALOM.

Ezek a kötetek valóságos kézikönyvekül szolgálnak, a német szakirodalomban pedig párját nehezen találjuk. Számos képet közöl részint a szöveg között, részint szövegen kívül. Kiállítása izléses, sőt díszesnek mondható.

E. P.

KÖNYVEK.

PAUL EUDEL, die Fälscherkünste. Autorisirte Bearbeitung von B. Bucher. Leipzig, W. Grunow, 1885.

F. EHEMANN, Kunstschmiede-Arbeiten aus dem 16—18. Jahrhundert. 10 lap egy füzetben, ára 10 márka. Berlin, Bette, 1884.

J. FALKE, der Garten, seine Kunst und Kunstgeschichte. Berlin, Speemann, 1884. Ára 20 márka.

E. MÜNTZ, Donatello. 8-adrét, 48 képpel. Ára 5 frank. Paris, J. Rouan, 1885.

CORNELIUS GARLITT, das Barock- und Rococo-Ornament Deutschlands. Ivrét, 1. füzet, 20 fénynyomatu lap. Berlin, Ernst Wasmuth, 1885.

MAX BACH, die Renaissance im Kunstgewerbe. Sammlung ausgeführter Gegenstände des 16. und 17. Jahrhunderts. Ivrét. 4-ik füzet, több tárgyat ábrázoló 5 színes kőnyomatú lap. Ára 2 és fél márka. Stuttgart, G. Weise, 1884.

Vidéky János (1827—1901).

635. KOSSUTH LAJOS ARCKÉPE 1877-BŐL (Bildnis von Ludwig Kossuth
Jelezve (Bezeichnet): „V. J." és „gezeichnet von Prof. J. Vidéky 1877".

— 53 —

Vidéky János

Ernst Múzeum aukciói 38. sz.
Budapest 1928.

vom Jahre 1877).

VIDÉKY 1. *János*, festő, rézmetsző és illusztrátor. * Pest 1827 jan. 17. † u. o. 1901 febr. 8. V. 2. Károly fia. Grácban végezte akadémiai tanulmányait, azután Rómában élt. Hazatérte után Esztergomban, majd Budapesten volt rajztanár. 1880. az első edényfestészeti iskolát szervezte, s az ő kezdeményezésére létesült a bpesti iparrajziskola, melynek igazgatója is volt. Festményei közül említésreméltók: Krisztus mennybemenetele, Szent Jeromos, A keresztények üldözése Pompéjiban stb.

K. Gy. II. 589/c

Raspe in Nürnberg.

er die

Wappenfiguren.

Gr. 8. geh. 1 M.

Königr. Bayern

0—75.

uellen im Anschluss
lte Werk des Ritters
Lang, bearbeitet von
. Gr. 8. geh. 2 M.

m. Ausgabe von dem

)SSEN

EN-CABINET

& Chemnitz

indung mit

)pi, Dunker, Römer,
n, Brot, v. Martens

sgegeben von

C. Küster

de fortgesetzt von

. Kobelt

35 Lieferg. u. geht in
Abschlusse entgegen.
ngen 1—219 à 6 M.
lgende à 9 M.
ngen sind vollendet:
gonauta, Nautilus u.
nbrellacea, Ancylus,

AUTOGRAPHA.

Dr. F. W. Ghillany:

Index rarissimorum aliquod librorum manuscriptorum sãcualique XV. typis descriptorum quos habet bibliotheca publica Noribergensis, additis quibusdam autographorum exemplis et picturis.
Gr. 4° carton. 12 M.

Zur Anschaffung für grössere Corporations- und Privatbibliotheken empfehlen wir das seit einigen Jahren in III. durchgesehener und verbesserter Auflage complet gewordene Prachtwerk

Kunst & Leben der Vorzeit

vom Beginne des Mittelalters bis zu Anfang des 19. Jahrh.

von Dr. **A. v. Eye** und **Jacob Falke.**

18 Hefte oder 3 Bände in hoch 4°.
Preis pro Heft mit 16 Taf. u. Text 3 M., pro Band von 6 Heften 18 M.

Erster Band oder Heft 1—6.
Vom Beginne des Mittelalters bis gegen Ende des 15. Jahrh.

Zweiter Band oder Heft 7—12.
Vom Ende des 15. Jahrh. bis zur Mitte des 16. Jahrh.

Dritter Band oder Heft 13—18.
Vom Ende des 16. Jahrh. bis Ende

Videky János

lásd

Dante alatt.

vagy bükkfából állott.Ezzel szembe
modern fametszők szivesebben dolgo
a kersztben vágott,keményebb puszp
fára,s csak a vonalak helyét vésik
Igy a vonalak,a régi fametszetektől
eltérően nem feketék,hanem fehéren
melkednek ki a fekete foltokból.

Feltalálása,illetve első alk
mazása a történelem homályos korsza
ba nyulik vissza.Európában csak a X
században kezdik használni,de a kin
ak már jóval korábban ismerték,mind
fametszést,mind pedig a mozgatható
tükkel X való nyomtatást;a könyvnyo
tatás ugyanis szintén magasnyomás.E
rópában először a németeknél találk
zunk fametszetekkel,de hamarosan ál
lánosan elterjed.Feltalálói nem X ő

Vidéky János

Vas. Ujs. 1890. 178. l.

Vidéky Jánosné, a fővárosi felső iparrajziskola igazgatójának neje, szül. d'Egremont Mária, élete 59-dik évében. — Özv. Kuthy Lajosné, szül. Kalicza Janka, a negyvenes évek kiváló irójának özvegye.

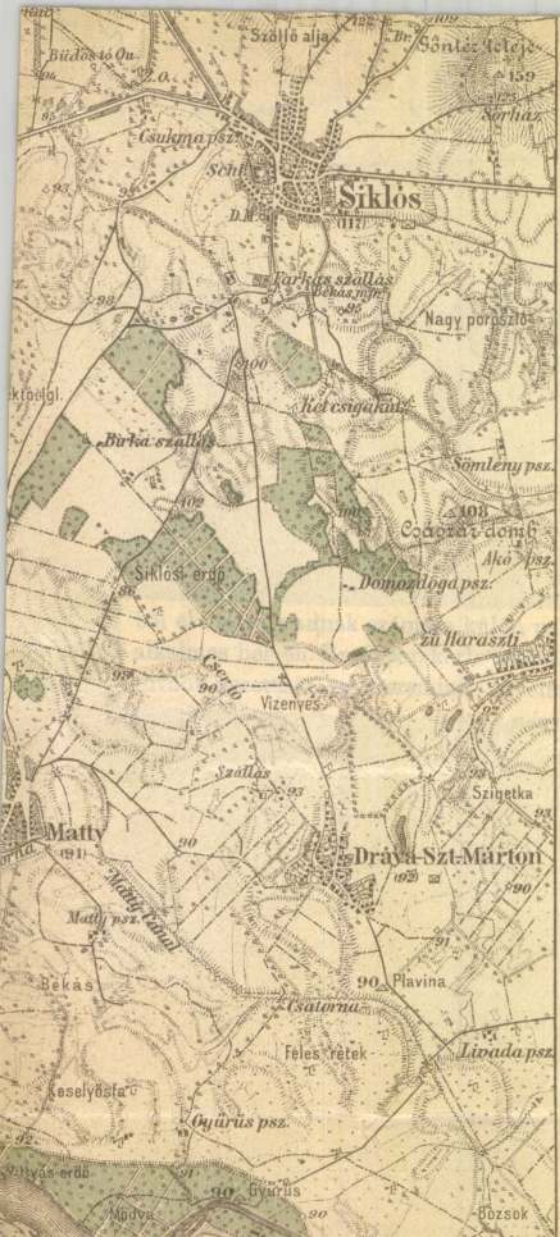
Szőllő alja
Sőntéz teleje
Sorház
Csukma psz.
Siklós
Farkas szállás
Nagy poroszló
Ket csigakút
Birka szállás
Sömleny psz.
Csaorar domb
Akó psz.
Siklósi erdő
Domozdóga psz.
zu Haraszti
Cser tó
Vizenyes
Szállás
Szigetka
Matty
Dráva-Szt-Márton
Matty psz.
Matty Canal
Bekás
Plavina
Csatorna
Feles rétek
Livada psz.
Keselyösfa
Gyűrűs psz.
Gyűrűs
Bozsok

Vidéki János

Magyar műtárgyak készítése Párisban. A franczia ujabban műipari tárgyakat akarnak készíteni a a magyar diszítő stilus fölhasználásával. Hogy alkalmas mintákhoz és előrajzokhoz jussanak, az «Imprimeries réunies» párisi kiadó-társulat igazgatója a héten Budapesten járt s megbizta Vidéki János fővárosi iparrajziskolai igazgatót a mintagyűjtemény összeállításával. A gyüjteményben az összes magyar motivumok bent lesznek s egyszersmind a mű utasítást is

Vas. Ujs. 1887_320

fog nyujtani azoknak iparművészeti tárgyakra való gyakorlati alkalmazása felől. A pompás szinnyomatokkal ellátott kollekczió első részét a franczia társulat igazgatója már magával is vitte s az közelebb megjelenik a világpiaczon.

Vidéky János

iparrajziskolai igazgató
tervei nyomán a Láng
majolika gyár közedényeket
készít.

Vas. Ujs 1885. 452. l.
(A porcellángyártás tör-
ténete és a porcellán- és
majolika-kiállítás.)

Csabai Ékes Lajos

TELEFON: 430-40

SZLÓ

DOGOS MESTER

BUDAPEST, IX.

hibából tette Huszár Gál Énekeskönyvének megjelenését 1560-ra, mint maga Gyalui (Könyvszemle. 1902. 62. l.) és Csűrös (310. lap 5. j.) gondolják, hanem mint maga Szabó K. is világo-

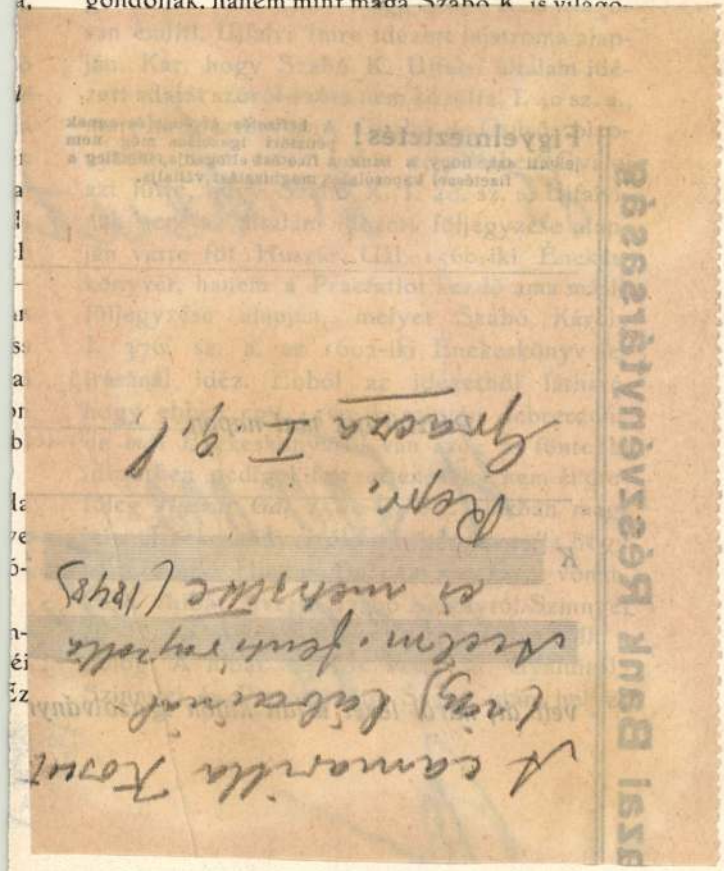

és Dellortó Gáspár, a kereskedő.

Végül a térképhajlásban meghúzódik egy név, szerény véleményem szerint a képiró neve: Jillits.

Ime, tehát itt Nagyváradon is élt a magyar nemzet fiaiban az emberi lélek olthatatlan tudásvágya és a nagyváradi társadalomnak most elsorolt tagjai mind azért állanak a földmérői tudományáért és szelid erkölcséért annyira tisztelt tanár szemei előtt, mert maguk is nagyrabecsülték a hasznos, nemesítő ismeretek szerzését. Ezeknek mindnek megvoltak az ő könyveik, könyves polczaik, sőt könyves szekrényeik s ezek között is azok szereztek legnagyobb érdemeket a közjólét iránt, akik e könyveket könyvtárakba egybegyüjtötték, rendezték, hogy belőlük a jövendő nemzedék is okulást merítsen. *Dr. Karácsonyi János.*

A debreczeni városi nyomda története. 1561—1911. Irta dr. Csűrös Ferencz, a debreczeni kollégium tanára. Debreczen szab. királyi város könyvnyomda vállalata. Nagy 8 r. 504 lap. Ára ?

Irodalmunkban többen foglalkoztak ugyan a debreczeni városi nyomda történetének egyik-

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

Vidéky János

írod
2

Ágotai Lajos:
Vidéky János emlékének. Igazgató iskola
1902.

Fenti meghalt 1901
febr. 8-án. 72 évén
át volt az intézet
igazgatója

< Vidéky János >

Könyve

< > Vezérfonal a kabadkéri rajzoktatásban. Kiadja a Földmívelési, Ipar- és Kereskedelemügyi M. kir. Ministerium. II. rész. Bp. 1882.

Zrinyi s Frangepán búcsúja:

A gerendás menyeze
és „Il Frangepani" (G), „che
átölelve tartják s térdre
„Il Signor d'Abele" (A), ki b
Signor Molitor"-ral (B) s
destá (C), az „Il Padre Guar
valószínűleg „P. Raffaele" (E)
ra az ajtóban „Il Signor Cap
lök nem messze egy leteritett asz
a földön ágynemű hever. Fol
fölül balra: „N° 7."

Rézmetszet; méretei a v

Vidéky János

ipavajr iskolai igazgató

nód

Kel 1885

IV. k. 4. f. 638. l.

Vidéky János

Thieme Becker
XXIV-
333.

19. WILDE, OSCAR, The
Kis 4r. Patronozott
kiadásból a 139-ik. —

20. WILDE, OSCAR, Impr
Polgár István tusrajzá
Tuschzeichnung von Tu

21. WILDE, OSCAR, Mis
Arnold szines diszitésév

22. WILDE, OSCAR, Salor
Verlag, 1907. Mit 15 Z
A 100 példányos kiadá
Exemplaren No. 68.

23. (WILDE, OSCAR ?) D
dorf, Gebr. Tönnes, 19
ban; ez az 562-ik. — F
No. 562.

24. WILDE, OSCAR, Salo
4r. Diszes fbőrkts. A 2
plaren No. 13.

25. WILDE, OSCAR, The
200 copies (1889). (25.
tábláját Kőrösfői Kries

03. 8r. Félmarokénkts. A 250 példányos kiadás 220. lo 220.

's fan a play about a good woman. Paris (privately kts. A 250 példányos kiadás 248-ik darabja. — Von

in the theatre, Oxford June 26, 1878. Oxford, 1878. estményével. *Ritka és becses!* Wilde első könyve. — n H. Vogeler. Sehr selten! Sein erstes Werk.

the acolyte. With an introductory *protest* by Stuart , 1907. Keskeny 8r. Pergkts, Balogh István festmé- rgalomba. Az előszó végén Mason skezü aláírásával. alt von St. Balogh. Kam nicht in den Handel. Mit n!

being Earnest. London, Methuen & Co. (1910.) Kis csi művész szinezett tollrajzával. — Pergamentband . Süsser.

nburgh, T. A. Constable, é. n. 8r. Egész pergmtkts — Pergamentband, mit Federzeichnung von Walter

Methuen & Co. 1909. 8r. Egész pergkts Tálos mentband mit Federzeichnung von Jul. Tálos.

g, Heinemann and Balester, 1891. 16r. Fbőrkts. —

< Vidéky János >

Könyve

Vezérfonal a szabadkézi rajzoktatásban. Alsófokú ipariskolák számára. I-II. rész.

Bp. Pesti Könyvnyomda 1882.

< Videky János >

könyve

< > Módszeres rajzoktatás. I. rész. Mértani rajz. II. rész. Szabadkézi rajz, kerdők tanfolyama. III. rész. Szabadkézi rajz, haladók tanfolyama. 125 tábla. Paris, Librairie des Imprs. Réunies, 1887.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL -- 1

BUDAPEST

ifj. Vidéky János

Vidéky János

Nógrád megye gyülésterme számára fest a művész egy allegorikus képet: "Ez az Igazság istennőjét ábrázolja, amint nemzeti paizsra, arany betükkel irja az 1848-at. Lábainál eltépett lánc, a háttérben Budavár."-irja a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1869. ápr. 4.
14. sz. 334. lap.

Vidéky János

Festménye: Hunyady Lászlót ábrázolja, amikor Gara Mária szökésre akarja birni.
A kép a Párisi Világkiállitáson kerül bemutatásra. Tulajdonosa Weisz Bernát nagykereskedő a párisi kiállitás előtt a Képzőművészeti Társulat csarnokában közszemlére állitja ki, -közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1866. juli. 1. 26. sz. 620. lap.

Vidéky János

"Fiatal magyar festész történeti festménye Olaszországban nagy elragadtatást szült"-irja a lap, s közli, hogy egy helybeli kereskedő kettőezer forintot előlegezett a müvésznek egy másik történeti kép festésére.

Családi Kör. Bp. 1864. jan. 24. V. évf. 4. sz. 94. lap

Vidéky János, grafikus

L: Than Mór

Petrichi A'. Képzőművészek a szab.-harcban 1297-1299

Élet és Tudomány, Bp. 1980. okt. 10. XXXV/41

VIDÉKY János festő

1864

131. jún. 25.	Tóth Mária képeket kínál vételre. —
154. júl. 25.	Vidéky János „Keresztények üldöztetése Pompéjiban" czimü festményének kiállitása a múzeumban.

96

M. Ért. 1991. 1-2.

1021

NEMZETI - DIVATKÉP

Közli Tóth Gáspár polg. férfiruhakészitő és Keresztessy Sámuel p. polg. nőruhakészitő.

Divatkép 1847-ből, háttérben a pest—váci vasút indóháza.
Harsányi József reprodukciója

P. Divatlap.

1847.

Vidéky János, [illegible]-grafikus-rézmetszőművész (1827-1901)
Vadas József Eplattenier, a budapesti diák

1-2. Rajzok Vidéki János „Módszeres rajzoktatás"
c. könyvéből. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 52-old.

Vidéky János

festo

l.

Szana 1890

139. l

= ..... 740.34 P.

azott Budapestre.
P.— ..... 98 P.—

ról utazott
P.— .....120 " —

ól utazott
P.— .....176 " —

e : .....394.P.—.....394.— P.

yv. féljegy 11.90 P.

gyv. egész 22.— "

gyv. féljegy 11.90 "
45.80 P.

lról : 47.60 "

e : 93.40 P. ..... 93.40 P.

összesen 1.227.74 P.

és :
..... 740.34 P.
..... 394.— "
..... 93.40 "

n : 1.227.74 P.

Vidéky Tánosné †

az iskola egyszori igazgatojanak özvegye.
1909–1923 ig a női ruhatervező osztályban volt beosztva.
Meghalt az alábbi tanéuben.

Budiparvajzisk
1938–39. 7. l.

Vidéky Lajos (1827-1901)

„Kolostorudvar" Vízfestmény 23x30 cm

J. j.: Vidéky

kikiáltási ár: 3500 Ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus Bp.1978.szeptember

Vidéky János

„Olaszt táj pihenő alakokkal"

o.v. 17x21 cm s.l.j.: Vidéky J.

Védett. Kiállítási ár: 6000 ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Vidéky Tádé (1877-1901)

„Utcarészlet" o.v. 17x11 cm

Védett. Hozzávetőleges ár: 6000 Ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Vidéky Janos, iparmüvész

A Kereskk.Min.Iparfejlesztési osztalya /1886/meghivta bi-ta Holló Karoly,Varday Szigard tanárokat és Vidéky Janost akik ornamentikával foglalkoztak,hogy 25-25 magyar stilusu ab ovat terveznek. A sokszorositott terveket eljuttattak a ipa művészeti vállalatokhoz. 44.old.

Nemesi Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola /1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXIV. 1.sz. Bp

Vidéky Janos, iparművész

--

A Kereskedelemügyi Min.Iparfejlesztési Osztalya megbizta magyaros mintaju abrosz tervezéésével. Vidéky reneszánsz mintakra rakott fel oda nem tartozó elemeket. 44.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Vidéky János

Az "ifju festész hazánkfia" jelenleg Olaszországban festette meg a "Keresztények üldöztetése Pompéjiban" c. müvét, melyet ott meg is vásároltak.
A Nemzeti Muzeum kistermében most közszemlére tették ki, -adja hirül az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1864. aug. 7. V. évf.
32. sz. 762-763. lap.

Vidéky János

a pesti Mintarajziskola igazgatójának szavai: „a rajz a művészet – pelve, azért a rajztanár kötelessége nemcsak a kéz és szem, de a műérzék és ízlés fejlesztése is." – Idézi:

Rónai György: Gondolatok művésznevelséünk intézményesitésének centenáriumán.
Művtört.Ért.1971.3.sz.204-212.l. 208.l.

Vidéky. A keleti harcz- szinhely térképe.
57+36=5 c.m. Rézmetszet. Vidéki metsz. Frey nyo
Pest 1854. Szokolay István A török közélet
szokások i törvények és a Korán. Pest 1856
Dr. munka melléklete gyanánt jelentmegy

Dy.

Vidéky János

Pestről, 1858-ban Velencében –
1858. dec. – 1859. jan. kiáll. Műegylet.
Oláh nő, olajf., 100 frt.

Veghseő István, állami tanító

III. 240

Viselet. T. 1854.

Nőir uha.

E lapon hat különféle főkötő, illetőleg kalapminta közt középütt egy gallér, egy fodros derék és egy ingváll ujj szemlélhető. Felirata:

DIVATCSARNOK
Pest 1856. márczius 10én 14 sz.

legalól balra: Frey Nyom. Pesten. 856.
középütt: I. Vidéky metz.
jobbra: Kiadja Császár Ferencz.

Am., mér. az al. 26: 20 cm.

Viselet. T. 1993.

Női ruha.

A hat különféle főkötő és kalap-minta között két ingvállat és diszes ujat szemlélhetünk. Jelzése
alól balra: Vidéky metsz.
jobbra: Nyomt Frey Pesten 1855.

Kny., mér. a papirosnak 32.4 : 24 cm.

Viselet. T. 1746.

Férfi ruha.

Az egymással szemben álló két úr egyike frakkot visel. A korláton túl a háttérben bazilika látszik. Felirata:

NEFELEJCS 1855.
Szerkeszti és Kiadja
FRIEBESISZ ISTVÁN
Irodája Pesten Szervitatér III-dik Szám.

alól jobbra: Vidéky metz.
legalól középütt: Nyom. Frey Ferencz Pesten 1855.

Am., mér. a papirosnak 28.1: 20.6 cm.

Gúnylap. T.4815.

Ezen allegorikus lap Feleletül készült. azoknak, kik inkább az orosz boldogságot szeretnék élvezni és ábrázolja a Felelős Ministerium-ot (Verantvortliches Ministerium), a Tökéletes világfogyatkozás-t, mely csupán Oroszhonban észrevehető (Totale Finszternisz nur in Ruszland bemerkbar), SIBIRIA Gyönyörü táj-át (Auch eine schöne Gegend!), a Confiscatio gyümölcseit (Früchten der Confiscation), OROSZ O. (RUSZLANT) azon elvét, hogy: Mindent magunkért, mitsem a népért(Alles für uns nichts für Volk), a Jutalmak-at (Belohnungen?) a Közös teherviselés-t (Gleiche Vertheilung der Lasten) a Függetlenség-et (Unabhängigkeit?) és a Nemzeti fizető hivatal-t (Ruszische national Bank) e kérdéssel mint befejezéssel: No 's hogy tetszik ez az alkotmány? (Wie gefalt euch diese trefliche Constitution). Jelzése

alól balra: Rajz.és metsz.ifj. Vidéky János.

jobbra: Kiadja a metsző.

Szines am., mér. az al. 26.7: 19.2 cm.

107-95

„No is Kozy tetszik ez az alkotmány?
Nun wie gefällt euch diese treffliche Constitution?"

s legalól balra: „Rajz. és mérsz. ifj. Vidéky János"
s jobbra: „Kiadja a mérnök."

Acélmetszet, méretei az acéllapnak 26.7 : 19.2 Cm.
Mértéke: ifj. Vidéky János.

Lapa 4815. (ozmics).

107/95 № 334

Gunylap:

„Teleletül azoknak kik inkább az orosz boldogságot szeretnék élvezni."

Fölül a „Felelős Ministerium" (Verantwortliches Ministerium) akképen van ábrázolva, hogy a trónuson ülő és kancsukát ~~[illegible]~~ mutató czár előtt, a pénzes zacskót tartók a parancsszóra meghajolnak. Balról a „Tökéletes világfogyatkozás, csupán Oroszhonban észrevehető" (Totale Finszternisz nur in Ruszland bemerkbar) s jobbról „Gyönyörű táj?!" (Auch eine schöne Gegend?!) szemlélhető. Az előbbin ~~[illegible]~~ egy orosz katona köpenyével ~~[illegible]~~ a napot takarja el s az utóbbin ~~egy~~ kocsi hajt „SIBIRIA"-felé. Középütt a „Confiscatió gyümölcsei" (Früchten der Confiscation) és a „Zutalmak!" (Belohnungen) között az „Orosz O." (RUSZLAND) és „MARZ 1848" felikatú határjel és határkő mellett, hol kigyók is vannak, batyut vivő oszták fut baljában lobogóval, melyen e szavak ~~[illegible]~~ olvashatók „Mindent magunkért, mit sem a népért." (Alles für uns nichts furs Volk.). Végre alól a „Közös teherviselés" (Gleiche Vertheilung der Lasten) az összekötözött lengyelekkel, a „Fugetlenség?" (Unabhängigkeit?) három felakasztottal és a „Nemzeti fizető hivatal!" (Ruszische national Bank) a deresen való kancsukázással van érthetővé téve. Felirata a kép alatt két sorban:

Viselet. T. 1820.

Női ruha.

A jobbra fordult menyasszony öltözete virágos fejék hosszú fátyollal, bő ujju magas derék csokorra kötött szalagokkal és szoknya fodrokból, mig a hozzá beszélő hölgy[illegible]é kalap csipkével és virágokkal, csipkekendő fodrokkal, magas derék és fodrokból alkotott szoknya. Felirata:

DIVATCSARNOK
Pest 1855. mártius 20án. 16. sz.

alól balra: Vidéky metcz.
legalól középütt: Nyom. Frey Pesten 1855.

Am., mér. az al. 27: 20.4 cm.

Vidéky János

Viselet. T. 1824.

Női ruha.

E lapon öt kalap és fökötő, két dudoros ingujj, egy gyermekruha és egy gallér szemlélhető. Felirata:

Divatcsarnok
32 szám. Pest 1855.- Junius 10ikén
Lipolt-utcza 5 sz.

alól jobbra: Vidéky.
legalól középütt: Nyomt. Frey, Pest 1855.

Am., mér. a papirosnak. 28.2: 20.2 cm.

Vidéky Janós

festő

1827 – 1901.

Lvód

Krüch. II. 706. l

~~Árpádkori templom, járosi~~ VIII. 49

Vidéky János

A fővárosi iparrajzískola által a Károlyi utcai iskolaban kiállított rajzoknak nagyszámú nézője volt. Általános feltűnést keltettek a majolika tálak és edények, festések és monogrammok, melyeknek sedeti tervvázlatai legnagyobbrészt Vidéky János igazgató által tervezve pompáró szingazdagsígban és ragyogó Zománccal vannak kivive. Igen elismerésre méltó hogy az igazgató magyar motivumokat dolgoztatott föl.

Képzőművészeti szemle, 1881. 109 l

M. kir. Adóhivatal
MISKOLCZON
Érk. 1904 Febr. 7
1857
II

Vidéky János

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1879. ápr. kiáll.: Szent József, vízf. – Bandita, vízf. – Pásztorfiú, vízf. – Római konzul, vízf.

Vidéky Tárnos, festő; szül. 1829-ben Pesten, megh. 1901 február 8-án Budapesten. Kohlmann rézmetsző fia volt. Művészi tanulmányait Velencében végezte.

A Keresztények üldözése cz. képét 1860 tájáu a M. Nemzeti Múzeumban állította ki.

1871-ben ~~az~~ fővárosi ipartajziskola tanára s utóbb igazgatója lett.

Ujházy Ferencz festő feljegyzése a Képzőművészeti Múzeumban.

Vidéky Lajos

festőművész

† Budapesten

74 évés korában 1901

febr. 8-án.

Arcképe és életrajza a

Vas Lap 1891 évf.

28 számában

lásd

Vas Lap 1901. 11 o.

(nekrológ).

Viděky Lanos

zvod

Tel. 13 l.

Videky Janis

1866 - dri Kiall =

Hunyadi László a bör-
tönből el akarja szöktetni
Gara Mária.
olajf

vrod

Kiall. 1866

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök

a

8. sorsz. Műhelyi min

Vidéki Lajos

~~Sparrajz~~

sparrajz iskolai gargato

ívód

Vas Tp 1887. 320 l.

Vidéky Zanós

Teljes életrajzát

arczképpel

lásd

Vas Ny

1891. 457

l

Vidéky János

+ 1901. febr. 8. Fleves Korábban.

rövid életrajz.

Vidéky János meghalt.

Művészet (Szabó féle)

1901. 279–280 l

Vidéky János

Lásd

EKpt 1864. 48. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..... , 191 ...

.....

tanu.

.....

tanu.

Vidéky Lajos

festő

Ifjus á garis ionathozó lap

Lásd. Vidéky Károlyt

Nagy Iván. Magyarországi legszámú-
vészek a legrégibb időtől 1850 ig.
Kázadott 1874 évfz 204 l.

VASÁRNAP

13

Kath. F. 21. Ede kir., hv.
Prot. F. 20. Kálmán

HÉTFŐ

14

Kath. Kalliszt p vt.
Prot. Helén

Izr. 10. Jom Kippur

KEDD

15

Kath. Teréz sz.
Prot. Teréz

SZERDA

Vidéki Lanos

1858ba Valencéban a gróf Berchtold családnál nevelő

Napkelet 1858. 27il

Vidéky János

Vidéky János: Vezérfonal a szabadkézi rajzoktatásban. I rész. A földmivelés-ipar és kereskedelem ugyi m. kir. mustermu megbízásából az alsó fokú iskolák számára

Bpest 1882.

Vidéky János

a fővárosi iparrajziskola igazgatója aki minszteri küldetésben az erdélyi agyagipar hanyatlásának okait kikutatandó és annak ujból való felvirágoztatása érdekében teendő intézkedések tárgyában az elmúlt hetekben bejárta egész Erdélyt, s különösen a Székelyföldet, a napokban tért vissza a fővárosba. Tapasztalatairól memorándumot nyújtott be a minisztérnek s ebben azt javaslatot teszi, hogy Kolozsvárt és a Székelyföld fontosabb vidékein agyagipari iskolák állításának fel.

Stb.

Erdély agyagipara. Ország világ 1884. 620. l.

Vidéky János

festo

életrajzáts lásd (Ovet-
lenül felhasználandó)

Wurzbach, Biogr. Lex.
Wien 1884. 50. K. 270. l.

Vidéky János nagy festménye „A

keresztények üldöztetése Pompejiben."

a muzeum egyik termében van kiállítva.

Vadnai Károly elismerőleg birálta.

Az Ország Tükre. 1864. 309. l.

Vidéky János festő

a keresztények üldöztetése Pompejiban
czimü képe melyet Olaszországban festett,
30 x belépti dij mellett közszemlére
van kitéve az Országos Nemzeti Mu-
zeum kistermében.

Családi könyv 1864-ik évi 4 szám 94 lap

Családi Könyv. 1864. 32 sz. 763 lap.

tj Videky ~~[illegible]~~

reżm.

Vrod

Pesti Divatlap. 1844. 223. h.

Vidéky János

festő

1858. Velencze.

mnegyl. Katalogus.

Vidéky János

laid ohv.

Mücsarnok, 1901. 127.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Vidéki Janos

+ 1901. febr 8.
7 yéves

Irod

Értesítője, A magyar rajztanárok országos egyesületének. 1901. III. 12 sz
329 l.

..... *mühely.*

...önökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu.....

.....hó.....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

ifj. Vidéky János

11. Divatkép. Szénczek rézkarcz 1)

Azegyik divatkép háttere Pozsony vár és látképe.

---

1) Perte Divatlap. 1847. 898. 962. 1026. 1090. 1154. 1086. 1282. 1378. 1442. 1568. 1660. lapok mellett.

Ff. Vidéki János rézmetsző.

Divatkép. 1.) Szinesrézkarcz 1.)
Egyesültünk! Allegoriai ábrázolat. vahol
Inve terve után metszette. 2.)

1.) Pesti Divatlap. 1848. 239 l.
2.) U. O. " " 342 l.

Vidéky János ifj.

„Nemzeti Divatkép" eredeti rajza
"utóm rézre metszette Vidéky Károly,
megjelent szinezve a Pesti Divatlap
1846 évf. 17 sz mülap. 798 l. mellett.

ASARNAP

20

ath. F. 22. V., K. J.
Prot. F. 21. Iréne

Izr. 16. Szukkoth 2. n.

HÉTFŐ

21

ath. Orsolya sz. vt.
Prot. Orsolya

KEDD

22

Kath. Kordula sz.
Prot. Előd

SZERDA

itj Videky Janis

rezm:

A Pesti divalap

1847 ev. mellett

sobb divatkepe.

ind

Pesti Divatlap

1847. I. 255. l.

Ifj Vidéky János

Feleletül azoknak, ~~a~~
kik inkább az orosz
boldogságot szeretnék
elvezni. Reri. folio
(gunyrép)

Rapi és nietsz ifj stb

Vidéki János.

Olasz lapok nagy dicsérettel írnak a velencei kiállításon kiállított s Róma multjából vett képéről.

Vidéky János ifj

lásd

Lay Bpestiparmúrkiáll

71. l.

ÁNT E

festőmu

EMÉNYE

rcius 24-t

Belépő

Schmidek Tibor dr.

Videky Janós

Révai lex. 19 k.

223. l.

Videky Károly

ez a Kohlmann Károly

graffius és tetrapropolo

Révai lex. 19 k.

223. l.

Vidéki Tanítók

19/6/17

Ferképzőintézeti könyvtár
146-l.

Videky János

az iparfestészeti szakrajzolási oktatók vezetője, az iparrajziskola igazgatója.

Iparrajziskola 1888. 35 l.

u.a. 1889. 29. l.

u.o. 1890. 29. l.

u.o. 1891. 19. l

Tanította a lájrajzot és a vízfestést

u.o. 1892. 19. l

u.o. 1893. 19. l

u.o. 1894. 19. l.

u.o. 1895. 18. l

u.o. 1896. 18. l

u.o. 1897. 18. l.

u.o. 1898. 21. l

N IMRE.

NYOMDÁJABAN.

Vidéky Tanos

iparrajziskolai igazgató

Iparrajziskola 1899

16. l.

Betegsége miatt több

havi szabadságot kapott

s az egész tanévben nem tanított

u. o. 1900. 3. l. 18. l.

Meghalt 1901.

febr. 6.

Szévig volt igaz-

gatója az intézet-

nek

Az 1900-ki párisi világ-

kiállításon az intézet

vezetése körül szerzett

érdemeiért aranyérmet

nyert.

Iparrajziskola 1901. 9. l.

Csipkeegyüttesünk a Nagybányai múzeum-

ban VIII. 153.

Vidéky János

iparrajziskolai igazgató

nül. Pesten 1827. jan 17

+ Bpest 1901. febr. 6.

az alábbi bő életrajz

felhasználandó okv.

Vasadi Ferenc:

Vidéky János emlékezete. A szekesfővárosi községi iparrajziskola tudósítványa az 1900–1901. tanév végén. Bp, 1901. 3–7. l.

Csokonai VIII. 120

— már Debrecenben VIII. 120

V i d é k y J á n o s
festő

Fővárosi Lapok.1869.ápr.2. /Fővárosi hirek./

V i d é k i J á n o s
festő

Fővárosi Lapok.1869.szept.3. /Bécsi hirek./

Videky János.

szekesfőváros
att iparrajziskolák vezeté-
sével megbízott igazgató-
tanár a VIII. ker. reálisko-
lából áthelyeztetvén, egye-
lőre a szabadkézi rajz, és az
iparfestészeti tanszéket
foglalta el 1879. ápr. 14 én

Iparrajziskola 1881.

4. l.

Tanította a felsőiparis-
kolánál a szabadkézi rajzot,
az iparfestészetet és műtör-
ténelmi népies előalá-
sokat tartott. n. o. 12. l.

Vidéky János

A fővaros által fentartott régi városi rajziskolákat 1878-ban alsó- és felsőbb iparrajziskolákká alakítottak át s ezen ennes iskolák igazgatójává 1879-ben fentit megvertek ki

Iparrajziskola 1888. 3. l.

Fentének az 1880-as évek elején nagy része volt az iparrajziskola megszervezésében.

NYOMTATVÁNY
Budapest
Nagyméltóságú Méltóságos Nagyságos
KORVÁNYI MÁTYÁS EGYESÜLET ONLAKOD SOCIETÁ MATTIA CORVINI 1920

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

Vidéky János

d.

Buday: Szár-rohon

72. l. 75. l.

620

gestaltung der Arbeiterversicherung sind politische Kompromisse; der sachlichen Lösung hochwichtiger, grundlegender Fragen wird ausgewichen.

Im Jahre 1932 tritt Julius *Gömbös* an die Spitze der Regierung. Mit seinem, 95 Punkte enthaltenden „Nationalen Arbeitsprogramm" veröffentlicht er u. a. auch die Richtlinien seiner wirtschaftlichen Bestrebungen. Er wünscht im einzelnen:

1. die Landwirtschaft zur Erzeugung von Ausfuhrware und Rohstoffen planmässig anzutreiben (Punkt 47),
2. inländische Rohstoffe und landwirtschaftliche Erzeugnisse aufarbeitende Industrie zu fördern (Punkt 56),
3. der ungarischen Produktion durch planmässig betriebene Handelspolitik ausländische Absatzgebiete zu erschliessen (Punkt 64 und 65).

Die Nachfolger Gömbös' vertreten bis heute die Grundgedanken des „Nationalen Arbeitsprogramms". Namentlich der verstorbene Ministerprsident Koloman *Darányi* gab in seiner anlässlich eines Parteitages in Raab im Jahre 1938 abgehaltenen Rede diesem grösseren Umfang und tieferen Sinn. Auch die öffentliche Meinung teilt, mit Ausnahme einiger konservativer und opponierender Kreise, die Richtlinien des „Nationalen Arbeitsprogramms" und verfolgt

Vidéky János

ired

Szanaszárév

212. l.

KÖZGYŐRÜ-SÉRTÉSTŐL
1937 DEC. 8
A
BUDAPEST 4.

Műemlékek Orsz. bizottsága

H

Högyész Endre u. 10.

Pest

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Dr Vidéky Károly/

Pest

Századok 1874. 194-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészeti
/Vidéky Károly/

Ujvidék

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Metszet

Pannonia és Dácia a rómaiak alatt /bér-
kép/

Kohlmann /Vidéky/Károly

Századok 1974. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Dr Vidéky Károly/

Fametszet

ABC

Vidéky ~~János~~ Károly

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Művészeti oktatás

/fametszés/

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Müvészeti oktatás

Századok 1874. 134-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Metszet

Miatyánk /mülap/

Vidéky /Kohlmann/Károly

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Dr Vidéky Károly/

Metszet

Politikai torzképek

Vidéky ~~János~~ Károly

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Acélmetszet

Széchényi István

Vidéky Károly

Századok 1874. 194-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Acélmetszet

Schedelné
Vidéky Károly

Századok 1874. 184–205 o.
Nay Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Acélmetszet
Magyeri

Vidéky Károly

Századok 1874. 184–205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Acélmetszet

Veresmarty
Vidéky Károly

Századok 1874. 184-205 o.
Nay Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

٤٤٦

Metszet

Zenemüvek cimlapjai

Vidéky /Kohlmann/ Károly

Acélmetszet

Bernáth Gáspár
Vidéky Károly

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Rézmetszet

Bácsmegye térképe

XXXXK Kohlmann /Vidéky/ Károly

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Acélmetszet

Lendvay Márton

Vidéky Károly

Századok 1874. 194-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Acélmetszet

Kopácsy primás
Vidéky Károly

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Acélmetszet

József nádor
Vidéky Károly

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Vidéky Károly

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Metszet

Divatminták, jelmezek

Vidéky/Kohlmann / Károly

Acélmetszet

V. Ferdinánd király
Vidéky Károly

Századok 1874. 194-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

Metszet

Divatminták

Vidéky ~~János~~ Károly

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Vidéky Károly/

Grafika, rézmetszet
Nagy Ignác Tisztujitás c. darabjának
V. jelenete, Vidéky

Honderü, 1843.II. 321.

Pesti Salon

Vidéky Károly

előbb Kohlman

sehát Étségtelenül
aronos.

Lásd
=
Rogélő. 1843. II. 659. l.

Vidéky

metszette a Regélő
1843. évf. ömes
divatképeit.

Vidéky Károly

„Nemzeti Divatkép" ifj Vidéky János rajza után részre metszette. Smegjelenf a Pesti Divatlap 1846 évf. 17 számú szinezett műlap. 798 l. mellett.

Világi textilia

XX Ruházat /divatminták, népviseletik jelmezek/

Vidéky /Kohlmann/ Károly metszetei

Századok 1974. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei /Dr Vidéky Károly/

Világi textilia
Ruházat /divatminták/
Vidéky ~~János~~ Károly

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Vidéky Károly/

MDK

Vidéky Károly

József cs. és kir. főherceg, Magyarország nádora, repr.
Metszette fenti

Regélő. 1837. 25. sz.

MDK

Vidéky Károly

Mária Theresia, repr. Fenti metszete

Regélő. 1835. 102. sz.

MDK

Vidéky Károly

Attila, repr. Fenti metszete

Regélő. 1836. 51. sz.

MDK

Vidéky Károly

Gróf Eszterházi Miklós nádorispán, repr. Metszette fenti

Regélő. 1836. 3. sz.

MDK

Vidéky Károly

Első Mária magyar kirélyné, repr. Metszette fenti

Regélő. 1836. 58. sz.

MDK

Vidéky Károly

Kérolyi Zsuzsánna Perényi Pálné, repr.
Metszette fenti

Regélő. 1836. lol. sz.

MDK

Vidéky Károly

Ferdinand portugal herceg, repr. Metszette fenti

Regélő. 1836. 1. sz.

MDK

Vidéky Károly

Trencsénmegyei köznép, repr. Fenti metszete

Regélő. 1839. 2. sz.

MDK

Vidéky Károly

Bácsmegye térképe /1822-25 közti időben/.
Szerkesztette és metszette fenti

Naményi Lajos: Adatok müvészetünk történetéhez.
Vidéky Károly. Müvészet. 1910. 139.l.

MDK

Vidéky Károly

Voigtländer gőzkocsija, repr. Metszette fenti

Honmüvész. 1835. 48. sz.

MDK

Vidéky Károly

Széppataki Róza, Déry István hitvese, magyar szinésznė, mint Liszli a' havasi rózsában, repr. Szathmáry után rajzolta Chladek, metszette fenti

Honmüvész. 1835. 32. sz.

MDK

Vidéky Károly

Engelhart Anna, Kántor Gerzson özvegye, magyar színésznő, repr.
Chladek Antal rajza, fenti metszete

Honmüvész. 1834. 104. sz.

MDK

Vidéky Károly

Magyar Károly magyar színész, repr. Schmidt rajza, fenti metszete

Honművész. 1834. 48. sz.

MDK

Vidéky Károly

Bartha, mint Zrinyi Miklós, repr.
Metszette fenti

Honmüvész. 1833. 52. sz.

MDK

Vidéky Károly

Malibran Mária, repr. Fenti metszete

Honmüvész. 1837. 15. sz.

MDK

Vidéky Károly

Hivatal Anna, Lendvay Márton hitvese, magyar színészné, repr.
Fenti metszete

Honmüvész. 1836. 27. sz.

MDK

Vidéky Károly

Nádudvary Krisztina, Parázsó János hitvese, magyar színészné, repr.
Kis Bálint festm. fenti metszete

Honmüvész. 1836. 32.sz.

MDK

Vidéky Károly

Gróf Teleki József, repr. Fenti metszete

Regélő. 1837. 79. sz.

M.D.K.

Vidéky Károly

Kohlmann Károly pesti rézmetszőnek , ki nevét 1842-ben Vidékyre magyarositotta volt a fia. Jogásznak készült , de képzőművészettel és zenével is foglalkozott.
1848-ban mint fogalmazó Szemere minisztériumában politikai krikaturákat készitett és metszett rézbe.

Petőky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III; Bp. 1961.

Vidáky Károly

A szabadságharc alatt katona volt.

Vilgáos után bujdosott, egyideig Magyarországon,
1852-ben Grazban,
Később Velencében és Rómában élt.
1871-ben Majer István püspök hivására hazajött.
Rajztatnárként müködött Esztergomban és Pesten,
Kezdeményezésére jött létre az Iparrajz iskola, melynek később igazgatója lett.
A rajztanitásról irt könyve Párizsban jelent meg.

Patky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 181.l.

MDK

Vidéky Károly

Victoria Alexandrina angol királynő, koronázási öltözetben, repr.
Fenti metszete

Regélő. 1838. 72. sz.

MDK

Vidéky Károly

Pest vármegyei parasztok, repr. Fenti metszete

Regélő. 1837. 17. sz.

MDK

Vidéky Károly

Bács vármegyei parasztok, repr. Fenti metszete

Regélő. 1837. 31. sz.

MDK

Vidéky Károly

Allighiegri Dante. Fneti metszete.

Pest. Frey nyomt. 1854.

MDK

Vidéky Károly

Kelemeniek Szerémben, repr. Metszette fenti

Regélő. 1837. 51. sz.

MDK

Vidéky Károly

Muzslai köznép Esztergom vármegyében, repr. Metszette fenti

Regélő. 1837. 61. sz.

MDK

Vidéky Károly

Érsekujvári köznép Nyitra vármegyében, repr. Metszette fenti

Regélő. 1837. 89. sz.

MDK

Vidéky Károly

Schodelné arcképe, repr.
Kis B. festm. fenti metszete

Honmüvész. 1838. 45. sz.

MDK

Vidéky Károly

Lendvay Márton. Kis B. rajza, repr. Metszette fenti

Honmüvész. 1838. 78. sz.

MDK

Vidéky Károly

Mária Anna Karolina Pia, repr. Metszette fenti

Regélő. 1834. 1. sz.

MDK

Vidéky Károly

Liszt Ferenc, repr. Fenti metszete

Honművész. 1839. 28. sz.

MDK

Vidóky Károly

Pogrányi köznép Nyitra vármegyében, repr. Metszette fenti

Regélő. 1837. lol. sz.

MDK

Vidéky Károly

Első Ferdinand ausztriai császár, magyar s több országok királya, repr.
Fenti metszete

Regélő. 1835. 30. sz.

MDK

Vidéky Károly

Első Feremc ausztriai császár magyar s' több országok királya, repr.
Fenti metszete

Regélő. 1835. 2o. sz.

MDK

Vidéky Károly

Gróf Széchenyi István, repr. Ammerling után rajz. Manieli.
Fenti metszete

Regélő 1835. 53. sz.

MDK

Vidéky Károly

Mária Dorothea Magyarország nádorispánnéja, repr.
Fentimetszete

Regélő. 1835. 7o. sz.

MDK

Vidéky Károly

Zumalla Carregny Tamás, r epr. Fenti metszete

Regélő. 1835. 56. sz.

MDK

Vidéky Károly

Pest, Pilis, Solt, Kiskun megyék térképe.
Metszette fenti

Naményi Lajos: Adatok müvészetünk történetéhez.
Vidéky Károly. Müvészet. 1910. 139.l.

MDK

Vidéky Károly

Philadelphiai gőzkocsi, repr. Metszette fenti

Honművész. 1839. 66. sz.

MDK

Vidéky Károly

Ideigleni Magyar Szinház Pesten, repr.
Metszette fenti

Honmüvész. 1835. 88. sz.

MDK

Vidéky Károly

Parád. Timsavas fürdő, repr. Türck János A. rajza, fenti metszete

Regélő. 184o. 42. sz.

MDK

Vidéky Károly

Parád. Csevice-forrás.
Fogadó

Fürdőház.
Türck János A. rajzai, fenti metszetei

Regélő. 184o. 42. sz.

MDK

Vidéky Károly

Trencsényi fürdő, repr. Fenti metszete

Regélő. 1841. 47. sz.

MDK

Vidéky Károly

Vandorf /Sopronmegyében/, repr. Fenti metszete

Regélő. 1839. 1o2. sz.

MDK

Vidéky Károly

Böltskei köznép Tolnában. Lestyán János rajza, fenti metszete. Repr.

Regélő. 1838. 52. sz.

MDK

Vidéky Károly

Szent-Jánosi köznép Mosonmegyében, fenti metszete. Repr.

Regélő. 1839. 44. sz.

MDK

Vidéky Károly

Egervidéki lakosok, repr. Kostyál Dániel rajza, fenti metszete

Regélő. 1838. 12. sz.

MDK

Vidéky Károly

Balatonfüred, rajz, repr. Metszette fenti

Regélő. 1839. 4o. sz.

MDK

Vidéky Károly

Beregh vármegyei oroszok, repr. Metszette fenti

Regélő. 1841. 35. sz.

MDK

Vidéky Károly

Rábaközi földnép Pesten. Repr. Metszette fenti

Regélő. 184o. 2. sz.

VIDÉKY /Kohlmann/ Károly rézmetsző M.D.K.

/ 1800-1882/

Kapcsolatban volt a radikális baloldallal s a szabadságharcban nemzetőri szolgálatot teljesitett.

A Szent-Tamási csata. ,rézmetszet/ 1849. repr.

Cennerné "ilhelmb Vizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 323.l.

VIDÉKY Károly

Vidéky Károly

verm

(lasd Kohlman

alatt is)

l. Szabad Művészet

1948. 3 n. 70 l.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyuláné

asszonyság

Budapest

Lágymányosi u 46

Vidéky /Kohlmann/ Károly réz ésacél-
metsző

Századok 1874. 134-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészete
/Vidéky Károly/

MDK

Vidéky Károly réz és acélmetsző

Naményi Lajos: Adatok művészetünk történetéhez.
Vidéky Károly. Művészet 1910. 138-140.l.

VIDÉKY (Kohlmann)Károly festő

Kalapis 1990, 26 - 31. és ill.

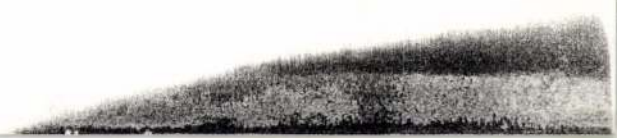

MELEGH Gábor

Vidéky K.

a célmetszete Medve I. rajzáról: Véd-egyleti ból 1845-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2551

VIDÉKY K. metrö

1843

FODOR Ferenc; A magyar térképirás. 1-3. Bp., 1952-1954

213

Videky

Füredy mint Sobri.
Nemz. szinpadi Ép. Szig-
ligeti Két pisztoly czimü
szinüvéből. Rajzolta
Kis Bálint. Rézre met-
sze Videky. Pesti
Divatlap 1844. mellett

vrd Pesti Divatlap 1844. 31. Szá-
sab

Vidéky

1845-ben mutatta s rajzolta
a Pesti Divatlap divat-
képeinek egy részét.

Videky

Laird

Honduras. 1848. I. 44l

Vidéky

A tisztujitás jelenetei-
rajz Fuhstaller.
metszette és kiadja
Vidéky

I sö ábrázolat. Kortes
tanya.
Rézn. folio szmezol-
fanti jelrescikkel
Beilage zum Ungar.

Vidéky
vezin

Tisztujitás (Nagy Ignácz
darabjával) leszitett 2 db
kisebb és nagyobb vezin.
1843 jelent meg.

Honderu 1843. II. 321 l

Vidéky

metszette a Regélő
1842. II. félévének
ötvös divatlap-
jaitz.

égett. A jövőt nézte, a haladás géniuszának szekere vitte, de ugyanekkor, ha visszatekintett, megtelt a mult értékeinek benső csodálatával. Hevesi kritikus volt, de nem rendszerkritikus, nem pártkritikus, nem maradt változatlanul ugyanott, ahol tegnap állt. Nem is adott kalkulusokat, hanem úgy jött haza képek és szobrok közül, mint aki társaságból jön, leül és mondani kezdi, hogy kik voltak ott finomak és kellemetlenek, mily kalandok és élvezetek érték s mily unalmasságok. Kritikus volt, de ebben annyira művész, hogy sokszor amiről írt, a kép, sokszor alatta állt az írásnak, a kritika volt a produktiv, s a képre az emberek már nem kiváncsiak. Kritikus volt, a különbségeket nagyon meglátó s aztán élvező, a különbet nagyon is megbecsülni tudó s vele soha be nem telő, s ezért nem tudott megöregedni, ezért ment át úgy az életen, szemét emberi megnyilatkozásokra függesztve, kutatva, minden korú kulturák aranyforrásait szürcsölve, fáradt testtel is vándorolva, mint az argonauták egy késő hajósa. d. i.

MAGYAR GRAFIKA. A Művészház januárban megnyílt kiállításával kapcsolatos kis kollekció, melyet a Magyar Grafikusok Egyesülete inkább a saját tagjai, mint a nagyközönség számára hozott össze, minden inszcenálás nélkül került bemutatásra. Az érdeklődés azonban a figyelmet felhívó hangszerek hiányának dacára is megvolt. A tagok legnagyobb része (szám szerint száz) már kiválasztotta tagilletményét; felülfizetések is történtek harminc lapra és új tagok is szép számmal jelentkeztek. Sokszorosító művészetünk fellendülését várhatjuk attól is, hogy értesülésünk szerint az amatőrök és gyűjtők Sz. György-céhnek nevezett egyesületéből több mint ötven tag február 16-án és 18-án felkereste a művészeti főiskolában Olgyai Viktor grafikai osztályát, hol a művész bevezető előadást tartott a grafikai technikákról, a nyomatok előállításáról stb.

Örömmel tölthet el mindenkit az a tapasztalat, hogy a sokszorosító grafika térfoglalása nálunk úgyszólván magától következett be és pedig oly téren, ahol propagálására legkevésbbé sem gondoltak. A „nyomtatott művészet“ legigazabb barátai mostanában legtöbbnyire a japán fametszetek gyűjtésével kezdik meg tevékenységüket. Nem bocsátkozunk ezúttal e jelenség magyarázatába, csak arra akarunk rámutatni, hogy a műbarát a tulajdonában levő műtárgytól mindenekelőtt élvezetet vár és ezt a vonalak és szinek kompoziciójának szépsége akkor is megtudja szerezni, ha a művész és műbarát szellemi diszpoziciója közt nagyon távoli a rokonság és úgyszólván csak az artisztikus érdek közös.

A japán fametszetek vásárlását az utóbbi időben találtam legerősebbnek. Úgy hiszem tehát, nem volt felesleges róla néhány szóval megemlékezni. Ha egyébért nem is, legalább figyelmeztető gyanánt. Grafikusaink levonhatják belőle azt a követ-

„Paletta“-nak itt Szegeden nagy nevelő hatása volt. Emellett, miután főleg szegedi és alföldi festők műveit mutatta be, az Alföld festői és a közönség között létesítette az eddig oly nagyon hiányzott érintkezést.

A „Paletta“ tárlatain az ismert festők közül gyűjteményes kiállítással szerepeltek: Nyilassy Sándor, Tornyai János, Papp Gábor, Juhász Árpád és a Gödöllőiek. A fiatalabb gárdából: Szöri József, Joachim Ferenc és Tibor Ernő.

A „Paletta“, a sikeren felbuzdulva, több nagyobb vidéki várost szándékszik felkeresni. Most egyidejűleg Aradon és Nagyváradon szerepel.

A „Paletta“ élén Kende Artur és Seelenfreund S. urak állanak. Vajha siker koronázná lelkes vállalkozásukat! KÚN JÓZSEF

KIÁLLÍTÁSOK. Míg a Képzőművészeti Társulat nagy tavaszi kiállítására készül, azalatt néhány kisebb kiállítás nyílt meg Budapesten. Az első a Könyves Kálmán szalónjában, amely egy sor hollandi mestert, köztük Israels műveit is tartalmazta. A második a Művészház kiállítása volt, csoportos tárlat, több szerző új műveiből összeállítva. A harmadik Faragó Géza külön-kiállítása a Nemzeti Szalónban. Mind a hármat elég szép számban nézte meg a közönség.

A NAGYBÁNYAI SZABAD FESTŐISKOLA kurzusai az idén májusban kezdődnek. Nagybánya városának áldozatkészségéből bér-műtermek épülnek a nyár folyamán és ez nagyban hozzá fog járulni a művészélet fokozottabb fejlődéséhez.

KITÜNTETÉSEK. A szegedi zenepalota bírálóbizottsága a beérkezett 18 pályaterv közül az első, 1500 koronás díjra Spiegel Frigyes és Márkus Géza „Euterpe“ jeligés tervét; a második, 1000 koronás díjra Tornallyai Zoltán „Nóni“ jelű pályaművét és a harmadik, 500 koronás díjra Baumhorn Lipót „Zeneház“ jeligéjű pályamunkáját érdemesítette.

A KÖNYVES KÁLMÁN jogosításával közöltük lapunk ez évi folyamának 64. és 67. oldalán Hegedüs László „Ave Maria“ és „Herkules a válaszúton“ című festményeit.

HORNYAY LÁSZLÓ rajzolta a 126., 132. és 135. oldal fejléceit.

DANOS DÁVID rajzolta a 134. oldal fejlécét.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

VIDÉKY KÁROLY. Egyike azoknak, akik megérdemlik, hogy alakjukat megtisztítsuk a minden idők patinájától: a feledés porától és működésüket jellemezve, helyöket megjelöljük a magyar művészettörténelemben. Nem tartozik az úttörők közé munkásságában hiányzik az a máz, mi csodálatra, elragadtatásra készt, de azért amit alkot, ami elhagyja műhelyét, az mindig több, mint figyelemreméltó, az mindig magán hordja az igazi tehetség jelét.

Ama réz- és acélmetszőink közé tartozik, kikről mindeddig vajmi keveset jegyeztek fel műtörténetíróink. Itt-ott találunk csak elvétve felőle egy szórványos adatot, kerek életrajza még nem jelent meg sehol. Még a mindentudó Wurzbach, a nagy körültekintéssel szerkesztett Pallas Lexikon is csak úgy említi fia: Vidéky János kapcsán, alig néhány szóval emlékezve meg Vidéky Károlyról, ki pedig a mult század harmincas éveiben számottevő munkásságot fejtett ki és ki ízléses munkáival felkeltette az érdeklődést a főpapság, főnemesség körében is.

Születési helyéről ellentmondók az adatok. Nagy Iván (Századok. 1874.) Újvidéket említi, míg mások Bács-Militicset jelölik meg. De az évszámban a feljegyzések egybehangzók. Minden forrás 1800-at tartja születési évének; hisz maga Vidéky Károly gyakran emlegette, miután január 3-án született,

hogy „a XIX. század első gyermeke“. Gyermekkoráról, ifjúságáról alig tudunk valamit. Egyedül azt jegyezte fel a hagyomány, hogy már igen korán feltűnést keltett rajzaival, képírásával, mit akkor a XIX. század elején nagyrabecsültek. Azok a dicséretek, miben lépten-nyomon volt része, már kora ifjúságában térítették el ama szándékától, hogy orvos legyen. Különösen mikor Pozsonyban megfordult és ott látott is egyet-mást az akkor divatos metszetek közül, ellenállhatatlan vágy vonzotta, hogy e téren maga is felmutathasson egyet-mást.

S valóban a veleszületett tehetsége, könnyű felfogása és kézi ügyessége leküzdött csakhamar minden technikai akadályt és a nélkül, hogy tanult volna, meglepő munkát készített már az 1822—1825 közti időszakban. Anélkül, hogy tanult volna, mert valóban autodidakta volt minden ízében; amit tudott, azt saját erejéből merítette. De megfigyelése oly nagy, oly erős volt, hogy amint később is igazolja, nem volt az acél- vagy rézmetszésnek oly válfaja, mit játszva el ne sajátított volna.

Első nagyobb munkáját szülőföldjén, Bácsmegye székvárosában: Zomborban végezte. Az akkori kataszteri munkálatok nyomán, a még be sem fejezett terrain-felvételek alapján, a meghalt főmérnök által félbehagyott tervei szerint elkészítette a megye térképét. Tehetsége csakhamar felismerte, mit kell pótolnia és valóban oly térképet szerkesztett, mit metszésében még jó sokáig használtak ott.

Ez a térkép adott aztán végleg irányt élete pályájának. Mikor elhalmozták elismeréssel, elhatározta, hogy a fővárosba költözik és itt kizárólag a réz- és acélmetszésnek él. 1825-ben költözködött Pestre és rövid idő mulva, valóban se szeri, se száma nem volt a kapott megbízásoknak.

Ekkor készült Pest-Pilis és Solt vármegyék térképe is (1833) Ferenczy József megjelent névtárához. S ez időben állította össze Rosty Zsigmond kívánsága szerint Pannonia térképét a III. században. Mindkettő bizonysága annak, hogy valóban nagyot haladt a metszés terén.

Különösen kedvezőre fordult sorsa, mikor Mátrai Gábor megindította, a „Regélő“-t és a „Honművész“-t, az első magyar szépirodalmi folyóiratot. E két laphoz legnagyobbrészt Vidéky Károly készítette a képeket. Nagyarányú munkásságáról legjobb bizonyságot tesz, hogy e folyóiratokban 347 divatképe jelent meg, megannyi színezett. Eleinte Párisból jött minták után, utóbb azonban hazai rajzolók nyomán készültek a divatlapok, mit az akkori közönség annyira kedvelt. Ezeknek kolorirozásában résztvett egész családja. Munkatársa volt neje és míg otthon időztek, gyermekei is. Mindegyik tanítványa, kik most évtizedek multán, ha visszaemlékeznek a szülői otthonra, elragadtatással emlékeznek arra a hangyabolyra, hol mindenki munkát talált.

Csak némelykor szakadt félbe Vidéky Károly e munkássága. Ilyenkor Perlaszka Domokos metszette a divatképeket, de összehasonlítva ezeket

Művészet 1910-ből

Vidéky-évei, szembeötlő, hogy alakjainak vonásai, a ruházat redőzetei mennyire kifejezésteljesebbek, mint Perlaszkáé. Perlaszka metszetei élesek, vonásai szegletesek, Vidéky ellenben különösen a női arcok metszésében gömbölydedségével tűnik ki.

Ugyanez jellemzi amaz arcképeket is, mit a két folyóirat számára készített A korabeli nagy alakok, művészek és művésznők metszője volt Vidéky Károly, mintegy előfutárja amaz időknek, miket utóbb Barabás Miklós inaugurált. Igy Vidéky Károly metszetében maradt fenn számos oly kiváló alak képe, kikről különben keveset tudnánk.

1842-ben családi nevét Kohlman-t Vidéky-re magyarosította. Ez időben különösen a főpapsággal folytatott nagy összeköttetést. Házánál megfordult Albach, a híres hitszónok, Szaniszló, a nagyváradi püspök, Majer István, a különben is rézmetsző püspök, Szabóky Adolf és ez időre esik ama szentképek készítése, mit leginkább a szent Ferencrendiek rendeltek meg nála.

Különösen a „Miatyánk"-nak két kivitele érdemel ezek közül figyelmet. Mindkettőt maga tervezte, rajzolta és metszette. Az egyik 60×40 cm. méretű volt. Közepén a szentháromság, mit körös-körül allegorikus képek öveztek, melyek a „Miatyánk" egyes mondásait illusztrálták. A másik kivitel keresztalakú volt, diminutiv, egy kétkrajcáros (akkori váltópénz) nagyságában és tartalmazta a paternostert, Ave Máriát és a credot. Különösen ez utóbbi sok ezer példányban terjedt el. Szentképei közül még meg kell említenünk azokat, miket az esztergomi egyházmegye részére készített, de melyeknek címeit nem sikerült kinyomoznunk.

Az 1838-iki pesti árvíz szomorú jeleneteit metszette ez emlékezetes napokból, melyek közül címleg feljegyezve találjuk „a hullák a Ferenciek terén", „Gőzös a Dunán" címűeket.

1843-ban hamis bankópénz készítésére akarták rávenni, de puritán jelleme ennek ellentmondott. Azonban dacára ennek, sok-sok ideig zaklatásoknak, megfigyelésnek volt kitéve.

A szabadságharcban előrehaladott kora és kis alakja következtében nem igen vett részt. De mint nemzetőr szintén tett szolgálatokat. Kossuth családjával nagy barátságot tartott és Kossuth nem egy ízben tartott beszédeket Vidéky Károly borzutcai lakásának erkélyéről. Ez időben fordult meg házánál Petőfi, Vörösmarty, Mátrai Gábor, Táncsics Mihály, Vahot Imre, Bulyovszky Gyula, Egressy Béni, Czuczor Gergely, Eötvös József báró.

Az elnyomatás napjai sok szomorúsággal köszöntöttek a családra. A Kossuth-bankókból álló vagyon előidézte a romlást; János fia, a későbbi iparrajziskolai igazgató, mint proscribált, külföldre menekült; Adolf fia Világosnál fogságba esett és osztrák ezredbe soroztatott. Munka, kereset híján beköszöntött úgyszólván a nyomor.

Csak utóbb, mikor kissé rendezettebbek lettek a viszonyok, tért vissza munkásságához Vidéky Károly. Most már a nyomasztó körülmények közt, kénytelen volt mindennemű munkát vállalni. S ekkor a grafikai munkának minden válfaja készült ott házánál, miben gyermekei is segédkeztek. Pauzáltak, graviroztak, metszettek, véstek, festettek, nyomtattak. Készült ott acél-, réz-, cink-, kő- és fametszet. Mindenki rajzolt, kaligrafált és festett. Különösen nagy tevékenységet fejtett ki neje, ki az 1853-ban daltonizmusban megbetegedett férjét úgyszólván helyettesítette. Most már ő végezte a metszést is gyakran, előállítva címlapokat, névjegyeket, karikaturákat, emlék- és divatlapokat, diplomákat, arcképeket és kisebb térképeket, különösen Rozsavölgyinek, Sárközynek, a híres cigánynak, Trávnyiknak, Thernnek készített igen szép címlapokat. Betűi voltak izlésesek. A kerepesi-úti temetőben számos sírbolt-táblán ott találjuk meglepően szép betűit. Ez adott okot arra is, hogy az iskolákban is az ő mintáit használták. A dohány-utcai zsidótemplomban is van egy kerek réztábla, mely Vidéky Károly munkája.

1856-ban a törvényszéknél, mint szakértő lett alkalmazva. Mint ilyen, nagy tevékenységet fejtett ki. Különösen a bankóhamisítók pöreiben voltak ítéletei nagyfontosságúak.

Utóbb azonban teljesen félrevonult. Egyedül gyermekeiben találta örömét. Kik közül csak Vidéky Ignác, a bécsi földrajzi intézet európaszerte ismert nagytekintélyű igazgatója, követte atyja nyomdokait, ki mint térképmetsző elsőrendű tekintély.

1882 májusában halt el Vidéky Károly, ki a szabadságharc megkezdéseig munkásságával nagy figyelmet keltett és ki megérdemli, hogy nevét ott emlegessük azok sorában, kik tevékenységükkel a mult század első felében hazánkban mindjobban meghonosították az acél- és rézmetszést és kiknek nevét ezért mindenkor elismeréssel fogja említeni a művészet történelemírása.

I. TÉRKÉPEK.

1. Bácsmegye térképe. (1822—1825 közti időben.) Szerkesztette és metszette.

2. Pest, Pilis, Solt megyék térképe. (L. Ferenczy József: Pest, Pilis és Solt vármegyék . . . . névtára 1833.)

3. Pannonia térképe a III. században. (Barkóczy Rosty Zsigmond összeállítása után.)

4. Ó-Budai szigetek. Felmérte és rajzolta Bús Lajos. Kohlman metsz. (L. Regélő. 1836. 66. sz).

II. ARCKÉPEK.

1. Bartha, mint Zrinyi Miklós. (L. Honművész. (1833. 52. sz.)

2. Magyar Károly magyar színész. Született 1798-iki januarius 24-én. Schmidt rajza. (L. Honművész. 1834. 48. sz.)

3. Engelhart Anna, Kántor Gerzson özvegye, magyar színészné. Chladek Antal rajza. (L. Honművész. 1834. 104. sz.)

4. Széppataki Róza, Déry István hitvese, magyar színészné, mint Liszli a' havasi rózsában. Szathmáry után rajzolta Chladek. (L. Honművész. 1835. 32. sz.)

5. Hivatal Anna, Lendvay Márton hitvese, magyar színészné. (L. Honművész. 1836. 27. sz.)

6. Nádudvary Krisztina, Parázsó János hitvese, magyar színészné. Kis Bálint fest. (L. Honművész. 1836. 32. sz.)

7. Malibran Mária. (L. Honművész. 1837. 15. sz.)

8. Liszt Ferenc. (L. Honművész. 1839. 28. sz.)

9. Schodelné arcképe. Kiss B. 1838. (L. Honművész. 1838. 45. sz.)

10. Lendvay Márton, rajz. Kiss B. (L. Honművész. 1839. 78. sz.)

11. Mária Anna Karolina Pia magyarország ifjabb királynéja s' a' t. (L. Regélő. 1834. 1. sz.)

12. Első Ferenc ausztriai császár magyar 's több országok királya. Szül. 1768. febr. 12. † 1835. mart. 2. (L. Regélő. 1835. 20. sz.)

13. Első Ferdinand ausztriai császár, magyar 's több országok királya. Szül. 1793. ápr. 19. Uralkodni kezdett 1835. mart. 2. (L. Regélő. 1835. 30. sz.)

14. Gróf Széchenyi István. Ammerling után rajz. Manielli. (L. Regélő. 1835. 53. sz.)

15. Zumalla Carregny Tamás. (L. Regélő. 1835. 56. sz.)

16. Mária Dorothea Magyarország nádorispánnéja. (L. Regélő. 1835. 70. sz.)

17. Mária Theresia. Kohlman m. (L. Regélő. 1835. 102. sz.)

18. Gróf Eszterházi Miklós nádorispán. (L. Regélő. 1836. 3. sz.)

19. Atilla. (L. Regélő. 1836. 51. sz.)

20. Első Mária magyar királyné. (L. Regélő. 1836. 58. sz.)

21. Károlyi Zsuzsánna Perényi Pálné. (L. Regélő. 1836. 101. sz.)

22. Ferdinand portugál Herceg. (L. Regélő. 1836. 1. sz.)

23. József cs. kir. főherceg, Magyarország nádora. (L Regélő. 1837. 25. sz.)

24. Gróf Teleki József. (L. Regélő. 1837. 79. sz.)

25. Victoria Alexandrina angol királynő, koronázási öltözetben. (L. Regélő. 1838. 72. sz.)

26. Allighiegri Dante. Vidéky metsz. Pesten. Frey nyomt. 1854. (L. Országos Képtár metszetgyűjteményét.)

III. NÉPVISELETEK.

1. Pest vármegyei parasztok. (L. Regélő, 1837. 17. sz.)

2. Bács vármegyei parasztok. Pesten. (L. Regélő. 1837. 31. sz.)

3. Kelemeniek Szerémben. (L. Regélő. 1837. 51. sz.)

4. Muzslai köznép Esztergom vármegyében. (L. Regélő. 1837. 61. sz.)

5. Érsekujvári köznép Nyitra vármegyében. (L. Regélő. 1837. 89. sz.)

6. Pogrányi köznép Nyitra vármegyében. (L. Regélő. 1837. 101. sz.)

7. Egervidéki lakosok. Kostyál Dániel rajzolta. (L. Regélő. 1838. 12. sz.)

8. Böltskei köznép Tolnában. Lestyán János rajzolta. (L. Regélő. 1838. 52. sz.)

9. Trencsénmegyei köznép. (L. Regélő. 1839. 2. sz.)

10. Szent-Jánosi köznép Mosonmegyében. (L. Regélő. 1839. 44. sz.)

11. Rábaközi földnép. Pesten. (L. Regélő. 1840. 2. sz.)

12. Beregh vármegyei oroszok. Hora F. L. rajz. (L. Regélő. 1841. 35. sz.)

IV. TÁJKÉPEK.

1. B.-Füred, rajz. Erdős színész. (L. Regélő. 1839. 40. sz.)

2. Vandorf (Sopronmegyében). Ant. Siegel ad Natur ddin. (L. Regélő. 1839. 102. sz.)

3. Parád. Csevice-forrás. — Fogadó. — Fürdőház. Türck János A. rajzolta. (L. Regélő. 1840. 42. sz.)

4. Parád. Timsavas-fürdő. Türck János A. rajz. (L. Regélő. 1840. 42. sz.)

5. Trencsényi fürdő. (L. Regélő. 1841. 47. sz.)

V. KÜLÖNBÖZŐ TÁRGYÚAK.

1. Voigtländer gőzkocsija. (L. Honművész. 1835. 48. sz.)

2. Ideigleni Magyar Színház Pesten. (L. Honművész. 1835. 88. sz.)

3. Philadelphiai gőzkocsi. (L. Honművész. 1839. 66. sz.)

VI. CIMLAPOK.

1. Honművész. A Regélő Folyóiratnak Társa. (L. Honművész. 1837. I. köt.)

2. Honművész. A Regélő Folyóiratnak Társa. (L. Honművész. 1837. II. köt.)

3. Honművész. A Regélő Folyóiratnak Társa. (L. Honművész. 1838. I. köt.)

4. Honművész. A Regélő Folyóiratnak Társa. (L. Honművész. 1838. II. köt.)

5. Honművész. A Regélő Folyóiratnak Társa. (L. Honművész. 1839. I. köt.)

6. Regélő címlapja. (L. Regélő. 1837. I. köt.)

7. Regélő címlapja. (L. Regélő. 1837. II. köt.)

8. Regélő címlapja. (L. Regélő. 1838. I. köt.)

9. Regélő címlapja. (L. Regélő. 1838. II. köt.)

10. Regélő címlapja. (L. Regélő. 1839. I. köt.)

VII. DIVATKÉPEK.

Túlnyomó részben párisi minták, 347 darab, a „Honművész" 1833. évf. 28. számától kezdve az 1841. évf. 51. számáig. Ezek között néhánynak eredetijét rajzolta ifj. Kostyál Dániel, Heinrich J., Schwind, Soós Imre, Fuchstahler. Valamennyi még a Kohlmann névvel vagy annak kezdőbetűjével van szignálva. NAMÉNYI LAJOS

—356.

Vidéky Károly

rez és acélmetsző.

1800 ban született Bács megyében Uj Vidék (Neusatz) az kir. városban és Kohlmann előbbi családnevét 1842-ben törvényszerűleg változtatá „Vidékyre". Már fiatal korában szülsföldén a helybeli tanodában a szépirászat tanára volt, és erdélt 1822-1825 ben a megye megbizásából szerkesztette és metszette Bács vármegye térképét. Tudniillik a rézmetszést önmagon gyakorlása által tanúlta, annak mesterségét csakis egy párszor látván Pozsonyban, azonban erre vonzó természeti hajlama és kitartó szorgalma angira vitte, hogy e nemben utóbb kitűnő műveket alkotott. 1825-ben Pestre tette at lakását, hol ez időtől mint caligraph, rez és acélmetsző, nemkülönben a budapesti törvényszékeknél az Ormány, váltó bankjegyhamisítási ügyekben feleskűdött egyik rendes szakértő biráló működött. Művészi tevékenysége is ez idő óta kezdődött. Virágzási korát azonban főleg az 1830-1855 évek közti időköz képezte. Ez időben 1833-ban metszé Pest Pilis Solt t. e. megyék térképét Ferenczy József kiadásához, mely máig is kiváló mű; valamint más térképeket is, mellek közül különösen emlitésre méltó Pannonia és Dacia a romaiak alatt Rosty István számára. Ide számithatók számos általa metszett caligraphiai, diszi és cím lapok; egy nagyszerű Miatyánk lap, melyen öt évig dolgozott. Általában ez időre esik a rez és acélmetszet terén sűrű munkássága, melyet akkori irdalmi vállalatainkat ellátta, főleg pedig a Regélő és Honmüvész szépirodalmi és divatlap számára saját rajzai szerint divatminták, népviseleti jelmez

Vidéky Károly 2

rajzok, katonai jelenetek, zene
művek címlapjainak metszésével
volt foglalatos. Mindezek mel-
lett természetes tehetsége erejé-
vel a művészet magasabb köré-
be is kitűnő műveket alkotott,
egy jöttek létre általa

V. Ferdinand Kiraly
József és István nádorok
Széchenyi István gr
Lendvay (idősb) Márton
Schodelné
Megyeri
Bernáth Gáspár
Kopácsy primás

Veresmaty stb acélbe
metszett arckepei. 1855-után
szemei gyengülni kezdvén, gyé-
rült munkásságai is, míg
1866-ban a fáresztó munkát
abbahagyja. Egyik fia János jé-
lenleg festész és rajztanár
Pesten. 1845-ban mint gymna-
sinni tanuló megkívséle a
sez és acélmetszést, mint ezen
kori művei mutatják, 1848-
ban pedig általa metszve
jöhetek meg politikai sorz-
képek, divatmuták, genre és
tájképek, sőt fametszvények
is, mégek közül az általa
illusztrált, rajzolt és fába
metszett A.B.C. a legneve-
zetesebb. Ez utóbbi művé-
szetben Riedl volt mestere.
Utóbb is radirozott. Azonban
ő már az ujabb nemzedékhez
tartozván, utóbbi festészi
nélkája a sorozaton kívül
esik.

Nagy Iván. Magyarország képző-
művészek a legrégibb idektől
1850 ig. Szarvadok. 1874
ép. 203-204-C.

Vidéky Károly M.D.K.

Füredi Mihály mint Cobri a Két pisztolyban. 1844.
szinezett rézmetszet Kiss B. rajza után. repr.

Keresztury-Vésey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 257.1.

M.D.K.

Vidéky Károly.

Neves grafikus metszete "Szt -Tamás bevételéről"

Cennerné Wilhelmb Gizella: Metszet Szt-Tamás bevételéről.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 51. lap

M.D.K.

Vidéky Károly.

A Magyar Történelmi Képcsarnok grafikai gyüjteménye szerezte meg az eddig ismeretlen 1849.évi április 3-iki győzedelmes Szenttamási csata helyszini rajzát. "Metszet Szt.Tamás bevételéről". Eddig a szakirodalomban nem volt ismeretes.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Metszet Szent-Tamás bevételéről.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 51.lap

Vidéky Károly, festő

L: Barabás Miklós.

– :Hí

S.

Népszabadság, Bp. 1980. jún. 26.

Vidéky Kohlmann Károly

sajzat (Hivatal Anikó ninénnö) közli.

Zolnay László: Müvészet és müvelődés a XVII-XIX. századi Pest-Budán.
Budapest, 1972. 1o. sz. 39-41.1.1.

Vidéky (Kohlmann) Károly, grafikus

L: Than Mór

Petrecki A.: Képzőművének a szob.-harban 1297–1299

Élet és Tudomány, Bp. 1980. okt. 10. XXXV/41

Vidéki Károly és fia János rézmetszők.

Lukács Lőrész és Bástya utcza sarok. Reichard féle ház.

Pesti Divatlap 1848. 126. l. 191 s.

[illegible] 1001

nyomda Budapest.

Vidéky Karol

rézmetsző

Irod.

Wurzbach. Biogr. Lex.

Wien. 1884. 50k. V70.e

VIDÉKY (KOHLMANN)

KISS BÁLINT (Szentes, 1802 – Pest, 1868. Életrajzát lásd még Kat. 121)

Rajzai alapján több színészábrázolás készült. Nádudvary Krisztina, Parázsóné, ill. id. Lendvay Márton portréját a Honművész, Schodelné arcképét a Regélő számára Kohlmann Károly metszette; az 1840. évi Pesti Nemzeti Játékszíni Zsebkönyv színészportréit, Fáncsy Lajost és Laborfalvi Rózát Perlaszka Domokos sokszorosította. A Pesti Divatlap Nemzeti Színpadi Képeinek szerepábrázolásait, Lendvayt mint Robin de Boist és mint II. Richardot, Lendvaynét mint Idát Vörösmarty Marót bánjából szintén Vidéky (Kohlmann) Károly metszette.

Irod: Éber lex. 1935. I. 565; Pataky 1951, Index; Gerszi 1960, Index; Cenner 1973, Index; M. lex. 1966. II. k. 642; Zádor A.: K.B. MMMÉ 1951. Bp. 1952.

B.S.H. – B.K.

VIDÉKY (KOHLMANN) KÁROLY (Újvidék, 1800 – Budapest, 1882) rézmetsző

Farkasfalvi Farkas József pesti, majd pozsonyi rézmetszőnél tanult. 1825-ben jött Pestre, ahol testvérével, Lipóttal egyidőben tűnt fel. Több metszetet csak családnévvel jeleztek, így biztosan nem dönthető el a szerzőség. Károly 1842-től magyarosította a nevét. A szabadságharc idején nemzetőr volt. Munkásságát nagyrészt arcképek és divatképek alkotják.

A 30-as évek közepétől több színházi vonatkozású metszet jelent meg csak „Kohlmann" jelzéssel: Megyeri Károly, Malibran Mária, Schodel Rozália portréja, az ismert Déryné kép Liszli szerepében. (Kat. 296)

Biztosan Károly munkái az Ideiglenes Magyar Színház Pesten Telepy György által készített terve 1835-ből, a magyar és német feliratokkal megjelent jelenetképek a Tisztújításból. A Pesti Divatlap Nemzeti Színpadi képei között jelentek meg ismert szerepképei: Lendvay mint Robin de Bois és mint II. Richard; Egressy Gábor mint Coriolan és mint Garrick; Laborfalvi Róza mint Bornemisza Anna; Füredi mint Sobri. Az 50-es évektől a Divatcsarnok, a Nefelejts és a Tavasz számára készített divatképeket.

Irod: Éber lex. 1935. II. 509; Pataky 1951, 156–160 Index; M. lex. 1967. IV. 783.

284. Egressy Gábor mint Coriolán és mint Garrick

Szerepkép William Shakespeare Coriolanus, és Johann Ludwig Deinhardstein Garrick Bristolban c. művéből
színezett acélm., 250x333 mm
Jelezve b.l.: a Coriolanus melletti kövön: Kiss B. rajz.; j.l. a Garrick szerepábrázolás alatt: Vidéky m.
Felirata a lap alján: EGRESSY GÁBOR mint CORIOLAN és mint GARRICK
Pesti Divatlap, Nemz. Színpadi kép 2.
OSZK Színháztörténeti Tár ltsz. 48.1713; jelz. KE 3127
Prov: vétel Bedő Rudolftól.

a. Coriolan egészalakos állóképe primitív kontraposztos beállításban. Jobbjában papírtekercs, kinyújtott balkarját merőlegesen felemelve tartja. A szövegközti utasítások szerint az 1. felvonás 4. jelenetére utal a mozdulat.

Jelmeze: rövid, antikizáló páncéling, fején sisak, lábán fűzős cipő, ingéhez erősített rövid, széles, egyenes kard.

A tragédiát 1842 január 25-én mutatta be a Nemzeti Színház, a címszerepben Egressy Gáborral.

b. Garrick egészalakos képe széles terpeszállásban, jobbjával botra támaszkodva. A híres angol színészt ábrázoló szerep jelmeze: rövid fekete térdnadrág, hosszú kék mellény, fodros zsabós ing és hosszú kék szalonkabát. A mellényen és a kabáton lapos sárga gombok. Balszemén fekete szemtakaró.

A vígjátékot a Pesti Magyar Színház 1838 október 6-án mutatta be. A címszerepet Egressy Gábor 1839 április 11-től játszotta.

B.S.H. – B.K.

285. Füredi Mihály mint Sobri, 1844 *37.*

Szerepkép Szigligeti Ede Két pisztoly népszínművéből
színezett acélm., 293x215 mm
Jelezve b.l.: Kiss B. rajz.; j.l.: Vidéky metsz.
Felirata a lap alján: FÜREDY mint SOBRI /Szigligeti két pisztoly című művében.
Pesti Divatlap 1844, Nemz. színpadi képek 1.
OSZK Színháztörténeti Tár ltsz. 59.2248; jelz. KE 3147
Prov: Nemzeti Színház.

A darab szerint a betyár Sobri Jóska az ártatlanul meghurcolt Bájkerti szövetségese és megmentője. A kép a harmadik szakasz 3. jelenetét ábrázolja. Sobri egy tisztáson áll, felemelt jobbjában pipa, bal kezében földre támasztott duplacsöves puskát tart. Jobbra mögötte a haramiák egy barlangban a tűz körül ülnek.

A kompozíció csak utalásokat ad színpadi díszletezésről. A balszélső fa kulisszát idéz, a hátsó fa és a barlang boltozata háttérfüggönyre lehetett festve.

Sobri ruhája derékig érő feszes bársonymellény, elől zsinóros gombolással, féllábszárig érő feszes vászongatya, alján hímzés és rojtozat. Nyakán csokornyakkendő, derekán a bőrövbe dugva két pisztoly és egy dohányzacskó. Fekete bőrcsizmáját tarajos sarkantyú díszíti.

A népszínművet 1844 március 9-én mutatta be a Nemzeti Színház. Rendezte Szentpétery Zsigmond. Sobri szerepét Füredi Mihály játszotta. A színlap szerint „Az új öltözetek Podhrátzky Ferenc főruhatárnok felügyelete alatt készültek".

Irod: Keresztury 1956, 181. repr; Keresztury 1960, 257. repr; Magyar Színháztört. 1962. repr; Cenner 1963, I. 39; Cenner 1973, 70.

B.S.H. – B.K.

286. Laborfalvi Róza mint Bornemisza Anna, 1844 után *37.*

Szerepkép Jósika Miklós Két Barcsay c. drámájából
színezett acélm., 305x234 mm
Jelezve b.l.: Kiss B. rajz.; j.l.: Vidéky m.
Felirata a lap alján: LABORFALVI RÓZA mint BORNEMISZA ANNA.
Pesti Divatlap, Nemz. Színpadi kép 3.
OSZK Színháztörténeti Tár ltsz. 48.1713. jelz. KE 3157
Prov: Nemzeti Színház

Laborfalvi Róza divatos női öltözetben, jobbját csípőjén tartva, balkarját előrenyújtva áll az építészeti elemekkel jelzett szín közepén. A színhely a dráma 3. felvonásának 1. jelenete számára előírt „utca, aggszerű egyház nyitott ajtóval". A díszletből egy román stílusú templom oldalfala s egy tornya látható.

A művésznő jelmeze arannyal hímzett, tüllfodorral díszített bő, nehéz selyem szoknya, felette virágmintás derékbaszabott mente, hosszú szűk ujja fölött rövid ívelt vendégujjal, szőrmeszegéssel, keskeny paszomány dísszel. Nyakán piros szalagcsokor gyöngyös melltűvel. Fején hermelin peremű bársonysüveg, kócsagtollas bokrétával.

A drámát a Nemzeti Színház 1844 augusztus 27-én mutatta be. Rendezte Egressy Gábor. Bornemisza Anna szerepét Laborfalvi Róza játszotta. Az öltözeteket Podraczky Ferenc főruhatárnok készítette.

Irod: Pataky 1951, 160; Magyar színháztört. 1962. repr; NSz 125. repr.

B.S.H. – B.K.

Bartha János egészalakos állóképe. Jobbjával kissé előre lépve asztalra támaszkodik, balkezét csípőre teszi. A rojttal és a magyar címerrel díszített terítő földig érve takar egy szögletes asztalt, melyen mellvért, kócsagtollas sisak, buzogány és több kulcs látható. A kövezett terem hátterében karcsú oszloppal megosztott kettős ablaknyílás, félrehúzott dús redőzetű függönnyel. A függöny felnagyított drapériaként omlik Zrínyi alakja mögé.

A figurán a XIX. század 2. negyedéből való szabályos magyar férfiruha látható: zsinórdíszes dolmány csákóra vágva, szűk csizmanadrág, bokáig érő, belső oldalán fűzött delisaru. Vállán rangjelző echarpe (vállszalag), derékövéről zsinóron lóg a kabát alatt a kard. A világos, derékban szabott kabát levélmintás, bő, alul szűken záruló ujjain és elején sűrű zsinórozás díszíti, magas álló gallérja van. A kabát különféle elemekből stilizált fantázia-kosztüm. A merev, magas tetejű kalpagon medália és tollbokréta.

A szomorújátékot a Nemzeti Színház Színész Társaság Budán a Várszínházban 1833 szeptember 23-án mutatta be, a címszerepben Bartha Jánossal.

Irod: Pataky 1951, 161; Magyar színháztört. 1962, repr; Cenner 1963, I. 24; NSz 125. 1965. repr; Cenner 1973. 22.

B.S.H. – B.K.

MARASTONI JÓZSEF – DEUTSCH LIPÓT és DEUTSCH MÓR

MARASTONI JÓZSEF (Velence, 1834. – Bécs, 1895) festő és litográfus (Életrajzát lásd még Kat. 348)

Arcképsorozatai közül kiemelkedik a Nemzeti Színház legjelentősebb [illegible]

Vidéky

rézmetsző.

A budai jótékony nőegylet hivatalos elismerő levélben köszöné meg harai rézmetszőnk Vidéky urnak azon harafini s emberszerető szivességét, minszerint 1838 óta minden szépirói munkákat nigyen szolgáltatott a nevezek egyesületnek, nevszerint az egylet tagjai számára kiadatni szokott oklevelket, számra 50 et készíte, mind a legnagyobb buzgalomnal s kellő calligraphiai csinnal, s mindenyáját díj nélkül, a szenvedő emberiség oltárára hozok ezen áldozatokat nevezek egylet köszönettel vevén, öt egyszersmind a nagy közönség pártfogásába ajánlja.

Heti szemle. Honderű. 1846.

II. 236.

Ferary Antal

Kőfaragó.

XVIII. 27.

KOHLMANN 1. *Károly*, rézmetsző.
1. *Vidéky Károly.*

Sziszek.

Az előtérben balra a te
között házak képeznek csoportot
lalják el. Felirata alól középü

Sissek pr
N. D.
A

Aquarell, mér. 13.7:

Szi

Kohlman

rezm.

Gróf Szechenyi István
arczk. rezm. 8 r.
Jelz. Amerling után
rajz. Manielli.
K. m. (Kohlmann
metszete.
megjelent a Regélő
1835. 53. ik
[illegible]
mellett.

Viselet:

Rábaközi földnép.

Az előtérben balra a fa tövében a gazda ül s bajuszpödörve hallgatja a ~~fiatal asszonyt~~ menyecskét, ki vele szemben áll; ~~jobb~~ jobbján felesége van s balján két pipázó férfi tűnik szemünkbe; ~~míg~~ jobbra pedig egy ifjú hajadon szőlővel telt kosarat kínál a fiatal házasnak, ki abból egy fürtöt kivesz. A háttérben a házak közül a templom válik ki. A férfiak öltözete: kalpag alakú báránybőr ~~f~~ bagósög fekete szalaggal vagy kalap tollal; prémes mente, bunda vagy prémes vagy prém nélküli ~~mente~~ dolmány; zsinóros mellény és nadrág s kordován csizma bőjttal. Az asszonyoké: prémes mente vagy rövid dolmány, kötény s rokolya, a fejen pedig kendő. A leányé: csikos vállkendő, puffasztott újú ing, fehér kötény himéssel s rázsa. Felirata a kép alatt két sorban:

„Rábaközi földnép
Landvolk in der Raabau"

alól jobbra: „Kohlmann metsz. Pesten"
s legalól ~~jobbra~~ balra: „Nemzeti öltözetek",
középütt: „12"
s jobbra: „National Trachten".

Acélmetszet szinezve, mérétei a vonalkeretnek 16.6 : 25.1 s az acéllapnak 19.1 : 27 c/m.

Metszette: Kohlmann

A Regélő 1840. évf. 3 számának melléklete.

Ltsa T. 4350.

112/93 № 240.

Viselet:

Bácsmegyei parasztok.

E laptu két férfi s két nő van ábrázolva. A férfiak öltözete: szélesk karimájú kalap vagy báránybőrsapka, mellény, suba vagy bunda s csizma. A leányoké: szalag a bezont hajban, kendő, kabát, kötény, szoknya s magas ~~sz~~ sarkú csizma. Felirata a kép alatt két sorban:

„Bács~~megyei para~~ vármegyei parasztok.
Dauern aus dem Dacser Comitate"

alól jobbra: „Kohlman Károly metsz. Pesten".
alól balra: „Nemzeti öltözetek"
középütt: „2"
s jobbra: „National Costume."

Acélmetszet, szinezve, méretei 28.8: 22.4 c/m.
Metszette: Kohlman Károly
Melléklet a Regélő 1837. évf. 31. számához
Ltsza T. 4347.

112/93 № 237.

Viselet:

A pogrányi kőnép.

Balra az ifjú tót legény ~~nyel~~ egy csinos ~~hajadon~~ menyecskével beszélget, ki nek balkarjára kendő van vetve. Jobbra egy tisztes korú magyar férfi ülve olvassa a „Vasárnapi Ujságot" s a háttérfelé magyar leány megy. A legény öltözete: széles karimájú kalap bokrétával, bő ujú rövid kabát ~~[illegible]~~ szűr kelméből, szűk nadrág s sarkantyus czizma, melynek szárába a pipa van bedugva; A ~~tót leányé~~ menyecskéé: fő-kötő, vállkendő, bő ujú ingváll, mellény, zöld kötény, rövid szoknya s csizma; a magyar leányé: szalag a hajba fonva, kendő, mellény, bő ujú ingváll, kék kötény, rövid szoknya s csizma; a magyar férfié: ujas, mellény s szűk nadrág kék posztóból s magas szárú csizma. Felirata a kép alatt három sorban:

„Pogrányi kőnép Nyitra Varmegyében.
Volk zů Pográny
im Neutraer Comitate"

alól jobbra: Kohlman Károly ~~[illegible]~~ m."
legalól balra: „Nemzeti öltözetek"
középütt: „7"
s ~~[illegible]~~ jobbra: „National Trachten".

Acélmetfet, szinezve, meretei 26: 21. 8 cm.
Metfette: Kohlman Károly.
A Regélő 1837. évf. 101. számának melléklete.

Ltpa T. 4348.

112/93 No 238.

Viselet:

A kelemeniek.

Az előtérben jobbra a sziklán fiatal nő ül kosárral az ölében melyben gyümölcs van, melyből a kis leánykának egy almát ad. Előtte másik nő áll, ki fincskát vezet, a kinek jobb kezén madárka ül. Az asszonyok öltözete: fejdisz kendővel, nyakékök szöngy füzér, kabátjok betéte sokszoros pénzsor, derekukat öv szorítja, szoknyájuk rövid s bocskorban lábbelijök hegyes orrú. A gyermekeké: kis sapka, rövid kabát, és térdig érő ing vagy szoknya. Felirata a kép alatt két sorban:

„Kelemeniek Szerémben
Clementiner in Syrmien"

alól jobbra: „Kohlman metsz."
legalól: balra: „Nemzeti öltözetek"
középütt: „4"
s jobbra: „National Costume".

Acélmetszet szinezve, méretei
Metszette: Kohlmann Károly.
Melléklet a Regélő 1837. évf. 51. számához.
Ltha T. 4345.

112/93 № 235.

Viselet:

Érsekújvári köznép.

Balra egy magyar legény befélget a hajadon leánynyal, ki kezében kendőt és virágot tart. Jobbra pedig fiatal tót levett kalappal a kezében figyel az előtte ülő ~~[illegible]~~ leányzóra, kinek jobbjában virág van. A legények öltözete és pedig a magyaré: kalap felhajtott széles karimával, mente, rövid pitykés mellény, magyar nadrág, piros kendő a szíj mellett s sarkantyús csizma; a tóté: alacsony kalap széles karimával, bokrétával s szalagcsokorral, szűr, piros dolmány, bő gatya s csizma. A leányok viselete a magyaré: piros szalag a hajban, kendő, bőujú ingváll, mellény, kötény s rövid szoknya; a tóté: kendő a fejen, magas ruha, kötény s rövid szoknya. Felirata a kép alatt ~~[illegible]~~ 3 sorban:

Érsekújvári köznép
Nyitra Vármegyében
Volk in Neuhäusel in Neutraer Comitate"

alól jobbra: „Kohlman Károly metsz."
s legalól balra: „Nemzeti Öltözetek",
Középütt: „6"
s jobbra: „National Trachten"

Acélmetfet, szinezve, méretei 25.5 : 21.8 cm.
Metfette: Kohlman Károly.
A Regélő 1837. érfolg. 89–91. számának melléklete.
Ltpa T. 4346.

112/93 № 236.

Coburg Koháry Ferdinand:

Mellig, hétnyolvzad jobbra, tojásdad medaillonban. Göndör haja rövid s arcza s bajusza leberetvált. Mellét rendjel díszíti; melynek szalagja jobb vállától balcsipője felé halad. Álló gallérú kabátja vállrojtos s bal vállán át a tölténytáska szíja van vetve. Felirata a kép alatt két sorban:

„Ferdinand
Portugali Herczeg"

alól ~~lab~~ jobbra: „Kohlman m."
s legalól jobbra: „1837-ki 1-ső Regélő mellé."

Acélmetszet, nagysága a medaillonnak 6.8 : 5.4 s az acéllapnak 21.6 : 14.2 cm.

Metszette: Kohlman Károly.

7859.

112/93 N: 254

Viselet. T. 4350.

Rábaköziek.

A balra lévő fakörüli csoportban és a jobbról beszélgetők közül négy férfin, két asszonyon és egy leányon a Rába vidéki viseletet szemléljük. A háttérben falu látszik. Felirata:

Rábaközi földnép.

ez után: Landvolk in der Raabau.
alól jobbra: Kohlman metsz Pesten.
legalol balra: Nemzeti öltözetek III.
középütt: 12.
jobbra: National-Trachten.

Szines rm., mér. a rl.19: 27 cm.

112-93-240.

Viselet. T. 4348.

Nyitrai köznép.

Az ábrázoltak közül a legény széles karimájú kalapot bokrétával visel, az aszszony kendőt tart karján, a leány hátrafordul, és az öreg férfi széken ülve a Vasárnapi Ujság-ot olvassa. Felirata:

Pogrányi köznép Nyitra vármegyében.

ez után: Volk zu Pográny
in Neutraer Comitate.
alól jobbra: Kohlman Kár. m.
legalol balra: Nemzeti öltözete .
középütt: 7.
jobbra: National-Trachten.

Szines rm., mér. a rl. 26: 22 cm.

112-93-238.

Viselet. T. 4546.

Érsekujváriak.

A két férfi és két nő, kiknek egyike ül, az érsekujvári viseletben szemlélhető. Felirata:

Érsekujvári köznép
Nyitra Vármegyében.

ez után: Volk in Neuhäusel in Neutraer Comitate.
alól jobbra: Kohlman Károly metsz.
legalól bl balra: Nemzeti öltözetek.
középütt: 6.
jobbra: National Trachten.

Szines rm., mér. a rl. 25.7: 21.8 cm.

112-93-236.

Kohlmann Károly

Viselet.

T. 4347.

Bácsi parasztok.

Az ünneplőben ábrázolt férfiak egyike szür, másika bundát visel, mig a leányok közül a hátrafordult vállkendőt visel és a szembe néző kezét köténye alá dugta. Felirata:

Bács vármegyei parasztok.

ez után: Bauern aus dem Bacser Comitate.
alól jobbra: Kohlmann Károly metsz: Pesten.
legalól balra: Nemzeti öltözetek.
középütt: 2.
jobbra: National Costume.

Szines rm., mér. a rl. 28.8: 22.2 cm.

112-93-237.

Videky Károly

rezin

1844

l

Eperjessy 1929

14. l

Füstölö ezüstből, jolsvai r. Kath. templomé

VIII. 51

Kohlmann Károly

lásd

Lay Bpestiparmuvkiáll

69. l. 70. 1

EBET

LITÁSA

-ig

Kohlmann Károly

réznetsző

lásd okvetlenül Vidéky Károly csomagjában.

1842-ben nevét Vidékyre változtatta.

Revay Lex. 19. K. 223. l.

Életrajz!

A M

245/1934. szám.

Nagyp

Hivatalból

műemléki ügyben.

Kohlmann Károly

Debreceni kispolgárság
Fenti acélmetszete
Megjelent Regélő 1837.
máj. 7.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. é n. 171, 668 l.

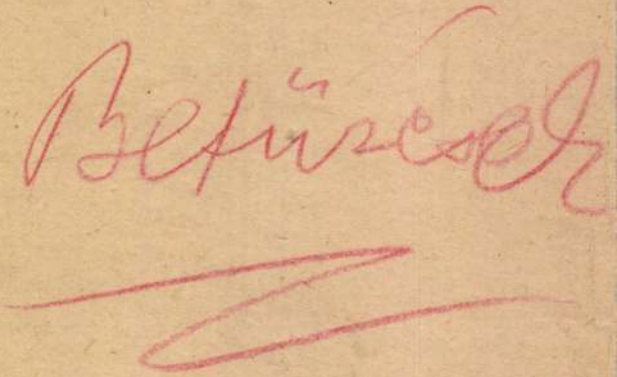

Kohlmann K.

pesti vézin

lásd

Kremszeplit

184. l.

ugylatszik a

Regelő c. szép-

nüveszeti folyóirat

mesterszeit is

fölég ő mesterszeje

üller Cranach.

· 4-én. † Weimarban 1553
16-án.

ptatia.

rafordultan, de szembenézve
ér gyolcson fekvő és hozzá-
a ki éppen táplálkozik. Hul-
lik, homlokát keskeny fekete
gyöngyökkel ékesített boglár
eit is takarja s magas ruhája
és fák vannak, a középtér-
ekvő tornyos erődöket bolt-
köti össze, míg jobbról a
ozik ki; a háttérben pedig
olt felhőzött.

cm. — Lelt. sz. 4328. — Becs
álffy János hagyománya 1907
Az átvételre és az átvétel jóvá-
lásd a 4316 lelt. számnál. —
án (453–913).
adatok a Szépművészeti Múzeum-
nach: Mária a gyermeket szop-

onatkozó egyéb adatok és pedig:
-909. pag. 55. Nº 937). *Lucas*
gend. Ölgemälde, im schwarzen

577–909. pag. 11. Nº 134).
sukind säugend. Ölgemälde, im
, 60·3 breit (Neues Toilette-

(1894–912. Nº III : 13). *Lucas*
ek Jézussal;
(2165–912. Nº II : 13). *Lucas*
ek Jézussal. Fa, 81·5 : 54·7 cm.

M
929 (4328).
923 (32).
13/2006

Köhlmann (Vidéky)

Károly

1800 – 1882

rezin –

l.

Drescher rezin

63. l.

Csontszerszámok, őskori / VII. 92, 95, 96, 98, 108,

Kohlman Károly

vérm.

uchány divatkipe

repr

Gáspdivat

II. k.

egyszerű embereinek egy világpa

oOo

A MTI. közli: -Washing

külügyi népbiztosság válaszát

rikai jegyzékre válaszolva vis

tista mozgalomban, és megállap

és az irániak között surlódásr

ni hivatalnokok a hibása.

oOo

Az uj osztrák pénze

oOo

A párisi hadbirósá

perének tárgyalását.

oOo

Ignotus Pál az ango

József Attila munkásságát hal

Höllr Nemz. Szín. kiáll

17. l.

Kohlmann Károly

67. **Ideigleni Magyar Színház Pesten.** Carl Kohlmann sc. Rézmetszet. A Nemzeti Színház Zitterbarth-féle tervének népszerűsítő rajza, a tervezett plasztikai dísszel. Melléklet a Honművész c. folyóirat 1935. évi 88. számához.

Csillag Endre.

...vagyok, Uram! Mivelhogy félelem fogta el őt ... vele voltak, a halfogás miatt, melyet csi... ...n Jakabot és Jánost is, Zebedeus fia... ... És mondá Jézus Simonnak: Ne félj! ...z.«[65]

A csónaka... ... szimbolikus alapgondolaton kívül a ... ...ik vagy másik mozzanatát használták fe... ...sztikus díszítésének tárgyául.

A szószéknek bárkaalakú kiala... ...n jött létre a késő barokkorban. Egyetlen ... ...ve, az eddig ismert összes példák a rokokó- és co... ...éből valók. Számuk nem nagy; Riesenhuber, az osztrák ... egyházi művészetnek alapos ismerője, Ausztria területén mindössze négyről tud.[66] Friedrich Wimmer még egy ötödiket említ fel, bővebb ismertetés nélkül[67] és Hanna Mayer az osztrák példákon kívül kettőt ismer Felsőbajorországból, egyet

Noha a somlóvásárhelyi szószék változatos színezése az arany és fehér színben tartott császárival ellentétben még erősen barokos, továbbá a lazább formakezelés és a szobrászati alkotások lendületesebb vonalvezetése is barok jellegű, elkészítésének ideje a császárihoz viszonyítva lényegesen korábbi időre nem tehető, mert a csónaktaton megjelenő szögbetört voluta és a peremen végigfutó fonatosdísz, sőt a csónak orrát szegélyező meanderszalag, továbbá a szószékajtó fölött alkalmazott füzérmotívum e két alkotást nemcsak gondolati és formai tekintetben, hanem időben is közelebb hozza egymáshoz. Önkéntelenül felmerül az a kérdés, hogy a formai és gondolati azonosság alapján nem gondolhatunk-e szorosabb műhely-összefüggésekre is. Erre vonatkozóan annyit sikerült megállapítani, hogy a somlóvásárhelyi szószék az 1786 december 29-én feloszlatott győri ferencesek templomából került a vásárhelyibe.[64]

Az elcsatolt területen fekvő nezsideri templom 1780 táján

Kohlmann Károly

Nagy Zoltán jegyzete

Vidéki

Kohlmann Károly az 1820-as, 30-as években népviseleteket ábrázoló színes metszetek előállításával foglalkozik. (Ráth. T. 504.)

Vidéky

4. DR. Divnt kap. Szinczett rajkarz 1)

1) Pest. Divnt kap. 1845. 64 a 96 l. és 128 l.
192 l.

Kohlman

vezm.

Pesten az 1830 as
evekb.

cród

Regélő. 1836. I. 191.

Kohlmann

Károly

l.

LykaMagyműI800-50

417, 430, 495,
525, l.

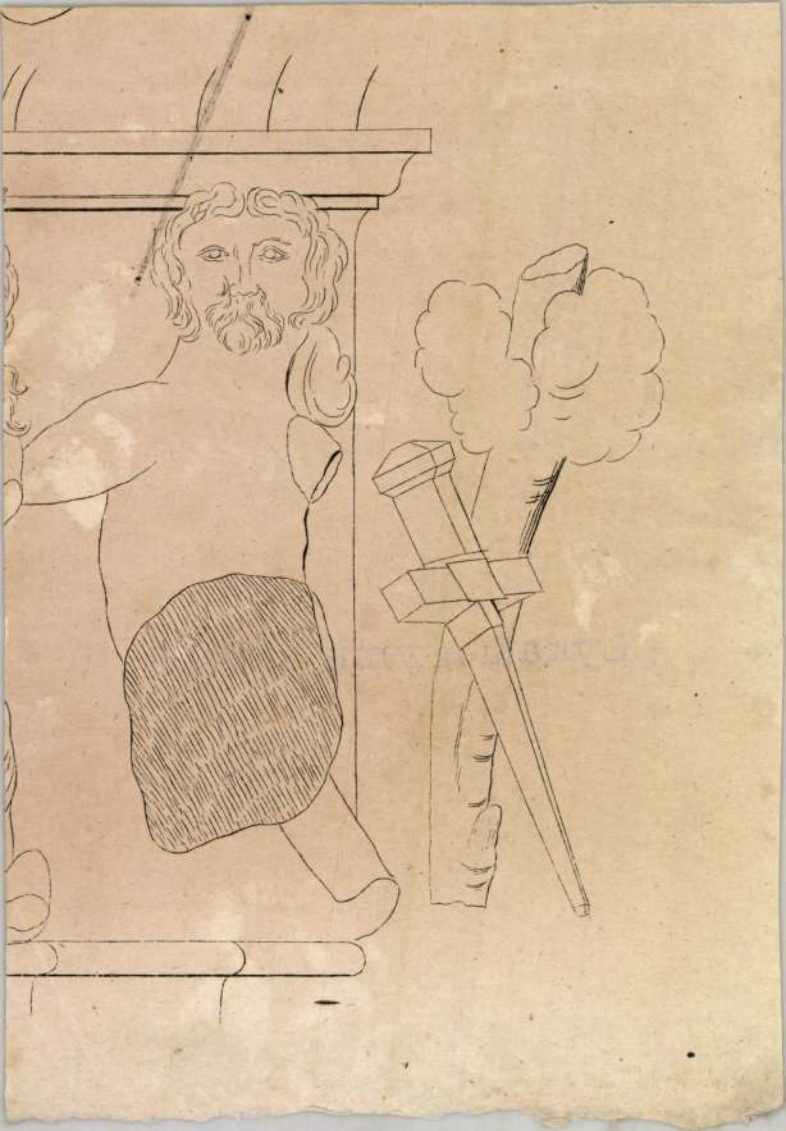

Vidéky

metszette a Rgélő divatké-
peit.
1844-ben

a Pesti Divatlap
divatképeit
1844 ben

Kohlmann Károly

F Jebr.: Kohlmann m.

Mária Dorothea / magyar ország nádorispánnója F A „Regilő" 1835. 70. számának melléklete. Rézmetszet, 8°

Kohlman (3

Bács vármegyei pa-
rassok - Egyeblemt mt
tanit
Kohlmann Károly metz Pesten-

Kohlmann

Schodel Rosalia.
Rézm. 12° Jelz Kohlmann
metor.

Kohlmann K

rezin.

1. Regélő cimlarja 1837, ~~[illegible]~~ ben 1838-ban 1839-ben 1840-ben 1841-ben
fenti rezin. 8-r.

2. Gróf Teleki József.
Rézm. 8 r. Kohlmann K. m.
1837 ki 79-dik Regélő mellé.

Kohlman

1842 ben magyarosodott Vidékyre.

1842. tavaszától kezdve ig szigválja a Regelőben megjelent divatképeket.

Hogy a fentiszerűleg Vidékyre magyarosodott-e maskorma is megállapitandó

Kohlman

metszette a Rejtő
posti divatlap divat-
képeit (rézmetszet)
1842-ben.

Kohlman

Maria Theresia.
Rezin. 8r. Jelz:
Kohlmann m.

Regélő. 1835. 102-ik
szám
mellett

Kohlmann rajzai

Zumalacarregúy Tamás
arcképe. Regis. 8 r.
Jelz. Kohlmann metsz.
Regélő 1835. évf. 56 sz.
mellett.

Kohlmann

Maria Dorothea /
magyar ország nádor-
ispánnéja.
arczk. Rezin. 8 r.
telz. Kohlmann m.

Regelő. 1835.
Jo szin mellett

Vidéky Károly

rézmetsző

† 1882 máj. 21.

Nemzet Pester Journal

1882. Máj. 22.

474 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Partsch Ferenc a pest-szentlőrinci u. n. „Gloriette" tornyy távgyában.

A bead

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat

Másolta:

Exp. 19

Vidéky Karól

Művészet 1910. 138-140

Vidéky (Kohlmann)

Károly, ~~[illegible]~~ grafikus, szül. 1800 I. 3. Ujvidéken, megh. 1882. Budapesten. Az 1830-40-es években a Regélő és Hommer-ny. lapok rézpére több száz divat-táj és arcképet metszett rézre.

Láss igen sok adatot még Kohlmann alatt.

Vidéky (Kohlmann)

Kriehuber's maiolja,
de egy nagy csomó fel-
hőbe süllyedt Liszt

Csak Liszt I.

174. l.

~~(ovápi), van~~ ,
~~usajd németek, angolok,~~
~~Ab~~ ~~magyarok~~ Curt von
~~Brecke, Max Berg,~~
Legkorábbi s legjelentő-
sebb ~~nyugateurópai~~
képviselői Bosselet,
Le Corbousier, Peter Behrens,
Freysinnet
~~Holzmeister~~, Paul Bonatz,
J. Kroha ~~[illegible]~~, ~~Arkay~~ és még

Vidéky

V. 2. *Károly*, rézmetsző, • Újvidék 1800 jan. 3. † Budapest 1882. 1825. Pesten telepedett le s évtizedekig igen sok rézmetszetet készített hazai képeslapok számára. 1842-ig Kohlmann családi nevén szignálta műveit, melyeknek jelentékeny része megvan a M. Történelmi Képcsarnok grafikai gyüjteményében.

K. Gy II 590l

& Raspe in Nürnberg.

eber die

ler Wappenfiguren.

. Gr. 8. geh. 1 M.

es Königr. Bayern

320—75.

Quellen im Anschluss
titelte Werk des Ritters
on Lang, bearbeitet von
ler. Gr. 8. geh. 2 M.

verm. Ausgabe von dem

ROSSEN

LIEN-CABINET

ni & Chemnitz

erbindung mit

ilippi, Dunker, Römer,
essin, Brot, v. Martens

rausgegeben von

H. C. Küster

Tode fortgesetzt von

W. Kobelt

tzt 428 Lieferungen und
Folge ihrem Abschlusse
entgegen.

ferungen 1—219 à 6 M.
folgende à 9 M.

attungen sind vollendet:
Argonauta, Nautilus u.

AUTOGRAPHA.

Dr. F. W. Ghillany:

Index rarissimorum aliquod librorum manuscriptorum sæcualique XV. typis descriptorum quos habet bibliotheca publica Noribergensis, additis quibusdam autographorum exemplis et picturis. Gr. 4⁰ carton. 12 M.

Zur Anschaffung für grössere Corporations- und Privatbibliotheken empfehlen wir das seit einigen Jahren in III. durchgesehener und verbesserter Auflage complet gewordene Prachtwerk

Kunst & Leben der Vorzeit

vom Beginne des Mittelalters bis zu Anfang des 19. Jahrh.

von Dr. **A. v. Eye** und **Jacob Falke**.

18 Hefte oder 3 Bände in hoch 4⁰.
Preis pro Heft mit 16 Taf. u. Text 3 M., pro Band von 6 Heften 18 M.

Erster Band oder **Heft 1—6.**
Vom Beginne des Mittelalters bis gegen Ende des 15. Jahrh.

Zweiter Band oder **Heft 7—12.**
Vom Ende des 15. Jahrh. bis zur Mitte des 16. Jahrh.

Dritter Band oder **Heft 13—18.**
Vom Ende des 16. Jahrh. bis Ende des 18. Jahrh.

Vidéky

lásd

Regelő

1843. II. 1621. l.

Mendes
Coleção
1873 T. 1 est. 1.

Vidéky Károly

l.

Lykanemzromantika

38, 40, 76, 84, 131,
139, 174, 214. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyomtatvány

Budapeśt, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Vidéky Károly
színművész

Der Ungar 1843. nov. 15.
hirdetés

Kalmár

Vidéky [Károly]
rézmetsző"

Der Ungar 1843. dec. 30.
szindarab-képmelléklet

Kalmár

Vidéky Károly
"rézmetsző"

Der Ungar 1843. sept. 18.
hirdetés

Kalmár

Videky Károly
születése

Der Ungar 1843. szept. 9.
hirdetés

Kalmár

Videky Károly
rajzoló, ismeretlen

Der Ungar 1842. nov. 12.
divatkép

Kalmár

Vidlki Károly

Sopron vármegye térké-
pe 1844-ből. Készítette
Wagner Mihály. Met-
szette fenti. Rezm. 108 x
92 cm.

Lauringer Ernő:

A Sopron városi
múzeum térképgyűjte-
ménye.
Sopromi Szemle
1942. 25. l.

MAHIR
MAGYAR HIRGETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1984 APR 14

Vidéky Katalin, grafikus

/1024

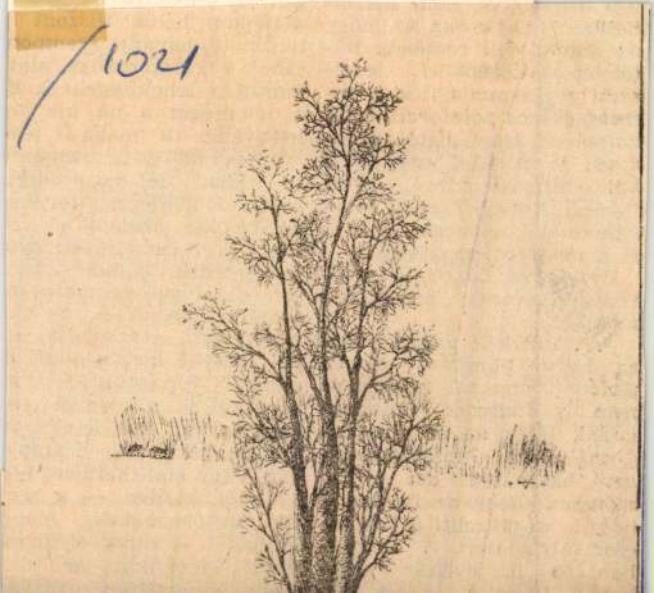

tött anyag
hetünk. E
az Alföld
tételezett
tárai meg
szontagsá
kalmával.
tesen is például egy 1437-
ből származó oklevél, de ez
inkább kivétel, mint szok-
ványos dokumentum, és nem
is a megyére vonatkozik.

Dr. Barta László, a szen-
tesi fióklevéltár igazgatója
mondja:

... Büszkék vagyunk ar-
ra, hogy Csongrád megye
történeti anyagát őrizzük, és
nem is tudnánk belenyu-
godni, hogy az ne itt le-
gyen. „Civil mértékegysé-

kenységével csak csillapít
ni tudja, de megszüntet
nem. Különleges történe
értéke van például a fe
dális kori összeírások gyű
teményének. Ebből telj
sen összefüggő és pontos tá
sadalmi, gazdasági, de ak
nyelvészeti, népesedési k
pet lehetne megrajzolni. E
sőrendű forrástípusok k
zé soroljuk a megyei ö
kormányzati testületek te
jes jegyzőkönyvi iratany

VIDÉKY KATALIN RAJZA

Vidéki László
mérnök
1876.
l. Gereczerajztár
317. h.

Parenzo l. n. III 46.

Kohlmann

Lásd
2

Ecsedi 1912

124.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191.....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Kohlmann

rézm.

Galanthai / Balogh

Lacios.

Rézm. szigetálva

mes. 8°

Regélő 1836. 5 szám

Kohlmann

Attila. Resz. 8°

Kohlmann m.
1836. 57-dik Regélő
mellé.

Kohlman

Ferdinand / Portugali
Herceg.
Rezin. 8° oval.
Kohlman m.
1837. 1só Regélő mellé.

Kohlman

Elsö Ferenc / ausztriai
csaszár / magyar s több
országok kirája. /
szül 1768. febr. 12 +
1835. mart. 2.
Rezim. 8°
1835 20. Regélő-mellé.

Kohlmann

József / cs. k. főherczeg,
magyar ország nádora.
Rezi. 8.
Kohlman mitsz

Kohlmann

Berzsenyi Daniel -
Zeitn. 8°.
A Rajzolatokhoz 1836
Nemzeti Ejtár
lelzése mica.

Kohlmann 2

Pogranicz Köznép Nyitra megyében. Egyébként mint fent.
7 (szám) Kohlman Kár m.

Lisekujvár Köznép Nyitra Vármegyében. mint fent.
Kohlmann Karol metsz.
6 (szám)

Bereph vármegyei orosok.
Ugyanez mennyiben Ren-
fol. Szmetve. Nemve-
ti oltozatok 13 (szám)
Hora F L. vajr.
Kohlmann m.

Kohlmann

rézmetsző

rézmet általa metszet képei, rézmet több nyelvbeli csinos irás példányai.

Mükitetel Pesten. Hornmüvén

1834. 429. 1.

Kohlmann metsz

Kőrolyi Zsuzsanna / Pré-
nyi Pálné. Zem. K 8°.

Oval alakban
fanti jelzés

Kohlman Károly vermelt

Honmüvész 1837

A bontekot metszette. Tekr. Kohlm K. mets

1. Divatkép Kohlman m. 2. sz
2 " Szigalva mes. 4 "
3 " Kohlman m. 6 "
4 " " metsz 8 "
5 " " sc. 10 "
6 " " metsz 12 "
7 " 14 "

Malibran Maria: Kohlman metsz
Honmüvész 1837 15. sz.

8. Divatkép Szigalva mes. 18 sz
9 " Kohlman m. 20 "
10 " Szigalva mes. 22 "
11 " " " 24 "
12 " " " 26 "
13 " " " 28 "
14 " " " 30
15 " " " 32
16 " " " 34
17 " " " 36
18 " " " 38
19 " " " 40
20 " " " 42
21 " " " 44
22 " Kohlman m. 46
23 " mes szigu 48
24 " " " 50
25 " Kohlman m. 52 sz

Kohlmann Károly vermetnő

Honmüvész 1836.

24. sz.	Divatkép.	Kohlman m.	49 sz.
25 "	"	szignálva mies.	51 "
26 "	"	" "	53 "
27 "	"	" "	55 "
28 "	"	" "	57 "
29 "	"	" "	59 "
30 "	"	" "	61 "
31 "	"	" "	63 "
32 "	"	" "	65 "
33 "	"	" "	67 "
34 "	"	" "	69 "
35 "	"	" "	71 "
36. "	"	Rajzolta Kostjál Daniel. Kohlman Károly m. 73 sz.	
37.	Divatkép.	szignálva mies	75 sz.
38	"	" "	77 "
39	"	Kohlman m.	79 "
40	"	"	80 "
41	"	" "	82 "
42	"	szignálva mies.	84 "
43	"	" "	86 "
44	"	" "	88 "
45	"	Kohlman m.	90 "
46	"	szignálva mies	92
47	"	" "	94 "
48	"	" "	96
49	"	" "	98 "
50	"	" "	100
51	"	" "	102
52	"	" "	104

Kohlman (K?)

Honnüvész 1836.

14. Divatkép. jelz. K. 28 sz.
15 " " Kohlman m. 30 sz

Nádudvary Krisztina / Parázsó János hitese, magyar szinészné. Kis Bálint fest. Kohlmann metsz. Honnüvész 1836. 32. szám Rézmetszet.

16. Divatkép. Kohlman m. 32. sz
17. " " " 35 sz
18 " " " 37 "
19 " " " 39 "
20 " szigetben mics. 41 "
21 " Kohlman n. 43 "
22. " Kohlman metsz. 45 "
23 " " m. 47 "

Kohlman K

rézmetsző

Rézmetszeti a Honmüvész 1839 évi

számaiban:

Divatképek. 1. sz 3. sz 5, 7, 9. 11. 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27,

„Liszt Ferenc arcképe felhőkből kiemel-kedve. 1839 évf 28. szám Kohlman m.

Divatképek. 29 sz. 31, 33, 35, 37, 39. 41. 43, 45. 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69. 71. 73, 75, 77,

Lesidvay Márton rajz kiss. B. Kohlman metsz. n. ott 78. szám.

Divatképek.
79. sz. 81, 83, 85, 87, 89, 91. 93. 95, 97. 99, 101. 103.

Kohlman Károly

Rövid idő mulva pompás szépirat példánygyűjtemeinynek vérbe metszett lapjait fogja kiadni, 5 lap egy füzetben. Egy példánt ez 1-so füzetben mellékeli a „Miatyánk" öt pompás calligraphi szép szeggel metszve.[1])

1837. Honmúvész vérmetszetek

26.	Divatrép	Szignálva mes.	54 sz.	
27	"	Kohlman m Pesten.	56 "	
28	"	"	Károly metsz Pesten	58
29	"	"	K. metsz.	60.
30	"	"	m.	62.
30 (tévedésből)	"	"	Károly metsz.	64.
32	"	"	K metsz.	66.
33	"	"	" m.	68.
34	"	"	K metsz	70.
35	"	"	K. m.	72

36	"	"	76.
37	"	" " "	78.
38	"	" " "	80.
39	"	"	82.
40	"	" m.	84
41	"	" "	86
42	"		88.
42 (tévedésből)		Kohlman K m.	90.
43 (tévés)	"		92.
44	" "	" m.	94.
46	"		96
47	"	Kohlman K. metsz.	98.
48.	"	" m.	100
49	"	" " m.	102
50	"	" m.	

1) Szépirati példány ok. Hommüvén 1837. 432. l

Kohlmann K

Gróf Telek i Józef,

Rezm. 8.°

Kohlmann K. m:

1837 ki 79 dir Regels
mellé.

Kohlmann (K)

Boleskei Köznép Tolná-
ban. Ugyanez nemetul.
Alul: Nemzeti öltözetek.
Rezm. folio. szinezve.
Jelz. Lestyán János Rajzol-
ta. Kohlmann metsz ~~[illegible]~~
9 (szám.)

Kelemenicki Szerémban
ugyanez nemetul. Nemzeti
öltözetek 4. (szám) Kohlman
metsz szinezve.

Rábaközi földnép t. Rezm.
fol. szinezve t. ugyanez
nemetul. Nemzeti öltöze-
tek 12 (szám.
Kohlman metsz Pesten.

Kohlman (K?)

1836. Homnüvész. rézmetszetek

1. Divatkép. Kohlman m. 2 sz.
2 " " " 4 sz.
3 " " " 6 sz.
(Testrészek állandó pontozott modorban tartva)
4. Divatkép. Kohlman m. 8. sz.
5. " " " 10. "
6. " Rajz ify Kostjál Daniel. Kohlman Károly (sic) metsz. 12 szám.
7 " Kohlman m. 14 szám.
8. " " " 16 "
9 " K. K. m. 18 sz.
10. " nincs szignálva 20 "
11. " K. K. m. 22 "
12 " Kohlman m. 24 sz.
(Ez a metszet arra a feltevésre bír, hogy a Kohlman m. felzésű metszetek K. Lipót művei)
13. Divatkép. Kohlman m. 26 sz.

Hivatal Anna / Lendvay Márton / hitesc, magyar szinészné. Kohlman K. m. Homnüvész. 1836 27. sz.

Ötvös Imre

ötvös.

XVI. 17

Kohlman Karl

l.

Rath, I 504.

Kohlmann K

rézmetsző.

metszette a Hornmüvén

1841. 25 db/divatképet.

Kohlmann Károly

Schodel [redacted]
Rosalia (aláírás).
Pérmetszet, 8° Tel.
Kiss B. 1838. Kohl-
mann K. metsz.

Kohlmann Károly

Első metszete a Honmuvész
1835. 87. szám.

45. sz. Divatkép. Carl Kohlmann m.
Ideigleni (Magyar Szinház Pesten).
lelr. Carl Kohlmann sc. Honmu-
vész 1835 88. sz. sérmetszes.
Bátortalan elég szerge dolog.

46. sz. Divatkép. lelr. Schwindt rajz.
Kohlmann Károly metsz. 89 sz.

47. sz. Divatkép. Kohlmann Károly metsz. 91 sz.
48. " " " " " 93 "

Filipecz János, mini

Kohlmann vérmetsző

Művészet 1903. 330.

Kohlman R

Landway Master

Resin. 16°

Kohlman metz

Kohlmann

Trencsin megyei köz-ep.
Rezi. fol. Huczol.
1839. Regélő 2 szám.

Kohlman Kreznetsö

Rézmetszetek a Honmüvész

1840. évf. ban.

1. sz. 3 sz, 5, 8, 9. 11. 13, 15, 17, 19.
21, 23, 25, sz. 27 sz, 29. 31. 33, 35, 37,
39, 41. 43. 45, 47. 49. 51. 53, 55, 57,
59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75,
77, 79, 81, 83, 85, 87, 89,
91. 93, 95, 97, 99. 101, 103 sz

Irod.

Felszolítás az emberbaratokhoz. Honmüvész 1840. 420. l

Budapesti napló: Jelenkor. 1840.
54. sz.

Kohlmann

vézmetsző.

A „Honmüvész" az 1834-ki pesti „mükitételről szólva felemliti, hogy a kiállitáson több képe és „több nyelvbeli csinos tráspéldányai" voltak kiállitva.

Müvészet, 1903. 330. l.

Kohlmann

rein -

l.

Schoen Pest - Buda

6i. l.

Érkezett 1904 október 7.

751/1904 (Budapest 1904 október 4— 3981 ő. a.)

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke felvilágosítást ad az akadémiai könyvtárnoknak a könyvtárnoki tanfolyammal szemben követett eljárása felől (Az Akadémia elnökének 1904 X/18)

Kohlmann

vérm. 1838

l.

Schoen Deákteri

6. l.

Kürti Gyula, fogorvos IX. 91, 92

Kohlmann

vérm.

l.

Ransnépvivód

28. l.

Kohlmann

vézm.

l.

Horváth Árvíz

377. l.

Kohlmann

rém –

Gyermekdivat.

Hornuvész 1838. 47. 7.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört –

V. k. Bp. é. n. 248.

670. l.

Kohlmann

Stab. IV. 40, 47, 53,
106, 107

9646. C. Pfeiffer

Sz. Frankfurtban 1769-ben. + Wienben 1829. március, 26-án

Batsányi János.

Térdig, jobbra fordulta és fatövében ülve tojásdad medaillonban van ábrázolva. Haja kissé göndör, bajusza és szakálla leberetvált. Jobb kezében nyitott könyvet tart, balját térdein nyugtatja. Körülcsavart nyakkendője fehér, mellénye hajtokás, kabátjának magas gallérja lehajtott. Köpenyegét bal vállán átvetette, magas kalapja térdénél látszik. A háttér sziklás vidék vizeséssel. Felirata a kép alatt: »Batsányi« és alól balra: »G. V. Kininger del.t«, jobbra: »C. Pfeiffer sc.t«

779

Kőnyomat, méretei a ~~vk.~~ vonalkeretnek 28.6:23.6 cm. — by lels sz. 487. — Átvetetett

1897 december 2-án (428/97). — Tudomásul vétetett

Kohlmann rézmetszo

1834. 27. füzet után: XIV. Divatkép. „Kohlmann"
„Parisból (látus) ról"
30. XV. " " —"—m.
32. XVI. " „D.P. metz".
34. XVII. " „Kohlmann L. metz".
35. XVIII. Divatkép "
37. XX. " "
39. XXI. " "
41. XXII. " "
43 XXIII. " „L. K. sc".
45. XXIV. " „Kohlman L. metz".
47. XXV. " "
49. XXVI. "
51. XXVII. —"—

végig Kohlmann metszetei.

1834-től kezdve külön rovatokban foglalkozik a művészeti eseményekkel.

Akad: nincs!

Honmüvész (a Regelő társlapja)

Egyet. Evt. nem teljes Mellékletek Sivágva 1833 (teljes) – 37. (Egyet. Evt.)

1833. máj. 26. szám. 127. l.: „Első lófuttatás a pesti gyepen. – Vegbe ment 23-án dél elött 10 orakor kezdödvén illy renddel:" –

1833. május 33. 135. l. Második lófuttatás a pesti gyepen. Vegbement máj. 27-én délután 4½ orakor, startott 7½-ig" –

1833. 72. sz. mellett „Kisebb luxori obelisk" rajza. Körajz.

53. sz. 426. p.: „Buda népülése!" –

1834. 13. füzet febr. 13. p. 100.: „Sammlung von Lithographien nach den vorzüglichsten Gemälden der königl. Galerie zu Dresden 1. a. t." Előfizetni lehet Pesten Grimm V. népmüárusnál. —

c/.

Mária Dorothea fhgnő:

Derékig, hétnyolczad jobbra. Haja oldalt fodoritott, fülbevalói hosszukásak s nyakéke kettős gyöngyfűzér. Bő újú ruhája ki van vágva s derekát öv szorítja. Felirattai a kép alatt két sorban:

„Mária Dorothea
magyar ország nádorispañéja"

alól jobbra: „Kohlmañ m"

s legalól jobbra: „1835. 70. Regélő mellé"

Acélmetszet, nagysága az alaknak 11.5 s az acél lapnak 20.8: 14.1 cm

Methette: Kohlmann Károly.

Ltfra 7877.

112/93 № 251.

József-nádor:

Mellig, hétnyolczad jobbra. Teje elől kopasz, haja rövid, bajusza lenyírott s arcza leberetvált. Nyakra valója felett szalagon az aranygyapjas rendet viseli s jobb vállától bal csipője felé (a szt. István) rendszalagja vonul, melynek csillagja mellét díszíti. Aranypaszomántgallerú atillaja s a bal vállára vetett prémes mentéje gazdagon zsinórzott. Felirata a kép alatt két sorban:

„József.

c. k. főherczeg, magyar ország nádora"

alól jobbra: „Kohlman metsz."

legalól jobbra: „1837. 25-dik Regélő mellé."

Acélmetszet, az alak nagysága 10.2 s az acéllapé 20.8 : 15.3 c/m.

Metszette: Kohlman Károly

Ltsza 7867.

112/93 N° 253

Vidéky Marie szobrász

Édesanyám, szobor

M.Képzőművészek Egyesületének kiáll. Esti Ujság.
1943, jun. 8. 7 l.

MDK

Vidéky Mária szobrász

Budai Szépműv. Társ. kiáll. Budapesti Hirlap /dátul levágva/

MDK

Vidéky Marie

F.K: Magy. képzőművésznők kiáll. Református Élet, 1943, jun. 12. 12 l.

Videky Mária

rajzairól jelent meg
az alábbi könyv.

Rónay Mária:
Nyári élmény. Hungária Könyvkiadó Budapest.
Ism.
Soproni Szemle
1943. 73. l.

Vidéky Mária

Ferenczi István: Magyar üstökösök

KÓKAI kiadás

Nagyjaink kicsinykorukban. Rákóczi, Széchenyi, Wesselényi, Deák, Tompa, Bólyai, Gárdonyi stb. fiatalkorának legjelentősebb évei, mely sorsukra és továbbfejlődésükre nagy hatással volt. Fiúknak, lányoknak egyaránt alkalmas nagy nevelőhatású ifjúsági könyv. Vidéky Mária rajzaival.

Ára kötve kb. 16.—

35

Karácsonyi könyvek 1943

beszámolója.

43.évi december hó 1.-én.

Dr.Cholnoky Jenő s.k.

egyetemi tanár,
elnök.

Vidéky Mária

Férfi arcmás c.
szobormüve repr.
Képzőmüvészet
1935. 82. sz. 64. l.

A Budai Szépmüvészeti
Társulat téli reprezenta-
tiv tárlatáról

kr.
ásszárga

2 kr.
oxid

3 kr.
sárgászöld

3 kr.
kékeszöld

Vidéky Mária

Rónay Mária

NYÁRI ÉLMÉNY

A Felvidék, Kárpátalja, Erdély bebarangolása után a Dunántúl történelmi érdekességű városait és a Balatont tűzik célul a ma már országszerte nevezetes és kedvenc országjáró lányok, a VII. b. diákjai. Ebben a kötetben is tengernyi mulatságos kaland esik meg velük, de testben felfrissülve, lélekben és szellemben meggazdagodva térnek haza boldog vakációjukból.*

Vidéky Mária rajzaival.

Kötve P 5.20.

RÓNAY MÁRIA

ORSZÁGJÁRÓ V. b.

HUNGÁRIA KIADÁS

Az V. b. legjobb tanulói, élénk, okos és jókedvű lányok, tanárnőjük vezetésével bejárangolják a dicső multú Felvidéket és a vadregényes Kárpátalját. Sokat látnak, sokat tapasztalnak és pompásan szórakoznak, mert vidám kalandokban bővem van részük.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 4.—.

Vidéky Mária

Rónay Mária: Nyári élmény. Hungária. (Kötve 5.20 P).

A Felvidék, Kárpátalja, Erdély bebarangolása után a Dunántúl történelmi érdekességű városait és a Balatont tűzik célul a ma már országszerte nevezetes és kedvenc országjáró lányok, a VII. b. diákjai. Ebben a kötetben is tengernyi mulatságos kaland esik meg velük, de testben felfrissülve, lélekben és szellemben meggazdagodva térnek haza boldog vakációjukból. Az értékes ifjúsági leányregény szép képeit *Vidéky Mária* készítette.

(1942)

Vidéky Mária

Szobrász

l.

Budiparvajzisk

1933-34. 39-P-

itvány.

Bizottsága Mihalik Sándor magyar nemze-

Videky Mária

Nobrai

Pestszentlőrinc

Lőcse u. 17

MKSz 1947

MDK

Vidéky Mária

Kiállitások. Független Kritika, 1935. márc. 1.
5 l.

Videmann István M.D.K.

A szekszárdi rendelőintézet építésvezetője

fepr.

Te rvező: Vass "lbert. Tervezés ideje: 197-58. épi-
tés kezdete: 1959. febr. befejezése: 1961 febr

Magyar Építőművészet 1962 / 5. .9-21.1.

Videmann János

ötv.

laisa

Arch. Ért

1909. 435

VIDEMANN János kassai aranymüves. Egerben 1823-
ban való letepeledése ellen tiltakozik --+
Hauser és --+ Plechl ötvös.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Videky Mária

1916/17 – 1918/19

Ferkèpzomfoiskàvk

146.l.

Vidéky Mária

szül. Budapesten 1899 jul.
6. Rkath. 4 felsi leányok
és 3 iparrajzisk.

1916/17 I. elsőéves mű-
vésznők Glatz O.
1916/17 II. elsőéves Rad-
nai Béla
1917/18 I. másodéves n.o.
1917/18 II. " " —
1918/19 I. harmadéves n.o.
1918/19 II. " —

Haszlinger József főreáliskolai tanár

VIII. 188.

Vidéri Mária

Műveivel nevezel a
Budai Népművészeti
Társulat öni táslatán.

N. Ü. 934. XI. 8.
m. 934. XI. 4.
P. H. 938. XI. 4.

Vidéky Mária

Katol.Szemle.1943.215-16.l.

Vidéky Mária

Katol.Szemle.1942.377-78.l.

MDK

Vidéky Marie

Édesanyám

A magyar képzőművésznők egyesületének kiáll. a N. Szalonban. Uj Magyarság 1943. jun. 8. 13.1.

MDK

Vidéky Mária, festőm.

A főiskolán Rudnay Béla növendéke volt. - Fiatal és tehetséges. -Ösztöndíjas növendék./ 1919-ben befejezte tanulmányait, műtermet bérelt és megkezdte gyurni az agyagot.
"Ifjuság 1933"c. kompozicija egyik legkiválóbb alkotása.
"Édesapám", "Édesanyám", "Lency" c. portréi előtt meg kell állni. -Közeéjövőben kollektiv kiáll.-t rendez.

Szász Károly: Müteremlátogatás.

Művész-Élet. 1936./6-2./sz. 10.1.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

M.D.K.

Videmann János, kassai aranymüves

Egerbe való betelepítése ellen 1823-ban tiltakozik Hauser és Plechl otvös.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország Müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk. : Dercsényi Dezső.
Bü. 1969. Akadémiai Kiadó, 380. old.
+415. "

M.D.K.

Vidmann János, czüstnüves

egri letelepedése ellen, 1823-ban viltakozik Kauser Ignác és Plecke Gáspár. [Vidmann neve a → jel ellenére sem szerepel az Adattárban.]

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

337. old.

M.D.

VIDER Eta

192[illegible]-ben Nag bány n a szabadiskola [illegible]gja

Réti: [illegible]agybánya.. 337-1.

K. D. V.

VIDER Éva

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. e

Vider Ferenc, Karolos

M.D.K.

neve 1834-ben szerepel
az egri adóösszeírásban.

Heves megye műemlékei I. Irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső. Bp. 1969.
Akadémiai Kiadó

415. old.

VIDER Ferenc szalóki ácslegény. Egerben 1752-ben --+ Wildinger Illés ácsmester segédjeként szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

VIDER Ferenc lakatos. Egerben 1834-ben szerepel a városi adóösszeirásban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

VIDER Sára

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.l.

VIDER Sára

M.D.K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

1927.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 338.e.

S. VIDER Sára

M.D.K.

- 1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 338.l.

M.D.K.

VIDER Sára

1925-ben Nagybánya szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.. 337.1.

VIDER Sára

M.D.A.

1929-ben Nagybánya a Szépművészeti Iskola helye.

Réti: Nagybánya... Bp. 1934. 30.l.

M.D.K.

VIDER Sára

1928.ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 339.l.

Videriki rk. pléb.

templom

(szepes vm)

Div Felsőm

379. l.

gős helyreállitást követel. A
a templom különleges műemléki
/1945 sz.alatt felkérte Budap
az Országos Építésügyi Kormán
munkálatait saját hatáskörükb
ta, hogy a munkálatokat szakta
széről is támogatni fogja.

Tekintettel a templ
lékek Országos Bizottsága tis
a helyreállitási munkálatok m
sitáshoz szükséges anyagi fed

2

Vidermann József Festő
nemet polgárjogot
nyert tegeden 1830-
ban.

ired

Polg Reged

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat ...

Magyar királyi államvasutak.

Viderschleyer Márton, ácsmester

Egerben 1752-ben Wildin
ger Illés segédjeként szerepel

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső. Bp. 1969.
Akadémiai Kiadó

415-416 old.

M.D.K.

Vidman Károly, asztalos

Közreműködik az egri püspöki palota kiépítésénél, melyre Carlone 1715-ben kötött szerződést Erdődy püspökkel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

124. old.
+ 416. "

M.D.K.

Vidmann Károly, asztalos

1715-19 között az egri püspöki rezidencia asztalos-munkáit végzi.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1960. Akadémiai Kiadó, 416. old.

VIDMANN Károly asztalos. Az egri püspöki rezidencia asztalos munkáit 1715-19 között ő végzi.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vidman Károly

asztalosmester 1715-19 között az egri Széchenyi u. 1-5. sz. érseki palotán dolgozott.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4941

MIK

Vidolovics Lajos

lásd:

Villányi /Vidolovics/ Lajos

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs 1959.

MDK.

Vidolovics László

Kiállitási hir

Jövő mérnöke 1967 máj.2o.

VIDOLOVITS László építészmérnök

91 7. 14

Új Művészet

VIDOVITS

MDK

Vidolovits László

szerepelt az építészhallgatóknak a kollégium társalgójában rendezett kiállitásán.

"Pécsi impresszió"

"Vitorlások"

- ÉVI- : Egy kiállitásról.

Jövő Mérnöke 1964. márc. 9.

M.D.K.

Vidi Ferenc
festő

1767-ben festette a szentkereszúti képeket.

Bachó László: A gyönygyösi templomok története. 71l.
A Ferencrendiek templomának története

M. D. K.

VIDI Ferenc festő

1763 Fülek oltárkép szegn.

1770 Gyöngyös Kálvária t. Krisztus ostorozása oltárkép

1767 Gyöngyös Ferences t. keresztúti képek,

1767 Csátrafüred, oltárkép

1771 Gyöngyös Szt. Bertalan t. oltár festése és aranyozása

Garas XVIII. 27 145, 170, 171, 182, 258. l.

Vidi Ferenc

gyöngyösi festő oltárképe az erdőkövesdi rk. templomból. 1750 körül. Reprodukció.

Voit Pál stb.: Heveszmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

6881

Vidi Ferenc

---

valószínű festője az Erdő környéki templom főoltárképének, 1750 körül.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei I.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest 1972.

6910

Francesco Vidi

Gyöngyösön és környékén ízes magyar viseletű és típusú nemeseket festett pentképeire.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

531

Vidlás (Villás) Görgy, ács M.D.K.

Egerben 1766-80 között szerepel az adózók névjegyzékében.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

VIDLÁS /VILLÁS/ György egri ács. Egerben működik a városi adóösszeirás szerint 1766-8o között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Vidi Ferenc
festő

1771-ben az oltár festéséért és bearanyozásáért 90 forintot kapott.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története 31 l.
Szent Bertalan templom története.

M.D.K.

Vidi Ferenc
festő

1767-ben a kápolna oltárának a kipét
készítette el.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 172 l.
A benei (mátrafüredi) kápolna.

M.D.K.

Vidi Ferenc
festő

1471-ben a Nagytemplom oltárát festette és aranyozta, valamint Jézus megostorozását ábrázoló oltárképet festett.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 138 l.
a Kálvária-templom története.

VIDI Ferenc olasz származásu gyöngyösi piktor, képiró. Először 1762-ben szerepel Gyöngyösön, amikor/a/várostól/Csintalan László/visszatartott házát bérbekapja. 1763-ban való a füleki templom szignált oltárképe /Garas p.258./. 1764-ben Haller Sámuelnek dolgozik és egy ráma aranyozásáért és egyik „Piruts" /?/ eleinek zöldre való festéséért 2 forintot kap. /OL.Orczy lltár./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

1766-ban Vidi Ferencet a kvártélyos tartásától és a városi és a megyei terhektől felmentették, ugyanezen évben a gyöngyösi benei kápolnában az oltárt és a keresztet aranyozza. A ferences templomban Gyöngyösön keresztuti képeket fest és megfesti a mátrafüredi templom oltárképét 1767-ben. /Garas p.258./Vidi Ferenc mint gyöngyösi képiró 1769-ben ismét a Haller házban dolgozik, ahol egy képrámát fest és aranyoz.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Gyöngyösön 177o-ben, illetve 1771-ben a kálvária templom Krisztus ostorozásának oltárképét, illetve a Szent Bertalan templom oltárának festését és aranyozását vállalja. 1773-ban az gyöngyösi Haller-ház kápolnájába /?/ Szent Vendelinus képének reperálásáért és rámájának aranyozásáért vesz föl pénzt, 1775-ben ugyanott 2o képrámát aranyoz. További hasonló munkája 1782-ben a gyöngyössolymosi rk. templom toronygombjának bearanyozása volt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

1784-ben 24 forintot vesz föl a városházán tett munkáiért, ugyanebben az évben egy másik helyen arról értesülünk, hogy a város uj házához cimert készitett. Ugyancsak ekkor a „normális iskolába pingált normalis táblákért" 3 ft-ot vesz föl. Utolsó hirünk róla 1791-ből való, amikor 12 forintot kap "az ifjuság theatrumján tett piktori munkájáért".

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vidi Ferenc

gyöngyösi festő

A gyöngyösi ferenc-
rendiek templomának
keresztúti képeit
festette 1767-ben.
1771. a gyöngyösi Szt.
Bertalan-templom
egyik eltárának fes-
tésére és aranyozásá-
ért 90 frtot kapott.

Bachó gyöngyösi templ.

31, 71. l.

1547

Gyüjter

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Eger.	Dobó István szobra	

M.D.K.

Vidi Ferenc, piktor

... 1769-ben ismét a Haller-harban dolgozis-
chol egy képrámát fest és aranyoz. Gyöngyösön
1770-71-ben a halvária templom Krisztus
ostorozása oltárának képét -, és a Szt. Bertalan
templom oltárának és ~~aranyozásának~~ festését és
aranyozását vállalja. 1773-ban a Haller-hár
kápolnájában (?) Szt. Vendelinus képének restau-
rálásáért és aranyozásáért vesz fel pénzt. 1775-
ben Gyöngyösön 20 képrámát aranyoz. 1782-ben

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemlékei topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

./.

416. old.

M.D.K.

Vidi Ferenc, piktor

... a gönyös solymosi templom torony-gombját aranyozza. 1824-ben 24 forintot kap a város korán végzek munkáért. Utolsó kis róla 1891-ből való, amikor 12 forintot vesz fel az „ifjúság theatrumján" tett piktori munkájáért.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

416. old.

M.D.K.

Vidi Ferenc, festő

műveinek tulajdonítja - feltételesen - a szerző a domonyi templom Mária születését ábrázoló oltárképét. (1775. körül).

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topoggáfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 617-618. old.
+648. á.

M.D.K.

Vidi Ferenc, gjöngjösi festő

nüvének tulajdonítja ^ szerző (?-jellel) az abasári templom liet mellékoltárának képeit.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topografiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 462. old.

M.D. 2/1

Vidi Ferenc
ikonfestő

1790-körül szerepel gyön-
gyösön, egy ikonja a váci
görögheteli templomban ma-
radt fenn.

Somogyi Árpád: Orhida hésőbíránci festészete és Magaris
(szerz)

Művészet, 1967. május – 7 kap

Vidi Ferenc

gyöngyösi festő

1767. festette a
berci (mátrafüredi)
kápolna oltárképét
a gyöngyösi varga-
céh költségén. A
városi tanács a képpel anyi-
ra meg volt elége-
ve, hogy külön 10 fo-
rinttal jutalmazta
a festőt.

Bachó gyöngyösi templ.

172. l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényképész		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Vidi Ferenc

gyöngyösi festő

körül

1770 festette a Jézus

megostoroztatása

c. oltárképet a gyön-

gyösi Kálvária-

templom részére.

Bachó gyöngyösi templ.

138. l.

nénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Lénykép,		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

dr. Vidolovits László, építész

Művészeti foglalkozások, vizuális játékok:
minden kedden 17.30-kor, a MNG előadótermében.
(B. ép. fszt.)

dec. 16.-án: „A kibernetikus gép mint a művész elképzeléseinek eszköze". Beszélgetés-Molnár
v. József festőművésszel.

dec. 23.-án: A városképet alakító berendezések és a szabadtéri művészetek kölcsönhatása. Vendég:
dr. Vidolovits László építész.

A Magyar Nemzeti Galéria Programja.

1980. December

Vidolovits László, építész

B. L., BUDAPEST. „Hibás képaláírással jelent meg egy rajz az ÉS múlt heti számának 6. oldalán. A helyes szöveg ez lett volna: **Vidolovits László hagyatékából.** Vidolovits László építész és képzőművész volt, aki fiatalon, néhány hónappal ezelőtt halt meg az NSZK-ban. Noha külföldön élt, állandó kapcsolatot tartott fenn itthoni kollégáival, s részt vett a **Tisztelet a szülőföldnek** című kiállításon, a Műcsarnokban. Készült arra, hogy előadásokat tartson Magyarországon a kortárs építészetről, egy nagyobb tanulmánya pedig sajtó alatt van a Magyar Építőművészet című folyóiratban." Amíg igazi méltatója nem akad Vidolovits Lászlónak, legalább e helyreigazítás ürügyén megemlékezünk róla.

—: Szerkesztői üzenetek

2.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. jan. 11. XXIX/2

Vidombáki templomvár

Barcaság

l

Gaali II. 242. l.

Vidombáki

templom - kastély

(Németül Weidenbach)

a Barcaságon

Kővári Erdélyeml.

247. l.

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

716. Nagy Sándor.

(látható, kissé) fordult.)

Mellig, jobbra ~~néz.~~ (Keblé
~~tollal.~~ Hosszu haja, szemöldöke és baju
beretvált. ~~Nyakravalója~~ fekete paszomá
fehér köpenyeget visel.

Vászon, méretei 71.3: 58
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

Kalapot fehér tolla
nyakravalót,

904:V.5.

Vidombáki kehely

a gulafehérvári
kincstárban

Gótikus

l.

Battlyancum

I. 79, 80, 81. l.

Viselet kép.

Gyalogosok.

Egész alakban, egy
korlat közben, két sorban, ti
reléssel vannak ábrázolva. J

alól jobbra: No. 20

Szines könyomat, mé

Sz. n.
189-
Át. le

Vidonyi Jenő

butosterverő

1932-33.

Iparmisk Évk.

1930-34. 46. l.

Der Ausschuß des Tages für D

Vorsitzende:

Geh. Reg.-Rat Prof. Dr. und Dr.-Ing. e. h. Clemen-Bonn;
Wirkl. Geh. Rat Staatssekretär a. D.
Freiherr von Stein-Berlin;

Stellvertretende Vorsitzende:

Prof. Dr. Fuchs-Tübingen; Prof. Dr. Sauer-Freiburg i. Br.

Geh. Reg.-Rat Prof. Dr. Bestelmeyer-München; Geh. Hofrat Prof. Dr. Beyerle, M. d. R., München; Geh. Rat Dr. von Bezold-Bernried; Hessischer Gesandter Dr.-Ing. e. h. Freiherr von Biegeleben-Berlin; Oberamtsrichter Bogenhard-Weimar; H. Cuno, M. d. R., Königsberg i. Pr.; Graf Degenfeld-Stuttgart; Prof. Dr. D. und Dr.-Ing. e. h. Dehio-Tübingen; Ministerialrat Dr. Donnevert-Berlin; Architekt Effenberger-Breslau; Prof. Dr. D. Ficker-Halle; Prof. Dr. E. Fischer-Freiburg i. B.; Prof. Dr. Th. Fischer-München; Geh. Legationsrat Frisch-Berlin; Ministerialrat Dr. Gall-Berlin; Landeskonservator Dr. Goeßler-Stuttgart; Geh. Reg.-Rat Prof. Dr. Goldschmidt-Berlin; Geh Hofrat Prof. Dr. und Dr.-Ing. e. h. D. Gurlitt-Dresden; Provinzialkonservator Pfarrer Hadelt-Alt-Wette; Generalkonservator Dr. Hager-München; Generaldirektor Prof. Dr. Halm-München; Prof. Dr. Hensel-Bonn; Museumsdirektor Dr. Hensler-Dresden; Konservator der Kunstdenkmäler Preußens, Ministerial-

Vidor

pesti ékszerész csinos koronázási emléket készi-tett melltűk, fülbevalók, óralánicok alakjában, melyeken, dombormüben a kardvágást tevő király alakja látható.

Nefelejts 1867. 279. l.

~~Vidor~~ Vidor, ötvös

Vidor pesti ötvös különféle

koronázási emlékeket készített, melltűt, fülbevalókat, óralánczot, medaillonokat, melyek első arany lapján dombormüben a lovaglo palástos koronás királyt tünteti fel a kardvágásokat oszt[redacted]va: az utóbbiakba a magyar korona hü képe van befoglalva. 1.)

1.) Hazánk s a Külföld 1867. év 24 szám
borítékán

MDK

Vidor Emil

A kamarai épitkezések autonomiája. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1926. szept. 1. 14o.l.

MDK

Vidor Emil és Opaterny Flóris

az aradi rk. templom tervpályázatán 1913-ban pályamunkájukat megvásárolták

Magyar Épitőművészet 1913. 5. sz. 32.l.

VIDOR Emil

Bajza u. 37. – Tendvay u. 7. – Bainville János villája (egyka Hunán Adolf mintaszerű) 1925-27-ben Davidson Horace megbízásából átápitil.

Gábor E

Müvtört Ért. 1990 1'2 35.

ısztottak. Az
események
ínek és szín-
róbált vala-
ez óhatatla-
vezetett. A
uszát állítja
özelítésben a
színészi ala-
nek.
ıs tere, és az
ıség Kerényi
ís felé csábí-
színpada egy
körívből áll,
etlenül moz-
ülkékre osz-
ben, a libbe-
ögött játszó-
a külső kör-
forognak a
özéppont kö-
itűnő ötlete,
., akármelyik
ıdot, mindig

pét.

Az előadás egyik szilárd pontja Juhász Jácint bencés apátja, s Juhász később mint püspök is hiteles és korhű tud maradni. Székhelyi József játékmester helyett csak játékos. Dunai Tamás és Cseke Péter mindegyik szerepében kitűnően komédiázik. Báthory Susánna, a szajha hercegnő több mint személy, szimbólum. A legszerencsétlenebb sors neki jutott az iszonyatban. Bartal Zsuzsának a darab végén egy pillanatra sikerül felvillantania a szerep tragikumát.

A kétfejű fenevad majd ötszáz éve aktuális téma ezen a tájon. Ma éppolyan időszerű e darab, mint megírása idején, 1968-ban volt, mégsem tudott igazán közel kerülni a nézőkhöz. A Petőfi Csarnok-beli előadás sem érte el, hogy a költő rettenetes, tündéri és játékos komédiája rangjának, valódi értékének megfelelő helyét elfoglalja a színházi közönség szívében.

gezzük le – nem baj. Nem lehet mindenki mindig, mindenhol jelen. A kiállítási tér korlátozott; a túlzsúfoltság zavaró lenne.

De a zsűrimentesség legnagyobb előnye: a „kizsűrizés" lehetetlensége; az, hogy semmiféle tábornak, klikknek nem volt alkalma „túszszedésre", a „ti akkor kihagytatok minket, most mi szórunk ki titeket" reagálásokra és ténykedésekre. Az eredmény, az összbenyomás, a „színvonal" pedig, ha emlékezetem nem csal, talán még jobb is, mint a zsűrizett országos tárlatokon lenni szokott.

Mégse feledjük: kiégett talajon, járványok, csaták, viharok, tizedelések után vagyunk. A pillanatnyi helyzetképet bemutató mostani tárlat alkalmat ad arra, hogy sebtében leltárt készítsünk, mink maradt, mire alapozhatunk, hogyan léphetünk tovább.

Biztató, hogy a sok évtizedes tékozlás, önpusztítás következtében se veszett ki egészen a mesterségbeli tudás és igényesség, semmilyen műfajban. Az utóbbi évtizedek sokféle „irányzata" próbálta ugyan bizo-

ban meg
lönböztet
rich Fer
anyag, a
szépsége
hatoló ék
tes művé
Varga G
agyaraka
kissé biz
magára
(Onagad

A fest
múzeum
és szürre
szuggesz
zöld, sár
épülő o
Nem kev
szas szer
vüli pre
vászna,
lékére ké

Az idő
között m
olyanok
azaz nap
lethettek

VIDOR Emil

BOR Ferenc: Vidor Emil.

ELTE Szoldaky.

úr könyvének gazd
talmát.

Vidor Emil MDK

Budai villa hallja, vizf.

Bérpalota a Liszt Ferenc téren, vizf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Vidor Emil műépitész

Fasori lakóház. Fénykép.mgt.
Hall. " "

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat. 84.l.

MDK

Vidor Emil

Építészet és Iparmüvészet 1912. 11. sz. 3.l.

MDK

Vidor Emil

Zsidótemplom és kulturház terve, a tav. kiállitáson.

Becz Jenő műépitész cikke.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 101.lap

MDK

Vidor Emil

Képzőművészet, 1935. 12.o. kép

VIDOR Emil építész

LEHNE, Andreas - PINTÉR, Tamás: Jugendstil in Wien und Budapest. Wien : Edition Wien, 1990 26,83,84,91,94,95,127,129,13o. és ill.

VIDOR Emil építész

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 57, 211-215.p. és ill.

Vidor Emil

Vidor Emil terverte a Salgófarjáni téti temetőben 1910-ben Tószegi Freund Vilmos és családja sírmelléket.

Lyka Károly: A temető müvészete.
MÜVÉSZET, 1976. január - 29.oldal.

MDK

Vidor Emil épitész

népies családi ház terve

Kárpáti Az Magyaros épitészeti...kiáll. a N. Szal.-ban. Magy. Iparmüvészet, 1930. 164 l.

Vidor Emil

építész

Ujvidék L.

950. l.

MDK

Vidor

Farkas I.:A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és művész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936. máj. 21. 11.1.

Vidor Emil, építész M.D.K.

a terverő és vezető mérnöre a Palatinus Rt. Porsonyi-uton létesítendő nagyszabásu épiske-zézének, minek folyamán egy 3300 nagyszögöles telken 1,2 drb. 5-emeletes bérház fog épülni

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

jul. 5. sz. 13. old.

M.D.K.

Vidor Emil, épitéz

a hét egyenkint 1000 K-val
jutalmazott tervek egyikét
nyujtotta be a Magy. Keres-
kedelmi Csarnok pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.
nov. 6. sz. 14. old.

MDK

Vidor Emil müépitész

Vasárnap felavatták Vágó László épitőművész siremlékét. A Reggel 1935. nov. 18. 8.l.

MDK

Vidor Emil müépitész

Budai villa verandája

Hall kandallója

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 85.1.

Vidor Emil mesplèges

Rudel villa versendaja

Hall kamdallója

Kmf. Ipir. tav. mádil. Kmf. 85.1.

MDK

Vidor Emil müépitész

Budai villa hallja, vf.

Bérpalota a Liszt Ferenc téren, vf.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 85.l.

Vidor Emil muepitsas

Emsei villa helija, vt.

Herpsiota s liast ferencsarsen, vt.

EMS. 1913. Kav. Kiadj. ars. Gyj.

MDK

Vidor Emil építész

Magánépitési ...engedély. Epitő Ipar, 1910. jun.19.
259. l.

MDK

Vidor Emil és Opatherna Flóris, ép.-k.
/Opartrony?/

Közös tervöket a zsüri megvette 500 koronáért.

A második kath.templom. terve i.- A zsüri döntése.
A rad.máj.17. A radi Közlöny. 1913. máj. 18.
3.1.

MDK

Vidor Emil és Opatherna Flóris, ép.-k.
/Opartrony?/

Közös tervöket a zsüri megvette 500 koronáért.

A második kath.templom. terve i.- A zsüri döntése.
A rad.máj.17. A radi Közlöny. 1913. máj. 18.
3.1.

MDK

Vidor Emil épitész

Magánép. eng. Bp. Épitő Ipar, 1910. jun. 26.
267 l.

MDK

Vidor Emil **épitész**

Magánép.eng.Bp. Vállalk.Közl. 1909. jul.14. 4.1.

MDK

Vidor Emil építész

Magánép. eng. Bp. Építő Ipar, 1909. jul. 18. 262.1.

MDK

Vidor Emil építész

Bp. városépitési problémái. Vállalkozók Lapja, 1933, nov. 16.

Vidor Emil

cvod

Magy Alp

132. l.

Kühnel Ernst: - Miniaturmalerei im islamischen Orient, Berlin, 1923. 8°. 68 p. 154 pl.

Vidor Emil

Az újabb építészeti törekvések. Írta: Vidor Emil. Magyar Hirlap, okt. 4.

1902

(Művészet 1902. 368. l.)

Kelta telepesek, dunántuli IV. 26, 27, 31

VIDOR Emil

PEREHÁZY Károly: Hochmann József budapesti vasműves.
=
Műemlékvédelem, XXXIV.évf.2.sz.1990 237.p.ill.

Vidor Emil tervei szerint készitette Hochmann J. a kaput a Honvéd u. 3.ban 1903-ban

t, murársky majster
795, keď robil murár-

Vidor Emil

Mennesarnok épülen Bjerst

1902 tav. kiáll. 385, 387, 388.
390, 391.

1902-3. téli kiáll. 578

1903. tav. kiáll. 503

1906-7. téli kiáll. 625

Kovács-olt. vasmunkák VI. 302.

Vidor Emil és
Opaterny Floris

pályatervét az aradi
rk. templom terv-
pályázatan 1913. ban
megvették -

Magyar Építőművészet

1913. 5. sz. 32. l.

szorosító műintézet
., Károly-utca 3. sz.
Telefonszám 1700.

FOTOKEMIGRAFIAI
ALAPITVA
1889
WESZELY

BU
V. Do
KLI
mindennemü képes nyomtatványokh
AUTOTYPIA · CHRO
FOTOTYPIA Ξ FOT
MINDENNEMÜ RA
HÁZON KIVÜLI FEL
TELEFON 98-8

MDK

Vidor Emil

Elek A.: A jövő Budapestje. Bpest városépitési problémáinak kiáll. A Pesti Városháza 1933. 1. sz. 14-15.l.

Vidor Emil MDK

Geni népszövetségi palota pályaterve I-IV.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Vidor Emil MDK

Az Erzsébet sugárut betorkolásának terve

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

MDK

Vidor Emil

A Magyar Epitőművészek Szövetsége 1909-évi közgyülésén Vidor Emilt választották második mesternek.
A tervpályázatok teljes purifikálására irányuló határozatnak megfelelően a jury kandidáló bizottságába is beválasztották.

Epitő Ipar 1909.maj.30. 22.sz. 202.l.

Vidor Emil MDK

Jubiláris épitészeti kiállitás a Mücsarnokban. Épitőmesterek Lapja. A Munkaadó. 1934. dec. 13.

MDK

Vidor Emil

Alpár Ignác Társaság megalakulása. Magyarság, 1936, márc. 1.

Vidor Emil MDK

épitész
Magyaros villa kapuja

Műcsarnok 1934.dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Vidor Emil

Építészet és Iparművészet 1912. 11. sz. 8.l.

Vidor Emil

Egger Gyulánè részére
Városligeti fasor 1 em. ház

Épitő Ipar
1910. 96. l.
(Magánépitési enge-
dések.)

LÉGRÁDY TESTVÉREK R. T.
NYOMDAI MŰINTÉZET
NYOMÁSA, BUDAPEST

Vidor Emil

építész

Arad

Magyar Építőművészet

1909. 3 f. (Gellért-
hegyi villa)

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Vidor Emil

ered

=

Magyar Építőművészet

1909. 8-9 sz. 22 l.

23 l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz...

Kelt ..., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Vidor Emil, építész

M.D.K.

a három egyenlő 1000 K-ás díj egyikét nyerte el a fővárosi új városháza elhelyezésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf. jún. 4. sz. 14 old.

MDK

Vidor Emil, a fegyelmi tagja

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.
Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

VIDOR EMIL

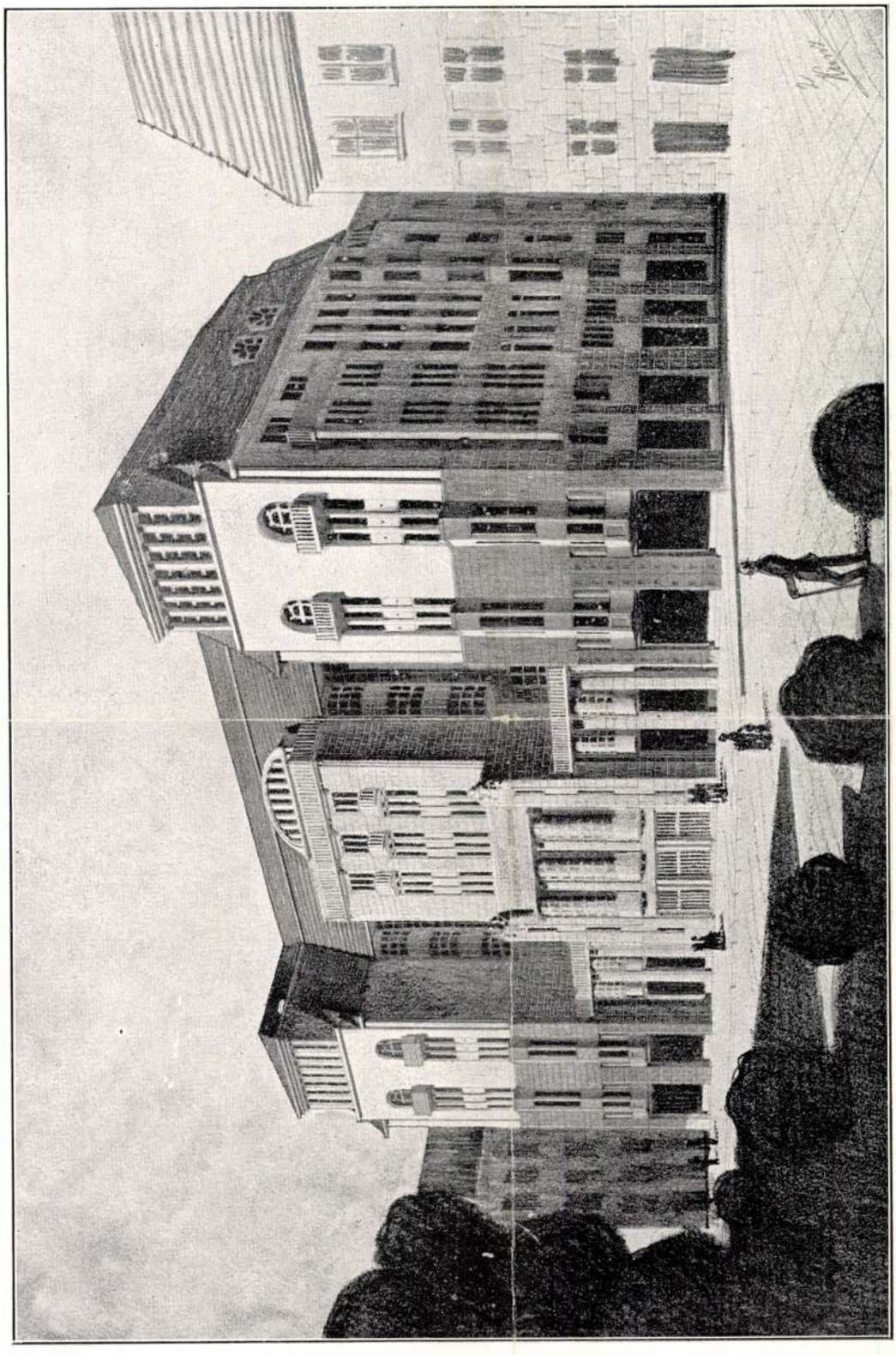

MEGVETT TERV TÁVLATI KÉP

Magyar Kereskedelmi Csarnok
terepályázata.

VIDOR EMIL

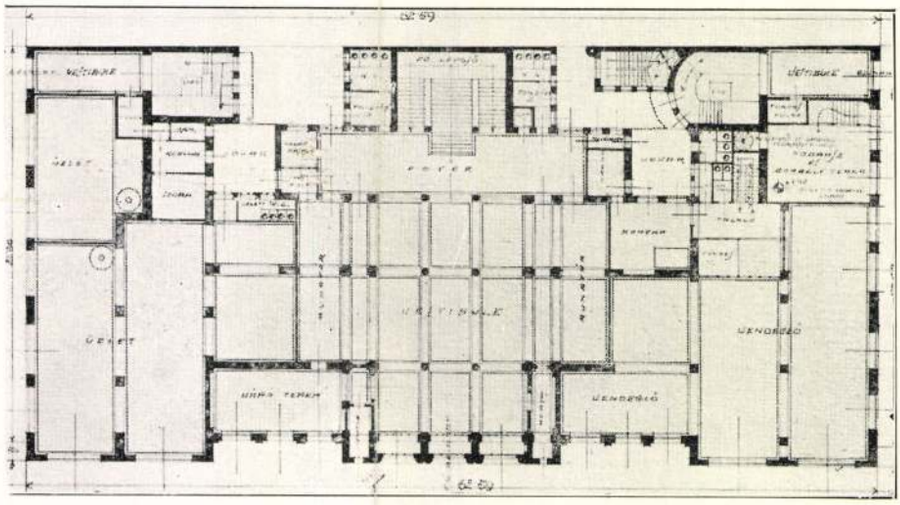

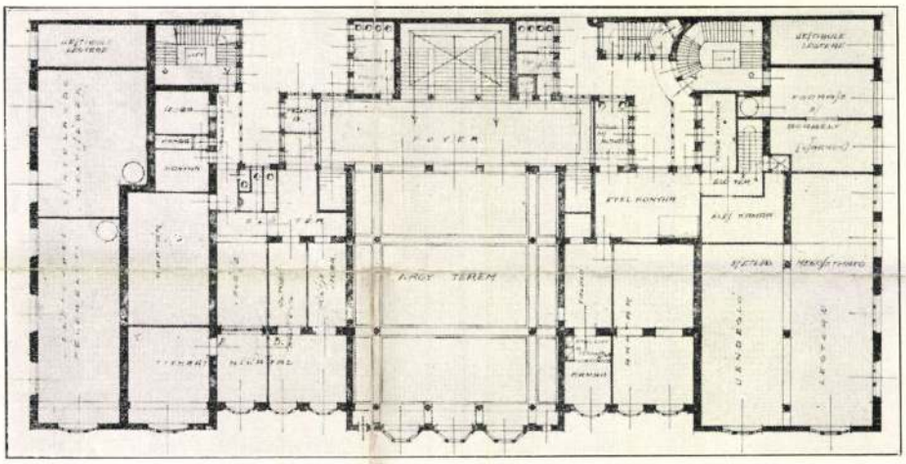

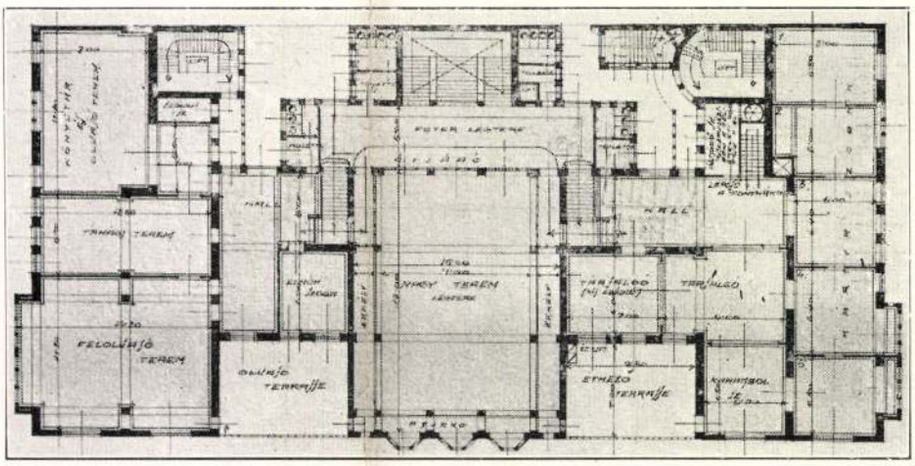

MEGVETT TERV

FÖLDSZINT — FÉLEMELET — I. EMELET

Vidor Emil MDK

B.B. ur bérpalotája, vizf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

M.D.K.

Vidor Emil, építész

terverte a Szabadság-
téren megnyílt „City"
kávéházat s annak vilá-
gító berendezését is.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

febr. 15. sz. 10. old.

Vidor Emil

Univerzita 1902 368

– 1913. 237

tervező

MD K

Vidor Emil, ép.mérnök

a M.É.Sz. első mestere. /a M.É.Sz. tisztujitó közgyülése. 1934.máj.29. választása szerint./

Az uj házadómentességi rendelet és az épitöipar sorsa. Vállalkozók Lapja. Bp. 1934.jun.6. LV.évf. 45.46. sz.

MDK

Vidor Emil épitész

Épitő Ipar, 1906. jan. 14. 16. o. Magánép. eng.

Vidor Emil

ép.

[illegible]

cvod

Magyar Pályázatok

1907. 1 sz. (Bedő Béla úr honvéd utcai bérpalotája)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..., 191...

...

tanu.

...

tanu.

Vidor Emil

építész

wód
2

Épitő Ipar 300, 301. l.
1913. 298. l. pálya

(V. E. díjazott terve
a budapesti város-
háza elhelyezésére,
képpel -)

123. kép. *Turchi, Alessandro: Pietá.*

—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1877., 20. szám. —

Vidor Emil

Műcsarnok épülen Bpest
1913. tav. Eiáll. 682, 689, 695,
696, 698, 699

Revai lex. 1914.
223. l.

Zsugoritott csontvár VI. 168.

Vidor Emil

Tőszegi Freund Vilmos és
családja sírja.

Szyka Károly: A Semető művészete.
Művészet, 1976. január – 29. oldal

VIDOR EMIL

DR. BUZA PÉTER

LUSTIG — VIDOR

„Az én egyik nagybátyámat – ott lakott az első emeleten – Szilárd Lajosnak hívták. Mélyépítési vállalkozó volt. Három gyerekkel. A legidősebb: Leó. Szilárd Leó. Ugye ismerős név? Az atombomba atyja itt élt a Fasorban"

Történetünk első helyszíne, a *Wurm-udvar*, a régi Pest egyik legnagyobb épülete. Három utcából nyílik bejárata: Dorottya utca 6. Szende Pál utca 4. Apáczai Csere János utca 15. Három házszám is jelöli a monstrumot, amelyet — igaz, akkor, 1821-ben még csak kétemeletesre — *Pollack Mihály* épített a gazdag vaskereskedő, Wurm János számára. E ház első emeletén lakott az 1840-es években *H. von Lewitschnigg* német költő — a sakkjáték szerelmese. Otthonában adtak egymásnak randevút a legjobb pesti „sakkisták": Szén József, Grimm Vince, Löwenthal János Jakab, akik elhatározták, hogy levélváltásos viadalra hívják ki Párizs városát! A viadal előkészületei sokak érdeklődését felkeltették. Lewitschnigg szobája szűknek bizonyult, a társaság levonult a földszintre, a kávéházba. És megalakult a Pesti Sakkkör, hogy neve is legyen a diadalra áhítozó kis csapatnak. 1843 májusától 1845 márciusáig tartott a kétfordulós mérkőzés. Pest mindkét játszmát megnyerte a londoniakat ugyanilyen arányban legyőző párizsiakkal szemben. Azóta jegyzik Magyarországot a sakkjáték nemzetközi börzéjén. Mindmáig a legjobbak között.

Az első mesterek közül *Grimm Vince* a legizgalmasabb egyéniség. A negyvenes években Monarchia-szerte emlegetik a nevét, a kávéházak zöld asztalainál úgy tartják, hogy az egyik legjobb whist- és a legügyesebb biliárdjátékos. Foglalkozását tekintve litográfus volt, szép kőrajzait a Magyar Nemzeti Galéria őrzi. Bécsből jött Pestre, 1823-ban. Nevelői állást vállalt, aztán írnokként dolgozott a Duna-Tisza Csatorna Társulatnál. Később műkereskedést nyitott, 1843-ban pedig megalapította könyvnyomdáját. A szabadságharc idején az állami bankjegynyomda litográfiai osztályának vezetőjévé nevezték ki. Itt készültek — személyes közreműködésével — a Kossuth-bankók, így aztán Világos után menekülni kényszerült. Előbb azonban még egy különös kaland szereplője: egyike azoknak, akik Szemere Bertalan irányításával Orsova mellett, egy bokor tövében elássák a koronázási jelvényeket tartalmazó ládát. Mint „szakmabeli", Grimm Vince készíti el a helyszínt rögzítő vázlatrajzot, ami aztán később Kossuthhoz kerül. 1853-ig őrzi a föld a titkot, s talán máig őrizné, ha a kincsek után lázasan nyomozó Kempen ügynökei végül is ki nem szimatolnák a rejtekhelyet. Grimm Vince akkor már megbecsült török állampolgár volt. Áttért az iszlám vallásra. Először Aleppóban élt, később az isztambuli pénzjegynyomda szolgálatába állt. Két évtizeden át készültek műhelyében a törökök papírpénzei. A hatvanas évek végén aztán hazatért Magyarországra. Csendes visszavonultságban élte le utolsó éveit, 1872 januárjában halt meg, Pesten.

*

A Cercle des Échecs-et legyőző sakk-kör jeles szimpatizánsai közé tartozik az országgyűlési ellenzék vezére: *Kossuth Lajos*, maga is a Wurm-udvarban lakik a nagy csata idején. Ide jár játszani a Nemzeti Színház ünnepelt karnagya, *Erkel Ferenc* is. Egy évtizeddel később pedig egyre gyakrabban ül itt a Nagykállóból elszármazott, szűkösen élő órásmester fia: Lustig Zsigmond. Nincs messze innen az Orvosegyetem, a Hatvani és az Újvilág utca sarkán, ahol majdani hivatására készül. Csak egy kis séta, s máris gyönyörködhet a hallatlanul izgalmas partikban, amelyeket másokkal együtt szó szerint: visszafojtott lélegzettel figyelt órákon át.

„A nemes játék iránti tisztelet oly nagy vala, hogy a húsz-huszonöt nézőtől körülvett játékasztaltól kiindult csend még a pincérekre is elhatolt. Mintha tegnap lett volna, úgy emlékszem rá, hogy midőn 1855-ben bementünk abba a kávéházba, melynek egyik ablakán át roppant sok embert láttunk, és sejtve, hogy talán az általunk régóta keresett Szén játékát nézik, elég ügyetlenül odasompolyogván a tömeg mögé, a pincér szinte súgva kérdé: mi a kívánságunk? Jó ideig tartott, míg a nesztelen csendben megtudtuk, hogy nem csalódtunk. Természetes, hogy szabad délutánjainkon rendszeresen felkerestük azt a helyet, ahol Szén, mint fővárosunk silányul fizetett levéltárosa, minden nap játszott. . ."

Így emlékszik vissza ifjúságára 1893. október 30-án, a Pesti Sakk-kör rendkívüli közgyűlésén Lustig — akkor már Vidor — Zsigmond. Magáról többet nem beszél — előadásának főszereplője a néhány hónapja halott Erkel Ferenc, a második pesti sakk-kör alelnöke, aki a legjobb játékosoknak is egyenrangú ellenfele volt. Ha az előadást történetesen Pest tekintélyes szemorvosáról, *Vidor Zsigmond*ról tartanák, a hazai sakk-történelem egy újabb érdekes fejezetét ismerhetné meg az érdeklődő, amelyben a nagykállói órásmester fia nem epizódszereplő. A második sakk-kört megalapító nemzedék legjelentősebb személyiségeinek sorába tartozott. Temperamentumos, mindig szép megoldásokat kereső játékos hírében állott. A szabadságharc bukása után hosszú ideig szó sem lehetett arról, hogy a régi „Párizs-verők" társasága találkoz-

A Wurm-udvar Apáczay Csere János utcai homlokzata

Budapest 1982/3

láttam, kitűnő volt a maga nemében. A Madách gimnázium növendékei az egész Tragédiát mutatták be, úgyszólván húzás nélkül. Eszmeileg hiteles és teljes Madáchot produkáltak. Ez az előadás nem csak úgy egyszerűen összeállt, minden egyes szerep megformálásán érződik, hogy rendezték, olyan igényesen és annyi elmélyült műgonddal, amelynél többet és jobbat aligha produkálhat műkedvelő csoport. E sikeres teljesítményben Lengyel Györgyöt, a darab főrendezőjét és Luciferét illeti a legnagyobb dicséret. De senkinél se éreztem, hogy tetszelgésre, hivalkodásra, pózolásra használja fel a dobogót. Mindenki, a tehetsége határain belül, a Tragédiát akarta játszani, Madách mondandóját közvetíteni." Hasonló hőfokon írt az előadásról Lontay László a Magyar Nemzetben: „*Ma is színpadképes mű a Tragédia — erről győződött meg a néző — ma is tanulunk belőle, a ma emberének is erőt, bizalmat ad.*" Valamivel később Rába György így írt az Új Hangban: „*Az iskola színjátszói a Nemzeti Színházat is megelőzve, felújították Az ember tragédiáját. Kulturális életünkben maga a merész vállalkozás is nagy tett, az előadás pedig gyönyörű volt. Már az első mondatok után feltűnt, milyen tiszta a gyerekek szövegmondása. Ahogy szín következett szín után, állandóan olyan világos és biztos szövegmondást élvezhetett a közönség, amilyenhez hasonlót, sajnos, igen kevés fővárosi színpadról hallhatunk. A gyerekek dikcióján átsütött az irodalmi élmény melege — alakításaikat alárendelték Madách minden gondolatának, minden szavának. Az ifjúság őszinte és páratlan rajongása fejeződött ki ebben, az ifjúságé, melyet még nem kápráztatott el rivaldafény, nem kapatott el személyes siker.*" Elismerően nyilatkozott Kodály Zoltán is, Bóka László pedig azt mondta dr. Fényi Andrásnak: élete legjobb, legigazabb Madách-előadását látta. S amire kevesen számítottak, a Népművelési Minisztérium is megmozdult. Maga a színházi főosztály vezetője hívta fel telefonon a negyedikes gimnazista Lengyel Györgyöt, akit az óráról hívtak fel a tanáriba. „*Lengyel elvtárs — mondotta — a maguk előadása nagyon elismerésre méltó. A falanszter miatt továbbra is fenntartom nézetemet a Tragédia vitathatóságáról, de sok kérdésben meggyőzött a maguk előadása.*" Az elvhű megnyilatkozás azonban csak a kétségtelen visszavonulást palástolta. Waldapfel József az utolsó előadások egyikén örömmel közölte a társulattal, hogy a Nemzeti Színház újra műsorára tűzi Az ember tragédiáját.

Mondhatnánk, itt a vége, fuss el véle. Úgy történt minden, mint a mesében. És hát, kit érdekel a legkisebb fiú sorsának további alakulása, ha egyszer háziasította már a hétfejű sárkányt, s úrrá lett az embertelenségen. Nyilván boldogan él, míg meg nem hal. Különben is, Szörényi Éva s mások úton-útfélen azt nyilatkozták, hogy „*ide kellene eljönnie a Színház és Filmművészeti Főiskola felvételi bizottságának, hiszen ez az előadás alapos felvételi vizsgának is beillik.*" S mért ne nyerhetne felvételt valaki az álmodott főiskolára minden tortúra nélkül, ha egyszer Petúr bánt, Lucifert, Ádámot vagy Évát játszott, ha egyszer a Rákosi Mátyás tanulmányi verseny abszolválása erre lehetőséget biztosított? A felvételi bizottságnak erről egészen más volt a véleménye, úgy ítélték meg, hogy ezek a gyerekek, mint holmi kamikazék, elvégezték már a küldetésüket, s még viccelődtek is a megméretésnél: na, hol vannak azok a zsenik, a híres tragédiások? Az ellenszél olyan erős volt, hogy az első próbálkozásnál a jelentkező hét Madách gimnazistából csak Balogh Gézát vették fel „magnak", s két másik fiút, Kende Ivánt és Nádas Ivánt, akik epizódszerepeket játszottak csak a Tragédiában, s mint kiderült: a főiskolán is.

A londoni szín

A múló idő részben igazságot szolgáltatott, részben nem. Krausz, azaz Kézdy György az első kudarc után az Athenaeum Nyomdában szerzett könyvkötő segédlevelet, végül 1958-ban vették fel a főiskolára — mindannyiunk üdvösségére, hiszen személyében az egyik legéretteb, legemberibb színészegyéniséget láthatjuk újabb és újabb szerepeiben. Balogh Gézáról két év elteltével megállapították, hogy nem lesz belőle színész. Hosszú ideig állás nélkül tengődött, azután volt hivatalsegéd, könyvelő, kellékes a Jókai Színházban. Majd felvették a Bábszínházba színésznek, onnan került Prágába, a főiskolára. Ma a Bábszínház rendezője. Posch azaz Pós Sándor nem kevés viszontagság után úgy került végül is a rendezői szakra, hogy ketten disszidáltak az osztályból. Rettentő rosszul sikerült az első hat éve vidéken, ahonnan a Nemzetibe került öt évre, s abban bizakodott, hogy az általa színpadra írt Popfesztivált végül megrendezheti. Ám ez Marton Lászlónak sikerült a Vígszínházban. Pós Sándor a Rádióhoz került, ma a Studió osztály vezetője, a főrendező helyettese. Jó ideig azt hitte, színház nélkül nem lehet élni. Dr. Fényi András először áthelyezték régi iskolájába, a Fáy gimnáziumban igazgatónak, majd vezető tanár lett. Budapest legrangosabb gimnáziumában, a Fazekasban tanított magyart és latint, s persze, ott is beszélgetni szeretett leginkább növendékeivel, és valósággal szenvedett, ha osztályoznia kellett. Nyugdíjasként is kortalan, a Pedagógusok Lapja olvasószerkesztője.

Nekem Somody Éva nőtt mindannyiuk közül legjobban a szívemhez. Ő 1956-ban érettségizett. Jelentkezett a Színművészeti Főiskolára, ahol a második rostán kibukott. Akárkivel beszéltem: mindenki szerint nagyon tehetséges volt. Újabb kísérletet nem tett. Elhelyezkedett az IBUSZ-nál, azóta is ott dolgozik, irodaigazgató a Bástya mozi mellett. Időközben közgazdász lett. Él-hal ma is a színházért, s ha lehet, az első sorba ül, hogy élvezhesse a színpad enyvszagát. Csak az bántja, hogy eltelt már 28 év a tragédia bemutatása óta, s egyszer sem jöttek össze, hogy elbeszélgessenek a régi szép időkről. Melinda volt, Éva, később Antigoné — tizenéves korában. Úgy tetőzött a színésznői pályája, hogy valójában el sem kezdődött. Lengyel György ösztöndíjas rendezőasszisztensnek helyezkedett el a Rádióban, miután „nem felelt meg az első felvételin." Egy évet végzett a bölcsészkaron, s mikor rendezői szak indult, felvették. Pós Sándorral végzett egy évfolyamon. Debrecenbe szerződött, ahol később főrendező lett, majd a Madách Színházhoz szegődött 1965-ben, amelynek ma is kiemelkedő rendezője, emellett a főiskolán tanít. Jászai-díjas, érdemes művész. Élete elválaszthatatlan Madáchtól: kezdetben az iskola, később a színház révén. Diplomás rendezőként szerette volna újra színpadra vinni a Tragédiát, ami Debrecenben még nem, de a Madách Színházban végre sikerült. „Véletlenül" egy olyan hosszabb periódus után, amikor a Nemzetiben nem játszották, s le is mondtak „elsőszülöttségi jogukról." S még egy gyökér. Édesanyja abban a házban nőtt fel, ahol Madách Imre és Fráter Erzsi házasságot kötöttek. Lengyel György nem régen járt ott feleségével, aki a Madách gimnázium tanára, meggyőződött róla, hogy a jeles eseményt emléktábla őrzi időtlenül az időközben iskolává lett öreg épület falán.

Kézdy György az eszkimó-jelenetben

póniló húzta. Mellette egy kétméteres bosnyák úgy verte a szamárbőrt, hogy belerepedtek az ablakok... Gyönyörű volt az egy gyereknek... Na szóval, ők is csatlakoztak apához, akinek a legényei egyszercsak oldalazó tüzet kaptak a rejtőző „ellenségtől". Olyan sikeresen viszonozták a tüzet, hogy egy egész csapat foglyot is ejtettek. Most már szép létszámmal kóválygotak, mert az égvilágon semmit és senkit nem találtak. Teljesen elkeveredtek. Harmadnap hajnalban egy pici falucskára akadtak. Reggel négy óra, mély álomban mindenki. Zenés ébresztőt adunk! — találta ki apa... Bődületes csinnadrattával vonultak be a faluba, felsorakoztak a parányi piactéren. Nyílnak mindenfelé az ablakok. Gyanúsan sok az aranygalléros zubbony a hálóingek fölött. Kicsit meghökkent, mert megijedni nem szokott. Egyszercsak kiugrik az egyik ablakon egy vállas, jól megtermett férfiember, a saját elveszett ezredese! Kivont karddal készül jelentést tenni, de a parancsnok fölnyalábolja, összecsókolja, szorongatja. Ő ugyanis már szemrevételezte a „foglyokat". Az „ellenséges" csapatok vezérkarára ismert az elfogottakban. Ott helyben kinevezték apámat főhadnagynak.

*

A történetet *Vidor Pali bácsi*, az IPARTERV nyugdíjas mérnöke mesélte el. Aztán persze beszélgettünk tovább, főleg édesapjáról, aki egy hosszú korszak egyik legismertebb s legelismertebb építésze volt. 1934-ben az akkor megalakult Magyar Építész Szövetség első elnökévé választották.

— Tudod, akkor még építészszövetségnek hívták. Most építőművész-szövetségnek. Nekem csak az nem tetszik a dologban, hogy valaki mindjárt művész lesz, ha fizeti a tagdíjat... Pedig olyan kevés a művész... Akkor se volt persze több. Viszont pezsgett, burjánzott a protekció, amit az apám tiszta szívből utált. Emlékszem, mikor lezárult egy-egy pályázat, mindig előre bosszankodott. Most jön a telefonáradat! Emil bátyám, felhívom szíves figyelmedet... Már előre dühöngött...

— Nem volt az én nagyapámnak vagyona. Inkább a szegények

Vidor Emil állandó belépője a millenniumi kiállítás területére

orvosa volt, mint a gazdagoké. Sose építhetett volna magának ilyen palotát. Viszont élt egy testvére Bécsben — gazdag kereskedő —, akinek nem volt gyereke. S amikor meghalt, apám testvérhúgaira hagyta mindenét. Ebből a pénzből készült el aztán a ház, és ott lakott az egész família. Alagsor, földszint, két emelet. Minden szinten egy-egy lakás. Itt volt apám műterme is. Legtöbb terve itt született. Az első nagyobb munkájával, a Pozsonyi úti Palatinus-házakkal avatta fel a műhelyét. Aztán jött sorba a többi. A Báthory utcában, a Honvéd utcában, a Váci utcában, a Liszt Ferenc téren — itt két ház is, a 2. és az 5. számú —, a Bimbó utcában, az Áfonya utcában állnak a házai. A Kemenes út 14-ben a likőrgyáros Zwackék rezidenciáját építette meg. Megszámlálhatatlan ház, tele van velük Pest és Buda. Ha nincs száz épület, amihez köze volt, egy sincs!

— Van még egy történetem erről a fasori házról, amely gyönyörű ma is — mit se kopott az eleganciája. Minden évben elsétálok arrafelé, rácsodálkozni. Szóval a történet. Az én egyik nagybátyámat — ott lakott az első emeleten —, apám húgának a férjét Szilárd Lajosnak hívták. Mélyépítési vállalkozó volt. Három gyerekkel. A legidősebb Leó, *Szilárd Leó*. Ugye ismerős név? Az atombomba „atyja". Bár ő tiltakozott a leghangosabban az elnevezés ellen. Kedves, jóhumorú fiú volt. A ház mellett meg ott állt a fasori gimnázium, amelyet azóta, hogy világhírű lett, megszüntettek. Ha semmit se írsz le abból, amit itt összehordok, ezt írd le! Mert ez ostobaság volt! Szóval ott állt a gimnázium. Odajárt Szilárd Leó. Két legjobb pajtása, *Neumann János* és *Wigner Jenő* nekem is jó barátaim voltak. Hármukat emlegette úgy *Albert Einstein*, a folyton vitatkozó, replikázó és zseniális fiúkról mondta: „Die Burschen aus dem Faschori". A fasori fickók. Lehet, hogy ez volt az egyetlen magyar szó, amit Einstein tudott... De ezt megjegyezte magának...

*

A fasori házról még csak annyit: negyvennégyben sárga csillagos házzá avanzsált a gyönyörű szecessziós palota. A felszabadulás után szovjet katonai parancsnokság működött az épületben. Ma pedig zenét tanuló diákok otthona. „Bartók Béla

Ős-Budavára
a millenniumi kiállítás pecsétjén.
Gadányi György reprodukciói

Kollégium" — hirdeti a kovácsoltvas kapura függesztett tábla.

*

Íróasztalomon két elárvult tárgy hever. Egy könyv, Kalandozás a szavak világában című. Dedikált példány: „Pali fiamnak: Apa". Szerzője Vidor Emil, aki a harmincas években gyakran tartott előadásokat a FÉSZEK-ben, nyelv körüli búvárkodásainak eredményeiről beszámolva. Ez a százegynéhány oldalas könyvecske szófejtéseinek gyűjteménye. A magyarázatok között van naiv okoskodás és helytálló etimológiai eszmefuttatás egyaránt.

— Úgy vigyázz rá, mint a szemed világára! — figyelmeztetett búcsúzóul Pali bácsi. A másikra, az Ős-Budavára-belépőre, mikor visszaígértem, csak legyintett. Fényképem, az van róla... De ebben a könyvben van az egyetlen sor, amit nekem írt, s ami megmaradt... Majd visszahozod mindkettőt, amikor legközelebb találkozunk — tette hozzá.

Egy csütörtök reggelt beszéltünk meg. Keresem az IPARTERV-ben — így szólt a megállapodás. A noteszemben, a felteendő kérdések sorában, első helyen ott állt a magamnak szóló figyelmeztetés: „Vidor Pál életútjáról írni kell valamit! Adatok!"

Szerda este megszólalt a telefon. „Vacakol a szívem. Halaszszuk el a dolgot. Majd fölhívlak" — ígérte.

Másnap délután egy ismeretlen jelentkezett. „Maga rokon? — kérdezte. „Megtaláltuk a nevét meg a számát a naptáron. A Pali bácsi meghalt az éjjel..."

Ennek az írásnak így hát nincs harmadik helyszíne. A történet váratlanul véget ért...

hasson. A nagyok közül egyedül Szén maradt itthon, Grimm Aleppóban, Löwenthal Amerikában bujdosott. S a „gyülekezés" joga mindenkitől megvonatott. Csak 1859-ben próbálkoztak újra a sakk-kör föltámasztásával. Beadványukra — amelyet Lustig is aláír — elutasító válasz érkezik, "... *miután nem látható be, miért volna a kitűzött cél elérésére több embernek egyesült közreműködésére szükség.*" Nincs más hátra, valamilyen lakásban kell összejönniük, ahogy annak idején a Wurm-udvar első emeletén, Lewitschnigg otthonában. De most nagyobb a házigazda kockázata, hiszen „tiltott tevékenységet" fedez. A nevét éppen ezekben az években dacból megmagyarító Vidor Zsigmond azonban szívesen vállalja a rizikót. Lakásán folyik a klubélet egészen addig, amíg 1864-ben Széchenyi Ödön hathatós támogatásával megalakulhat a második, előbb pestinek, majd budapestinek címzett sakkkör. Az utóbbinak Vidor hosszú éveken át alelnöke, 1907-től tiszteletbeli elnöke volt.

Közben persze hivatásának, a gyógyításnak élt: 1862-től 1902-ig önálló szemorvosként tevékenykedett a fővárosban, 1868-ban megválasztották a pesti Szegény Gyermek Kórház, 1871-ben az Izraelita Kórház szemészeti osztályának főorvosává. Számos tanulmányt publikált szaktudománya köréből. Gyakorlati szemészet című tankönyvét évtizedekig használták az orvostanhallgatók. 1897-ben a Budapesti Orvosi Kör alelnökévé választották. 1908-ban, 73 éves korában halt meg.

*

Részletes leírásban foglalja össze az Építőművészeti Krónika 1906. évi második száma a történetünk második helyszínére vonatkozó legfontosabb információkat. Ekkor épült fel a villa, a Városliget tőszomszédságában, „a budapesti modern irányzattól előnyösen eltérő stylusban". A mai *Gorkij fasor 33.* számú ház a Vidor család otthonának készült. Tervezője, *Vidor Emil* — Zsigmond legidősebb fia —, akkor már ismert, jónevű építész. Pest után Münchenben és Berlinben tanult, onnan hozta haza a „Jugendstil" szeretetét, de az ő szecessziója visszafogottabb, ízlésesebb, magyar jegyeket is felhasználó építészet. Jó barátságban volt *Kós Károllyal*, sokat dolgoztak együtt, s ez mindkettőjük épületein meglátszik, amelyek között sok a rokon vonás. A villák, bérpaloták, nyaralók, családi házak tucatjai, amelyeknek terveit megalkotta, máig hirdetik egy kor divatját: végleg szakítani a klasszikus formákkal! Vidor Emil játszotta talán a legjelentősebb szerepet e törekvés hazai érvényesülésében. 1894-től vezetett önálló irodát. Kezdő építészként a Bazilika tervezőiroda rajzolója. Ybl Miklós mellett dolgozik — ha nem is közvetlen munkatársként. A következő nagy feladat a millenniumi eseményekhez kapcsolódik. A sokat emlegetett Ős-Budavára tervezőirodájának vezetésével bízták meg. Állandó belépőjén egyenruhában feszít (tartalékos hadnagy volt a „boldog békeidők" hadseregében).

Dr. Vidor Zsigmond

A Vidor-villa

*

— Nézd, öreg ember vagyok, sok a halottam. Keservesen gyászolom őket, kivéve apát. Mert rá csak mosolyogva tudok emlékezni. Elmondom a legkedvesebb sztoriját. Fiatal építészként hadgyakorlatra vezényelték. Az első honvéd gyalogezred egyik századát bízták rá. K. u. K. -manőver a Bakonyban! Az volt a feladata, hogy csapatával fedezze a völgyfenéken vonulókat. Két részre osztotta a századát, egyik fele, egy zászlóssal a szemben lévő domboldalon caplatott, a maradék apám parancsnoksága mellett az innensőn. Ott lenn, a völgy mélyén gyorsan lehetett haladni, szinte szaladtak a katonák. De a „kíséretnek" bokrokkal, fákkal kellett viaskodnia, egyszóval igen hamar lemaradtak. A Bakonyban néhol sűrű az erdő: egy idő után azt sem tudták, merrefelé menjenek. A század másik fele is elveszett. Találtak helyettük egy svadron elkallódott huszárt, egy csapat ulánust, na és, hogy teljes legyen a zűr: egy bosnyák katonazenekart. Az én gyermekkoromban nagy szenzáció volt, ha fölvonultak a pesti utcán. Honvédegyenruha, piros fezzel — jó néhányszor futottunk versenyt velük a járdán, hogy minél tovább hallgathassuk a játékukat. Annál inkább, mert a nagydobot egy

Vidor Emil

bérházai, villái,
a dévai kinhax

Biermodéptörekv 537 l.

BUDAPEST
1935 OKT. 28 23
LKP

Vidor Emil

építész

l.

élet.

Karczagmagyállam

950-k.

Komárom IV. 180.

Vidor Emil

u. 767, 769.

Vidor Emil

l.

Siklóssy FKT tört

279. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vidor Emil

terve, repr.

Györgyi Dénes: A szabadságtéri építészeti tervpályázat.

Tér és Forma

1930. 347, 349 l.

VII.

SZŐNYEGEK, TAKARÓK, FÜGGÖNYÖK

V i d o r Emil építész

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
237.
"Aradi második kat.templom pályázata"

MDK

Opaterny Flóris és Vidor Emil, ép.-k.

~~/Az aradi második kath. templom pályázat eredménye/~~

Részt vettek az aradi második kath. templom terv-pályázatán.

Aradi Közlöny. - 1913. jul. 6.

767.

MMK

Opaterny Flóris, és Vidor Emil, ép.

Arad és vidéke. 1913 jul.6. /Ki épitse az uj katholikus templomot? 769.

Vidor Emil építész

Tér és Forma, 1928

I. évf. 249-263.
Perl. bérlőnek.

Vidor Emil építén (volt)

Tér és Forma, 1930

III. évf. 343-349.

Csörgyi Dénes: A nabadság téri épi-
tészeti terupályázat.

Vidor Emil építész

Tér és Forma, 1932.

U évf. 249–370.o.

Orbán Ferenc: kerti házak.

Vidor Emil építész

Bp. ház tervek

Tér és Forma, 1934 VII. 37

Vidor Emil

építész

l. 1930

ÉIÉM. 108.

MŰEMLÉKEK ORSZ

330/1918. sz.

Van szerencsénk
a Műemlékek Országos Bizott
cimü kiadványának negyedik
könyvtára számára a Frankl

MDK

Vidor Emil épitész

Becz J: A tav. tárl. épitészeti csop. Képzőművészet
1928. 8-9.sz. 98 l.

Nach dieser fast die Hälfte des Buches einnehmenden Präsentation des 19. Jhs. geht Moravánszky zum Jugendstil über. Zunächst stellt er den »Jugendstil und seine Varianten« vor, wobei die nationalen Richtungen in Ungarn und der barokkisierende Jugendstil breiten Raum einnehmen. Mit der letztgenannten Variante wird einerseits ein Wesensmerkmal der Wagner-Schule in Wien, aber auch des süddeutschen Jugendstils in München, angesprochen. Und wenn man sich vergegenwärtigt, daß mehrere bedeutende ungarische Architekten der Jahrhundertwende in München studierten (z. B. Gyula Kann, Emil Vidor, Aladár Kármán, Gyula Sándy), wird die Notwendigkeit deutlich, auch auf den Transfer München-Budapest hinzuweisen. Wer die Behandlung dieses Aspekts der ungarischen Baukunst bei Moravánszky vermißt, sei auf *Bayern und Ungarn. Tausend Jahre enge Beziehungen* (Bd. 12 der Schriftenreihe des Osteuropainstituts Regensburg-Passau. Regensburg 1988, S. 126-127) hingewiesen. In diesem Zusammenhang wäre sicherlich auch der Hinweis interessant, daß die Architektur der Wagner-Schule gerade durch einen Ungarn nach München transferiert wurde (hierüber Julius Fekete: *Beiträge ungarischer Architekten zur Münchener Baukunst um 1880 und 1990*, in: Ungarn-Jahrbuch 12 [1982-1983] S. 17-22). Unter der Überschrift »Später Jugendstil und prämoderner Rationalismus« geht dann Moravánszky zu den wegbereitenden Arbeiten von Josef Hoffmann (Sanatorium in Purkersdorf, 1904), Josef Plečnik (Haus Zacherl in Wien, 1903) und Béla Lajta (Blindenanstalt in Budapest, 1905), die mit ihrer Reduktion des Jugendstildekors das 20. Jahrhundert einläuteten, über. Hierzu zählt auch der tschechische Kubismus, den der Autor im nächsten Abschnitt vorstellt. Erstaunlich früh schufen Josef Chochol 1912 in Prag und Josef Gočár 1911 mit dem Bad in Bohdanetsch prismatisch gegliederte Baukörper, die z. B. in Deutschland erst ein Jahrzehnt später denkbar wären. Die Chronologie des Buches wird etwas durcheinandergebracht mit dem nun folgenden Abschnitt über »Nationale und folkloristische Bestrebungen«, in dem in Ungarn Ödön Lechner und seine Schule, in der Slowakei Dušan Jurkovič vorgestellt werden. »Der Verzicht auf das Ornament«, der Adolf Loos zugeschrieben wird, ist auch in das erste Jahrzehnt des 20. Jhs. zu datieren, ebenso die »Rückkehr zur klassischen Formensprache«, die als vorletztes Kapitel behandelt wird: der Neoklassizismus ist in der Wiener Zeitschrift »Der Architekt« schon seit 1900 theoretisch vorbereitet worden, um 1910 bereits in reifer Form vorhanden, und 1913 bzw. 1914 mit dem Haus Skywa-Primavesi in Wien bzw. dem österreichischen Pavillon auf der Werkbundausstellung in Köln durch Josef Hoffmann mustergültig realisiert worden. Moravánszky schließt noch ein Kapitel über den sozialen Wohnungsbau an, wobei der Arbeiterwohnungsbau bis 1900 entschieden zu kurz kommt (ist in der Donaumonarchie im 19. Jh. so wenig für die Arbeiter getan worden?), und erst ab 1910 von einem forcierten Bau für diese Bevölkerungskreise berichtet wird.

Eine knappe Zusammenfassung leitet zum umfangreichen bibliographischen Anhang über – hier klingen die Gemeinsamkeiten und die europäischen Ausstrahlungen der Monarchie an, die, etwas gewagt, auch zu Antonio Sant'Elia und Alvar Aalto gereicht haben sollten. Die 300 Nummern umfassenden Anmerkungen, die ebenfalls reichen Literaturangaben, ein 26 Namen umfassendes Lexikon

der Architekten der K.u.K.-Monarchie, ein Ortsnamenverzeichnis mit deutscher und heutiger offizieller Schreibweise, und schließlich ein Personenregister machen das Buch zu einem äußerst wertvollen Nachschlagewerk über die reichen Facetten der Baukunst in Österreich-Ungarn von 1867 bis 1918.

Julius Fekete Stuttgart

GEOGRAPHIE

FISCHER, HOLGER: *Die nichtagrarische Nebenbetriebstätigkeit der landwirtschaftlichen Großbetriebe – LPG's und Staatsgüter – Ungarns.* Saarbrücken-Scheidt: Dadder 1989. 158 S., 56 Abb., 35 Tab. = Schriften zur Wirtschaftsgeographie und Wirtschaftsgeschichte 2.

Der Autor studierte Geschichte, Geographie und Finno-Ugristik in Hamburg und Budapest, promovierte 1978 mit einer Arbeit über »Die Nationalitätenfrage in Ungarn zu Beginn des 20. Jahrhunderts« und trat (u. a.) als Verf. von Beiträgen des 1987 erschienenen Ungarn-Bands des Südosteuropa-Handbuchs hervor. Seit Herbst 1987 ist er wissenschaftlicher Sekretär des neugegründeten Zentrums für Hungarologie im Finnisch-Ugrischen Seminar der Universität Hamburg. Es handelt sich also um einen ausgewiesenen Experten, der auch über die unbedingt notwendigen ungarischen Sprachkenntnisse verfügt.

Zur Zeit (März 1990) befindet sich die wirtschaftliche und soziale Situation auch in Ungarn in einem dramatischen Umbruch. Das bedeutet: Die hier behandelten, überaus interessanten Fragestellungen mögen schon »morgen« nicht mehr aktuell sein. Dann aber würde es sich um einen Beleg für eine nicht zu ignorierende »historische Komponente« der jüngeren ungarischen Wirtschaftsentwicklung handeln, der man später einen – wie immer gearteten – hohen Stellenwert zuschreiben müßte.

Wir wissen heute, daß mit Gorbatschows Erklärungen Vieles im Osten und Südosten Europas in Bewegung geriet; Ungarn sah sich zeitweise sogar auf einem der zurückliegenden Plätze. Die jüngsten, z. T. sich überschlagenden Ereignisse konnten selbstverständlich in der vorliegenden Arbeit noch nicht erfaßt werden; sie setzt sich vielmehr mit Konditionen gleichsam im Vorfeld derselben auseinander, die für spätere Untersuchungen von immensem Wert sein dürften.

Bis in die 80er Jahre wurde die Agrarpolitik als *d e r* erfolgreichste Bereich der ungarischen Wirtschaftspolitik schlechthin gewertet. Nicht nur die Eigenversorgung war gesichert, darüber hinaus betrug der Exportanteil landwirtschaftlicher Produkte wertmäßig ca. 20%. Heute (März 1990) beklagen ungarische Kollegen (in brieflichen Mitteilungen), daß zur Zeit selbst Fleisch aus China eingeführt werden muß.

Um 1985 waren ca. 60% der landwirtschaftlichen Arbeitskräfte in den LPG's beschäftigt. Diese entfalteten aber auch (mit der Zeit wachsende) intensive Nebenbetriebstätigkeiten in Industrie, Bauwirtschaft, Handel, Transport u. a. – 1987

chior Palágyi, Gyula Pikler, oder es bekommt unter den Marxisten Pál Sándor mehr Gewicht als Georg Lukács.

Damit will keinesweg gesagt werden, daß Steindlers Themenwahl philosophisch nicht berechtigt wäre, nur empfiehlt es sich eben bewußt zu machen, daß die ungarische Philosophie hier lediglich – wie der Titel des Buches sagt – »im Spiegel ihrer Geschichtsschreibung« dargestellt wird. Um jedoch zu einem annähernd vollständigen Bild zu kommen, müßte man noch andere, mehrere »Spiegel« (die philosophischen Systeme, die Sozial- und Naturphilosophie, Logik, Ästhethik usw.) zur Hilfe nehmen und betrachten. Was aber der Verf. vom Spektrum der Themen aus der ungarischen Philosophiegeschichte ausgewählt hatte, hat er vorbildlich, mit großem philosophischen Können und mit philologischer Sorgfalt bearbeitet, so daß sein voluminöses Werk selbst für die ungarische Forschung nützlich und beispielhaft erscheinen kann – ganz zu schweigen vom Verdienst, den Steindler für die Zugänglichkeit des im Ausland kaum bekannten Gebiets der ungarischen Philosophie leistete.

Tibor Hanak

Wien

MORAVÁNSZKY, ÁKOS: *Die Architektur der Donaumonarchie*. Berlin: Verlag Ernst und Sohn 1988. 255 S., zahlreiche Abb.

Ákos Moravánszky ist spätestens seit seiner Wiener Dissertation über »Die Architektur der Jahrhundertwende in Ungarn und ihre Beziehungen zu der Wiener Architektur der Zeit« aus dem Jahre 1980 als profunder Kenner der Baukunst Österreich-Ungarns um 1900 bekannt geworden. In der österreichischen Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege 1979/1-2 (*Nationale Bestrebungen in der ungarischen Architektur der Jahrhundertwende*), aber auch in der Zeitschrift Bauen & Wohnen (München, Mai 1978, über den Architekten Károly Kós unter dem Titel *Ein Mann, der in die Berge zurückgekehrt ist*) in Teilen vorweg publiziert und auch später noch unter Spezialaspekten dargelegt (*Die Architektur der Jahrhundertwende in Ungarn: zwischen Orient und Okzident*, in: Bauwelt 1984/27), ist das Thema »Ungarische Baukunst um 1900« dank Moravánszky zumindest im deutschsprachigen Raum allgemein präsent. Ákos Moravánszky hat dann mit seiner 1985 erschienenen Publikation über Antoni Gaudí verwandtschaftliche Züge im Werk dieses katalanischen Architekten aufgedeckt, und 1985 bzw. 1988 durch drei Veröffentlichungen (*Die Avantgarde wird heimisch. Zwischen Aufbruch und Anpassung. Der moderne Wohnbau in Ungarn 1928-1948*, in: Bauwelt 1985/37; *Die Erneuerung der Baukunst. Wege zur Moderne in Mitteleuropa, 1900-1940*. Salzburg 1988; *Rationalismus in der mitteleuropäischen Architektur 1900-1914*, in: Jahrbuch des Zentralinstituts für Kunstgeschichte 4 [1988]) auch die aus der Baukunst der Jahrhundertwende sich entwickelnde Moderne mit einbezogen.

Mit dem vorliegenden Werk »Architektur der Donaumonarchie« wird nun konsequenterweise für die Zeit 1867-1918 der Rahmen gezogen, innerhalb dessen

Vidor Emil ép. Ung. 36. 18. 1990

all diese bisher publizierten Themen überhaupt begriffen werden können. Vorweggenommen sei die Zusammenfassung, in der Moravánszky resümiert, daß »in der Architektur der Monarchie trotz allem stilistischen Pluralismus die Kontinuität des kulturellen Kraftfeldes zu spüren ist«, ja sogar eine »verhältnismäßig einheitliche Formensprache« auf bedeutenden architektonischen Gebieten vorhanden war (S. 201). Es braucht nicht darauf hingewiesen zu werden, daß in der K.u.K.-Monarchie mit ihren spezifischen – auch für die aktuelle Gegenwart Europas erneut vorbildlich gewordenen – Strukturen der wechselseitige freie kulturelle Austausch als Katalysator auch der baukünstlerischen Wege der einzelnen Nationen wirkte. So ist es selbstverständlich, daß Moravánszky zunächst einen Überblick über die »Gesellschaft und Kultur der Monarchie« mit ihren politischen und kulturgeschichtlichen Hintergründen liefert. Im nachfolgenden Abschnitt »Der Architekt und seine Umwelt« skizziert er die Arbeitsumstände, die Beziehungen zum Auftraggeber, den Stellenwert des Architekten in der Gesellschaft. Mit der »Geburt der modernen Großstadt« werden die Stadtbauplanungen in Wien (Ringstraße), Budapest, Prag, Königgrätz und Agram als vorbildliche Leistungen dargestellt. Unter der Überschrift »Maskenball der Stile« präsentiert der Autor eine Auswahl der Architektur des Historismus in der Donaumonarchie, beginnend mit Sakralbauten und endend mit Mietshäusern. Hier muß freilich kritisch angehalten werden. Mit dem bekannten Nietzsche-Zitat werden längst überholte negative Wertschätzungen der Baukunst des 19. Jhs. erneut aufgewärmt – und solche subjektiven Betrachtungen sind der ansonsten qualitätsvollen Leistung des Buches sehr abträglich. Immerhin muß dem Autor zugute gehalten werden, daß er versucht, die ideellen Hintergründe des Historismus an konkreten Beispielen objektiv darzustellen. Beim nachfolgenden Kapitel »Die Rolle der Ingenieure« wird die althergebrachte Argumentationsbasis der negativen Wertschätzung des Historismus offengelegt: wie schon R. Banham 1964 in seiner »Revolution der Architektur« meinte, wäre die Ingenieur-Baukunst des 19. Jhs. – also Brücken, Eisenkonstruktionen, Bahnhofshallen etc. – höherwertig einzustufen als die übrige Architektur der Zeit. Noch heute gilt es in manchen Kreisen als fortschrittlich, dieser Meinung sich anzuschließen, obwohl die Kunstwissenschaft das Thema 19. Jh. längst fundiert aufbereitet hat. Wie dem auch sei – Moravánszky muß trotzdem zugute gehalten werden, daß er Leistungen wie die Bahnhöfe von Gustave Eiffel und Otto Wagner in Budapest und Wien einem breiten Leserkreis bekanntmacht. Beim nachfolgenden Kapitel unter der Überschrift »Gottfried Semper, Otto Wagner und die Moderne Architektur« wird das weitverbreitete Phänomen des Widerspruchs zwischen der Theorie und der Praxis deutlich. Obwohl beide Architekten sich in ihren theoretischen Schriften erstaunlich modern äußerten, sind sie als Praktiker – dies gilt insbesondere für Semper – doch noch dem Zeitstil verhaftet gewesen. Auch Otto Wagner reihte sich erst mit seinem Alterswerk unter die Wegbereiter der Moderne, des Jugendstils ein. Typisch für den Jugendstil war es dann, daß er die vorhin angesprochene Ingenieurbaukunst, vor allem die Eisenkonstruktionen, bereitwillig aufnahm. Die Wagner-Schüler führten diese Integration weiter, unter ihnen fällt der Ungar István Medgyaszay auf, der schon 1902 ein Kaufhaus mit ganzverglaster Fassade entwarf.

Vidor Emil

A Pozsonyi úti Palatinus házak építője: majd további alkotásai: a bp-i Aggteleki-u. 24., Honvéd u. 3. és az Alkotmány u. 4. sz. a. lakóház.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

421

Violok Emil

pesti, müncheni tanulmányait követő a berlin-charlottenburgi műegyetemen fejezte be.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867–1967. Budapest 1970.

191

M.O.K.

Vidor Emil, épitész

nevét a méltatlanul agon. hellgatott serveröink között emliti:

Hoch István: Század eleji épitészetünk

BUDAPEST, 1968. VI.évf. szept. sz, 27. old.

CHER'S

gemeines

N BUCH

geordneten und

Auflage

nealogischen Erläuterungen

geben.

e Ausstellung: Berlin 1882.

VIDOR 1. *Emil*, építész. * Budapest 1867 márc. 27. Itt, Münchenben és Berlinben tanult. 1894 óta Budapesten működik. Számos bérpalotát, síremléket, gyárépületet stb. tervezett és épített. A szecesszió idején az új irány egyik leglelkesebb művelője volt.

K. Gy II. 1901

Vidor Emil

Muczarnik, epitem.
Liszt Ferenc tér 2

1928. Fav. Enak 253, 254

Kard vasból, Kelta VIII. 151

M. D. K.

VIDOR Emil építész

Aggteleki-u 24. sz. alatti ház

Kép

Budapester Neubauten, Wien Schroll 1908

60-61 Kép

60-61.

Vidor Emil

építész

Lód

Ki-Kicsoda?

895. l.

BUDAPEST
936 JAN 17

Vidor Emil

épitesz

az aradi "Szabad-
sághare - muzeum
terve

repr.

Jó Bi Rá

388. l.

nem valósult
meg

Vidor Emil

wod

Magyar Pályázatok

1906. 3. n. (Dawid-
sohn Mór siremlére,
Keppel)

MDK

Vidor Emil építész.

1936-ban építette a Bpi Szén-savgyár Margitsügeti üzemét.

Derzény - Szivós: Margita.

231

MDK

Vidor Emil építész

A Szabadság tér rendezésére kiirt pályázat nyertese:
Épitő Ipar Épitő Müvészet 1930.jul.1.

MDK

Vidor Emil

Képzőművészet 1932. 51. sz.

Vidor Emil

Mód

Magyar Vilmos

Város rendezési problémák. MMÉE Közl.

1931. 2. l.

Vidor Emil

Családi ház a
Rózsadomb-on

Repr.

Tér és Forma
1934. 2. sz.

Vidor Emil

épitész Mücsarnok

1932. tav. tárl. VI. t.

(a)

Vidor Emil

MDK

Templom-pályaterv

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Vidor Emil MDK

Templompályaterv II.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

Vidor Emil

Tér és Forma 1928. I. évf. 7. sz. 17333
18,19.1.

Vidor Emil épitész

Liszt Ferenc-tér 2. Műcsarnok

1930. Lap-kiáll. XIII.t.7, 13.

Suri József, Volga IX. 11.

Vidor Emil

az alábbi terv.

III. megvétellel
putalmazva

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1930. 7-8. 4. (A
Szabadság-tér homlokzati
kiképzésének tervpályá-
zata.)

A pályaterv repr.
36. l.

59

MDK

Vidor Emil, sz. 1867, okl.épitész, Bp.

a Kamara uj tagja.

MM és ÉE 1925. jan. 25. 2o l.

MDK

Vidor Emil

Bérház a Honvéd utcában, repr.

Nemzeti Művészet 1925. 3. sz.

MD K

Vidor Emil, okl.építész
sz.1867. budapesti

1924 dec. 1o. tartott ülésen vették fel a Kamara tagjainak sorába.

A Budapesti Mérnöki Kamara közleményei. Tagfelvétel
A MMKE közlönye. Bp.1924. LVIII.köt. 51-52 sz. 161.

Victor Emil

építette a bp.-i Alkotmány utcai bérházat. 1913. 46. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest, 1970.

421

MDK

Vidor Emil

VIII. bécsi építészeri kongresszuson vett részt.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

Magy. Építőművészek Szöv. Közgyülése.

Vidor Emil MDK

épitész
Magyaros villa feljárója
Magyaros villa homlokzata

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Vidor Emil

Családi ház a Rózsadombon, repr.

Tér és Forma 1934. 2. sz. 45.l.

MDK

Vidor Emil

B. B. ur bérpalotája, vf.

Mücsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 46.l.

MDK

Vidor Emil, építész.

578. Hallrészlet az E.villából. Mgt. Vizf.

KMTárs. 1902/3 téli kiáll. Kat. 53.1.

Vidor Emil MDK

Hallrészlet az E villából, vizf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Vidor Emil, epitész

Hallrészlet az E.villából. Viztestm.

Műcsarnok.1932/3 teli kiáll. Kat. 53.l.

Vidor Emil MDK

Bérpalota a Gyár utcában, toll

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

M.D.K.

Vidor Emil: építés

tervei szerint épült a Polgári Serfőző r.t. palotáját, melynek homlokzati díszítésére, figurális fries formájában, pályázatot hirdettek. (Első díj: Dudits Andor).

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

jul. 12, sz. 8. old.

Vidor Emil

Az Erzsébet sugárut betorkolásának terve

Diakonissza Intézet terve

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április.

18 l.

Vidor Emil

Vidor Emil műépítész irodája, VI.
Liszt Ferenc-tér 2. 424-823
Lakása 224-923

Eptávb 1940 szept.

RIVISTA DI SCIENZE, LETTE

M

Direzione e amminis

Vidor Emil

Zwack villa a
Gellértheggen

Fővárosi Lapok

1937 jún. 13

M.D.K.

Vidor

Plakátrajza "172o óta dédjük feleink érdekeit Royal Exchange Biztositó" felirattal.

Szinházi Élet. Bp. 1938. szept. 24. XXVIII. évf. 4o. sz. hátsó boritólap belső felén.

M.D.K.

Vidor

Plakátrajza "Royal Exchange Biztositó" felirattal.

Szinházi Élet. Bp. 1938. márc. 26. XXVIII. évf . 13. sz. 2. lap

Vidor Emil épitész

1903. Városligeti fasor 33/b

A Képz.-társ. 1903 tavaszi nemzetk. tail.

B. B-ur bérpalotája. Vízfestm. (503)

Kiáll. cat.

Vidor Emil
épitész
VII. Városligeti
fasor 33/b
1907.

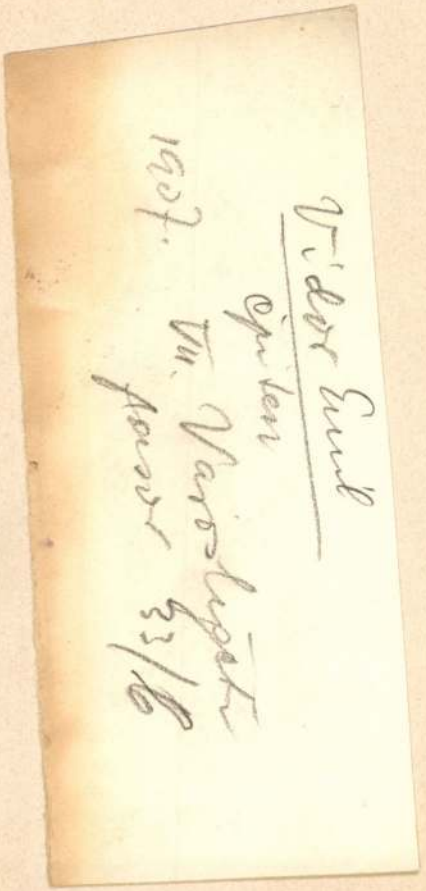

Vidor Emil

Revai Mór I. Gyopár
u. z. n. emeletes
nyaralója

Vállalkozók Közlönye

1906. jan. 10. (Ma-
gánépítési engedelyek
Budapesten.)

VIDOR Emil épitész

Erdei 1931 53.

nak, robusztusnak és
ll lennie«".
arra spekulálni, hogy

Vidor Emil

épitész

vöd

Magyar Pályázatok

1906. 2. sz. (Vidor Zsigmond úr fasori villája, képekkel és alaprajzzal)

n, aranyozott bronzfoglalatban, szines gyümölcs- és virág-
Meissen, XVIII. sz.

veles diszitéssel. Bécs, 1810 k.

csucsives keretekbe foglalt palmettás, empire diszitéssel.

ott sarkokkal, vésett levélsoros diszitéssel. Prága, 1816.

égyszögü, vésett recés disszel. Bécs, 1804.

ott sarkokkal, leveles és sugaras empire diszitéssel. Bécs,

ödelén napsugaras disz. Bécs, 1828.

észben aranyozva, födelén szarvasvadászat. Bécs, 1830 k.

sszukás alak, ives guillochiroz. diszitéssel. Osztrák, XIX. sz. e.

legömbölyitett élekkel, palmettás és fonadékos diszitéssel.

ott sarkokkal, ives keretekben foglalt palmettás diszitéssel.

laku. XIX—XX. sz.

n. XIX. sz.

Vidor Emil

építész

Tér és Forma

1932. 370. l.

(Családi ház, képpel

és alaprajzokkal.)

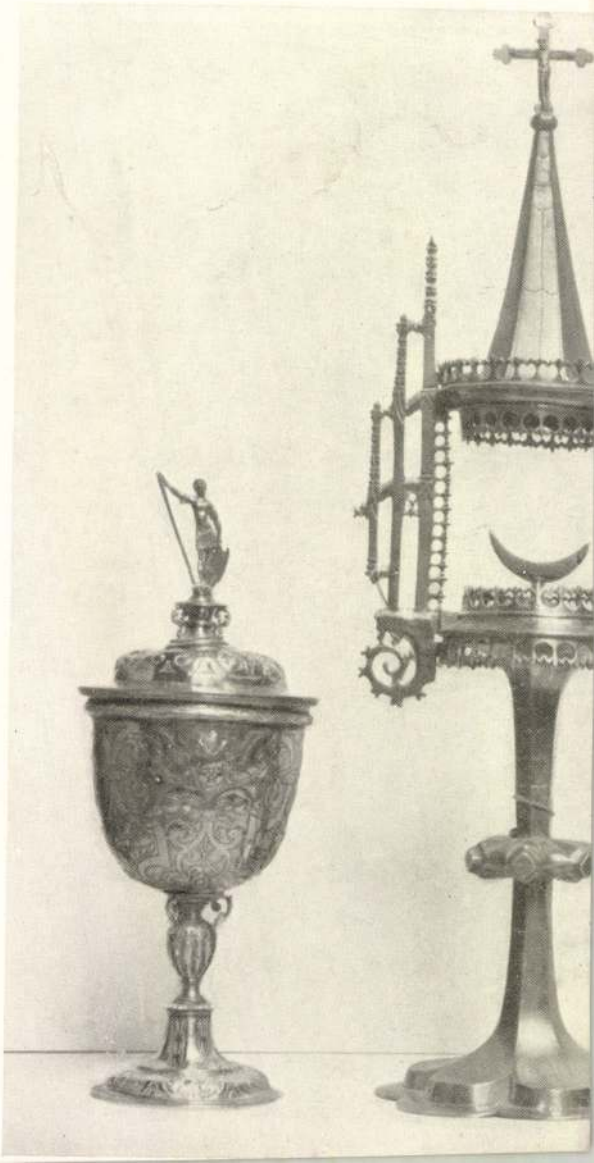

Victor Emil

später

Lyka München

76.1

HEREND!

Vidor Emil

épitéz

Az Alkotmány u.

4. sz. Palatinus st.

épület

Thirring Bpest

76. l.

műbutorasztalos üzlete

POLD JÁNOS
műlakatos és csillárgyár

Budapest, IX.,
TELEFON 98—63.

Pályázat.

Maros-Vásárhelyt emelendő két emeletes **vármegyeház terveinek elkészitésére** ezennel tervpályázatot hi alábbi feltételekkel:

1. A pályázat általános és országos, azonban abban csak magyar honos mérnökök és épitészek vehetnek rész

2. A tervezési programm, valamint a teleknek hel Maros-Torda vármegye alispánjától szerezhetők be.

3. A pályatervek 1:200 mértékben készitendők, m minden emeletsornak egy-egy alaprajza, a négy oldal rajzai és a tervezet teljes megértéséhez szükséges metsz

4. Távlat rajzok nem feltétlenül készitendők s a nem üvegezendők be.

5. A tervezethez köbtartalom szerint számitandó költségvetés és műleirás melléklendő A köbtartalom szinétől a párkány felső éléig számitandó: egy köbmété korona egységár veendő fel.

6. Az épités összköltségei **600,000 koronánál** tö rughatnak; ez összegben a telek rendezési költségei befoglalva.

7. A pályaművek névaláirás nélkül, jeligével ell szerző nevét tartalmazó lepecsételt jeligés boritékkal e pecsételve **folyó évi augusztus hó 31-ig** Maros-Torda alispánjához nyujtandók be elismervény ellenében.

8. A már benyujtott tervek vissza nem vonhatók.

9. A pályaterveket 8—15 tagból álló bizottság bon birálja el. A bizottság, melynek határozata felekkel szem érvényes és meg nem felebbezhető, következőképp alal

a) A vármegye alispánja.
b) A törvényhatóság részéről választott bizottsági ta
c) A Magyar Mérnök és Épitész-Egylet egy kiküld
d) Az Épitőművészek Szövetségének egy tagja.
e) A kir. államépitészeti hivatal egy tagja.
f) A helyi állami ipariskola egy szaktanára.

10. A pályatervek a benyujtás sorrendje szerint fo bontatni és a benyujtástól számitott egy hónapon belül b meg. A pályatervek a birálat befejezéséig csakis a biráló tagjai által tekinthetők meg.

11. A bizottságilag legjobbnak talált pályatervek ki van tüzve:

Első dij: **1500 korona**. Második dij: **1200 korona**. dij: **900 korona**. A dijazott tervek minden további dija

Vidor Emil

MDK

A Magyar Épitőművészek Szövetségének közgyülése.
Vállalkozók Közlönye 1909. jun.2. 1-2.o.

Vidor Emil

épitész

írod

Rosner sireml

képpel

Vidor Emil

l.

Reflexlex. 377. l.
378.
379. l.

Elektr. arch.
n. o. 1116 l.

Vidor Emil

Tervrajzai, a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Vidor Emil

Tervrajzai, a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Vidor Emil

tervezte a Bp. VII. Gorkij fasor 11. 33. sz.

lakóházat 1908-ban.

(1901)

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről

Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Ernő

tervezte a Bp. VII. Gerlóczy fasor u. 23. sz.
villát 1902-ben. (1901-)

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Emil

Szeszte a Bp. XIII. Porsonyi út 2-18. sz.

lakóházakat 1912-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről

Budapest 1981/11 17-21. o.

Vidor Emil

terveste a Bp. XI. Kemenes u. 14. sz.

lakóházat 1908-ban

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Emil

Tervezte a Bp. VIII. Népszínház u. 22. sz.
lakóházat 1907-ben. (Mozaik: Pudits Andor)

(1905)

Gerle János: Elszámolás a századforduló épületeiről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Ernő

tervezte a Bp. V. Alkotmány u. 4. s.

lakóházat 1913-ban

(1911)

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről

Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Emil

Tervezte a Bp. V. Honvéd u. 3. sz. laktanyát

1903-ban.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1961/II 17-21.o.

Vidor Emil

Tervezte a Bp. V. Báthory u. 9. sz. lakóházat

1903 körül

(pontosan: 1902)

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről

Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Emil

terveste a Bp. V. Néphadsereg u. 5. sz. lakókásat 1911-ben, továbbá ugyanebben az utcában a 6-8 sz. lakókásat 1911-ben.

Gerle János:Elszámolás a századforduló épületeiről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Emil

tervezte a Bp. VI. Gorkij fasor 24. sz.
villát 1901-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Emil

tervezte a Bp. VI. Liszt F. tér 2. sz. lakóházat 1907* körül, továbbá ugyanezen a téren az 5. sz. lakóházat 1906-ban.

* (1905)

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

VIDOR EMIL

FUNKCIÓS ÉPÍTÉSZET

Ha művész, legyen fiatal, maradjon fiatal, az évek és évtizedek elmúltával tudjon haladni a korral, új és új formával tudja vezetni a kort. Nem baj, ha türelmetlen, legyen mérgesen türelmetlen, legyen őszintén meggyőződve, hogy mindaz, mit előtte csináltak, az rosz, az is rosz, amit őmaga csinált azelőtt, csak az jó, amit éppen most csinál; viszont ez örök időkre jó marad, ez teteje a fejlődésnek, amivel a fejlődés megáll. A művésszel szemben a történész azért történész, hogy tudja, hogy a mult művészete sem roszabb, mint a jelené, mellyel távolról sem végződik a fejlődés. A történész elsősorban azt tudja, hogy a művész holnap egészen mást fog csinálni, mint ma, hogy holnap éppenúgy le fogja becsülni azt, amit ma csinál, mint ahogy ma lebecsüli, mit tegnap csinált.

A mai építész célja a racionális, funkciós építés, eszköze a «sachlich» forma, mintaképe a gép. A ház lakásgép — magyarázza Le Corbusier a történésznek.— Ugyancsak gépek a bútorok, miknek működése a fekvést, az ülést szolgálja és semmi egyebet. A ház és bútor formáját rendeltetése szabja meg. A jó építész elsősorban technikus, nem művész és az építészet fejlődése a technika, nem a stílus fejlődése. A jó házon és jó bútoron nincs egy fölösleges szegély vagy borda, csücsök vagy kunkor, profil, annál kevésbbé díszítés; szakasztott úgy, ahogy ezek fölöslegesek a gépen. Ezért roszak a szecessziós épületek, roszak a reneszánsz épületek stb. Azért, mert nem hasonlítanak a gépekhez.

A történész megállapítja, hogy a mai házak és bútorok csakugyan olyan csupaszok mint a gépek. Egyebekben azonban mindaz, mit az építész magyaráz, bemegy az egyik fülén és kimegy a másikon. Mert a történész azért történész, hogy tovább lásson az orra hegyénél. Ő tudja, hogy a funkcióért hevülő lelkesedés is elmúlik. Ami a gépet illeti, a szecessziós, reneszánsz, gótikus házak csak a sachlich gépekre nem hasonlítanak, ám hasonlítanak a szecessziós, reneszánsz és gótikus gépekre. Vagyis nem az építész igazodik a gépészmérnök után, de a gépészmérnök igazodik az építőművész után. Biztos benne, hogy mikor a fejlődés úgy hozza, hogy az építészek a csupasz falfelületeket újra keretezni, bordázni, perforálni fogják, akkor a géptervezők is karimázni, profilozni, horribile dictu, díszíteni fogják a gépeket. Kiszámítja, hogy ez az idő föltartóztathatlanul el fog jönni, minthogy a műtörténelemben már nem egyszer mutatkoztak «sachlich» (csupasz) tendenciák, melyeket mindig fölváltott a...

Itt azt kellene mondanom: fölváltotta az esztétikai tendencia. De nem mondom, mert hamisan mondanám. Nem azért, mert a jövő formája nem lesz esztétikai, hanem mert a jelen formája is az, azon nincs mit fölváltani. Mert a sachlich-tendencia, a csupaszság tulajdonképen szintén nem esztétikamentes, hanem ellenkezőleg ugyanolyan esztétikai tendencia, mint a karimázó, kunkorító, díszítéssel borító tendencia. A csupaszság esztétikai elem, minő a borda, a profil stb. Az erősen bordázott fölület is lehet sachlich, de ma nem alkalmazzák, mert nem tetszik; hiába minden funkciós jellege, nem kell, mert nem ingerli az aktuális ízlést. A mai építés korszerűsége nem is racionális, funkciós voltában, hanem csupaszságának esztétikai effektusában van. Lényege nem technikai, hanem stiláris probléma. Mind fejlődhet a technika, az építés formája a stílus fejlődése szerint változik. A ház attól, hogy jól funkcionál, még nem jó, még attól sem jó, hogy csupasz, jóllehet ez már esztétikai kellék. Hogy a ház jó legyen, az is kell, hogy szép is legyen, arányaiban is szép legyen, mindenképen szép; elsősorban ez kell. A szecessziós, reneszánsz, gótikus, görög épületek közül sem azok kerültek a történelemkönyvekbe, melyek racionálisabbak, funkciósabbak, hanem azok, amelyek szebbek voltak. S a mai építészeti folyóiratok sem azokat a sachlich alkotásokat közlik, melyek jobban funkcionálnak, de amelyek jobban tetszenek. A történelem ítélete csak azokat a házakat és bútorokat hagyja meg, melyek tetszetősek is, elsősorban azok. A legjobban funkcionáló bútort elviszi az ördög, a történelem ítélete, ha nem arányos, nem ízléses. Racionális, funkciós építészet magában nem ér semmit. «Jó» építészet nincs, csak művészi építészet. Ismétlem, mit a multhavi füzetemben írtam: a sachlich-teória születésekor dugába dőlt, mert az új stílus kezdettől fogva olyan nyakatekert formákat produkált, melyeket mindennek inkább lehet mondani, mint sachlichnak, funkciósnak.

A csupasz stílus a primitív ízlés formája. A primitív stílus eleme a csupasz fal, mely sevége-se-hossza palástként burkolja körül az épületet. A primitív épület nyílásai ebbe a

palástba nyírt lyukak. Egyszóval a primitív építkezés palásttípusú.

Más formája van a klasszikus ízlésnek: a bordázott keret stílusa, másnéven szerkezeti (konstrukciós) stílus. Ellentétben az egyszerű palásttal a szerkezet, mint a neve is mondja, összerakott forma, több elemből van összeszerelve: minők a pillér, gerenda stb. Hangsúlyozom azonban, hogy a (primitív) fal nem szerkezeti, nem összerakásra alkalmas elem. Hogy a klasszikus épületben fal is szerepel, ez csak azt jelenti, hogy az épület nem tisztán klasszikus, de kevert formájú, vagy pedig a fal esztétikai jelentősége alárendelt. Tiszta klasszikus épület egy tiszta váz, kalitka, melyben fal egyáltalán nem fordul elő. Más lapra tartozik, hogy az ilyen tiszta kalitkaépületben ember nem lakhatik, lévén túlságosan szellős. Praktikus okokból hát az építész falat is alkalmaz, ám amelyet, mondom, esztétikailag alárendel, hogy csak a keretet és bordát, a pillért és gerendát hangsúlyozza. Az épületen csak ez a hangsúly számít, mely a klaszszikusan elfogult szemlélőben azonnal visszhangra is talál. Mind húzódhat a görög templom oszlopsora mögött egy a belső teret takaró fal, ott csak az oszlop-gerenda-rendszer esik latba. A szoros eresztékű vagy bevakolt falról hiába tudom és látom, hogy összerakott, az monolitnak számít. A klasszikus épület nyílásait is keret- vagy pillér-gerendarendszer alkotja. Röviden a klasszikus épület szerkezettípusú.

Megjegyzem, hogy a konstruktív jelleget sok építész, valamint ábrázoló művész is helytelenül értelmezi. Festők és szobrászok sokszor konstruktívnek mondanak egy alakot, mikor annak minden tagja, íze a helyén van, anatómiailag korrekt. Így konstruktívnek neveznek primitív tömbalakot is, melyen nincs hangsúlyozva, ellenkezőleg el van nyomva a részekből összerakott jelleg, amely tehát éppenséggel nem konstruktív, hanem tömeg- vagy palásttípusú. Evvel szemben konstruktív az olyan ábrázolt alak, mely tekintet nélkül anatómiai helyességére, összerakottságot hangsúlyoz. Affelől tehát, hogy a klasszikus alaknak több vagy kevesebb tagja, íze, izma van a kelleténél, azok hamisan vágják át egymást, az még lehet jó, mindenesetre konstruktív. Fő az, hogy a klasszikus alak tagjai, amennyi-annnyi, ahogy-úgy egymást átvágják, összerakottságot mutassanak. Kiváló klasszikus mesterek tévedtek az anatómia ellen, de nem tévedtek a stílus ellen. Sok építész pedig ugyancsak hibásan konstruktívnek mond esetleg palástépületet, mert jó a statikája, mert megfelel a funkciójának. Konstruktív lehet azonban a klasszikus épület anélkül is, hogy funkciós volna; lásd a görög templomot. Viszont funkciót végez a fal anélkül, hogy konstruktív jellege volna. Így a csupasz sachlich-típus sem konstruktív, mert nem kalitkatípus, inkább palásttípus.

Ha nem is okvetlenül funkciós a szerkezet, esetleg mégis lehet az, mikor minden eleme bizonyos praktikus célt szolgál: lásd az Eiffeltornyot. Ha tehát a Sachlichkeit apostolainak a funkció és nem az esztétika volna a fontos, akkor legalább annyi szerepet adnának a kalitkatípusnak, mint a palásttípusnak. A francia Perret csakugyan a kalitkatípust favorizálja, de nem is barátja a sachlcih-apostoloknak. Ízlése nem bírja el a csupaszságot.

Azt, hogy a sachlich-típus nem konstruktív, mert nem hangsúlyozottan összerakott, azt még lenyelik az új építészek. De hogy én azt állítom, hogy nem is funkciós, azt soha nekem nem fogják megbocsátani Pedig a sachlich formákban a primitív érzés fölött erős barok szellem uralkodik. Ezt a multhavi füzetemben kimutattam. Fölsoroltam és megvilágítottam a sachlich típus barok vonásainak minden jellegzetességét. Nos a barok szellem tisztára esztétikai megnyilatkozás és a legcsekélyebb praktikus funkcióit nem képes teljesíteni. Az aszimetriára ugyan még csak rá lehet fogni, hogy esztétikaellenes (bár inkább a ráfogás mutat esztétikahiányt). És az üreges formát is föl lehet holmi loggiára használni. De már a csonka formának az esztétikain kívül semmi más értelme nincs. S főleg a szimultán jelleget nem lehet befogni gyakorlati föladatra. Milyen gyakorlati jelentősége lehet annak, hogy egy asztal peremét más színűre festik mint a fedőlapját. Nem felejtem el, hogy a nappal-szék-éjjel-ágy mintajára építészeink mostanában számos kombinált bútort találnak ki, de ezeknek formája egyáltalán nem kombinált és a két rendeltetés szimultán egyszerre nem is működik.

Azonban soha nagyobb sértés ne érje az építészeket, mint mikor én technikus tudásuknál fontosabbnak tartom művészi tevékenységüket; az építészet racionális értékénél többrebecsülöm ösztönös szépségét.

Érzem, meg fognak békülni.

(A közelmult korszerű építészetének nem funkciós, de szép példájaként közlöm Vidor Emil szecessziós bérházát [Honvéd-u. 3], mely mint történeti emlék sok mai funkciós, de nem szép épületet túl fog élni.)

Vidor Emil

épitéz

l.

Tér és Forma

1927. 14. n.

4, 5, l.

10. l.

Budapest, 1917. marczius hó 2.

A miniszter rendeletéből:

Dr Majorszky Ö[illegible]

miniszteri tanácsos.

K.D.V.

VIDOR Géza

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336.e

Bedő Béla úr honvédutcai bérpalotája.

Tervezte: *Vidor Emil* műépítész.

A telek szűk mellű voltának megfelelőleg az alaprajzi programm olyképpen állapíttatott meg, hogy a főlépcsőtől kezdődőleg a homlokzati kettős traktuson végig és a jobb oldali udvari traktusban egy-egy nagyobb lakás, kijáróval a hátsó lépcsőre, a főlépcsőház másik oldalán pedig ugyancsak végződéssel a hátsólépcső felé egy-egy legénylakás helyeztessék el. A tervező oly módon oldotta meg a feladatot, hogy a kétkaru főlépcső közbenső pihenőiről adott közvetlen bejáratokat a hátsó lakásokhoz, lehetővé tévén ilyesformán a nagy lakásokban udvar felőli télikertek alakítását, egy ötödik emeleti garçonlakás létesítését és elkerülvén a szokásos függő folyosókat.

A legnagyobb sikert elért legolcsóbb fűtőrendszer a szabadalm.
„REFORM“ fatüzeléses cserépkályhánk, melylyel a legegészségesebb és legtisztább meleg érhető el.
Hardtmuth L. és C. cász. és kir. udv. szállítók, Budapest, VI., Andrássy-út 6.

NEUSLOSZ ÖDÖN és MARCZEL Pozsonyi-út 21—23.
Gőzfűrész, faáru és parkettgyár. Ács és asztalos-üzlet. Épitési vállalat.

KARL és FARKAS szobrászok
Budapesten, VIII., Sárkány-utca 5. szám.
Telefon 88—37.
Készítenek mindennemű gypsz-, kő-, műkő- és cementmunkákat. Stuccmenyezeteket, ugymint teljes teremdíszítéseket, kész vagy saját terveink szerint legjobb kivitelben.

RÁKOSI J.
BUDAPEST, VIII., SZŰZ-UTCA 5. sz.
Elvállal bádogos-, légszesz-, vízvezeték, closetek. és fürdőberendezéseket, csatornázásokat és villámhárító-berendezéseket. Valódi Auer-égők, izzótestek és üvegárú, mindennemű légszesz-csillárok olcsón kaphatók. — Elfogad minden e szakba vágó javításokat és házak évi rendbentartását.

Magyar Pályázatok
1907. 1. 4.

A hátulsó lépcső emeletenként kétszer fordul és minden félemeleten egy-egy, tehát összesen kilenc poroló folyosóra nyilik.

Az udvar alá van pincézve, a mosókonyha és vasaló a jobboldali udvari traktus ötödik emeletén van elhelyezve.

A homlokzat részben az első, részben a második emeletig kőburkolattal, többi részeiben kőporos vakolattal van ellátva, díszítő elemei pedig színes majolikában kerültek kivitelre. A bejáró és főlépcsőház színes csempe burkolatot nyertek; az egész épület előkelően van felszerelve, elsőrendű padló- és faburkolatok, tervszerinti falfestmények, színes üvegezések és csiszolt üvegek gazdag alkalmazásával.

Az építkezésnél résztvett iparosok közül a kőfaragó munkát *Müller Rezső*, az asztalos munkát *Malomsoky József*, lakatos munkát *Hochmann Lajos*, mázoló munkát özv. *Vanek Károlyné*, üveges munkát *Herzl L. M.*, szobafestő munkát *Bobits G.*, bádogos munkát *Fuchs Mihály*, vízvezeték berendezést *Harsányi Testvérek*, a felvonógépet *Kovács* és *Szalai*, a villanyfelszerelést *Orosz* és *Kállai* készítették.

* * *

A múlt számunkban közölt dob-utcai és őrnagy-utcai iskolák üveges munkáit *Forgó* és *társa*, a vízvezetéki és closet berendezéseket *Bogdány* és *társa* készítették.

GLÜCK JÓZSEF szobafestő, szobakárpitozó és mázoló
ARAD, JÓZSEF-FŐHERCEG-UT 7.

BOGDÁNY ÉS TÁRSA VIZMŰGYÁR Budapest VI., Rózsa-u. 59. TELEFON 988.

KÓNYA GYÖRGY épület- és műlakatos SZEGED.

GROSSMANN ÁRMIN BUDAPEST, V., Harmincad-utca 4. sz. KÁRPITOS ÉS DISZITŐ
Elvállal díszítő-munkát valamint teljes lakberendezéseket. Raktár legujabb francia szövetekből és művészi kivitelű bútorokból, úgy klasszikus, mint modern kivitelben.

MARGITTA IGNÁC mázoló mester. Budapesten, VII., Dohány-utca 34. szám.

Ifj. MECHLOVITS TIVADAR czimtáblagyár V., Váczi-körút 55. szám. Címtáblák és betük, bádog, fa, fém vagy üvegből minden kivitelben. — Költségvetések dijtalanul. —

BOBITSCH ARTHUR diszitő-festő, Budapest, VIII. ker. Vig-utca 6. sz.

Főhomlokzat.

Bedő Béla úr honvédutcai bérpalotája. Tervezte: *Vidor Emil.*

Hall.

Bedő Béla úr honvédutcai bérpalotája.

Tervezte: *Vidor Emil.*

Uri szoba.

Bedő Béla úr honvédutcai bérpalotája. Tervezte: *Vidor Emil.*

Téli kert.

Bedő Béla úr honvédutcai bérpalotája. Tervezte: *Vidor Emil.*

III III

Tervpályázati határidők.

1907. febr. 15. Erzsébetvárosi törvényszéki épület. Igazságügyminisztérium segédhivatali főigazgatójánál. I. díj 2600 K., II. 1800 K., III. 1000 K. Megvétel 600 K.

1907. febr. 15. Hungária r.-t. ernyőgyára, Alsólendván. 500 K.

1907. febr. 15. Szikszói izr. templom. Hitközségnél. I. díj 600 K. II. 400 K.

1907. febr. 15. Besztercei pénzügyigazgatóság. Városi tanácsnál. I. díj 500 K. II. díj 300 K.

1907. feb. 26. Szabadságharczszobor. Székesfőváros tanácsánál. I. díj 12,000, II. 8000, III. 6000, IV. 4000, V. 3000 K.

1907. márc. 15. Kossuth-szobor. Arad polgármesterénél. I. díj 2000, II. 1000, III. 500 K.

1907. márc. 30. Szentesi városháza. Polgármesteri hivatalban. I. díj 2000 K., II. díj 1000 K., megvételi díj 500 K.

* * *

A Magyar Pályázatok 1905. és 1906. évi gyűjtő borítékjai darabonként 1 kor. 60 fill., vidékre küldve 1 kor. 80 fillérért kaphatók.

ID. RIEDER OTTÓ Hatóságilag engedélyezett villamfelszerelési és műszaki intézet. Villamos világitás és erő átviteli szerelések a legújabb biztonsági szabályok szerint; telefon, villámháritók, villamos órák, tűz- és vizjelzők szakszerű berendezése. — **Mindennemü elektrotechnikai czikkek és készülékek.**
BUDAPEST, IV., Irányi-utca 20. sz. (Király-bazár.)

VÁMOS J. IMRE Budapest, VI. ker., Podmaniczky-utca 6.
Épületbádogos, légszesz- és vizvezetékberendező. Telefonszám 46—96.

FISCHER JANOS FIAI kőfaragó-mesterek
BUDAPEST, Baross-tér 10. sz. — Telefon 62—55. — SZEGED, Kálvária-utca 3. sz.
Építkezési kőfaragó-munkák. — Siremlékek. — Burkoló- és bútor-márványlapok.

Hézagmentes, lábmeleg, rugányos, könnyen tisztitható **„Karborit" asbest svéd padló**
FÓNAGY és TÁRSA, Budapesten, I. ker., Retek-utca 46. sz.

SOMLÓ JENŐ MŰASZTALOS
BUDAPEST, VII. Kerület, Amazon-utca 6. szám.

III III

359—1907. szám. *Szentes város tanácsától.*

Városházépítési tervpályázat.

Szentes rendezett tanácsú város nyilvános pályázatot hirdet

városházépítési tervek

elkészítésére, kizárólag magyar honos tervezők részére.

A pályatervek benyujtási határideje **1907. év március hó 30-ika.** I-ső díj 2000 kor., II-ik díj 1000 kor., további tervek 500 koronájával megvehetők.

A részletes pályázati feltételeket, a tervezési programmot és helyszínrajzot kivánatra díjtalanul küldi meg a polgármesteri hivatal.

Szentesen, 1907. évi január hó 15 én.

Dr. Mátéffy Ferenc.

Ehrlich L. Ferenc

Budapest, VII. ker., Dohány-utca 12. szám.

Legjobb fűtési szerkezet minden fűtési anyagra

kályha és tűzhely.

Árjegyzék és költségvetés díjtalan.

TERVEZŐK: BÖHM HENRIK ÉS HEGEDÜS ÁRMIN

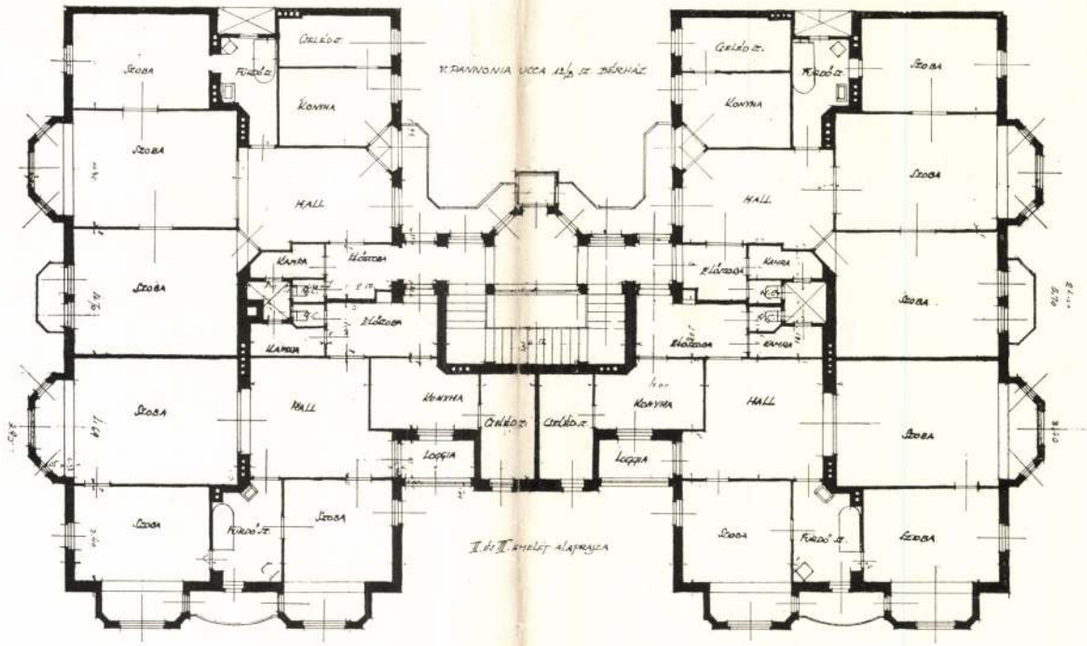

Építtető: Pannonia és Koral uccai ingatlan rt. Az épület 9 hónap alatt épült, m³-kinti egységár 40 P.

TERVEZŐ:
VIDOR EMIL

TERVEZŐK: RÉVÉSZ ÉS KOLLÁR

TERVEZŐ: VIDOR EMIL

a Budapest V. ker. Váci-utca 24 sz. ház alaprajzai.

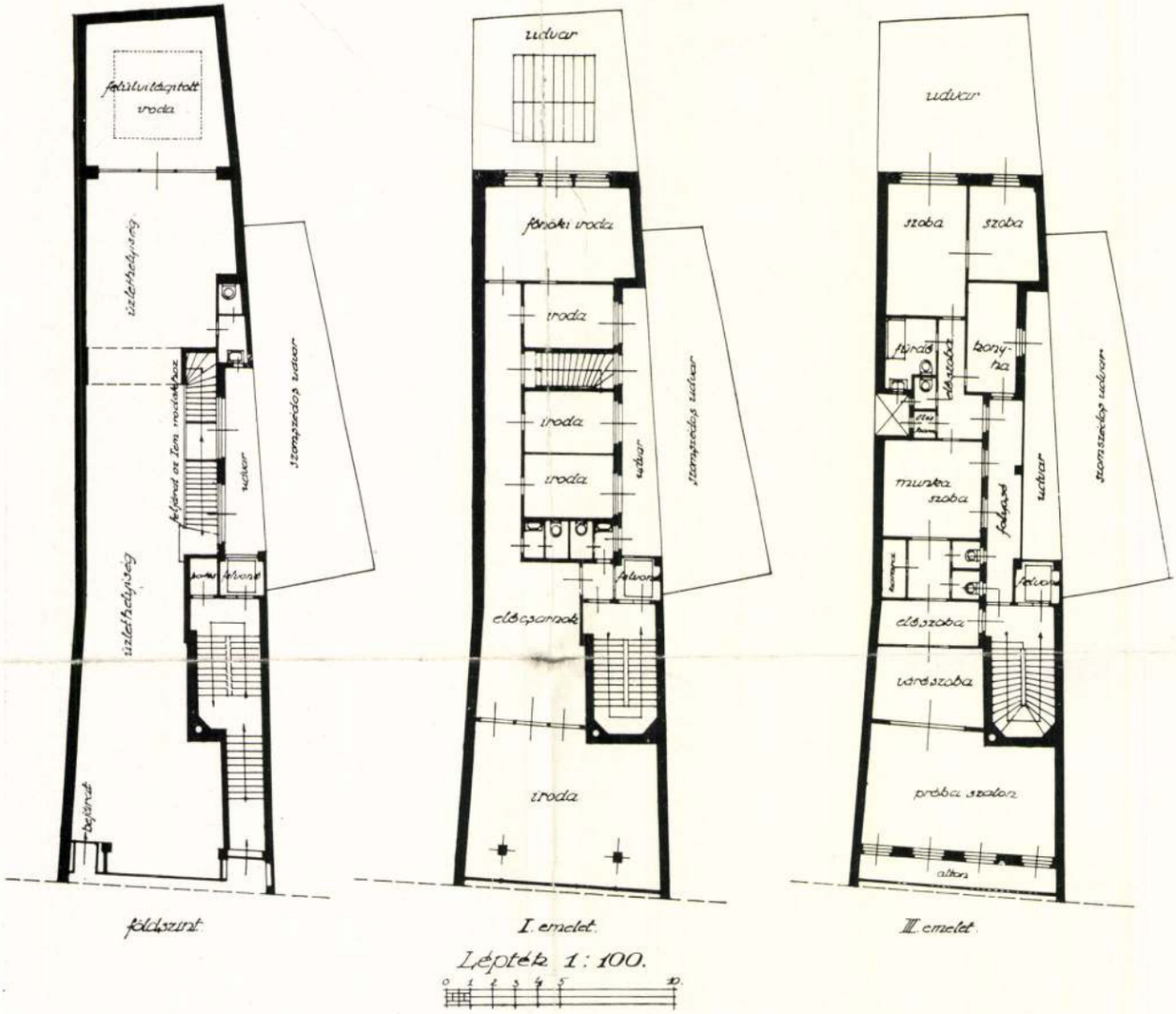

Léptékek 1 : 100.

Az építtető neve és a ház címe: építtetők: tószegi Tószeghy Emil és Vidor Emil. Budapest, IV, Váci ucca 24.

Az általános elrendezés körülírása: Tisztán áruháznak terveztetett, de a bérbeadási tárgyalások a felső emeleteken erősebb alaprajzi elaprózásra vezettek. A földszintre autóüzlet, az I. emeletre annak irodái, a többire divatáruüzletek s ezek lakásfüggelékei, a manzardra fényképészeti műterem kerültek. A kirakat pillérmentesítése céljából s azért, hogy a manzard előíráskövetelte hátratolt fala alá főfal s ne kiváltás kerüljön, a homlokzatot a tervező kerek másfél méterrel tolta hátra. Ez adja meg az épület tagolását és árnyékhatását is.

Az épület kivitele: Kibetonozott szegecselt vasoszlopok. Töltő falazat. Vastartók közti vasbeton lemezfödémek, 450 kg m²-kénti terhelésre számítva. Amerikai tölgyfapadlók. Mettlachi padlóburkolatok, opulens falcsempezés. Elsőrangú egészségügyi felszerelés. Gáztűzhelyek. Melegvízfűtés. Autógeyzerek. Portálok vasból, időálló mázolással.

Az épület gépészeti felszerelése: Személyfelvonó.

A telek hányadrésze építtetett be: Nyolcvan százaléka. Főudvar alig van, de a szomszédéval való egysítés révén sikerült úgy a lépcsőháznak, mint az emeleti halyiségeknek tökéletes világosságot adni.

Az építés ideje: 1927 július—1928 február 1-ig.

A beépített köbméter egységára a leszámolás alapján: 55.80 pengő.

Tér és Forma
1928 I. évf. 72 -

Vidor Emil: Bérház a Honvéd uccában Fotó M. T. I.

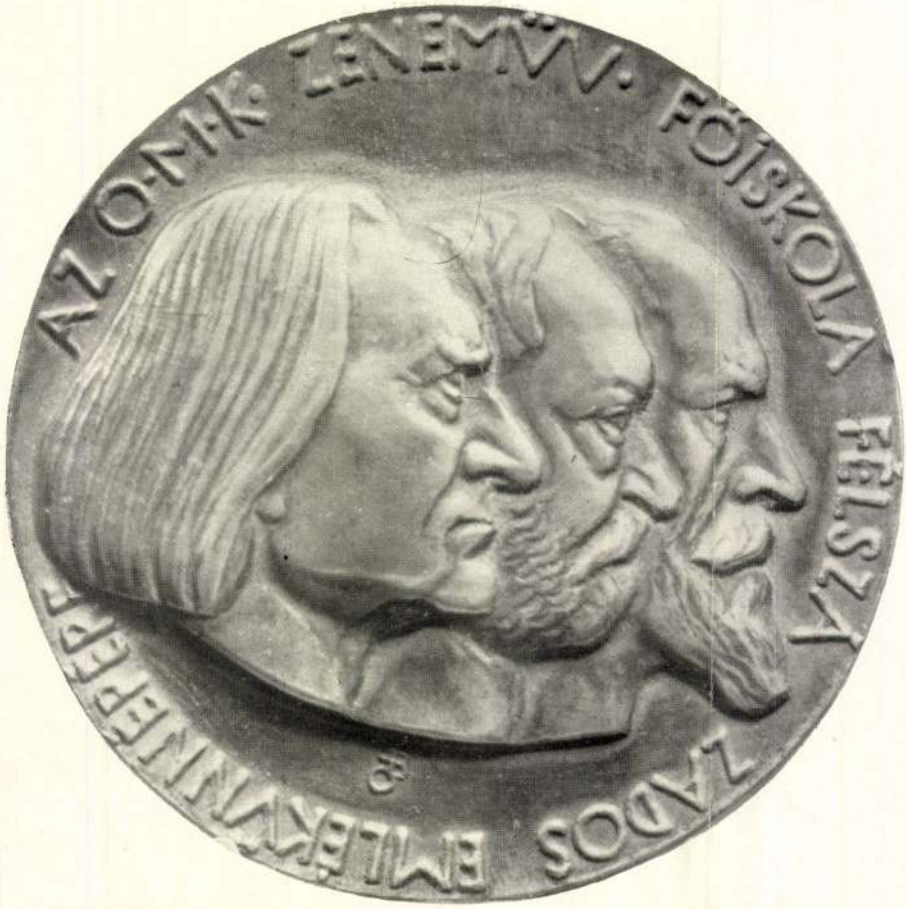

Beck Ö. Fülöp : Plakettek

Vidor Emil

tervezte a Bp. II. Ady E. u. 15-17. sz.
villa épületét 1911-ben.
(1913)

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Vidor Ferenc, építész

fotokiállítása nyílt az építőművének követsége székházában.

— : o fotók 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 12.

Vidor Ferenc

Cikke: Tágító építészet – Valóság, 1969.
5. a. 103-105. l.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. -Művtört.Ért.1972.4.sz. 295-328.l.

299. l.

Vidor Ferenc

cikk: Urbanisztika és regionalizmus

Éptud, 1971 /III/, 2-3.sz.

195-218.l.

Vidor Ferenc

cikke.

Vidor Ferenc: Az építészet "teljességéről".
Építés- Építészettudomány, 1969.1-2.sz. 63-74.l.

Vidor Ferenc

nevét a Magyar Urbanisztikai Társaság ankétján felszólalók felsorolásában említi Granasztói Pál cikke: "Irók a városépitésről".

Budapest, 1969. 8.sz. 1o. 1.

VIDOR FERENC

Bevezető a „Budapest városrendezési problémái" c. könyvben.

Budapest városrendezési problémái. Szerk. Preisich Gábor Bp. 1963. /Mérnöki Továbbképző Intézet előadássorozata /

5-6.

MDK

Vidor Ferenc, építész

Vetítettképes előadást tart

törökországi élményeiről.

— : Klubnap 8

ESTI HIRLAP, 1 Bp. 1969 máj. 12.

VIDOR FERENC

(+21)

Bábeli Budapest

Vargha Mihály építészkritikus vitaindító írásában a magyar építészszakma rendszerváltásának halogatását kéri számon, és hiányolja azt is, hogy Magyarországon ma nem folyik igazi eszmecsere Budapestről, a főváros építészetéről, a lehetséges kitörési pontokról. Lapunk a most kezdődő cikksorozattal próbál hozzájárulni egy ilyen diskurzus elindulásához.

Vidor Ferenc urbanista építész nemrég tekintélyes, hét fejezetre komponált kötetben adta közre írásait Képek és képtelenségek a városok világáról címmel (TERC Kiadó). A képtelenségek szó itt fontos, és nyugodtan kimondhatjuk, hogy leginkább a könyv VI., Budapestről szóló fejezetéhez köthető. Ekkor jut el ugyanis a jeles szerző az elméleti, általánosabb fejtegetésektől egy konkrét problémakörig: szeretett szülővárosának helyzetéhez. Nem könnyű kiolvasni a sorokból a féltő, aggodalmakkal teli álláspontot, mert Vidor szelídsége és udvariassága már-már zavarba ejtő. Én viszont azt hangsúlyoznám, hogy Vidor Ferenc a kilencvenes évek elején vezetője volt a Budapest jövőképét kidolgozó tudományos kutatócsoportnak, amely Második Millennium címmel ki is adta tanulmányait, sajnos kis példányszámban. Ráadásul röviddel később a munka megfeneklett – az okokat ne keressük. Pedig a tanulmányok igen körültekintően vázolták fel a város előrelépési lehetőségeit, és sok olyan jelenségtől óvni kívánták a várost,

» Ha a frissen elkészülő létesítményeket vagy az egyre nívótlanabb terveket nézzük, Budapesten már szinte alig találkozunk építészettel. Gyarapodnak a majmolások, stílustalanságok, a nyilvánosság szinte teljes kirekesztésével kialakított „projektek".

melyek azután csőstül bekövetkeztek, ezeket szenvedjük ma.

Vidor „képtelenségeivel" szinte egy időben megjelent egy Hogyan épüljön Budapest? című könyv is, amelynek nem csupán a mérete, de még az oldalszáma is hajszálra azonos, 415. Szerepel még a borítón egy másik cím: Állítsuk vissza a Fővárosi Közmunkák Tanácsát!, továbbá Budapest címere, alatta: Fővárosi Közgyűlés Jogi Bizottsága, valamint egy logó: Octogon könyvek 6. A hátsó borítón másik logó: Szeretem Budapestet, s belül a fülön még egy: Új Budapest – több mint város, felette egy idézet Cselovszki Zoltántól, az Új Budapest Központ vezetőjétől. Furcsa egyveleg tehát a könyv, amit a borító mögött jól mutat a 3., vagyis a belső címoldal. Ez egyben a kolofon: a tanulmánygyűjteményt felelős kiadóként jegyzi Bojár Iván András, szerkesztője és közreadója Juharos Róbert. S kiemelten megismétlődik a borító két mondata, fent a kérdő: Hogyan épüljön Budapest?; lent a felszólító: Állítsuk vissza a Fővárosi Közmunkák Tanácsát! Vizuálisan az oldal ettől olyan, mintha egy kiáltványról vagy pamfletről lenne szó. További tartalmában pedig, akár a szövegeket – tördelésüket, szerkesztésüket –, akár a sokszor nem azonosítható képeket tekintjük, e kötet olyan vegyes és kaotikus, mint maga a város.

A mostanában megjelentek közül nem csupán e két kiadvány foglalkozik Budapest helyzetével, elemzi a válságjelenségek okait, vagy vázol megoldási módokat a jövőre nézve. A téma határozottan a levegőben van, egészen furcsa türelmetlenség kezd úrrá lenni egyes embereken, és úgy tűnik, egyre inkább fertőző e kórság. Sokan feltűnően követelődzők, mint egy hisztis gyerek, aki meglát valamit a kirakatban vagy az üzlet polcán, és tombolni kezd, ha nem kapja meg azonnal. Vannak, akik alig hajlandók meghallgatni mások mondandóját, illetve abból csak annyit, ami a saját vélekedésük szempontjából dekódolható. Ha pedig olyan véleményt, netán kritikát olvasnak, hallanak, amely őket érinti, hajlamosak észre sem venni. Esetleg egészen más témát ragadva, azonnal ellentámadásba lendülnek. E jelenség mostanság a „kritika kritikája". Mondanom se kell, építmények esetében e viselkedés sokkal helytelenebb s károsabb, mint kiadványoknál...

Nekem, építészkritikusnak, a legmeglepőbb, hogy az építészek alig-alig veszik ki részüket a párbeszédből, ritkán kérnek szót a munkájukat súlyosan érintő nyilvános társalgásban. Egészen furcsa apátia érzékelhető ebben a szakmában. Annyira éles a kenyérharc, sokan annyira védik a maguk tervezési területét, akkora a megosztottság, hogy a helyzet kezd vészjóslóvá válni. Legvilágosabb megfogalmazásban: az építészeknél nem volt rendszerváltás, illetve csak annyiban, hogy nincsenek állami tervezőirodák. Tehát magánpraxis van, amit iszonyatosan megterhel a megélhetési építészet. De hol az architektúra?

Ha a frissen elkészülő létesítményeket vagy az egyre nívótlanabb terveket nézzük, Budapesten már szinte alig találkozunk építészettel. Gyarapodnak a majmolások, stílustalanságok, a nyilvánosság szinte teljes kirekesztésével kialakított „projektek". Most éppen kritikán alulinak ígérkezik a Rác fürdő bővítése (építész: Kaszab Ákos), a Clark Ádám téri foghíj beépítése (építész: Birkás Gábor) vagy a rózsadombi SZOT-szálló átalakítása luxusapartmanokká (ha nem az érvényes engedéllyel bíró, Vadász Stúdió változatában történik, hanem Maghegyi György terve szerint, amelyet a Fővárosi Tervtanács kétszer elutasított).

Az egyéni teljesítmények egyébként az építészetben nehezen értékelhetők, itt szinte mindig csapatmunkáról van szó. Klaszszikus például a tervezőkettősök esete, hajdanából említhető Lechner és Pártos, Korb és Giergl, Bálint és Jámbor, Nyíri és Lauber, a máról König és Wagner, Szántó és Mikó, Bánáti és Hartvig, Gunther és Csillag vagy Zsuffa és Kalmár. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy csupán ketten dolgoznak az irodában, de az ilyen kettősöknél anno természetes volt, hogy egyikük folyamatosan részt vett a közéletben. Ám munkatársaktól függetlenül: építészeinknek személyesen föl kéne vállalniuk – sokkal aktívabban – a közszereplést, a kezdeményezést, az álláspontok jól megfogalmazott kibontását vagy védelmét akár írásban, akár élőszóban. Nem csupán akkor, ha felkérik őket, hanem – az épített környezet jól felfogott érdekében – mindig, ha arra szükség van. Most főképp Budapestről, például itt, a Magyar Hírlap hasábjain. Persze nem szem elől tévesztve egy Hamvas-idézetet, amelyet oly sokszor vesz elő Vidor Ferenc: „A várost nem hatalommal kell kormányozni, hanem szellemmel vezetni. Ez az átszellemült létnek megfelelő uralmi eszköz. Ezt nevezték a régiek ars regiának, királyi művészetnek, mert nem szigor, nem büntetés volt, hanem magas tudás: művészet."

Jókó Csaba rajza

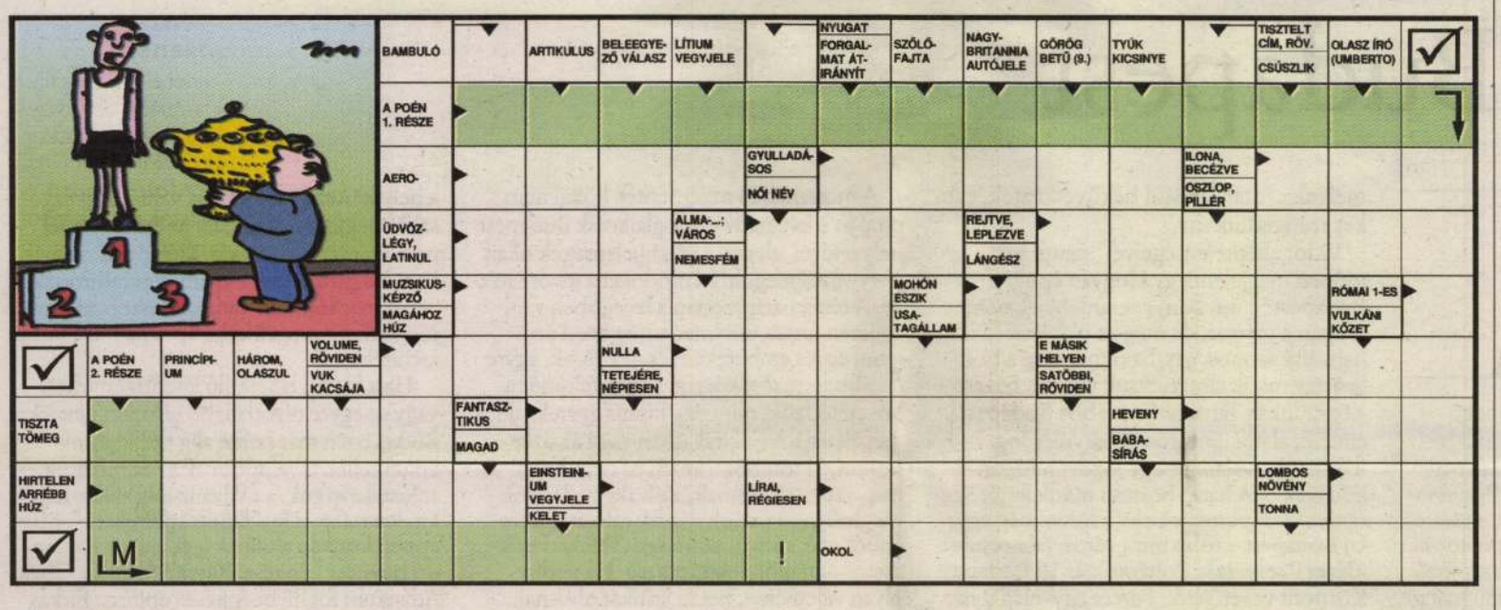

DILBERT

ÍRTA ÉS RAJZOLTA SCOTT ADAMS · FORDÍTOTTA BENES ATTILA

MAGYAR HÍRLAP

Főszerkesztő: Szombathy Pál
Főszerkesztő-helyettesek: Popovics Gizella, Farkas György
Lapszerkesztő: Lépesfalvi Zoltán
Rovatvezetők: Erdei Tamás és Köves Pál (a nap témája), Kósa Tamás (sport), Medgyesi Csilla (kül), Nagy Iván Zsolt (publicisztika), Németh Géza (mb., eco), Retkes Attila (kult), Sárközy György (fotó), Varga Gergely (bel)
Főmunkatársak: Makai József, Para-Kovács Imre, R. Székely Julianna, Szále László, Sztankóczy András, Újvári Miklós

Szerkesztőség és kiadó:
1106 Budapest, Fehér út 10.
Telefon: 887-3230, fax: 887-3253

Kiadja: A Pont-MH Kiadói Kft.
Ügyvezető igazgató: Tóth Kamilla

Médiaigazgató: Baráth Maya
Hirdetésfelvétel:
Telefon/fax: 260-8404
Telefon: 262-4836
hirdetes@magyarhirlap.hu

Előfizetés, terjesztés:
Telefon: 887-3200, fax: 887-3203
elofizetes@magyarhirlap.hu
terjesztes@magyarhirlap.hu

Árusításban terjeszti a Lapker Rt.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága
Előfizethető az ország bármely postáján, illetve a hírlapkézbesítőknél
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
További információ:
06-80-444-444
Készült: ADOC-Interprint Nyomda Kft., 06-1-260-6182

HU ISSN 1786-478X

2005. június 22., szerda

MTV

5.25 Hajnali gondolatok
5.30 Agrárhíradó
5.35 Kárpáti krónika
5.50 Nap-kelte
9.00 Bundás és Rozsdás
Amerikai rajzfilmsorozat
9.30 Sandokan
Olasz rajzfilmsorozat
10.05 Egy rendes család
Német tévéfilmsorozat
11.05 Szerelmek
Saint Tropez-ban
Francia filmsorozat
12.00 Híradó délben
13.00 Hrvatska kronika
13.25 Ecranul nostru
14.00 Kórház

TV2

6.00 Propaganda
6.25 Jó reggelt, Magyarország!
6.55 Mokka
9.00 Szóda
Telefonos játék
10.00 Teleshop
11.35 Salome
Mexikói filmsorozat
12.40 Airplane
Amerikai vígjáték
14.15 Norbi-titok
14.25 Játékidő
Telefonos vetélkedő
15.25 A szerelem ösvényei
Mexikói filmsorozat
Főszereplők:
Aracely Arambula

RTL KLUB

6.00 Ármány és szenvedély
Amerikai filmsorozat
6.30 Reggeli
9.00 Receptklub (ism.)
9.15 Top shop
10.15 Delelő
Vidám magazinműsor
11.35 Receptklub
11.50 Már ez is probléma?
Francia vígjáték
Rendezte:
Georges Lautner
Főszereplők:
Miou-Miou
Jean Lefebvre
Bernard Menez
Paula Moore
Közben:
12.00 Híradó

M2

5.25 Hajnali gondolatok
5.30 Agrárhíradó
5.35 Kárpáti krónika
5.50 Nap-kelte
Híradó,
Körzeti híradó
Kék fény-hírek
Sport
9.00 Válaszd a tudást!
10.00 Tudásakadémia
11.00 Filmrendezői portrék:
Philip Kaufman
Amerikai portréfilm
12.00 Nyelvoktatás az EU-ban
12.02 Fokról fokra
12.30 Utazás
Frankofóniába
14.30 Fáklyafesztivál

DUNA TELEVÍZIÓ

5.30 Gazdakör
5.45 Indul a nap
8.20 Hungarorama
8.30 Szünidei matiné
9.15 Félix és a vadállatok
9.40 Ökológia
9.55 Tizenkét olasz város, tizenkét olasz rendező
10.10 Bűvölet
11.05 Mit főzzünk ma?
11.15 Régiók (ism.)
11.45 Híradó
12.05 Gazdakör (ism.)
12.20 Isten kezében (ism.)
12.50 Hungarorama
14.00 Ami szabad szemmel nem látható

VIASAT3

8.20 Ed 42.
9.20 Űrbalekok
9.50 Vadmacska
Venezuelai–amerikai–Puerto Ricó-i filmsorozat
11.50 Hetedik mennyország 12.
12.50 Tíz kicsi áldozat
Amerikai thriller
Főszereplők:
Barbara Eden
William Shatner
Roddy McDowall
Morgan Fairchild
Traci Lords

HBO

6.30 Joey 14.
Amerikai sorozat
6.50 Pereld a nőt!
Amerikai vígjáték
8.25 Epstein éjszakája
Német–osztrák–svájci filmdráma
9.50 Papakereső
Holland filmdráma
11.45 Az élet nélkülem
Kanadai filmdráma
13.30 Batman és Robin
Amerikai kalandfilm
Rendezte:
Joel Schumacher
Főszereplők:
George Clooney
Chris O'Donnell
Arnold

SPORT1

8.30 Bowling
11.00 Triatlon (ism.)
12.30 Tenisz – Wimbledon
A második nap összefoglalója (ism.)
14.00 Tenisz – Wimbledon
Harmadik nap (élő)
20.30 **Labdarúgás Konföderációs Kupa (élő)**
23.00 Labdarúgás
Konföderációs Kupa
Csoportmérkőzés
1.00 Tenisz – Wimbledon
A harmadik nap összefoglalója
2.00 Libertadores-kupa
5.00 Tenisz – Wimbledon

Vidor Ferenc, építész

a MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

I. ciklus 1970–72.

Vidor Ferenc: Az építész szerepe a jövő megtervezésében.

II. ciklus 1972–74. A jövőkutatás építészeti-urbanisztikai alkalmazásai.

Magyar Építőművészet, 1989., 1–2 szám, 3/4 – old.

Vidor Henrik

1905 őszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Hegyek felett, olaj. 200 K.

Tavaszi est, olaj 500 K

Horvig Károly báró, veszprémi
püspök V. 230.

Vidor Ilonka

Magyarság 1923. dec. 16.

H. Vidor Ilonka iparművészeti műhelye müteremkiállitást rendezett. Gazdag gyüjtemény várja itt az érdeklődőket. Az iparművészeti tárgyakon kivül *Sas* Ferenc és *Sasné Farkas* Böske, valamint *Karinthy* Ada szépen megoldott képekkel szerepelnek a kiállitáson.

EULENBERG,H.SCHATTENBILDER.Eine Fi
-"- NEUE BILDER. Plastische Litera
FAESI,R.RAINER MARIA RILKE. Eine a
FRANZ VON ASSISI.LEGENDEN von Heil
dern. Miniaturbändchen. Gebund
GAUDY,Freiherr.AUS DEM TAGEBUCH E
Mit farbigen Bildern. Miniatür
GOGOL. WERKE in 2 Bänden.Dünndruck
In einem eleganten Leinenband
ger Geschichte,Grenzland-Gesch
GRIMMELSHAUSEN,Hans Jacob.DIE SIM
den.I. Abenteuerlicher Simplic
Landstörzerin Courache etc.III
Mit vielen Bildern geziert.Lei

HEINE,Heinrich. SAEMTLICHE WERKE.
Schönste und typographisch vol
Verlags.Grossoktav. Lateinisch
mit den als Schlussband zugefü
Ein seltener Gelegenheitskauf! Di

HOMER's ODYSSEE. Griechischer und
Lederbänden des Tempel Verlags
HOMER's ILIAS. Text griechisch und
prägter roter Lederein band,Tem
LEIDMANN,Eva.AUCH MEINE MUTTER FRE
tritte eines bayrischen Mädche
-"- WIE MAN SICH BETTET. Roman.Lei
LOTHAR,Ernst, KINDER. Erste Erlebn
über Kinder. Leinen

Vidor István

ötvös Pest

1860–70-es évek
Valószínűleg Vidor M. fia.

Horváth Szentpéteri

257. l

Mütermkiállitás, H. Vidor Ilonka és
hasom fotó

Pesti Hirlap. 1923. dec. 20. 6

~~Kiállitás~~ Kiállitások

H. Vidor Tlouka ipanmuvész

Pesti Hirlap. 1923. dec. 20. 6

kiadítárdz

Vidor János

Tihany, olaj

Balatoni
[illegible]i Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.

Tx 23 l.

Vidor János
Budai ház, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 1o 1.

MDK

Vidor János és Jeges Sándor könyve:

Mit rajzoljunk a természetrajzi órán. Orosháza,1947. Szerzők kiad. - 46 táblán több mint loo ábra fentiektől. A rajzok vázlatosak. Jeges S. a természetrajz tanára, lo éven át a polg. iskoláknak gyakorlati tanárképzés szolgálatában állott.
Ismertetve

Köznevelés, 1948. máj. 15. 227 l.

MDK

Vidor János

Tabáni részlet, of.

" " "

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 21 l.

Vidor János

Interieur, olaj.

Nemzeti Szalon

1915. szept.

őszi kiáll.

4. sz. minta a 24. §-hoz. — **Szoba- (v. fali) lelt**

Le

Folyószám	A szakleltár folyószáma	A bútor vagy szerelvény megnevezése	

Vidor János

1920 jan. febr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Városligeti részlet olaff.
300.—

Kilátás ablakomból,
vonf. 400.—

1920. dec. n. o.

Csatornaparti részlet, olaff.
1400.—

La Tène-kori kettős kés, csavart nyéllel VI. 18.

Vidor János

1910. dec. kiáll. Nemzeti halon
Csendélet, olaff. 400.–
1913. szept. kiáll. u.o.
Budai Sashegy részlet, olaff. 160.–
1915. ápr.-máj. kiáll. u.o.
Szobasarok, olaff. 50.–
Interieur, olaff. 40.–
1915. szept. kiáll. u.o.
Interieur, olaff. 140.–
1915. dec. kiáll. u.o.
Antik csendélet, olaff. 150.–

Újföld (a debreceni határban)

III. 24.

Vidor János

1920. apr.

kiáll. Nemzeti szalonban

~~Vidor~~ Budai ház, olaf. 300.-

1924. nov. balatoni kiáll.

n. o.

Tihany, olaf.

Zabolai tumulus V. 58.

Vidor János

1913. Zsürimentes kiált.
Müvesiház
Jardin fleuré 100.–
Kertrészlet, olaj.

Szendey levelei VI. 142

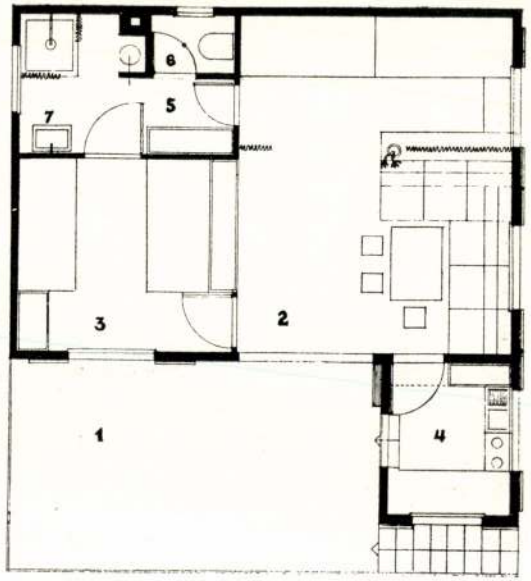

Jelmagyarázat: 1 = veranda, 2 = nappali, 3 = hálófülke, 4 = konyha, 5 = öltöző, 6 = W. C., 7 = zuhany.

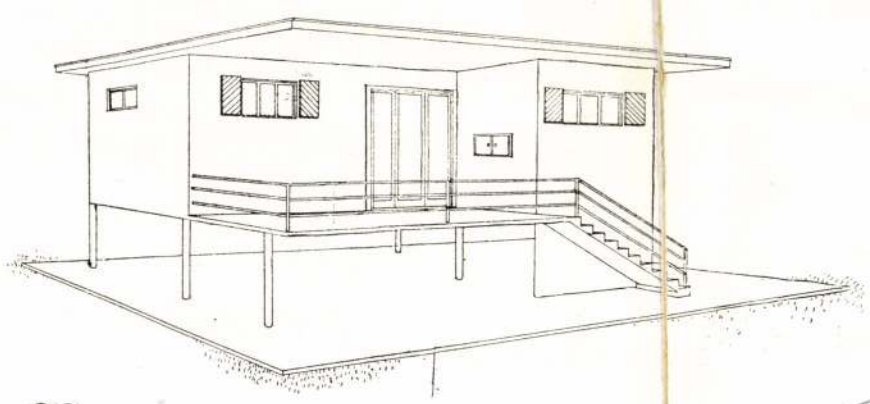

Állandó típus. Költségcsökkentés miatt tanácsos a konyhát és a W. C.-t egyhelyre csoportosítani. Ugyanezen oknál fogva kívánatos lenne a kiugró terasztetőt alátámasztani.

Tervpályázaton a második II-ik díjat nyerte.

koltai Vidos Zoltán építész terve.

Perspektíva
1935. 96. l.

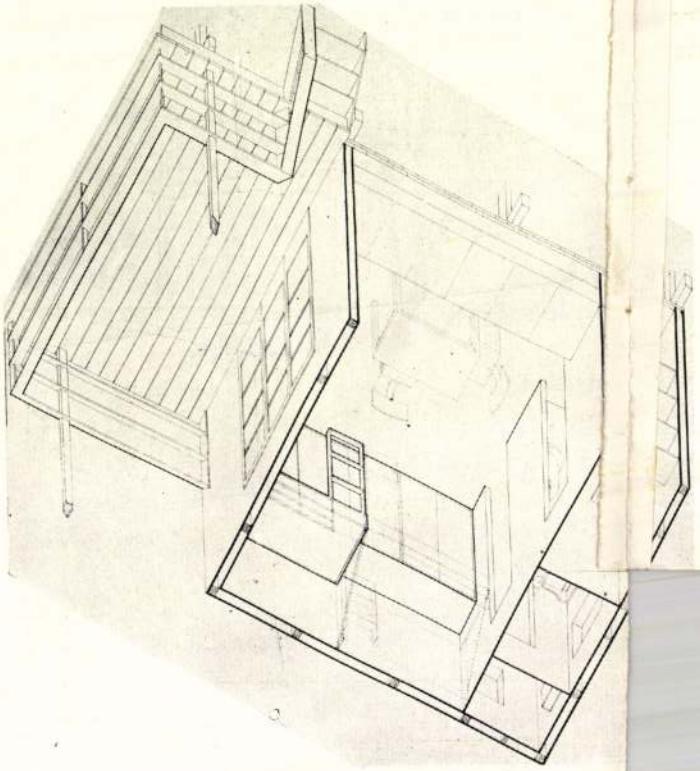

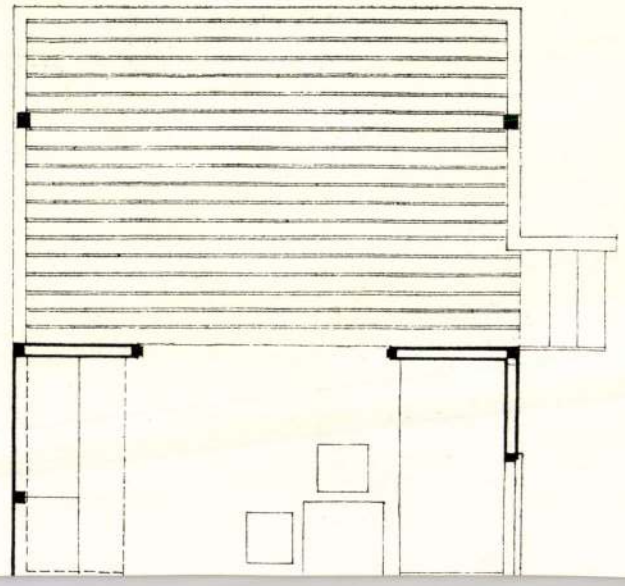

Vidos Zoltán, koltai
épitéz

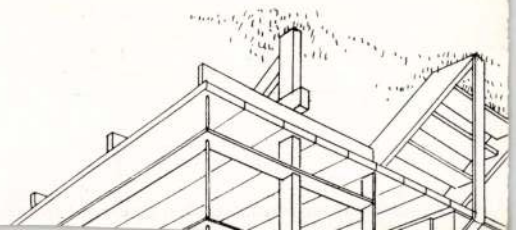

Koltai Vidos Zoltán

építész

Szül. Arad 1900

Oklevelet nyert 1926.

Műegyetem 21 l.

10681.

ülva, karosszékben ülve és karba
hajtott, nyakkendője rojtos, zsi-

f Széchényi.

en.

163-901
01-8.

501. MOPSZLIANYA KÖLYKÉVEL, s
1740 k. — Mopshündin mit Jungem,
um 1740.

502. FUTÓ AGÁR, szines porcellánszobr
hund, farbige Porzellanfigur, auf

503. LÉDA A HATTYUVAL, szines p
mellette jobbról a virágfüzérrel dis
helyezi, baljával a virágfüzér végét
kora. Meissen, 1740—50. — Leda m
Sockel. Daneben knieender Amor. O

504. BÁNYÁSZ, szines porcellánszobroc
áll, jobb kezével balvállán kis teknő
fekete térdvédő, fehér nadrág, f
öv kis táskával, oldalán rövid k
sorozatból. Meissen, 1740 k. Kaen
eckigem, mit Blumen belegten Sc
einen kleinen Trog, die linke Hand
Rock mit Goldknöpfe, um den
blaue Marke. Modell Kaendler.
schrift. 32 old. 41. ábra.

ényében virágok, könyökbe hajló jobbjában virág. A no
litja. Jegye nincs. Kaendler mintája. Meissen, 1745—50.
f rundem Sockel mit Blumendekor, stehend neben einem
e linke Hand hält in der Schürze Blumen, am rechten
Marke. Meissen, 1745—50. Irodalom: Ernst-Aukció.
ıkció 489. sz. és Dasch-aukció 29. sz. M.: 16 cm.
Illusztr. XXXIV. tábl.

alak, a tagozott talpa felett domboru akantuszlevelek
evelek diszitik. A boltozatos fedő gombja sárkányalaku.
arany arabeszkdisz. Testén vörös ibolya, lilalüszteres és
vizparti tájkép alakokkal. A fedőn a kartushoz hasonló
Meissen, 1740 körül. — Gedeckelter Becher, Porzellan,
stische Blätterreihe, den Deckel zieren ähnliche Akan-
st drachenförmig. Am Rand und zwischen den Blättern
n zwei Kartuschen mit Lüsterglanz und Goldarabesken
Arabesken. Meissen, um 1740. Hasonló: Meissen, Fest-
Illusztr. XXXVI. tábl.

e harangalaku, két 3 alaku füllel, aranyozva. Peremén
z egyik oldalon Herold-modoru szines vizparti tájkép
cegi cimer, négymezős pajzsában vörös bástyatorony és
an fehér állatalak. A pajzs alatt a fehérsasrend nagy-
emdisz és közepén szinesen az előbbi cimer. Kék kard-
mit Untertasse, Porzellan, die Schale ist glockenförmig

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MÜEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA
10-TŐL 4-IG.

Vidos Zoltán

épitész

Tér és Forma

1935. 85. l.

(Balatoni Intéző Bizottság villaterópályázata, távlati képekkel és alaprajzokkal.)

1-ik terve II. díj

2-ik " megvétel.

MDK

Vidos Raduai Panni, grafikus

Keresztury Dezső c.
rajz ;

Repr

Katona Jenő: Az Arany-irodalom és újabb gyarapodása 490-491.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1967. augusztus

XVII./8.

Vidos Radnai Panni, grafikus

Nyolc portré (rajz) : Repr.

Gál Erzsébet: Vallomás a családi nevelés jelenéről 14–17.

Gyermekünk, Bu. 1972. Jelmár XXIII/2.

10.
1

Vidos Zoltán

Vidos Zoltán: Erdélyi Mihály. - Tiszatáj, 1968. 2.sz. 168-169.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-162.l.

159. l.

Vidos Zoltán

felszólalt a Budapesti Televizió Adóállomás és Mikrohullámú Központ fejlesztésére kiirt 1970-es tervpályázat eredményismertető vitadélutánján.

Heim Ernő: Klubnap - tervbirálat?
Magyar Ép.műv. 1971.3.sz.7.l.

Antos István

Felszólalt a Budapesti Televizió Adóállomás és Mikro-
hullámú Központ Fejlesztésére kiírt 1970-es tervpá-
lyázat eredményismertető vitadélutánján.

Heim Ernő: Klubnap - tervbirálat?
Magyar Ep.mův. 1971.3.sz.7.1.

Vidos Zoltán
építész

Újpest, Árpád úti lakóháztömb
homlokzata

Rados: Magyar építészettört. 363.
Műszaki kiadó 1971.

Vidos Zoltán

az egyik szerzője az alábbi pályázaton megvételt nyer 19.sz. pályatervnek.

Hofer Miklós: Szombathelyi városháza tervpályázata, 1970. - Magyar Építőművészet, 1971.2.sz. 2-8. l.

Vidos Zoltán
építész

A Szombathelyi Városháza lesvpályázatának 12 000-ltos megvételében részesült Vidos Zoltán és munkatársai műve.

Vidos Zoltán: A Szombathelyen létesítendő . . .
Műveszet, 1972. február — 26 oldal

Vidos Zoltán
építész

A szombathelyi új városháza egyik
tervezője a szombathelyi származási
Vidos Zoltán.

Vidos Zoltán: A szombathelyen lebeszlemdő . . .
Művészet, 1972 február – 26 oldal

Vidos Zoltán
építész

Kovács Miklós – Vidos Zoltán:
„Szombathelyi Városháza terve"
(repro)

Vidos Zoltán: A Szombathelyen létesítendő . . .
Művészet, 1972. február — 26 oldal

VIDOS Zoltán építén

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp.OMHv.Ép,Muz.,1992

57, 84-85, 113,

a minorita leltárkönyv szerint örökfogadalmas lesz. [EÁL Minoriták leltárkve. — Szabó E. XVIII. századbeli iparművész ferenc- (minorita). rendi fráterek. MÉ (1953) 1—2. sz. 183. old.] Az 1789-i bejegyzés szerint a svájci Röhringben, sváb földön született, 44 éves, csak németül tud, a szerzetbe lépett 1773-ban. Egerben 1774 év elején novícius, a minorita rendházban működik 1775—91-ig és 1794. évben. 1792-ben pater Petróval együtt dolgozik a minorita templomban. (Szmrecsányi, 220—21, 224, 228. old.) Elkészíti az egri minorita templom kórusának szerzetesi stallumait és ugyanezen templom gazdag intarziadíszű sekrestye-szekrényét. Feltehetően tőle való a sekrestyéből a szentélybe nyíló pompás intarzia művű ajtó is. Az ő művészetét dicséri a budapesti Iparművészeti Múzeumban őrzött pompás tabernaculum-szekrény. (Zlinszkyné, Sternegg Mária: XVIII. századbeli minorita szerzetes munkája az Iparművészeti Múzeumban. Az Iparműv. Múz. évkönyvei II. 1955. p. 151—160.) Meghalt Nyírbátorban, ahol a minorita konvent inventáriuma feljegyzi róla 1798-ban, hogy Göringből jött: „... in Conv Agriensi ... ... fabrica scamnorum Chori ... corpus eius ... in Crypta Ecclesiae Nostrae conditum est." (Nyírbátori konvent inventáriuma.)

MÖRTZ asztalos 1727-ben az egri székesegyházban dolgozik. (EÁL ÉrsGazd L szdm. test.)

MÖSSNER ? (MESSMER) Franz osztrák festő. 1768-ban 14 aranyért megfesti Eszterházy Károly püspök arcképét. (Garas, 238. old.)

MÓZLINGER András egri kőművessegéd. Egerben 1752-ben működik → Valner J. kőművesmester legényeként.

MR névbetűs magyar ? ötvös. A verpeléti r. k. templom őrzi 1760-ból származó kelyhét. Ismeretlen

Vidos épitész

MDK

lakás tipustervezés

Perczel Károly: Épitészetünk értékelése és fejlődésének iránya Magyar Epitőművészet 1956.V.évf. 3.1.

Vidos Veronika

Zsuffa András – Schall Róbert –
Kötelező józsef tervének munkatársa

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.
A terv megvételben részesült.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz.2.1.

Vidos Veronika
festő

Részt vett a tárlaton

Vidos Zoltán: A Radnóti klubban rendezett ...
diákverseny, 1970. július - 38 kép

M.D.K

VÍDOS 2. épitész

Zápor utcai ponthazák

Gerő László: Építészeti stílusok

Bu. 1957. 186. l

M. D. K.

VIDOS Zoltán építész (BUVÁTI)

Az üllői úti lakótelep vízto-
rony épülete (Repr.)

Magyar Építőművészet 1959. 9/10. sz.
299. l.

M. D. K.

VIDOS Zoltán építész

Résztvesz a Székesfehérvár, Dózsa György tér és környéke rendezésére kiírt tervpályázaton

Társtervező: Ágoston Miklós, Jakó Kálmán és Nagy Endre

Magyar Építőművészet 1960. 1. n. 64. 8

M. D. K.

VIDOS Zoltán építész

Bp. Irinyi József u. 47. sz. lakó-
épület (Repr.)

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 48. l.

M. D. A.

VIDOS Zoltán –
Gábriel István

Fiastyúk utcai lakótelep 3 emeletes
lakóépület (Rajz.)

Benjamin Károly: A Fiastyúk utcai
lakótelep tervezésének néhány elvi kér-
dése
Magyar Építőművészet 1956 (V.) 4. sz. 113. l.

le. D. K.

VIDOS Zoltán építész

Fiastyúk utcai lakótelep egyik
Tervezője

Gyöngyössi István: Budapesti új lakótelepei
Magyar Építőművészet 1954. (VI.) 1-2. sz.
19. l.

MDK

Vidos Zoltán

Öreg asszony, gipsz

Croquis, gipsz

Croquis, gipsz

Szab.Képzőm. Rajz és Festőisk. kiáll. 1924.ápr.

8.1.

-

. . . . . 57 x 28 cm.
t ... . .56 x 29.5 "

MDK

Vidos Zoltán

Croquis, gipsz

Tanulmányfej vázlat, gipsz

Tanulmányfej vázlat, gipsz

Szab.Képsőm. Rajz és Festőisk. kiáll. 1924.ápr.

MDK

Vidos Z.építész

Budapest, Zápor-utcai lakóházak

Major Máté:Építészetünk helyzetéről Csillag, X.évf.1956.781.l.

MDK

Vidos Zoltán építész

Vizes-blokk tervrajza repr.

Meszhart Árpád-uti házak távlati képe repr.

Meszhart Árpád-uti házak tervrajzai repr.

Fiastyuk-utcai lak ótelep repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése Magyar Építőművészet 1954.4-6.sz. 102.l. 105.l. 123.l.

MDK

Vidos Zoltán épitész

Lakóépölet tipustervei repr.
Fiastyuk-u.lakótelep repr.

Damjanich-u.21.24.sz.lakóházak tervrajzai repr.
Hermann -uti tipuslakóház tervrajzai repr.

Benczur-u.19.23.lakóházak tervrajzai repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése, Magyar Épitőmüvészet 1954.4-6.sz. 100.l. 120-121.l. 123.l. 124.l. 125.l.

MDK

Vidos Zoltán épitész

Nagy Lajos kr-uti lakótelep repr.
Fiastyuk-utcai lakás repr.
Árpád-uti lakóházak repr.

Csordás Tibor:A tökeges lakásépités tervezési kérdései Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz. 260.l. 263.l. 269.l.

Vidos Zoltán épitész

MDK

Ujpest, Árpád-uti lakóházak repr.

Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.11-12.sz.330.l.

Vidos Zoltán épitész MDK

64.sz. terv repr.

Halász Imre:Nyolctantermes általános iskola tervpályázata Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.7-8.sz. 241.l.

Vidos Radnai Panni M.D.K.

portrékat és tájlépeket mutat be a budai Május 1. mozi előcsarnokában

Bugyil Ferenc és Vidos Radnai Panni kiállitása

Magyar Nemzet 1966. nov. 30. 7.1.

Vidos Radnai Panni

Bemutatót rendeznek grafikáiból a Május 1 mozi előcsarnokában.

M N 1966. nov. 30.

Vidos Radnai Panni

grafikus

A Május 1 Filmszínház előcsarnokában volt kiállítása, ahol bemutatta tollrajzait.

Fóthy János: Vidos Radnai Panni és Bugyil Ferenc
Művészet, 1967. február – 44 lap

MDK

Vidor Janos

Tihany, olajf.

A Balatoni Tarsasag II. Kiall.Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 23.1.

MDK

Vidor János

Csatornaparti részlet, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
18.1.

VIDOR JÓZSEF, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Józsefvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 1118.- Összeírási szám: 2263.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1976. sp. 1971.

Vidor Mesfia

aranynuvesek

Pest.

1860-70 csevek

Horváth Kentpéteri

257 l.

MDK

Vidor Ödön épitész

Az épités- és közmunkaügyi miniszter a hároméves terv keretében végrehajtott épitkezések körül kifejtett szakszerü, odaadó munkásságáért elismerését és köszönetét fejezi ki.

Magyar Nemzet 1948.aug.17.

Vidor Pater

falfestményei.

Römer Flóris jegyzőkönyve.
XXXVIII. 178. 1.

lásd!

Felvinczi Takács Alice

és

Dr. Avédik Félix

1933 február hó 26-án déli 12½ órakor tartják

eskövőjüket a belvárosi plébánia templomban.

Budapest, 1933 február

IX., Üllői-út 121

Vidos Radmai Panni M.D.K

grafikus

Kiállításán bemutatta Pór Bertalanról készült krokiját, valamint „Lenkallgatók" cimű hiszapát.

Fóthy János: Vidos Radmai Panni és Bugyil Ferenc
Művészet, 1967. február – 44 kap

Vidos Radnai Panni

festő

Benedek Marcell képmásával szerepel, a tárlaton.

Vidos Zoltán: A Radnóti klubban rendezett...

Műveszet, 1970. julius – 38 lap.

Vidos Radnai Panni

Szerepel az MSMP II/3 körzet klub-
jában mint kiállítóson

N.N.: Tizenöt művész kollektív
kiállítása

Magyar Nemzet 1969 XI. 15

Vidović Emanuel, Spalatoban született 1872-ben. A spalatoi reáliskola ötödik osztályából kilépett és a rajzolást kezdte tanulni. 1887-ben már a valencrei festőakadémián talalfuk, ~~hol három éset töltött. Mintán látta~~ Azonban látva, hogy művészetének szabad fejlődése az öttani üreg tanárok merevsége által akadályozva van, három év mulva az akadémiát otthagyta; és egymagában folytatta tanulmányait. Nagybátyja, ki eddig támogatta - átovábbi ~~segélyét~~ segítségét ~~megtagadta~~, tőle megvonta, s ezáltal nagy nyomorba jutott. Nagy nélkülözések után végre talált egy díszítőnél munkát. Később egy amerikai festő, ki felismerte benne a tehetséget, részesítette némi támogatásban. Velenczéből Milanoba ment. Itt még nagyobb nélkülözések vártak rá. Hogy ~~[illegible]~~ megélhessen, díszítő és tervrajz munkákat vállalt. Szabad idejét tanulással töltötte. Ebben az időben állított ki először a milanói kiállításon. Végül Dalmáciába tért vissza. Rövid itt tartózkodása után két évre Chioggiba ment. Itt dolgozta ki műveinek és tanulmányainak legnagyobb részét. Két év mulva ~~[illegible]~~ Milanoban állítottki. Kollektív kiállítást rendezett Zágrábban és Spalatoban. Eredménynyel állítottki a bécsi Hagenbundban azután Kopenhágában, Londonban, Zágrábban, Belgrádban, és Sofiában. 1906-ban Milanoban állított ki.

Strossmayer Koledar za god. 1909, 198 oldal.

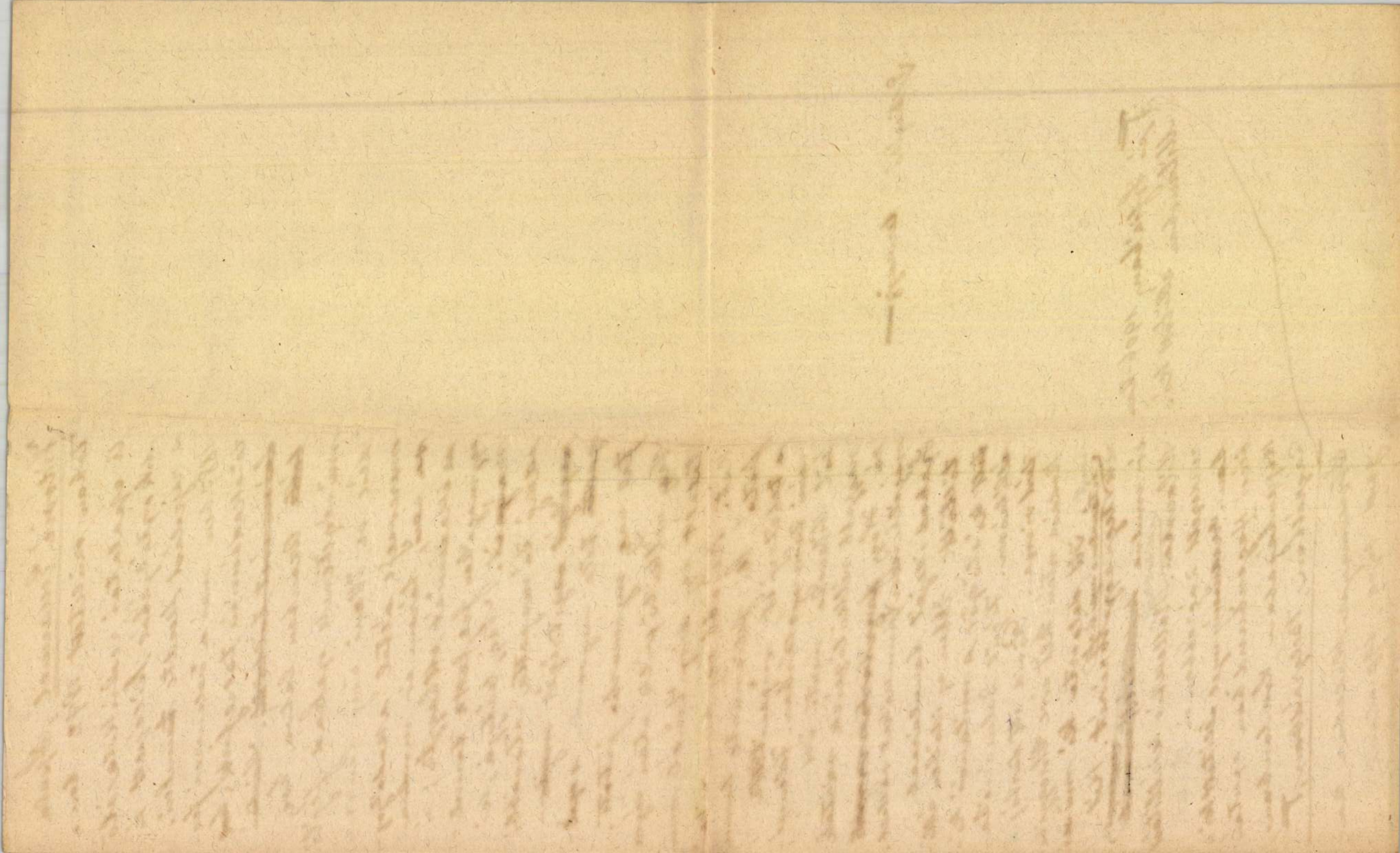

Vidos Zoltán

4 Óbudán a Zápor utcában 1949—50-ben három hatemeletes pontház épült Vidos Zoltán tervei szerint, egy-egy házban huszonhat másfélszoba- és két egyszoba-komfortos erkélyes lakással. (Az utca túloldalán Hámor István tervei szerint ugyanakkor két háromemeletes ház épült, egyenként huszonnégy kétszoba-komfortos lakással.)

Gábor Eszter: Munkáslakás lakótelep Budapesten 1945 után
Kritika 1980/1 20-21.o.

Vidos Zoltán
1900—1976

Elment, éppoly hangtalanul, mint amilyen hangosan hirdette azt, amiben hitt, jónak és szépnek talált.

Életrajzi adatai, építészségének története nem ránk, a barátokra tartozik. Nemrég ünnepeltük szelíd koccintással 75. születésnapját.

Már csöndes — szelleméhez képest igen csöndes — volt. Már csak inkább figyelt. Néha elmondta vallomását a világról — amiben és aminek jövőjében hitt.

Az ősnemesi dunántúli huszártiszt Vidos Dániel és a Bécsben született kitűnő primadonna, Felhő Rózsi fia, anyjánál nevelkedett, akiért mindvégig rajongott. (Egyébként is mindig rajongó volt.) Az ő társaságából ismert sok érdekes embert, Zukor Adolfot (Metro—Goldwyn—Mayer megalapítója), Kertész Mihályt, Hollywood fényének fő alakjait és kora kulturális életének sok vezetőjét.

Alföldinek, „a világ közepéből" valónak vallotta magát.

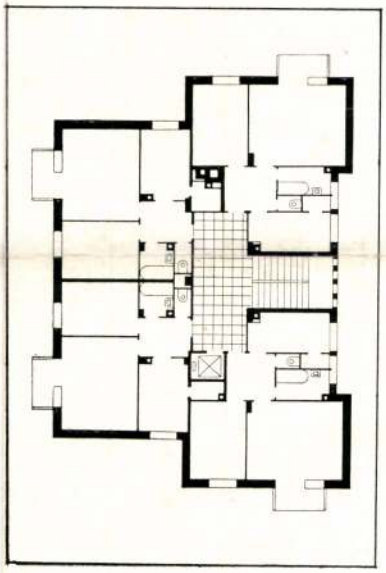

Ezeknek, Galilei-köri szereplésének, a vegyészjelöltből építésszé vedlett szemléletének, harcainak, eredményeinek, tragédiájának és egykori sok-sok beszélgetésének ökuméniáján keresztül jutott el hirdetett világáig. Ebben a szociális, a humánus, a szeretet, a jóság eszménye és a patriotizmus volt az alap és a jövőbe vetett hit.

Egykor nagy korkülönbség volt köztünk, ami az évek relativitásával kicsire zsugorult. Én már csak örököltem barátságát, a mindenkivel egyenjogú partnerként tárgyaló „öregét", pedig akkor még nagyon „fiatal" volt.

Személyes, kedves emlékem — sokszor mesélte — hogyan lett építésszé a vegyészmérnök-hallgató a nagyon csendes édesapám láttán, aki akkor fiatal tanársegéd volt.

Sokat rajongott eszmékért, alkotásokért és főleg a fiatal alkotókért.

Megdöbbentette, amikor nyugdíjazták, és úgy érezte, nem szolgálta még ki a főváros építészetét. Lázadni próbált, de a hullámok elsöpörték.

A Zápor utcai 84 lakásos lakóház és általános szintjének alaprajza, 1949

Mögötte feltűnően csak néhány emberszabású lakótelep-részlet, az óbudai beépítés-elképzelésének pontházas, hegyeket és tájat meghagyó magasházai maradtak, meg egy szép, szellemes víztorony makettje, ami a L'Architecture d'aujourd'hui-ben is megjelent.

Lelkesedett az újért és mint író próbált harcolni érte. A magyar építészet problémájának felismerésére jellemző az a szellemes mondása: „Én nem arra vagyok kíváncsi, hogy mi volt a L'Architecture d'aujourd'hui-ben, hanem hogy mi lesz." Ez a kritika és óhaj nem volt mindig ilyen kemény a valóságban, írásaiban és hozzászólásaiban.

Mindenkiről jót mondott és ha ritkán — nagyon ritkán — negatív értékelést adott jellemekről, az meggyőződéséből és felfogásának hitéből származott.

Sokszor és sokat harcolt a fővárosért. Nem sajnálta magát a Nemzeti Színházért (színészgyerek volt), a bájos, történelmi Rókus kápolnáért való harcban. A humánum és a magyar kultúra szeretete irányította, ha még energiájának és erejének teljében néha fárasztó is volt a zárótűz az ostromlott szemében, akivel a „szent" cél érdekében küzdött.

Ahogy az idő elvette egészségét, a mai hazai képzőművészet regisztrálását tartotta feladatának. Minden kiállítást megnézett, kezdetben gondos — rajzos — jegyzeteket készítve és néha nyomtatásban is kinyilvánítva rajongását, főleg a fiatalokért.

De nemcsak ez a szélsőségesen jóindulatú értékelés jellemezte. Volt kiállítás, melynek megnyitásán, két szóval kidobta az egészet, és igaza is volt. Amikor a baráti kör összeült, minden katalógust elhozott, kitette az asztalra, többnyire elismerő szavakkal híva fel az új művészekre a figyelmet.

Aztán karácsony előtt egyszer nem jött és hiába várta a megszokott fotel. Azt hittük, átmeneti kórházi kezelés, mert jelezte. De nem az vitte el, sem a közbejött baleset és operáció. Érte jött a Halál. És ő végleg itthagyott bennünket.

Akik ismerték — sokan —, tudják, milyen színes, jellegzetes egyénisége volt egy fél évszázad építészeinek és küzdelmeiknek. Akik nem, sajnálhatják, hogy hosszú — de mégis rövid — életpályáján nem ismerték meg egyéniségét, vagy nem néztek bele annak mélységébe, amit e néhány sorban nem lehet kifejezni.

Kismarty-Lechner Kamill

VIDOS ZOLTÁN

MÉM 1976/2

vezetnek feltételezik. Elhárítják a tőlük függetlenül létrejött dolgok sokágú burjánzásának pedig tipikusan mai építészeti gondját. Csupán egyes kiválasztott tárgyak, elemek, épületrészek és épületek egyoldalú formálásával foglalkoznak.

Mi a legkülönbözőbb tárgyak, elemek, épületrészek, épületek kapcsolatainak elvadult erdejét szeretnénk járhatóbbá tenni. Tudjuk, hogy az erdőben valahol megtaláljuk az egyes tárgyak, elemek, épületrészek, épületek újfajta kapcsolatokkal adekvát alakításának ismeretlen tisztásait is és a cselekvési struktúránknak megfelelő új vizuális köznyelvünk ösvényét is...

Eltérően a pécsiektől, akik az erdő szélén tanakodnak.

Preisich Gábor: Kételyeim

A „*Magyar Építőművészet*" nyilvánossága előtt — építészek között — álláspontom rögzítése helyett kételyeimnek szeretnék kifejezést adni.

A kétely tárgya: építészetünk útja. Jó úton jár-e a magyar építészet? Kielégíti-e, *kielégítheti-e* azt a vele szemben támasztható jogos igényt, hogy társadalmunk törekvéseinek, fejlődésének megfelelő kerete legyen? *Vajon támogatja-e ma a társadalom egyáltalán ezt az igényt építészetünkkel szemben?* A paksi kísérlet, a hozzá hasonló próbálkozások — és a közönség nagy részének hozzáállása — azt jelzi, hogy valami komoly baj van ezen a téren.

Ha magunkkal szemben őszinték vagyunk, be kell látnunk, hogy új épületeinknek csak töredéke képvisel építészeti-művészeti színvonalat. Többségük építészeti igényeket nem támaszt, egy részük funkciótól, szerkezettől idegen formákkal akar feltűnni. A környezetbe illeszkedés követelménye — tisztelet a kivételnek — nagyjából csak elv maradt. Különösen súlyos a helyzet a társadalmunk szempontjából legfontosabb építészeti feladat, a lakótelepek vonatkozásában.

Azt a követelményt, hogy az épület művészi értékű legyen, „szép" legyen, szinte csak félve merjük kiejteni. A tár- Még ott is, ahol a gazdaságossággal egyáltalán nem álltak ellentétben. A közízlés elmaradottsága, az építészeti tradíció hiánya, a kevés jó alkotás megfelelő propagandájának hiánya oda vezetett, hogy akik egyáltalán érdeklődnek az építészet dolgai iránt, azoknak nagy része romantikus nosztalgiával szemléli építészetünket. Építészetünk sivárságáért a modern építészet elveit okolják, holott nem ezek az elvek, hanem az elvtelenség a hiányosságok fő oka.

A közízlés elmaradottságának, félrebicsaklásának egyik legfőbb oka — mint ismeretes — a hiányzó vizuális nevelés. Ennek taglalása meghaladná e rövid hozzászólás kereteit, hiszen hatása nem csak építészetünkben, de sok más téren, így többek között ipari formáink, bútoraink többségének alacsony színvonalában is jelentkezik.

Az építészet hiányosságaiért azonban kétségtelen, hogy — ha csak részben is — mi építészek magunk is felelősek vagyunk. Nem csupán arról a rétegről beszélek, amely szakmáját csak kenyérkereseti forrásnak tekinti. Azokra gondolok, akikben él ugyan az építészeti alkotó munka igénye, de ennek fent említett legfőbb feltételét, a társadalmi megértés fontosságát nem érzékelik. Ennek hiányában a társadalmi aktivitástól elzárkózva, szakmunkájuk körén túl nem is tekintenek. Művészi ambíciójuk kimerül abban, hogy a Magyar Építőművészet hasábjain szép fényképek mutassák be alkotásaikat. Nem látják be, hogy *megfelelő társadalmi igények nélkül, ezekkel való kapcsolat nélkül igazi jó építészet nem keletkezhet.* Ha ezek az igények szunnyadnak, felkeltésük, felszínre hozásuk az építésznek is társadalmi feladata. Nem csupán ceruzával kell ezért küzdenünk, de írótollal és élőszóval is; állásfoglalással, elismeréssel, kritikával, viták provokálásával és — mindenek előtt — saját munkánkkal szembeni igényességgel. Mindez ma már reális feladatnak látszik, hiszen — mint maga a paksi vita is bizonyítja — fokozódik a társadalom érdeklődése építészetünkkel szemben. Bízzunk abban, hogy ezen a téren fordulat előtt állunk, hogy a mennyiségi igények mellett a *minőségi követelmények* — mint sok minden másban — az építészetben is előtérbe lépnek.

és üres — írja Major, s nehéz beismerni, de úgy hiszem, igaza van.

Akkor azonban beszéljünk *erről!*

Vegyük elő — ha van merszünk és akaratunk — a miérteket, az okokat — keressük meg a monotónia, a merevség, a színtelenség forrásait — s a tévösvények sárkupacainak rugdosása helyett próbáljuk a kiút-keresésre koncentrálni fölös kis energiáinkat.

Persze, értem én, hogy mi fűti Major Máté vita-hevét; — egész szakmánk ludas abban, hogy a pécsiek — sokak szemében rokonszenvesnek tűnő s mindenképpen jószándékú szimpatizáns-toborzására nem reagált gyorsan, egyértelműen és közérthetően, s dühös dohogásaink e tárgyban is, mint annyi mindenben mostanság, a papírral, porral és emberszaggal agyonzsúfolt műtermek falai között rekedtek. Valóban, nem lehet mellépislogva elmenni egy olyan elmélet-művirág mellett, amelyet még a kifinomult szaglóérzékű Nagy László is friss mezei illatúnak tart.

Kiragadott példaként említve — az erdélyi „csűr" a tiszta logika, a természetes, magasrendű arányérzék, a népeket életbentartó gyakorlatiasság megnyilvánulásának iskolapéldája, — s bár volna mai építészetünk is ilyen tiszta logikán alapuló, nemes arányokkal rendelkező, „gyakorlatias" építészet, megemésztve, öntestébe fogadva az említett példát; — ám számomra szinte felfoghatatlan, követhetetlen gondolatfolyamat szülhet olyan elveket, amelyek ezeket az épület-arányokat saját utánozhatatlan, régmúltlépték-rendjéből kiragadva, egy mai produktum anyagaira, funkcióira és léptékrendjére vetítik; s az ajtófélfába faragott „kalotaszegi rózsát" betonosítva — acélosítva próbálják megváltani bűnös-szürke építészetünket.

Vajon valóban a virágszirom hiányzik épületeink falairól — amikor maguk a falak az esetek többségében félrefogalmazott, távirati-stílusúan egyoldalas, minden gazdasági és műszaki megalapozottságot nélkülöző, s a konkrét társadalmi igényeket nem egyértelműen rögzítő és közvetítő, ellenőrizhetetlenül érzelmi alapon szült tervezési program-imitációkból csíráztatnak?

A festett láda színei hiányoznak a házról, amikor az épület megvalósításá- sági problémákkal, igényekkel és lehetőségekkel szemben örökös szembekötősdit játszó bürokraták termelnek?

Mívességet, részletszépségeket hiányolunk terveinkből — épületeinkből, amikor a terveket szinte gépszerűen szülik a teljesen elszemélytelenedett — a minőségben érdektelen, de a „tervszámban" nagyonis érdekelt — ezer fős mamutvállalatok?

Jó, ha hazai építészetünkről beszélnek és írnak. Még akkor is jó — ha torz helyzetek, torz gyakorlattal párosulva szélesen ismertté, szinte „fogalommá" emelik (főként vájtfülű értelmiségi körökben) a „pécsi fiatalok" csoportját, egy olyan közvélemény előtt, amely elől valamiféle érthetetlen s tipikusan hazai szokásjogra hivatkozva szemérmesen eltitkolják pl. a Chemolimpex tervezőjének nevét; — s az *Élet és Irodalom* is köszönetet érdemel vitaközlésével, olyan sajtóviszonyok közepette, amelyekben egy hatodrendű grafikus pincetárlatának alapos kritikája befér ugyan, de milliárdok sorsáról döntő építészprodukció kritikai elemzése szinte soha. (Illetve csupán akkor, ha valamiféle botrányt lehet köré keverni.)

Ám igazán az lenne a csodálatos, ha egyszer más valós problémáink is felszínre kerülhetnének — kijavítható hibáink, elérendő céljaink és elért eredményeink egyaránt. (Mert hiszen azok is vannak, még ha irodalmi berkekben erről kevéssé illik is szólni.)

S ha majd az építészetről elég szó esett már — javasolnék az *Élet és Irodalom*-nak, s személy szerint az általam őszintén tisztelt Nagy Lászlónak néhány cikktémát, a „hol az építőművészet"? mintájára:

Hol a szobrászat?
Hol a festészet?
Hol az irodalom?
Hol a színház? stb.

Vidos Radnai Panni

Rajz /szepró/

Kostars 1965 IX. n. 1451 old.

Vidos Radnai Panni

Rajz (repró)

Kortárs 1965 IV. sz. 6040.

Vidos Radnai Panni

Festmény (vegyes)

Kartács 1966 XI. n. 1818 old

Vidos Veronika M.D.K.

A Paskál-fürdő tervpályázaton 40000 Ft-os díjazás

munkatársként

Társtervező: Csics Miklós, Schall Róbert, Zsuffa András,
Balogh Jenő, Szentirmay Sándor, Dr. Márkus Gyula

Munkatárs: Horváth Péter, Nagy Lászlóné, Kutvölgyi Jánosné,
Vidos Veronika

Magyar Építőművészet 1968/2 2-8.l.

M.D.K.

Vidos Radnai Panni
grafikus

"Tanulmány"

Élet és Irodalom, 1968. június 16 - 9 kép.

Vidos Radnai Panni

Rajz szepkő

Kortárs 1966 III. n. . 504 old.

Vidos Radnai Panni

Raje (repró)

Kostárs 1965 VI.n. 976 old.

MDK

Vidos Zoltánné Radnai Piroska

A Goldberger Sám. és Fiai Rt.-nak a társulat utján kiirt magyaros textilminta tervpályázatán, a III.dijat megosztva (50 pengőt), Vidos Zoltánné Radnai Piroska "1935" jeligéjű pályaterve nyerte.

Cikk: Társulati Közlemények.

Magyar Iparművészet, 1934. 161.l.

MDK

Vidos Zoltánné Radnai Piroska

az alábbi pályázaton 5o pengős III. dijat nyert

A magyaros textilminta tervpályázat eredménye. Magyar Iparmüvészet 1934. 112.l.

Vudos Radman-Panni

Rajz /szepkó/

Kortárs 1965 I. n. 46 old.

Vidos Radnai Anna

Agár kutyát ábrázoló rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 16.
XV. évf. 3. sz. 12. lap

Vidos Rudnai Panni

művével szerepel „15 művész kollektív kiállításán az MSZMP 11/3-as körzetének klubszobájában

Magyar Nemzet 1969 november 15
4. old.

Vidos Panni

Férfi fej.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1962. 4. sz. 102. l.

Vidos Z.

A budapesti Zápor utcai lakóházak épitője.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1960, 91. l.

Vidos MDK
~~Kiss~~ Zoltán épitész

Egyedi tervezésü lakóház az Árpád-után repr.

Hámor István:A lakástervezés tiz éve Magyar Épitő-
müvészet 1955.IV.évf.3-4.sz.108.l.

Vidos Zoltán épitész

MDK

Zápor-utca pontházak repr.

Hámor István: A lakástervezés tiz éve Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.3-4.sz. 105.l.

MDK

Vidos Zoltán épitész

Fiastyuk-utcai lakótelep tervrajzai repr.

Fórum. Fiastyuk-utcai lakótelep Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.1-2.sz. 45.l.

Vidos Zoltán

Cikke:

Egy kiállítással kapcsolatos néhány megjegyzés "mai építészetünk"-ről. (Magyar építészeti anyagról.) Sao Paolo, VIII. Biennálé.) - Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 1.sz. 61.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

277. l.

Vidos Zoltán

ismerteti: dr. Roland Rainer: Bécs városfejlesztési terve, Wien. 1962. c. könyvét. – Művtört. Ért. 1966. 15. évf. 1.a. 65.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

281. l.

Vidos Zoltán építész

Résztvett az alábbi pályázaton
(makett, szepró)

N. N.: Amszterdami vásárhára
tervpályázata 1968

Magyar Építőművészet 1970/2 2 old.

Vidos Zoltán

Payr Egon épitész nekrológja. - Vidos Zoltán, Magyar Épitőmüvészet, 1967.16.évf. 3.sz.56.l.

Az 1967.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért.197o.1.sz.68-1o7.l./

1o5. l.

Violos Zoltán

a Thälmann utcai lakótelep épületeinek tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

151/1

Vidos Zoltán

cikke: A Rókus-kápolna kérdése. — Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 2. sz. 63. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243.284. l./ 252. l.

Vidos Zoltán épitész MDK

Vidos Zoltán:Megjegyzések a Magyar Épitőművészet "Lakástervezésünk néhány kérdése"c.cikkéhez. Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.1-2.sz.40-41.l.

Vidos Zoltán, épitész MDK

Bp. Zápor utcai pontházak tervezője.

Repr.

MagyÉp. 1945-55.

MDK

Vidos Radnai Panni

Varga Oszkár szobrászmüvész, kréta

Arcképkiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Vidos Radnai Panni

Varga Oszkár szobrászmüvész, kréta

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

Vidos Zoltán Épiloin.

és Gerba D., Schömer E., Tarján L.

31-32. Béke uti lakot. I. üt. ép. (1950). 250 lakás.

37. Vag Lajos Király uti lakót. (1953). 500 lakás (tervezte Henk V.-al egyutt)

Bpest. Városépítési Tervező Vállalat. 1949-59. (Tervek és fényképek) Szerk. Gyöngyösi István, Rajló Ervin. Bp. 1959.

Vidos Zoltán épilőm.

25. XV. ép. Alapraj. (Siines)
(Fiaslyát a ... lakótelep)

2. III/1. ép szekciója

6. I–II. ép "

15. V–X – ép "

31–32. Béke uti lakótelep. I. üteminek ép. (1950). 250 lakás. Tervezték – többet körökt v. z. ú.

Budapest Városépítési Tervező Vállalat. 1949–59. (Tervek és fényképek) szerk. Gyöngyösi István, Rajló Ervin. Bp. 1959.

Vidos Zoltán Építőm.

és Tarján László

62. Váci úti pártház és lakóház.
63. Váci úti homlokzat
64. Robert K. úti "
65 Előadóterem előcsarnokban
66. Foldpinti alaprajz
67. Előadóterem (fold)

fold

Budapest Városépítési Tervező Vállalat. 1949–59. (Tervek és fényképek) szerk. Gyöngyösi István, Rajló Ervin. Bp. 1959.

Vidos Toltaú Épilóm

s Henk Vilmos

38. XX. ker. Gasnok téri lakó-telep (1953) 240 lakás.

39. Ujpest. Árpád úti lakót. (1954). 240 lakás. (/

42. Benczur ukai lakóép. (1954) 80 lakás

43. Hermann Otto úti lakóép. (1952) 100 "

Budapest Városépítési Tervező Vállalat. 1949-59. (Tervek és tényképek) szerk. Gyöngyösi István, Rajló Ervin. Bp. 1959.

Vidos Zoltán Épitom.

44. Thöröly üli lakóép. (1954) 200 lakás
(Henri V.-al együtt)

47. Zápor ulcai lakóépületek
(1949) 84 lakás

61. Lágymanyosi lakótelep
Foghíj. Tervező V. Z.

Bpest. Városépítési Tervező Vállalat.
1949–59. (Tervek a fényképek) Szerk.
Gyöngyösi István, Rajló Ervin. Bp. 1959.

Vidos Zoltán építőmű:

114. üllői úti lakótelep vis-
tormyának terve.

Budapest Városépítési Tervező Válla-
lat. 1949–59. (Tervek és fényképek).
Szerk. Gyöngyösi István, Rajló Ervin.
Bp. 1959

Vidos Zoltán

III. ker. Zápor utcai lakóház, 1948.
terve

A felszabadult Budapest művészete

Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960.
13 l.

Vidos Zoltán épitész M.D.K.

Bp. XII. Kiss János altábornagy utcai 12 tantermes iskola.

Társtervező: Csányi Sándor

Magyar Épitőművészet 1962 /6. 53.1.

MDK

Vidos Zoltán, Henk Vilmos és Pfannl Egon ép.-k
/BUVATI/

a városi tanács a birálóbizottság javaslata alapján 4ooo forintért vette meg közös tervüket.

.J.: Sok célszerü uj épitészeti öszletet eredményezett a lakásépitési tervpályázat. - Magy.Nemzet.1953.nov. 24. 3.l.

MDK

Megvétel

Vidos Zoltán

A Péti Nitrogénművek Rt. 3000 vagon befogadóképességü ároktárának tervpályázata. Tér és Forma 1947. 4.sz.

MDK

Vidos Zoltán

Kiosztották a lakóházépítési tervpályázat díjait.
Magyar Nemzet, 1955. jan. 4. 6.l.

Vidos Z oltán M.D.K.

Bejelentette részvételét a San Sebastianban létesi - tendő üdülőközpont nemzetközi tervpályázatán

-i : Magyar építészek és képzőművészek két nagy nemzetközi pályázaton

Magyar Nemzet 1965. január 7. 5.l.

MDK

Vidos Zoltán

Kovács Gyula Lajos és Vidos Zoltán terve, a győri rendőrségi székház tervp.dicséret.

MMÉKözl, 1941. 203.lap

VIDOS Zoltán építész

lépett Árpád utcai lakóház-
tömb homlokzata

Radoo Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 350.

M. D. K.

VIDOS Károly épitész

Részvétel a kiállitáson / I. kategória/

Megvásárolt terv

b.j./ Vita az épitőművész szövetségben a családiház-épités uj megoldásairól
Kihirdették a sorház- tervpályázat eredményét
Magyar Nemzet 1962. március 4. 4.l.

Vidos Zoltán

épitész a

FÖTI-ben

az alábbi lakótelepen

2 pontházat tervezett

Épültek 1948.

Gerle György: Pontház

és csonthár a Zápor-ut-

cában. Építés-Épité-

szet. 1950. 7. sz. 442-445.

l. Képekkel és

alaprajzzal.

kötetek nagyobb terjedelmét a
volna. De ez ma részben a pa-
zakorlátozás miatt merőben le-
zirati anyagot a még hátralé-
ető terjedelméhez képest ösz-
rdekes, de a laikus közönség
s részletezést mellőzni.

t. Munkatársaink ezt belátják
özött továbbra is készségesen
adatunk teljesitésében.

Teljes tisztelettel

g Nagy Lexikon, szerkesztősége

Vidos Zoltán, építész M.D.K.

terve 550 p-ös megvételben részesült az OTI XI. ker rendelőintézetének pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

nov. 6. sz. 4, old.

Vidor Zoltán ép. MDK

Zápor u.-i lakóház

Felszabadult Gp. művészete. M.Gal. 1960.

MDK

Vidos Zoltán épitész

Weekend-ház. Állandó tipus. Tervpályázaton a második II. dijat nyerte. Repr.

Perspektiva 1935. 96.l.

M.D.K.

Vidos Zoltán, építész

Kovács Gy. Lapossal közös terve diesérekben részesült a jánbarényi uti iskola pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.

Jan. 1. sz. 7. old.

.

Vidos Zoltán építész

Bélatoni nyaraló terve

Tér és Forma, 1935 VIII. 78

< Vidos Zoltán >

épitész cittke

< > A Szent Gellért szálló homlokrati pályázata. Új Épitészet 1948. 274. l.

hó 1-től kezdve további intézkedé-

:/ pengő, azaz Egyszázöt

tam ki.

május hó 26-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Rónay Zoltán s.k.

miniszteri tanácsos.

tságának,

Budapest.

Vidovich Gyula
festő

Művésztelep a debreceni Nagyerdőn

Debrecenben a Nagyerdő parkjában városi művésztelepet létesítenek. Akik a festészetre akarnak beiratkozni, jelentkezzenek levelezőlapon Vidovich Gyula festőművésznél (Debrecen, Kálvin-tér 3). Magántanulók válaszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást kapnak.

(Szene aus dem Leben eines Heiligen).

(Szene aus dem

s Fleben um ei

igt eines Heilig

enedig).

Einzug des Nik

Esti Magyarország
1943. nov. 6.

Ismeretlen (Unbekannt).

917. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 65×88.

Ismeretlen (Unbekannt).

918. MÁRIA A GYERMEKKEL (Madonna
Vászon (Leinwand). 72×45.

Ismeretlen (Unbekannt).

919. FÜRDŐ NŐK (Badende Frauen).
Vászon (Leinwand). 64×90.

Ismeretlen (Unbekannt).

920. LEDA A HATTYUVAL (Leda mit de
Vászon (Leinwand). 45×145.

Ismeretlen (Unbekannt).

921. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis)
Vászon (Leinwand). 47×38.

Vidovics Elza

1931/32
I. K. T.

Ferkèpzomfoiskèyk
146-l.

festék –
háztartási cik
pipere áruk

Jz

fe
ha

kkek

Vidovics Elza MDK

1931/32. a kecskeméti művésztelepen dolgozott

Képzőm. Főisk. Évk. 1931/32. 106.o.

MDK

Vidovics Ferenc vitéz

Kerámiákkal vett részt a Szép Otthon kiall.

Cikk: A mi kiallitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

Vidovics István

F.Z.: Lakóépület, Budapest, I. Uri utca. - Építész: Farkasdy Zoltán, belsőépitész Gaubek Júlia, statikus H Halbrohr Gábor; az eszpresszó dombormüve: Ilosfai József. - Ismertetés, képekkel /fotók: Vidovics István/

Magy.Ép.müv.1972.5.sz. 21-23.l.

Vidovics István

nyerte a 3ooo forintos dijat a Magyar Épitőművészek Szövetsége, a Magyar Fotomüvészek Szövetsége és sz Országos Müemléki Felügyelőség Multunk jövője c. fényképpájázatát.

Magyar Hirlap 1975/316/8

Vidovics István

Csák Máté: Várnegyedi lakóház, Budapest, I. Disz tér. - Építészek: Farkasdy Zoltán, Kenessey Attila, belsőépitész/sörözö/: Fessel Alajos, statikus Szijjártó Imre. - Ismertetés /fotók: Vidovics István/; említi Virág Csaba Fehér Galamb-épületét /Szentháromság u. 9-11./

58-60.l.

Magyar épitőművészet, 1972.2.sz.

Vidovics István

Finta József: Toronyházak a kelenföldi lakótelepen. Építész: Farkasdy Zoltán, építész munkatárs Bognár Kr István, statikus Márey László, szerkezet és építéstechnológia: Thoma József, kertépítés Dalányi László, átépítés: Korompay Andor. - Ismertetés, foto Vidovics István.

32-34.l.

Magyar Építőművészet, 1971.6.sz.

Vidovics István

kérítette a Magyar Építőművészet 1971.5.sz.
címlap-fotóját.

Vidovics István

P.B. Kertészeti Egyetem új épületcsoportja. Bp.XI.Ménesi út. - Építész:Pál Balázs, belsőépítész Gergely Gábor, statikus Ujváry Zoltán, út- és tereprendezés: Réz Dezsőné, zöldterület-rendezés: Tasa Ilona. - Ismertetés fotók: Vidovics István és Bognár János.

38-43.l.

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz.

Vidovics István

A Magyar Építőművészek Szövetsége, a Magyar Fotóművészek Szövetsége és az Országos Műemléki Felügyelőség Múltunk jövője című fényképpályázatán 2000 forintos díjat kapott: Kriss Géza, id. Rácz Endre, Czeizing Lajos, Járai Rudolf, Vidovics István, Bordács Ferenc, ifj. Rácz Endre és Farkas Ida.

Magyar Hírl p 1975/315/8

Vidovics István

az alábbi fotopályázaton T. díjat nyert

Kathy Imre: Müemlék és szabadidő. Építészeti fotopályázat, 1971. - Magyar Építőművészet, 1972.3.sz. 58-63.l.

Vidovics István

az alábbi fotopályázaton T. díjat nyert

Kathy Lore: Műemlék és szabadidő, Építészeti foto-
pályázat, 1971. - Magyar Építőművészet, 1972. 3. sz.
58-63. l.

Vidovics István

fotóművész kiállitása a Magyar Épitőművészek Szövetségének Székházában dec. 6-án nyilt meg.

Magyar Hirlap 1974 337/8

Vidovics István

Hegede Béla és Vidovics István készitették az alábbi cikkben közölt fényképeket

dr. Vámossy Ferenc: Épitészeti kerámia /Kiállitás a MÉSZ-székházban, 1970./ - Magyar Épitőművészet, XIx 1970.5.sz. 57-59. l.

Vidovits Alvin

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 6. számát

8.l.

Vidovics István

az 1968. évi építészeti fényképpályázaton 2500 forintos I. díjat nyert.

Tillai Erhő: Épületek, fényképek. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 55-59. l.

Vidovics István

az 1968. évi építészeti fényképpályázaton 500 forintos megvételben részesült.

Tillai Ernő: Épületek, fényképek. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 55-59.l.

Vidovics István

Penner Gyuláné, Bordács Ferenc és Vidovics István készitette az alábbi cikk fényképeit.

F.J.: Hotel Duna Intercontinental, Budapest. - Magyar Épitőművészet, 1970. 6.sz. 19-33. l.

Vidovics István

Rácz György: Halmy Miklós festészete. /Képekkel; fotók: Vidovics István/

Magyar Építőművészet, 1970. 6. sz. 56. l.

Vidovits István

Sz.J.: OTP lakóépület, Budapest, XIII. Pannónia utca. Építész: Szekeres József. /Fotók: Miller Ferenc, Vidovits István/

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.
34-35.l.

Vidovits László

A zsennyei művésztelep
gyakori látogatója.

Magyarország 1966. jún. 26.

Vidovics Miklós

ötvös.

1723-ban Eszéken élt.

dr. Illéssy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ert. 1904 érf. 392. l.

Miért nem Eszli ort Kapossy?

Szabó Sándor

el. ist tanuló

da Budapest VI. Váczi-körút 61

Vidovits László, grafikus

1 rajz : repr.

Vidovits László: Utca fölül

14

Élet és Irodalom Bp. 1983 febr. 18. XXVII/7

MDK

Vidovits, festő

[R :]

Szerepel a képzőmű. kiállításon.

(fenesik): Kiutósok az előcsarnokban 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 11.